N 104-A

Confidential

Confidential Papers

Archief der Nederl. Bezittingen
ter Kust van Guinea
Inoent N° 727

1869

Matter of King Affoo of Akkabo
(March - April)
Dixcove
(June - July)
(Dixcove papers not yet completely noted)
Reports from Capt. Meijer to be noted. Q.V.

Correspondence with Holl. S. „Vice Admiraal Koopman"
(Nov - Dec.)

13 Juny 1868. — Afpam, Letter from ?

Waarde zoon,

Den 9e dezer ontving ik Uwen brief, waarin Gij mij waarschuwdet, voor Uwe goederen zorg te dragen en aan de bedienden de noodige instructies te geven.- Ik deed zoo, maar den 11e vielen Assanman en Atjmakoo met hunnen Koning Orkill van Saudar, Manguadee en Adoo en Rudjoe Arkoan met hunne troepen in Uw huis en namen het volgende weg: 14 vaten met groote zeilen, 1/2 vat Tobacco, 20. paantjes, 400. Koperen pannen, 6. dozijn doek-messen, 3 (?) palm olie, 1. zak met 400. dollars, 10. stoelen en al Uwe vensters en deuren, het huis alleen overlatende.- Ook roldenzij vier vaten rum weg, waarvan veel op de grond verloren ging.- Zij wenschten nl het bijzonder James Harbill te onthoofden, en daar ik hem verborgen had, hebben zij mij schandelijk mishandeld.-

Ik verblijf enzv.-

van twaalf oncen stofgoud, het stellen van eenen borg als onderpand voor de rust van 8 oncen, en de helft der gemaakte onkosten, ten bedrage van een oncevier en een half Engels, terwijl Bruni Atjim eene boete van 8 oncen werd opgelegd wegens geene Kennis van het geschil aan het Hoofd Bestuur te hebben gebragt, en zich gewapend op het terrein te begeven, zullende de op 26 January Ct. P.o gedeponeerde borg voor een jaar worden verlengd.- Het dorp Bruni-Boema werd eene boete van vier oncen stofgoud opgelegd, naar aanleiding van het verleenen van gewapende hulp aan Bruni Atjim.-
Eindelijk werden van ieder Krom twee der grooten, die als de aanleggers bekend stonden, tot drie maanden gevangenisstraf op het fort Coenraadsburg verwezen.- Schijnbaar waren beide partijen met de uitspraak te vreden.-
Ten den vroegen morgen van den 17den daar aanvolgende werd mij weder bericht, dat de beide Krommen waren uitgerukt, om elkander te bevechten.- Zulk eene miskenning van het Nederlandsche gezag vermocht ik niet ongemerkt laten voorbijgaan en vatte dus het voornemen op; om mij onverwijld derwaarts te begeven, ten einde naar bevind van zaken te handelen.- Met de hem eigene activiteit had de Kapitein Munnikhuizen de Militaire bezetting met den meesten spoed onder de wapenen gebragt en omstreeks 7 uren verliet ik dit Hoofdkasteel met den Kapitein Militaire Kommandant, een Luitenant, een officier van gezondheid, 54 soldaten benevens twee 2ll.e veldstukjes en twee mortieren à 13 d.m, welke door de Landswerklieden werden vervoerd.-
De Elmineesche Kwartieren en de vrijburgers onder den burgemeester Abansjorie braghten ieder een zeker aantal manschappen tot versterking.-
Bij mijne aankomst had het gevecht reeds plaats gehad; het eerste dorp Bruni Atjim was verlaten.-
Na het nemen van voorzorgen tegen eene onverhoedsche aanval vaardigde ik de Elmineesche grooten af, om het negerhoofd van Bruni Atjim, die

zich

(Invent. N° 727)

Confidential Papers
1869.
Matter of King Affoo of Attabo

21 March 1869.-
N° 31.

Letter from assistant M. E. Reintjes van Veersen, Fort Willem III., Sehien - to governor Boers. -

Naar aanleiding het hier heden algemeen bekend is geworden, dat er gisteren bij den Koning van Attabo vier boodschappers met twee brieven van de Fantijnen aldaar zijn aangekomen, en naar aanleiding mij dit zelfde heden morgen ook berigt is door den terugkeerende postsoldaat van Dixcove, en het mij toeschijnt zulks geene goede beteekenis kan hebben, ofschoon mij niets van den inhoud dier brieven van de Fantijnen bekend is, acht ik het noodig een en ander ter kennis van W.E.Edg. te brengen; almede moet ik W.E.Eg. mededeelen naar aanleiding der missive van den heer W.d. secretaris dd° 1 Maart j.l. N° 80/19, dat ik reeds twee malen een soldaat naar den Koning van Attabo heb gezonden, om hem voor mij te doen verschijnen tot betaling der nog resterende schuld ad oz. 4.- en $ 12.- interest, dat hij niet met den ordonnans is mede willen komen, en telkens gezegt heeft hij die schuld geheel voldaan heeft in twee keeren, de personen genoemd aan den ordonnans, aan wien hij de tweede maal betaald heeft of het laatste restant, en hij er veel getuigen bij heeft, doch dat hij te Sehien zoude komen, zoodra hij zijne grooten laadt bijeengeroepen, en dat hij tot heden toe nog niet voor mij verschenen is. -
Naar aanleiding van het boven aangehaalde, en naar aanleiding van de tijds omstandigheden, verzoek ik W.E.Edg. mij zoo spoedig doenlijk eene versterking van twaalf soldaten te willen zenden, voorzien van een 300tal scherpe patronen, als ook dit fort te voorzien van 4 kanonnen à 6 lb. ligt kaliber, 2 vaten kruid, elk ad 50 N. ponders en 100 kartetoen voor 6 lb. geschut, om dit fort eenigzins in staat van tegenstand te kunnen stellen. -

aan de Fantijnen heeft gezonden, en om te voldoen aan den inhoud vande ontvangen brief van de 77 Fantijnsche Koningen. –

---

25 March 1869.– Asst. v. Veersen to gov.r.–

N.o 35.–

In verband met mijne missives dd.o 21, 23 en 25 maart j.l. ct.o 31, 32 en 34, en in verband met het verzoek gedaan door koning en grooten van Bekien, verzoek ik UWEdg. zoo spoedig mogelijk Z.r ct.o Stoomschip de Amstel naar Eersaards te zenden, met minstens 50 soldaten, ten einde na al het geboorde en voorgevallene te Attabo, dien koning Affoo te arresteren, terwijl de koning van Bekien ook het zijne er aan toe zal brengen, om hem te pakken, daar het in alle opzigten bevezen is, dat die koning Affoo de Fantijnen en Wassasche is toegedaan, en het Nederlandsche gouvernement afvallig geworden; zeer goed vas het mijns inziens de stoomboot des nachts alhier ter reede ankerde. –

---

25 March 1869.– Asst. v. Veersen to gov.r.–

N.o 36.–

Ik ben verpligt UWEdg. ter Kennis te brengen, dat ik heden morgen eene dienstmissive vanden heer assistent te Akim heb ontvangen, waarin mij verzocht wordt te bewerkstelligen de persoon Kwassie Akkon van Elmina, die te Attabo gevangen genomen is te doen ontslaan.–

Dat ik daarop de negerregering alhier met de inhoud dier missive heb bekend gemaakt en verzocht mij daarmede behulpzaam te zijn, waarop zij mij zegden er nog maals twee soldaten derwaarts te zenden, waaraan ik onmiddelijk gevolg gegeven heb; de soldaten zijn heden namiddag ten 4 ure teruggekeerd zonder de koning Affoo gesproken te hebben, en in de tijd zij eenigte oogenblikken op de terugkomst vanden koning aldaar vachten, zijn zij door de bevolking en de Fantijnen aldaar geslagen, hunne kleederen verscheurd, en hebben zich met moeite en ge-

gevaar nog kunnen verwijderen; naar aanleiding van het aangehaalde moet ik NHEG. ter kennis bren-gen, dat er thans geene gelegenheid meer bestaat, om eenen soldaat met eene brief of iets diergelijks naar Axim te zenden, als ook niet van Axim naar hier.- Ik ben genoopt NHEdG. opte merken, dat ik mij thans alhier in eene zeer moeijelijke positie bevindt onder eene bevolking, die men in het geheel niet kan vertrouwen en alwaar thans bijna van alle kanten Wassasche en Fantijnen opkomen dagen, zoodat het dringend noodzakelijk is er al hier zeer spoedig versterking komt, en verzoek NHEG. mitsdien dringend mij spoedig 20 solda-ten te willen zenden en eene Europeesche sergeant, aangezien ik zeer ongesteld en zwak ben, als ook is het dringend noodzakelijk het oorlogschip insgelijks spoedig hulp koomt verleenen. -

---

26 March 1869.- Asst. v. Veersen to gouv.-

N° 37.-

Ik ben in de onaangename verpligting NHEdG. ter kennis te moeten brengen, dat de persoon Kwassie Akkon van Elmina, die door de bevolking van Atta-bo in den avond van den 23 dezer aldaar gevan-gen is genomen, volgens alhier in omloop zijnde ge-ruchten te Abjenassie (Wassasch krom gelegen in de nabijheid van Attabo) reeds aldaar onthoofd is.-

---

29 March 1869.- Secretarij Elmina to v. Veersen, Sekien.

N° 117/114.

Uw Nw schrijven van den 21ste dezer, n°. 31 wordt on-der anderen door U eene versterking van twaalf militairen aangevraagd, benevens de toezending verzocht van eene niet onaanzienlijke hoeveelheid ammunitie en geschut, op grond dat de koning van Attaanboo vier boodschappers met twee brieven van de Fantijnen bij zich zou ontvangen hebben, eene tijding, die ook door den postsoldaat van Dixcove bevestigd is.- Alvorens aan Uw verzoek voldaan kan worden, heb ik de eer U namens den

heer

aan de Fantijnen heeft gezonden, en om te voldoen aan den inhoud vande ontvangen brief van de 77 Fantijnsche Koningen. –

---

25 March 1869.– Asst. v. Veersen to gov.r. –

N.o 35.–

In verband met mijne missives dd.o 21, 23 en 25 maart j.l. N.o 31, 32 en 34, en in verband met het verzoek gedaan door koning en grooten van Behien, verzoek ik U.W.Edg. zoo spoedig mogelijk Z.r. Ms.c Stoomschip de Amstel naar Eerwaards te zenden, met minstens 50 soldaten, ten einde na al het gehoorde en voorgevallene te Attabo, dien koning Affoo te arresteren, terwijl de koning van Behien ook het zijne er aan toe zal brengen, om hem te pakken, daar het in alle opzigten bevezen is, dat die koning Affoo de Fantijnen en Nassasche is toegedaan, en het Nederlandsche gouvernement afvallig geworden; zeer goed vas het mijns inziens de stoomboot des nachts alhier ter reede ankerde. –

---

25 March 1869.– Asst. v. Veersen to gov.r. –

N.o 36.–

Ik ben verpligt U.W.Edg. ter Kennis te brengen, dat ik heden morgen eene dienstmissive vanden heer assistent te Akim heb ontvangen, waarin mij verzocht wordt te bewerkstelligen de persoon Kwassie Akkon van Elmina, die te Attabo gevangen genomen is te doen ontslaan.–

Dat ik daarop de negerregering alhier met de inhoud dier missive heb bekend gemaakt en verzocht mij daarmede behulpzaam te zijn, waarop zij mij zegden er nog maals twee soldaten derwaarts te zenden, waaraan ik onmiddelijk gevolg gegeven heb; de soldaten zijn heden namiddag ten 4 ure teruggekeerd zonder de koning Affoo gesproken te hebben, en in de tijd zij eenigte oogenblikken op de terugkomst vanden koning aldaar vachten, zijn zij door de bevolking en de Fantijnen aldaar geslagen, hunne kleederen verscheurd, en hebben zich met moeite en ge-

gevaar nog kunnen verwijderen; naar aanleiding van het aangehaalde moet ik NHEG. ter kennis bren-gen, dat er thans geene gelegenheid meer bestaat, om eenen soldaat met eene brief of iets diergelijks naar Axim te zenden, als ook niet van Axim naar hier.- Ik ben genoopt NHEdG. opte merken, dat ik mij thans alhier in eene zeer moeijelijke positie bevindt onder eene bevolking, die men in het geheel niet kan vertrouwen en alwaar thans bijna van alle kanten Wassasche en Fantijnen opkomen dagen, zoodat het dringend noodzakelijk is er al hier zeer spoedig versterking komt, en verzoek NHEG. mitsdien dringend mij spoedig 20 solda-ten te willen zenden en eene Europeesche sergeant, aangezien ik zeer ongesteld en zwak ben, als ook is het dringend noodzakelijk het oorlogschip insgelijks spoedig hulp koomt verleenen. -

---

26 March 1869.- Asst. v. Veersen to gouv.-

N°. 37.-

Ik ben in de onaangename verpligting NHEdG. ter kennis te moeten brengen, dat de persoon Kwassie Akkon van Elmina, die door de bevolking van Atta-bo in den avond van den 23 dezer aldaar gevan-gen is genomen, volgens alhier in omloop zijnde ge-ruchten te Abjenassie (Wassasch krom gelegen in de nabijheid van Attabo) reeds aldaar onthoofd is.-

---

29 March 1869.- Secretarij Elmina to v. Veersen, Sekien.

N°. 117/114.

Uw Nw schrijven van den 21ste dezer, n°. 31 wordt on-der anderen door U eene versterking van twaalf militairen aangevraagd, benevens de toezending verzocht van eene niet onaanzienlijke hoeveelheid ammunitie en geschut, op grond dat de koning van Attaanboo vier boodschappers met twee brieven van de Fantijnen bij zich zou ontvangen hebben, eene tijding, die ook door den postsoldaat van Dixcove bevestigd is.- Alvorens aan Uw verzoek voldaan kan worden, heb ik de eer U namens den

heer

heer gouverneur uit te noodigen Z.H.Edg. een uitvoerig rapport in te dienen met de omschrijving der redenen die U er toe geleid hebben bovengenoemde versterking aan te vragen, daar het toch wel niet waarschijnlijk is, dat de ontvangst van twee brieven van de Fantijnen door het negerhoofd van Attaaboo, hier in kond U wel onbekend zal wezen, U uitsluitend aanleiding hebben gegeven tot de veronderstelling, dat eene zoo aanzienlijke versterking thans dringend noodig is.-

---

30 March 1869.- Gouv.r kol. Baers to Commd.t „Amstel".-

Cl.e 15.- Kabinet.

Zk ontving gister van den adsistent, belast met het bestuur in de afdeeling Apollonia, berigten van verontrustende aard, welke mij genoopt hebben, om een detachement van 20 soldaten met 1. Europeesch en 1. inlandsch onderofficier naar Axim te zenden, om aldaar verder de bevelen van den gezaghebber in die afdeeling te ontvangen.- De koning van Attabo, genaamd Affoo, is volgens die (district Apollonia) berigten weerspannig aan ons gezag, houdt met de Fantijnen en bevolking van Wassa, en heeft dezer dagen een Elmineés, die van Apollonia naar Elmina ging, gevangen genomen en volgens berigt van gen.d gezaghebber ter dood gebragt.-

Het is dus van het grootste belang voor de rust van geheel Apollonia, dat gen.d koning Affoo zoomogelijk gevangen genomen en naar Elmina vervoerd wordt, daar zoolang hij in Apollonia zijn verblijf houd, de rust in die afdeeling en ons gezag zeer bedreigd wordt.- Ten einde dat oogmerk met een gewenscht gevolg te bereiken, zal ik de kommandanten van Apollonia en Axim met deze gelegenheid de noodige voorschriften geven, om met onderling overleg, bijgestaan door de bevolking van Behien en Axim, meergem.d opperhoofd van Attaboo te trachten gevangen te nemen.- Onder mededeeling van het voorenstaande heb ik de eer U.W.Ed. te verzoeken, op morgen den 31 dezer met Uw onderheb-

-bende bodem naar Axim te willen vertrekken, mee-
-neemende vōrengen^{de} detachement, hetwelk morgen
namiddag ten 3uur van hier naar boord zal ver-
-trekken, en dat te dier plaatse te doen debarkēren,
en te stellen onder de orders van den Kommandant
aldaar. - Ook verzoek ik Nw Ed. beleefd, pasa-
-ge tot Axim te willen verleenen aan den gouver-
-nements Beambte der belasting Klzen, die de brieven
betreffende deze zaak herwaarts heeft gebragt, en
na zijn standplaats weder moet rejoigneren. -
Het zal van Uwe bevinding der stand van zaken
geheel afhangen, welke maatregelen door NWEd.
tot verdere mede werking in deze zaak zullen moe-
-ten genomen worden, waartoe waarschijnlijk het ten
anker gaan leggen voor Attabo veel zoude afdoen
al ware het slechts, om de mogelijk Kwaadwillige be-
-volking van Attabo daardoor meer in bedwang te
houden bij eventueel verzet in de gevangenneming
van hun opperhoofd. -
Ik moet zulks echter geheel aan NWEd. overlaten door
te handelen naar omstandigheden. -
Mogt NWEd. deze reis te gelijk dienstbaar kunnen ma-
-ken aan de afhaling der te Boutrij en Saccondé ge-
-reed leggende voorraad milhio, respectivelijk van
26. en 27.000 struiken, welke aldaar door de gezagheb-
-bers zijn aangekocht, en bestemd voor de arme be-
-volking van Elmina, dan zoude NWEd. daarvan
eene belangrijke dienst bewijzen, doch heeft zulks te
veel bezwaar in met het oog op de ziek gewoonlijk in
de milhio bevindende insecten, welke schadelijk
voor schip en victualie zoude kunnen zijn, dan zal
ik trachten op eene andere wijze die voorraad her-
-waarts te doen brengen. -

---

31 March 1869. - Gouv^{r} Boers to Assistant, Axim. -
N° 16. - Kabinet, Geheim. -

Van den gezagHebber in de afd. Elpallonia ontving
ik verontrustende berigten omtrent het dubbelzin-
-nig gedrag van den Koning van Attabo, gend.
Affoo. - Reeds vroeger werd mij daaromtrent

door

door de vorige gezagvoerders van Apollonia nu en dan
bericht ingehouden, waarop ik hun opdroeg, om te trach-
-ten dat opperhoofd naar Elmina op te zenden, hetwelk
echter niet is mogen gelukken.- Daar het mij
echter, zoo wel voor de rust als voor ons gezag in die
afdeeling van het hoogste belang voorkomt, dat gen.d
opperhoofd van Atabo verwijdert wordt, om door een
verblijf te Elmina onschadelijk te worden gemaakt,
zoo heb ik de Eer UWG. mede te deelen, dat op heden van
hier zal vertrekken het stoomschip „de Amstel", mede-
-nemende 47 soldaten, 2 korporaals en 1 hoornbla-
-ger, benevens een Europeesch en een Inlandsch onder-
officier, welke voorloopig te Axim zullen debarkeren,
en onder Uwe bevelen worden gesteld.-
Ten einde deze arrestatie nu met kans van te zullen
slagen, te doen plaats hebben, zoo is het zeer nood-
-zakelijk, dat Gij U onmiddelijk in correspondentie
stelt met Uw ambtgenoot te Apollonia, en met hem
die middelen beraamt, welke een spoedige en ge-
-wenschte reüssite ten gevolge kan hebben.-
Van Uwen zijde zoo wel als van Apollonia moet
gelijk tijdig de opmarsch naar Atabo plaats hebben,
om zoo doende het opperhoofd dier plaatse van beide
kanten in te sluiten en zijne ontvluchting te beletten.-
Deeze maatregel mag echter in geen geval onder-
-nomen worden zonder ondersteuning van een
aanzienlijk aantal gewapende Inlanders uit de
bevolking Uwer afdeeling en wordt U opgedragen,
om al dadelijk den negerregering bij U te ontbie-
-den en haar met mijn schrijven en voornemen be-
-kend te maken, en haar mijne uitdrukkelijke wensch
mede te deelen, dat zij van hare kant alle mogelijke
hulpen bijstand mochten verleenen, om de onder-
-neming te doen gelukken.- Dat alles zoo
geheim mogelijk zal moeten geschieden, zal wel
overbodig zijn U aan te bevelen en moet zulks
ook uitdrukkelijk de negerregering worde voorge-
-houden, ten einde daardoor de mogelijke ontvlug-
-ting van gen.d negerhoofd te voorkomen.-
Den Kommandant van het Stoomschip is door mij

verzocht, naar bevind van zaken te handelen tot medewerking in deze zaak, en in verband daarmede, het zij te Axim dan wel voor Atabo te ankeren, zoodat U met dezen officier in overleg zal moeten treden omtrend de verder te nemen maatregelen.— Bijgaande Missive voor den Kommandant van Apollonia zal door U per kano, vergezeld van Uw voorstel en overleg, zoo spoedig mogelijk moeten verzonden worden, ten einde de uitvoering der zaak zoo kort mogelijk vertraging ondervindt.— Verder wordt het, na het door U gehouden overleg met den Kommandant der Amstel aan Uw beleid en doorzigt overgelaten, om in deze naar omstandigheden zoodanig te handelen, dat een goeden uitslag daardoor verzekerd zal zijn; in welk geval de gevangene onmiddelijk aan boord van het stoomschip zal moeten overgebragt worden, zoomede het van het hier afgezondene detachement, wanneer althans de omstandigheden niet gebiedend vorderen, dat hetzelve voorloopig het zij te Axim van wel te Apollonia gedetacheerd moeten blijven.— Ten slotte wordt U opgedragen de neger regering namens mij mede te deelen, dat eene krachtige en doelmatige medewerking in deze belangrijke zaak door mij van haar als getrouwe Hollandsche onderdanen verwacht wordt, waarbij U haar tevens mijnen dank zal betuigen voor de verleende hulp in het verkrijgen der milicie.—

---

31 March 1869.— goov. Baers to assistant Apollonia

N°. 17 Kabinet, geheim.—

Uwe Missives dd°. 21, 23, 25 en 26 dezer, N°. 31 t/m N°. 37, heb ik ontvangen in antwoord waarop het navolgende is dienende.— Reeds vroeger had ik aan Uw voorganger opgedragen, om alleste beproeven tot het arresteren en opzenden naar Elmina van den Koning Affoo van Atabo, om reden van zijn dubbelzinnig gedrag ten op-

-zigte van zijne onderwerping aan ons gezag, en het heulen met den vijand, welke arrestatie evenwel niet is mogen gelukken. —
Hans moet ik uit Uw schrijven in bovengen.de missives de gevolgtrekking maken, dat het gedrag van gen.de opperhoofd als zeer gevaarlijk voor de rust en handhaving van ons gezag is geworden, en het alzo van het grootste belang is, dat zijne arrestatie en opzending naar Elmina zoo spoedig mogelijk plaats vinde. —
Tot bereiking van dat oogmerk vertrekt heden het stoomschip de Amstel van hier naar Axim met 47 soldaten, 2 korporaals en 1 Hoofdblazer, benevens een Europeesch en een Inlandsch onderofficier, welke met het oog op de mogelijke landingsplaats te Apollonia, voorloopig te Axim zullen debarkeren, om daarover te worden beschikt naar gelang de omstandigheden dit zullen vorderen. — Even zoo zal de Amstel voorloopig te Axim ankeren, om ook nagehouden overleg met den Kommandant aldaar, en naar bevind van zaken, het zij aldaar te verblijven tot de arrestatie van het opperhoofd van Attabo heeft plaats gehad, dan wel voor laatstgen.de plaats te ankeren, het welk door mij aan den kommandant van het stoomschip is overgelaten. —
Ten einde nu deze onderneming naar wensch te doen slagen, wordt U opgedragen, om U onmiddelijk in correspondentie met Uwen ambtgenoot te Axim te stellen, en daarin met hem in overleg te treden tot het nemen van die maatregelen, welke noodig zullen zijn, om gen.de Affo het ontvluchten te beletten, waartoe ook de kommandant te Axim in dezelfde geest mijne bevelen heeft ontvangen. —
In elk geval zal deze onderneming niet vroeger ten uitvoer gelegd worden zonder krachtige medewerking en hulp eener aanzienelijke gewapende magt der bevolking van Behien, even als ik zulks de bevolking van Axim heb opgedragen. —
Op ontvangst dezer zult Gij de neger regering bij U doen verschijnen, om haar dit mijn schrijven en voornemen mede te deelen en haar bijzonder aan-

aan te bevelen, dat zij van hare kant alles met N moeten in het werk stellen, om deze arrestatie op eene zekere en doelmatige wijze ten uitvoer te brengen, waarbij de stipste geheimhouding haar zal moeten aanbevolen worden, ten einde eene mogelijke tijdige ontvlugting van dat opperhoofd te voorkomen. — Overigens wordt de goede behandeling dezer zaak aan Uw beleid en doorzigt aanbevolen en zal hiertoe veel bijdragen, dat gij N, alvorens te handelen, bepaald en duidelijk in overleg stelt met Uw ambtgenoot te Akim. — Wanneer deze arrestatie heeft plaats gehad, moet dat opperhoofd dadelijk op het stoomschip overgebragt worden, waarop dan ook het gen.d detachement weder zal embarkeren, om naar Elmina te retourneren, tenzij de omstandigheden gebiedend mogten vorderen, dat hetzelve voorloopig ten Uwent dan wel te Akim moest verblijven. —

Ten slotte wordt N opgedragen de negerregering namens mij mede te deelen, dat ik van hare goede trouw aan het Hollandsch bestuur niet anders dan eene krachtige en doeltreffende medewerking verwacht, en zal N haar tevens mijnen dank betuigen voor haar verleende hulp in de aflevering der milicien voor de arme volksklasse alhier. —

---

30 Maart 1869. — Assistent van Veersen te gouv.t. —
N.o 40. — Fort Willem III te Bekien. —

Ik ben genoopt U Hoogedg. ter kennis te brengen, dat de toestand in deze afdeeling thans in eene zeer onrustige, zoo niet gevaarlijke stemming is waarvan ik Affoo, Koning van Attabo als de aanlegger en oorzaak van beschouw, doordien hij zich bij de Fantijnen en Wassasche bevolking heeft aangesloten met de mij bekende onder zijn ressort behorende stammen, genaamd Bokoe, Essianba, en Banjeré, de twee laatst genoemde zijn vrij groote en volkrijke plaatsen, vooral Banjeré.
genoemde Affoo heeft mij reeds twee malen met boodschappers de Ned.s vlag laten aanbieden als te-

terug gave, met de aanzegging, dat van Ewianoe tot in de nabijheid van Axim geheel Engelsch grond-gebied is, dat hij Affoo mij 24 uren tijd geeft, om mij te kunnen verwijderen met mijne goederen onder vrij geleide, en zoo ik daar met aan voldeed, ik dan wat anders zoude zien. — Ik heb steeds de terugname der Ned.e vlag geweigerd, onder me-dedeeling hij dezelve niet van mij ontvangen heeft, dat hij dezelve naar Elmina moet bezorgen, zoo hij van dit zijn geheel verkeerd voornemen met afziet, en om reden ik van den Heer Kolonel Gouverneur geen magt ontvangen heb, om die Ned.e vlag weder terug te nemen, die hij zelven uit handen van den Heer Kolonel Gouverneur te Axim gevraagd en ontvan-gen heeft. — Volgens gerugten heeft men te Attabo drie Elminezen en een Aximer ge-vangen genomen en met beide handen aan den blok geslagen, en een persoon reeds vroeger door mij berigt zoude ontloofd zijn. — Men heeft mij he-den berigt, dat Aijensoe, Grootvaandrig van Wassa met 400 menschen te Attabo is, en zeer veele Fantijnen en er eene groote hoeveelheid in aantogt zijn. —
Hij Affoo schijnt thans niet genegen te zijn alhier te komen vechten, door dien thans alhier de Ned. brik „Apollonia", capt.n Steijnhuizen, komende van Grand Bassam, alhier geankerd is, doch de Koning van Bekien heeft mij medegedeeld, hij vermeend te kunnen veronderstellen, zoo spoedig dit schip de reede heeft verlaten, hij naar hier zal komen, om te vechten met eene vrij groote magt. —
Zoo ik vernem is genoemde capt.n Steijnhuizen ongesteld, ik heb hem doen verzoeken niets aan de menschen van Attabo te doen verkoopen, het welk hij ten stelligste beloofd heeft, met te zullen doen. —
Wat de bevolking van Bekien en verdere Krom-men betreft, schijnen, zoo ver mij bekend, goed ge-zind te zijn; men wapend zich overal geheel, en de Koning van Bekien doet zijn best daartoe, hij laat des avonds op vier punten door ge-wapenden gedurende de nacht waken en posteren,

het

fort Willem III. is thans ook eenigzins in staat van tegenweer, voornamelijk als de door mij aangevraagde ammunitie, versterking enz. spoedig alhier arriveert.— De Heer assistent te Axim heeft op mijne aanvrage daartoe drie soldaten per kano van Axim tot voorloopige hulp mij toegezonden, waarvan ik de Eer heb, UHEdGr. bij deze mogelijks kennis van te geven.—

---

16 April 1869.—

Rapport

Van het door mij verrigtte tot het gevangennemen van het oproerig negerhoofd Affoo van Attabo, ingevolge Kabinets-Missive dd° 31 Maart 1869, N° 17.—

De negerregering alhier op aangegging voor mij verschijnende, heb ik hun medegedeeld, het Nederlandsch bestuur ter dezer Kuste krachtdadige, en doortastende hulp te verleenen, tot het arresteren van Affoo, het oproerig negerhoofd van Attabo, en daartoe een gedeelte der bevolking in de bosschen te zenden, om hem het ontvluchten te beletten, hetwelk mij door allen volmondig wordt toegezegd.— Des vaarmiddags ten elf ure vanden 14 April 1869 begeef ik mij op marsch naar Attabo met den sergeant, en zeven soldaten, en twee honderd gewapende negers van Behien, als ook gaat de Koning van Behien mede op marsch, men maakt halt te Kabbekoe (een Krom gelegen op een groot uur afstand van Attabo), alwaar ik genoopt was tot des namiddags vier uur te verblijven, uit hoofden de negers niet verder wilden gaan, na verschillende pogingen aangewend te hebben, dat het volk mede naar Attabo zouden opruken, blijft men weigeren, omdat men het stoomschip niet ziet komen, als ook nog niets van de te verwachten magt van Axim vernoemt, en ik alzoo besluiten moet met de soldaten en het volk naar Behien terug te keeren, alwaar wij des avonds tenzes ure aankomen.—

Donderdag

Donderdag den 8 April des namiddags ten 2 ure begeef ik mij wederop marsch naar Attabo met 300 gewapende negers, den sergeant en de soldaten, zoodra het stoomschip de Amstel in het gezigt was, wij naderden tot op een kwartier uurs afstand van Attabo, toen het volk onvergenoegd werdt, omdat het stoomschip niet te Attabo of te Behien ankerde, en doorstoomde uit het gezigt, het welk hun misnoegdig maakte, onderwijl verden er twee grooten van Behien in het bosch in de nabijheid van Attabo door de volken van aldaar, waarvan het bosch vervulde, doodgeschoten waarop direct de grootste helft van het volk naar Behien terugkeerden.- Ik wendde alles aan om met het overgebleevene volk naar Attabo op te rukken, doch zij weigerden en keerden naar Behien terug, mij te kennen gevende eene te groote magt vijanden en Nassasche volken met Affoo vereenigd te Attabo waren, om daar tkans tegen te kunnen vechten, en was ik al zoo genoopt met den sergeant en soldaten tirailleerender wijze terug te trekken door het onophoudelijk vuren in de bosschen in onze nabijheid, en komen des avonds ruim zeven ure zeer vermoeid te Behien terug.- Yn den namiddag van Vrijdag 9 April ten 4 ure ankerde alhier het Ned: stoomschip de Amstel, waarop ik mij direct met de groote sloep met tegenstaande de heerige branding en zeer zwak zijnde naar boord begeef.- Bij aankomst dezer nat door dien twee zeeën over de boot waren gestort, gaf ik verslag aan den heer Kommandant van den stand van zaken, waarop ik eenen officier en twintig manschappen tot hulp ontvang en begeef mij met den Luitenant Drabben en zeven manschappen, ongeveer zes ure des avonds naar het fort terug; bij aankomst worden onmiddelijk posten uitgezet.- Zaterdag den 10 April, des morgens worden de overige dertien manschappen, en ammunitie naar de wal over-

gebragt, bij de tweede trip was de zee zoo slecht, dat de sloep door de hevige branding omsloeg, en eenen sergeant en vier manschappen op eene groote afstand van het strand in de hevige branding zeer veel gevaar liepen hun leven te verliezen, doch allen werden met behulp der negers gered, een der manschappen werd bewusteloos in het land gedragen, doch herstelde spoedig; met het omslaan der sloep gingen drie kisten met ammunitie en gereedschappen, twee achterlaadgeweren en eenige kleedingstukken teloor.— Heden morgen ten 10 ure begeef ik mij wederom op marsch langs het strand naar Attabo met het detachement van hier, drie honderd gewapende negers, benevens eenen officier en twintig Europesche gewapende manschappen van Z.r. M.s. stoomschip de Amstel.

Bij aankomst te Attabo arriveert ook aldaarden assistent de Leijpers met het detachement en de bevolking van Axim, onmiddelijk bij aankomst was het geheele vrij uitgestrekte Krom Attabo eene prooi der vlammen, het scheen verlaten en verbrandde totaal, zoodat er niets van den koning Affoo en zijne bevolking te vinden was, en bericht werdt, hij reeds per bosschwaarts gevlugt was.—
Wij marcheerden daarop gezamentlijk naar Beliem terug.— Zoodat er voorreerst geen vooruitzigt bestaat den oproerling Affoo te arresteren, daar het algemeen gerucht alhier verspreid is, hij Affoo de vlijk naar Wassa heeft genomen.—
Opgemaakt te fort Willem III. te Beliem, den 16 April 1869.— De Assistent, belast met het bestuur in de afdeeling Apollonia M. E. Reintjes van Vierssen.

---

19 April 1869.— Commandant Amstel te goed.—
N.o 102.—

Naar aanleiding van het gesprek, het welk ik met UHEg. heb gehad op maandag den 28 Maart en de daarop volgende missives dd.o 30 Maart N.o 15 en dd.o 31 Maart N.o 266, heb ik de Eer UHEg. het navolgende mede-

mede te deelen; 's avonds ten 8u 15' van den 1e April vertrok Z.Ec.Hc. stoomschip de Amstel van de reede, na 1 Europeesch sergeant en 50 soldaten van het garnizoen van St. George d'Elmina ingescheept te hebben, en kwam den volgenden dagten 12u 30' op de reede van Axim ten anker.- Zoo spoedig mogelijk wierden de soldaten gedebarkeerd, en onder de orders gesteld van den assistent-resident de Pijpers, tevens gaf ik Z.E. toen hij aan boord zijne opvachting kwam maken, kennis, dat ik met Z.Ec.Hc. stoomschip de Amstel bereid was, hem zoo veel mogelijk hulp te verleenen. - Tot mijne verwondering bemerkte ik, dat hij niet bekend was met de voorgenomen gevangenneming van Koning Affoo, en op mijne vraag of de Aximmers gereed waren, om over eenige uren op te rukken, gaf hij mij ten antwoord, dat hij de negerregering zoude oproepen, en mij nader kennis daarvan zoude geven. - Den volgenden morgen ontving ik een schrijven, waarin mij gemeld werd, dat de bevolking van Axim niet verschte op te rukken, en daar hij van W.Hl.Eg. de formeele order had, dat het gevangen nemen van Koning Affoo alleen dan mogt plaats hebben, wanneer de soldaten ondersteund wierden door een groot deel der bevolking, zoo had hij besloten nadere orders van W.Hl.Eg. af te wachten; dezen dag ging dus ongebruikt voorbij.-

Ik begaf mij in den morgen van den 3e April naar den wal, om een ondoordacht voorstel van den assistent te bespreken, toen ik gelegenheid had een Palabber der negerregering bij te wonen door de ferme taal en houding van den assistent kwam er eindelijk geestdrift onder die regering, zoodat zij beloofden, dien zelfden avond ten 10u met de soldaten op te rukken, indien het stoomschip medeging; een praauwtje wierd naar Bekien gezonden, om den Kommandant kennis te geven van bovengenoemde opmarsch.- Ik besloot dus den volgenden morgen onder stoom te gaan, om die marsch te begeleiden en te Atabee ten anker te komen.- In de dagwacht van den 4e April digt onder den wal stoomende, zag ik de soldaten bij de krom Insanoe, en den zigt

hou.-

houdende, zag ik hier de krommen Isranoe, Ampenie, Amasin, Apioli en Sensuré passeren; bij alle deze krommen vierden zij door de bevolking opgewacht, en vierden zoo als men zegt Kattuum gemaakt.- De krommen Christiaan en Enoqué, welken mij volgden, scheenen onbewoond te zijn, en toen de kolonne deze laatste krom voorbij was, kwamen er uit krom Christiaan een 20tal gewapende lieden met de Engelsche vlag.- De kolonne maakte regts omkeerd en ging hen tegemoet, ook rigtte ik den steven naar genoemde krom; spoedig echter namen zij de vlugt zonder een schot gelost te hebben, de kolonne bleef echter doormarcheren, zoodat ik bemerkte, dat zij den terugtogt aannam; bij de rivier Clpmaeran hield zij stand, om te rusten, en kreeg ik door middel van een praauwtje, welke door de brandig ging, een klein briefje van den assistent van Arim waarin hij mij melde, dat de Arimmers niet opgekomen waren, en dat L.E. geen ondersteuning bij de krommen had gevonden, ingevolge de missive vanden gouverneur den terugtogt had aangenomen.-
Op Arim hadden wij geen opgaaf kunnen erlangen, waar of Attaboe lag, ten minste niet op welken afstand van Arim; volgens de meeste berigten lag het halverwege Behien, later bleek het dat de afstand wel grooter is.- De marsch had de soldaten zeer vermoeid, zij waren ontevreden, dat alle krommen weder terugtrokken na het kostuum maken, en toen zoo als mij later gerapporteerd wierd, Koning Affoo met een grooten aanhang voor hem stond, was hunnen moed zoo verplaauwd, dat de assistent het niet meer op zich kon nemen, om hem aan te vallen of gevangen te nemen.- De terugmarsch wierd voortgezet tot Isranoe, waar zij de Arimmers ontmoette, welke later waren opgerukt, maar zelfs deze steun scheenen niet voldoende te zijn, daar allen de terugmarsch aannamen naar Cleshanta.- Op het zien van den terugmarsch ben ik niet naar Attaboe doorgestoomd, daar ik er niets kan uitvoeren, vermeer er geen troepen aan den val zijn, te meer daar ik geene vijandelijkheden verwagte te doen, alvorens er

verzet

verzet had plaats gehad; ik ankerde dus ten 7u 15 ter reede van Axim. — Den volgenden morgen ontving ik een bericht van Apollonia, dat zij in den morgen van den 4en April hadden klaar gestaan, maar weder terug waren gekeerd, daar zij geene Aximmers hadden gezien; dezen togt was dus geheel mislukt, en ik vond den assistent van Axim, welke den 4en April van Ashanta zich per hangmat had moeten laten vervoeren, totaal ongeschikt, om zijne beenen te verzetten, zoodanig had de lange marsch door het brandende zand van den vorigen dag zijne voeten doen opzwellen. —
De Aximmers durfden niet meer optrekken tenzij aan hen kruid en lood wierd verstrekt, zelfs vroegen zij geld, en Affoo was natuurlijk gestijfd geworden in zijn verzet, en zoo overmoedig, dat hij de soldaten had achtervolgd en bij krom Sensuré den makelaar had bedreigd, om hem te bevechten. —
Om dezen toestand zoo kort mogelijk te doen duren, zoo verstrekte ik tegen reçu aan den assistent van Axim 150. Ned. ponden buskruid, 26. Ned. ponden lood en 250. steks achterlaad patronen. —
De uitdeeling van kruid en lood deed den moed weder herleven bij de bevolking van Axim, de geestdrift wierd weder zoogroot, dat allen vilde mede trekken, en in eene mededeeling van den assistent wierd mij verklaard, dat er zelfs 200. Elminezen zich bij de bevolking hadden aangesloten, zoodat hij nu op 1000. man kon rekenen, behalve de soldaten, en dat zij verzochte op te rukken ten 6u in den morgen van den 7en. — De assistent de Reijpers zou den togt weder mede maken, maar daar zijne beenen nog niet hersteld waren, moest hij zich laten dragen; de energie, welke hij hiermede toonde zoo wel als zijn vorig gedrag, hadden hem het vertrouwen der bevolking doen winnen, en het is aan hem te danken, dat de Aximmers doorgetrokken zijn toen zij later zeer veel lust gevoelden, om bij Sensuré terug te keeren. —
Op nieuw wierd er een bericht gestuurd naar Apollonia, en ik verzocht

den

den assistent daar vij nu met de liggeng van Ataboe bekend waren, aan den Kommandant van Apollonia kennis te geven, dat het overde reede loopen van Behien, het ondraaijen van het stoomschip met het lossen van een schot, het teeken zoude zijn, dat de Axsimmers, wanneer zij met een gevoonen tred door marcheerden, Sensuire hadden bereikt, zoodat, indien hij dan ook opruckte, de troepen gelijktijdig op Ataboe zouden aankomen. — Inden morgen van den 7den maakte ik stoom op, lichte het anker, en was op het punt de reede te verlaten, toen ik weder bericht kreeg, dat de Axsimmers dien morgen niet waren opgerukt, maar dat zij tegen 12u zouden klaar zijn, en den nacht in Axhanta overblijven; mijne kolen waren dus weder voor niets verstookt, en bleef mij niets over, dan het anker weder te laten vallen. — Den volgenden morgen weder onder stoom gaande, zagende Axsimmers digt bij Axsianba; veronderstellende, dat zij zouden doormarcheren, stoomde ik verder naar de reede van Behien; zagen bij de krom Kabewkoe de Behieners klaar staan; ik deed dus het sein tot opruikken, te meer daar 3 Engelsche vlaggen, welke ik gezien had op krom Christiaan, het bewijs leverde, dat de tijding waar was, dat Koning Affoo daar zijn hoofdkwartier had opgeslagen; terugstoomende om de beweging der Axsimmers te verkennen, zag ik tot mijn leedwezen, dat zij niet verder waren opgerukt; voorden nacht kwam ik ten anker voor de krom Sénuré. — Den volgenden morgen van den 9den April trokken de Axsimmers op tot krom Sensuré, toen zij daar aangekomen waren stookte ik weder stoom op, lichte het anker, maar zag dat er volstrekt geen beweging in de troepen kwam, om verder door te marcheren, denkende dat zij mijne manoeuvre van den vorigen dag niet begrepen hebbende, nu verwachte, dat ik het sein zou gaan doen, besloot ik nogmaals door te stoomen naar Apollonia; alhier aankomende zag ik geene troepen klaarstaan, stoomde dus verder op tot digtbij het fort, en op het oogenblik, dat ik het sein deed, zag ik de

witte

witte sloep van kapitein Arnold van de Hollandsche brik Maria Cornelia op het strand liggen; dit deze gelegenheid zijnde met den wal door de branding te kunnen corresponderen, stopte ik en ontving al spoedig daarna een brief van den kommandant van Apollonia, waarin hij zijne toestand als zeer hachelijk beschreef; ik kwam daarom ten anker ten 5½ 15.-
De kommandant aan boord komende, verklaarde mij dat er dringend gevaar bestond voor 1 Europeesch ambtenaar met 9 soldaten in een fort zonder ammunitie of iets ter verdediging, dat de bevolking van Belien thans vijandig was tegen hem, daar zij dien dag twee dooden hadden gehad zoodat hij verklaarde zijn leven geen oogenblik zeker te zijn.-
De langzame en aarzelende beweging van de Arimmers en den zwakken toestand van het fort, waarvan ik de vorige keer ooggetuigen was geweest, deeden mij besluiten een detachement Europeanen door de branding naar den wal te zenden, teneinde bij mogelijken aanval zoowel van de Belieners als van koning Affoo, dat fort te verdedigen.- De Luitenant ter zee 2 klasse J. Vriemoet Drabbe met 6 man vertrok dien avond nog naar den wal, en den volgenden morgen de barkeerde ik bij kleine gedeelten tot 20 man met een 1 ponder, ammunitie, victualie enz., bij een van de gangen naar den wal sloeg de sloep om, en hoewel ik het geluk had, dat geen der menschen verdronk, verloor ik echter 2 munitie kisten, 1 gereedschapkist, 1 achterlaadgeweer, 2 vuurpijl latten, 1 pakje verband, 2 presenningen, 2 veldflesschen en 1 zundgatdekplaat en eenige goederen der opvarenden, zoo dat ik U.H.E.G. beleefdelijk verzoek, mij zoo veel mogelijk die voorverpen te restitueeren, indien zij in het fort voorradig zijn; dit detachement wekte het vertrouwen der Belieners spoedig weder op, zelfs verklaarden zij weder op te willen rukken met de Europeanen, en daar ik in mijne Instructie aan dien officier niet alleen de verdediging van het fort had opgedragen, maar ook indien er mogelijk heid was, om iets

toe

toe te brengen tot het gevangen nemen van koning Affoo, daar aan met soldaat- en zeemanschap gevolg kon gegeven worden, zoo besloot die officieren den volgenden morgen op te rukken naar krom Ataboe.— De Akrimmers bleven den 9den April op Sensuré, trokken den volgenden morgen op, en spoedig zagen wij den brand van krom Christiaan. De Apollooniers rukten nu mede op, en ik vertrok met mijnen onderhebbenden bodem naar Ataboe, en bleef daarop en neder louden; langzamerhand zagen den brand van krom Inoquè, Naloppe, Nalitjie, Benkoe en Amatji, en toen het onophoudelijk schieten vande Akrimmers mij het denkbeeld gaf, dat er eene grooten tegenstand werd geboden, besloot ik de krom Ataboe door eenige schoten met geschut te verontrusten, dewijl het mogelijk was, dat dit krom als de hoofdplaats van koning Affoo, het vereenigingspunt kon zijn vande terugtrekkende oproerlingen.— De Akrimmers en Behieners kwamen na genoeg gelijktijdig te Ataboe aan, en toen deze laatste krom ook geheel en al verbrand was, trokken de Akrimmers, Behieners en het Europeesch detachement gezamenlijk naar Behien en ankerde ik ook ten 2 uu aldaar.— Van den assistent de Reijpers ontving ik eene mededeeling, dat de onderneming ten halve was afgeloopen, dat de krommen van Christiaan tot Ataboe, die zich verzet hadden, waren afgebrand, en de inwoners grooten deels verjaagd en neergeschoten, dat de koning echter was ontsnapt, en welke pogingen ook in het werk gesteld wierden gedurende mijn verblijf aldaar, ten reede waren vruchteloos; den eenen dag kreeg ik de tijding, dat hij in Wassa was, den anderen dat hij in de bosschen rondzwierf; toen ik dus de mededeeling kreeg, dat de Akrimmers den terugtogt aannamen en hunne vervolging staakten, heb ik besloten na het fort van Behien geassisteerd te hebben met 25 Ned. ponden buskruid en 500 stuks achterlaad patronen, naar d'Elmina terug te keeren; Akrim deed ik niet

aan,

aan, daar ik vernomen had, dat er 41 man en 1 kor-
-poraal te Behien zouden blijven, en de overige man-
-schappen garnizoen zouden houden in Axim.—
Het Europeesch detachement, dat aan den wal vol-
gens rapporten zich zeer flink en gedisciplineerd
had gedragen, heeft zeker op de bevolking van
Behien en op de negersoldaten een goeden indruk
achtergelaten; geen patroon was nutteloos verscho-
-ten, maar daar de verdediging van het fort gerust
kon overgelaten worden aan de toen zich aldaar
bevindende troepen, heb ik hen weder den 11en doen
embarkeeren, hetgeen met zeer veel zorg gepaard
ging, daar er nogmaals tweemaal de sloep om-
-sloeg, gelukkig met het gaan naar den wal, toen
er zich alleen pinadoors in bevonden.—
Hoewel het but van den togt niet bereikt is, geloof
ik, dat deze onderneming een zeer goeden indruk
heeft gemaakt op de boenkust, en dat de aan-
-hang van Koning Cffoo zeer verminderd zal
zijn.— Het verbranden van de krommen welke
in verzet zijn gekomen, is volgens mij een rood-
-zakelijke maatregel, om de slechte impressie welke
de mislukte eersten togt bij de bevolking had te-
-weeg gebracht, geheel weg te nemen.— De over-
-moed van Koning Cffoo was ten top gestegen, daar
ik op verschillende krommen Engelsche vlaggen
zag waaijen, toen ik de eerste maal van Apollonia
naar Sanviré terug stoomde; dat de indruk gun-
-stig is geweest en het vertrouwen op de Hollandsche
vlag is toegenomen, blijkt dat de krommen Apen-
-nie en Asiamba volgens mededeeling van den
assistent, de Engelsche vlag tegen eene Hollandsche
hebben verwisseld; dat de krom Banjoeré welke
ten westen van Behien ligt, de Hollandsche vlag
heeft gevraagd en haar ontvangen op verzoek van
den Koning van Behien, maar nog meer, dat Kan-
-gan en Assensienie, krommen, welke in het bosch
liggen en aan Koning Cffoo behooren, mede op
Behien gekomen zijn, om de Hollandsche vlag te
verzoeken.—

22 April 1869.— Assistant van Veersen to Govr.—
N° 52.—

Ik heb genoopt N.Z.H.E.G^a ter kennis te brengen, dat heden morgen de Koning en negerregering van Behien mij berigt hebben, dat Affoo, Koning van Akabo met de geheele Vassasche bevolking in aantogt is, om tegen Behien te komen vechten.—

---

25 April 1869.— asst van Veersen to Governor.—
N^o —

Ik heb genoopt N.Z.H.E.d.G^a ter kennis te brengen, dat mij heden een uur na middernacht berigt is door de Koning en negerregering van Behien, dat hen door een boodschapper van Etiekobbo berigt is geworden, dat Affoo met de geheele Vassasche bevolking te Akrakom is aangekomen, om tegen de bevolking van Behien te komen vechten.— Naar aanleiding hiervan verzoek ik N.Z.H.E.d.G^a het stoomschip de Amstel zoo spoedig naar hier te zenden, om alhier eenige tijd geankerd te blijven en dit fort van ammunitie enz. te voorzien.—

N.B.— Etiekobbo 4 uur van Behien gelegen
Akrakoon 12 " van Etiekobbo " .—

---

27 April 1869.— Govr Elias (d'Elmina) to
N° 23, Kabinet-Geheim.— assistant van Veersen.—

Zooeven ontving ik Uwe dispatches van verschillende dateurs van N° 47 t/m N° 52, zijnde de laatste N° 25 dezer zonder N^o en wel die, waarin door U het verzoek gedaan wordt, om spoedig het stoomschip de Amstel op nieuw naar Behien te zenden, ten einde aldaar eenige tijd geankerd te blijven en wel op grond van een gerucht U door de negerregering medegedeeld, dat Koning Affoo met de geheele Vassasche bevolking op 16 uren afstand van Behien in aantogt zoude zijn, ten einde tegen die plaats te komen vechten.— Afgescheiden nog dat bij elk van een zoodanig gerucht het stoomschip niet onmiddelijk kan vertrekken, daar het meerdere en ook gewigtige diensten elders te presteren heeft, zoo moet ik U

op.

opmerken, dat de verpligting op U berust, om met de thans onder Uwe orders staande militaire magt, die ongeveer 50. man bedraagd, behoorlijk gewapend met achterlaadgeweren, het fort Willem II. te verdedigen tegen elke aanval, waartoe de bevolking van Behien en die der overige Kommen den benoodigde bijstaand moet verleenen, daar het hoofdzakelijk in het belang deer bevolking is, dat zij alle mogelijke bijstand verleenen tot het afslaan eener vijand, zoodat in geval zij dit zelve niet beseffen wil, U haar wel duidelijk onder het oog dient te brengen, dat bij vijgering daarvan Ojj U in de verpligting zoudt gebragt zien, om ook Uwen bijstand te onttrekken door met de militaire magt Apollonia te verlaten. — Ik ben alzoo genoodzaakt U dit eenen ander mede te deelen, ten einde U het standpunt, waarop U als gezag voerder in de afdeeling Apollonia geplaatst zijt, duidelijk te maken, niet alleen, maar U ook te wijzen op de verpligting, die als zoodanig op U berust.—

Alvorens ik dus kan overgaan om het stoomschip naar Apollonia te zenden, zal het noodig zijn, dat ik een nader rapport ontvang, waarin de dringende noodzakelijkheijd daarvan betoogd wordt, door meer dan gerugten over de vermoedelijke vijandige voornemens van deze voortvlugtige Koning Affoo. — Ten einde echter eene eventueele krachtdadige verdediging te kunnen verwachten, zoo is het mij noodzakelijk voorgekomen, speciaal op grond Uwer slechte gezondheidstoestand, waarvan door U wordt bericht in de dispatches dd^{en} 23, 25 en 31 Maart Nr^{s} 33, 36 en 42, zoomede in die van 22^{en} dezer Nr^{s} 52, om U in Uwe tegenwoordige betrekking te doen vervangen door den thans te Chama geplaatst zijnde adsistent Schneer, en U in dezelfs plaats te Chama als gezagvoerder te doen optreden. — Bij aankomst van den heer Schneer zal U alzoo de dienst aan hem overgeven en hem alle mededeelingen geven, die noodzakelijk zijn, om hem geheel met de bestaande toestand volledig

be-

bekend te maken, waarna U na opmaking van het zaak betrekkelijke proces verbaal de dienst van gezagvoerder te Chama zal gaan aanvaarden en overnemen van den tijdelijk daarmede belast zijn de ambtenaar en gezagvoerder te Saccondé, van Dorp.- Van de overgave en overname Uwer dienst te Apollonia en Chama zal ik te zijner tijd Uw bericht in wachten.- Tenslotte verzoek ik U, deze missive in zijn geheel ter lezing te geven aan den adsistent Schnerr, dadelijk na zijn aankomst ten Uwent en nadat door U daar van leezing zal zijn genomen.-

---

Confidentiel Papers
1869
Dixcove.

4 June 1869.-
N: 77.-

Resident P.W. Alvarez, Z:Edl: Fort Metalen Kruis, Dixcove to governor Nagtglas.-

... Ik heb tevens de Eer U Hedg: te berigten, dat ik mij den 28:n dezer j.l. met den heer Emisang naar Bossua en Boutrij heb begeven, en dat bij de door ons gehouden vergadering met de negerhoofden aldaar, deze zich ontevreden toonden, dat ik geene maatregelen neem, om het volk van Wassa te beletten in Dixcove te komen.- Ik heb hierop geantwoord, dat ik volgens de bevelen van den heer Kolonel Boers zulke maatregelen niet mogt nemen, maar dat ik U Hedg: hieroer zou schrijven en verzoeken mij schriftelijk en officieel te gelasten, hoedanig ik in deze zaak moet handelen.- De reden dat ik mij tot dusver van dergelijke maatregelen onthield, is deze, dat mij bekend is eene Kabinetsmissive aan den gezaghebber in de afdeeling Apollonia zijnde de heer Reeck, betreffende het ongehinderd toelaten van den vaandrig ofjensoe en 200. Wassaschen te Behien.- Op grond van die missive en van mondelinge orders van den heer Kolonel Boers, moet ik alle Wassaschen, die hier komen en zich ordelijk en vreedzaam gedragen ongehinderd toelaten, en heb ik alleen te waken, dat

dat hun geen kruid en lood worde verkocht, waartegen
ik zeer moeijelijk kan waken, zoolang ik die menschen
hier ongehinderd moet toelaten, want als ging ik 's
nachts zelf in het krom, om hiertegen te waken, zooals
is aangeraden bij de missive van den waarnemenden
secretaris dd: 4 Januarij j.l. N: 15/3, dan zouden die
menschen natuurlijk het bosch in loopen ende pakhuizen
gesloten worden, zoodra men mij zag aankomen. -

De verbittering van den makelaar en het volk van
Bossua en van geheel Akanta tegen Dixcove, gedeel-
telijk voortspruitende uit jalousie, is sedert lange
jaren groot geweest, sedert den oorlogstoestand zeer
verergerd en thans, na het laatste treurige voorval
te Commenda, met veinig aangewakkerd, want naar
ik van eene vertrouwbare zijde verneem, is men nu
te Bossua voornemens, om alle personen die uit Dix-
-cove komen en verdacht worden uit Wassa of Fantijn
afkomstig of herkomstig te zijn, eenvoudig te ver-
-moorden, zelfs al werd vooraf door mij in persoon
hunne uitlevering gevorderd. - Ik heb mij heden
ochtend naar Boutry begeven, om de militaire soldijen
uit te betalen en op verzoek van den Kapitein Meijer,
te zien welke militaire kleeding en equipement stukken
het detachement aldaar noodig heeft, en tevens
eene bijeenkomst gehouden met de makelaars van
Bossua en Djemmekrom, ten einde Nz Hoogh: optreding
als regerings commissaris en gouverneur dezer bezit-
tingen aan te kondigen, en hun nogmaals op het ge-
moed te drukken zich van alle geweld te onthouden,
maar alle Wassaschen, die zij in landen krijgen,
aan mij uit te leveren, die ik dan gevangen zal hou-
-den tot ik van Uw Hoog Edel Gestrenges nadere bevelen
en instructien voorzien ben. - De makelaar van
Bossua antwoordde aan mijne order te zullen vol-
doen, voor zoover het betreft personen, die langs het
strand, en die welke in de onmiddelijke nabijheid
van Bossua gevangen worden, maar dat hij de overi-
ge makelaars, bij de hevige verbittering, die er thans
heerscht, geen magt hebben, om te beletten, dat de per-
-sonen, die in het bosch gevangen worden, buiten

den

den omtrek der dorpen, waar bij ende overige make-
laars wonen, vermoord worden door de negers, die
hen in handen krijgen. — Daar de makelaar van
Bossua het eigenlijk hoofd van geheel Akanta is, is
zijn antwoord, mijns inziens, slechts een voorwend-
sel, om eene bepaalde weigering te ontduiken. —
De negerhoofden en caboceërs van Dixcove heb ik
ernstig aangeraden, om hunne slaven of bedien-
den, (waarvan zeer velen uit Wassa of Fantijn
herkomstig zijn) heer te houden en niet naar andere
plaatsen, vooral niet naar Elmina in commissie
te zenden, vant dat ik bij de vreeselijke verbittering,
welke in Elmina en Akanta tegen vreemdelingen
bestaat, er niet voor zou kunnen instaan, als zij
op die plaatsen soms in onaangenaamheden verder
gewikkeld, welken raad ik geloof, zij wel getrouw
zullen opvolgen, daar zij beter dan ik weten hoe hun-
ne buren gestemd zijn. — De negerregering
van Dixcove en het volk gehoorzaamt steeds met de
meeste naauwgezetheid aan mijne bevelen en geeft
mij niet de minste reden tot ontevredenheid. —
Ik geloof dit grootendeels te danken is aanden in-
vloed van Akensah Coemah, die door egoïsme wel
genoodzaakt is mijn gezag te steunen en te zorgen
dat hier rust en orde heerscht, en aan wien de meeste
negerhoofden en een groot deel van het volk door
geldelijke zaken onderworpen en gehoorzaam is. —
Bovendien ondervind ik veel medewerking en hulp
van den zendeling Laing en van den heer Sam, agent
van de firma F. en A. Swanzij te London, terwijl ik
voorts in alle bescheidenheid meen te mogen verkla-
ren, dat ik persoonlijk als de heer Alvarez de acht-
ing, de toegenegenheid en het vertrouwen van de
hoofden en het volk van Dixcove geniet en hier met
niet en succes voor zijner Majesteits Gouvernement
werkzaam ben, waartoe ook bijdraagt, dat ik de
Engelsche taal kunnende, met de meeste menschen hier
zelf spreken kan. — De makelaar van Bos-
sua beweert vel dat de regering en het volk van
Dixcove in hun hart niet Hollandsch gezind zijn,

maar

maar mijns inziens is het natuurlijk, dat dit niet dadelijk het geval is; eerst na verloop van eenige jaren zal dit langzamerhand en trapsgewijze verbeteren, als zij hier ondervinden, dat zij door de Nederlandsche gezaghebbers met zachtheid en regtvaardigheid bestuurd en op minzame wijze behandelt worden, hunne instellingen en gebruiken geëerbiedigd en hun geene willekeurige lasten en diensten, door wien ook, worden opgelegd. —

Ik heb dan ook steeds stiptelijk nageleefd de bepalingen van het alhier vigerende pen- en contract van artikel 14 van het reglement van bestuur en van artikel 11 der algemeene instructie, voorts het voorschrift vervat in het tweede gedeelte der missive van het hoofd bestuur dd° 29 Februarij 1868, N° 71/15, en ik meen op goede gronden te mogen vertrouwen, dat, indien ik met beleid en waakzaamheid en zonder overdrevene en noodelooze gestrengheid, maar toch met eene gepaste fermiteit, het gezag blijf voeren, er volkomen rust en orde in Dixcove en Akanta zal blijven heerschen. —

Ik acht het echter in het belang van 's lands dienst en tot versterking van het prestige van het Nederlandsch gezag te Dixcove noodig de vrijheid te nemen U Hl Ed G. eerbiedig het volgende in overweging te geven. —

5° Dat echter alle Fantijnen en Wassaschen, die sedert lange jaren in Dixcove wonen, als slaven of bedienden van Mensah Cemah en van de negerhoofden en verdere Caboceërs, en die zich rustig en ordelijk gedragen, ongehinderd hier te laten, daar het met de geringe magt, waarover ik te beschikken heb, onmogelijk zou wezen, deze lieden met geweld uit te drijven, en elke poging daartoe tot ernstige botsing met het volk en de regering zou leiden, weshalve het mij voldoende voorkomt, indien ik mag en kan beletten, dat er nieuw volk uit Wassa, die aldaar wonen, hier te Dixcove komt, om zich met de bevolking in verstandhouding te stellen en deze

op te ruijen. —

9 June 1869.— Resident Alvarez to goo.—

N°80 spoed.—

Ik heb de eer U Hoog Ed Gestr. te rapporteeren, dat j.l. Zondag namiddag een slaaf van Mensah Coemah genaamd Kwamie Sam, in Fantijn geboren, doch sedert jaren lang alhier woonachtig, in de rivier bij Bossua was gaan vischen, en terwijl hij daarmede bezig was, door volk van Bossua werd gevangen genomen, die hem zeiden: "gij zijt een Fantijn, dus zullen wij U vermoorden."— Mensah Coemah was hierover zeer opgewonden en verzocht mijne toestemming, om met al zijn volk naar Bossua te trekken en te vechten, want dat hij alvorens er mij kennis van te geven, reeds vier boodschappers had gezonden aan den makelaar te Bossua, om zijn slaaf terug te bekomen, doch telkens te vergeefsch.— Het was omtreeks 8 uur des avonds, toen de zaak mij werd gerapporteerd.— Ik heb natuurlijk geweigerd er in toe te stemmen dat men zou gaan vechten, doch ben zelf met zes soldaten den beambte Nieser en den opzigter Teschemaker dadelijk naar Bossua gegaan, liet mij door den opzigter Mijzang, aldaar gestationeerd, de plaats aanwijzen, waar Kwamie Sam was opgesloten, en vond deze dan ook aan een zwaar stuk hout vastgeklonken, of zoo als de negers het noemen, aan het blok geslagen.— Ik liet een vaandrig roepen en gelastte deze onmiddelijk dien persoon aan mij uit te leveren, waaraan voldaan werd.— Vervolgens stelde ik dien persoon voorloopig te Dixcove in arrest, en zeide aan Mensah Coemah en de overigen, dat ik den man in handen had en den volgenden dag de zaak zou onderzoeken.— Maandag voormiddag kwam de negerregering bij mij en klaagde zeer, dat hoewel Dixcove Hollandsch is, de naburige Hollandsche onderdanen hun telkens overlast aandoen.— Ik zeide dien middag naar Bossua te zullen gaan, en niets meer kon zeggen alvorens de grooten aldaar verhoord te hebben.— De makelaar en de hoofden van Bossua, zoomede verscheidene Elmi-

negen, die zich daar ophouden, zeiden dat zij alle Wassaeker en Fantijnen zullen vermoorden, dat zij niet wisten Kwamie Sam een slaaf van Amsah Coemah is, maar zoodra zij dit wisten besloten hem niet te vermoorden, dat dus het geheele voorval een misverstand en vergissing is geweest, en zij hem wegens het late uur (5 of 6 uur) aan het blok sloegen, met voornemen hem den volgenden dag met een boodschapper aan mij te zenden, met verzoek hem aan Amsah Coemah terug te geven, want dat zij het niet goed vonden, om zelf hem aan diens boodschappers terug te geven.— Zij voegden er bij, dat zij Kwamie Sam dadelijk zouden hebben vermoord, voor dat ik er tusschen beide kon komen, als zij niet hadden ontdekt, dat hij slaaf van Amsah Coemah is, en zij daarom besloten, hem in het leven te sparen.— De negerregering, die gisteren weer bij mij kwam, toonde zich alles behalve tevreden met deze verklaring en verzekert het slechts praatjes zijn, maar het volk van Bossua hem stellig zou hebben vermoord, als ik niet ter juister tijd ware tusschen beide gekomen.—

Ik ben van gevoelen, dat de negerregering en het volk van Dixcove gelijk heeft in deze hare bewering, en dat men te Bossua mij geen antwoord gaf, om reden dat men voor een "fait accompli" stond, daar ik hun gevangene 's nachts in stilte had verlost.— In deze meening word ik versterkt door een particulier schrijven, dat ik gisteren avond uit Boutry ontving van den heer Arnold, waarin Z.Ed. mij het volgende schrijft: „ al de negers hier zijn niets tevreden over die zaak van Bossua, want zij zeggen, dat het geen slaaf van Amsah is, maar dat als er Fantijnen in Dixcove komen, hij hun zegt zij zich voor moeten geven als zijn slaaf, dat hun dan niets zal overkomen, zij willen al wat Fantijn is uit Dixcove drijven, want op Sam hebben zij ook geen goed oog, die moet volgens hun zeggen corresponderen met de Fantijnen en des nachts kruid, geweren en lood aan de Wassa menschen verkoopen."

Wat

Wat de heer Sam betreft, geloof ik hemdoor de Akan-
tasche bevolking groot onregt word aangedaan, door
hem alzoo te beoordeelen; sedert jaren, ik meen
sints 1864, was hij te Elmina aan het hoofd der toen-
malige factorij vanden heer Cleaver en sints 1868 te
Dixcove, te Elmina heeft hij zich evenzeer als te Dix-
cove van zeer gunstige zijde leeren kennen, en steeds
onderscheidt hij zich door hulpvaardigheid en ge-
hoorzaamheid jegens het Nederlandsch gezag.—
Ik geloof dat de wrok jegens hem hieruit voortspruit,
dat men te Bossua en Boutrij met leedwezen ziet,
dat er zoo eene groote factorij van een Engelsch
handelshuis te Dixcove is gevestigd, en dat die fac-
torij zulke uitmuntende zaken doet, dat, waarde
heer Sam mij berigt, over 14 dagen de bi-monthly
mailstoomer hier zal ankeren, om honderd vaten
palmolie te scheepen, dat dus het volk van Akan-
ta die factorij gaarne zou omver stooten, komt
mij zeer verklaarbaar voor en het zou, bij de
heerschende spanning en verbittering niet on-
mogelijk zijn, dat het volk van Akanta onder
het een of ander voorwendsel een aanval op
Dixcove deed met het eigenlijke doel, om voor-
melde factorij, die eene waarde van eenige tien-
zende dollars bevat, te plunderen.— Mogt dit
ooit gebeuren, dan zal ik zoo een vijandelijken
aanval op het Nederlandsche Krom Dixcove met
geweld te keer gaan en deze Nederlandsche bezitting
tot het uiterste helpen verdedigen, volgens artikel
12 van het reglement van bestuur en artikel 39
der algemeene instructie, terwijl ik er voor meen
te kunnen borg blijven, dat het volk van Dixcove
zich rustig zal blijven gedragen en niet zal
uittrekken om met Bossua te vechten.—
Wat betreft de bewering, dat vele Wassa menschen
door Mensah Coemah worden geholpen en be-
schermd, dit geloof ik persoonlijk ook wel, na het ge-
beurde met den Wassaman Atouw en den Elmi-
nees Jammie, maar dit is iets wat altijd zeer
moeijelijk zal te bewijzen zijn, en eerst als ik van

in-

instructien ben voorzien, welke mij magtigen, om zoonoodig door hulp van Akanta de grenzen afte-zetten en geen Wassalieden meer in de afdeeling Dixcove toe te laten, om handel te drijven, eerst dan zal men, mijns inziens, verzekerd kunnen zijn, dat er geen kruid of lood naar Wassa kan vervoerd worden.- Ik heb derhalve de eer U.H.E.G. be-leefdelijk te verzoeken, om met den terugkeerenden ordonnans, die deze missive overbrengt, met Uw-Hoog Edel Gestr.s antwoord te mogen worden vereerd op mijne Missive A.N.o 77 dd.o 4 Junij j.l. en op mijn tegenwoordig rapport.- Met referte tot Missive A.N.o 77, heb ik de eer, wegens den stand van zaken alhier tevens te verzoeken, dat het deta-chement militairen alhier van achterlaad geweren met eene voldoende hoeveelheid patronen moge worden voorzien, dat er een sergeant aan worde toegevoegd, die goed op de hoogte is van de behande-ling dier geweren, zoomede een Korporaal, die de artillerie behandeling van het geschut goed kent; dat mij nogeen paar vaten Buskruid en een paar honderd Kardoes zakken moge worden toegezonden, benevens die ammunitie, welke de Kapitein Mi-litaire Kommandant verder mogt noodig oordee-len; - en dat die ammunitie benevens verster-king van soldaten per gouvernementsboot her-waarts moge worden gezonden.-

Ik beschouw het ontstane geschil nog ver van geen-digt maar als een smeulend vuur, dat bij de min-ste vonk in licht laaije vlam kan slaan.-

De soldaat Kwassie Bossumtje, vermeld in mijne mis-sive A.N.o 77, heb ik gisteren tot nader order in de politiekamer gesteld, omdat hij al weder bezopken was en geen dienst kon doen.-

Ik heb den makelaar en het volk van Bossua dui-delijk gemaakt, dat de slaven en bedienden van Amensah Eemah en van andere Caboceers en hoofden van Dixcove, die wel in Fantijn of Wassa geboren zijn, maar jaren lang reeds hier wonen, ook Dixco-venaars zijn en dus als Nederlandsche onderda-

-nen ongehinderd moeten worden toegelaten; dit heeft men mij toegestemd en belooft te zullen doen.

Ter voorkoming dat iemand hunner bij vergissing of uit misverstand zou worden vermoord heb ik bepaald alle slaven, pandelingen en bedienden te Dixcove, die door hunne meesters naar Akanta of elders worden gezonden, een Hollandsch vlaggetje op hun paantje moeten dragen en behooren voorzien te zijn van een paspoort, luidende als volgt: " De Resident van Dixcove verklaart, dat hem na ingesteld onderzoek is gebleken, dat de persoon N.N. is slaaf (of pandeling of bediende) van X. te Dixcove; dat N.N. dus ook Dixcovenaar en Hollandsch onderdaan is.-"

„Alle negerhoofden en alle Hollandsche onderdanen worden gelast, hem vrij en ongehinderd te laten passeren en hem hulp en bijstand te verleenen.-"

"Zr cll.e Fort Metalen Kruis, den .... De Resident voornoemd, (get.) P.W. Alvarez.-

{zegel in lak} (L.S.)

Te Bossua toonde men zich hieroover zeer tevreden, en de makelaar Kouw Eson heeft duidelijk een boodschapper met zijn stok, vergezeld van een soldaat met den gouvernements stok door geheel Akanta gezonden, om dit bekend te maken en overal te gelasten, dat men de personen, die hiervan voorzien zijn, niet mag vatten maar als Nederlandsche onderdanen moet behandelen.

Te Dixcove toonde men zich hier minder mede ingenomen, doch na dat ik alle bedenkingen had weerlegd en het nut en voordeel aangetoond van dezen maatregel, heeft de negerregering mijn voorstel aangenomen en zich bereid verklaard, om zich dienovereenkomstig te gedragen en hare onderhoorigen alzoo te doen handelen.- Daar U.Ed.Gestr. uit deze missive zal ontvaren, hoedanig de geest in Akanta is en bij vergelijking met mijne Missive cVo 77, hoe veilig er valt te rekenen opde beloften van Bossua, daar zij 4 Junij beloofden de

Was-

Vanaschen niet te vermoorden, maar aan mij uit-te leveren, zoo vlei ik mij op UwHEdGeste toestem-ming te mogen hopen, dat zij het ook als tijdelij-ken maatregel, de bezetting alhier moge versterkt worden, en ik zou het zelfs wenschelijk vinden als gedurende een paar maanden een Europeesch onderofficier, 25 soldaten en een tamboer of hoorn-blazer alhier kon gedetacheerd worden, daar ik eenig magtvertoon hier bepaald noodig acht.-

---

12 June 1869.- Govr to Resident Alvarez.
N° 168/32.-

Ter gedeeltelijke voldoening aan het verzoek, vervat in Uwe Missive dd^o 9 Junij j.l. N° 80, in verband met die van 4 Junij j.l. N° 77, heb ik de eer U te berigten, dat de bezetting ten Nwent met een sergeant en twaalf manschappen vordt vermeerdert, terwijl U mi alles de grootste omzigtigheid aanbevolen vordt aange-raden, ten einde alle botsingen te voorkomen en in geval vande militaire magt mag gebruik maken, dan tot verdediging.- Ik verzoek U namens mij aan Kwoe Esson, een makelaar van Bossuva, te zeggen, dat hij zich onthoud van alle daadelijk heden, dat hij alleen toetezien heeft bij een onverhoedzen aanval der Vassa's, welke men hier als gerucht verspreid op zijne hoede te zijn; zeg de regering van Dixcove, dat zoodra mijne bezigheden dit eenig-zins veroorloven, ik hun zal bezoeken; drie militai-ren zullen voor het oogenblik genoeg zijn voor Boutry, terwijl de overigen op Dixcove verblijf kunnen houden.- Tevens vordt U verzocht de soldaten, waarvan door U in de Missive van 4 Junij j.l. de aflossing vordt verzocht, naar Elmina terug te zenden.-

---

12 June 1869.- Resident P.W. Alvarez to gov^r.-
N° 81.-

Tot mijn leedwezen ben ik verpligt UEdG^e te rapporteren dat, toen ik mij heden morgen in het krom begaf, om op te nemen de hoeveelheid kruid, lood en geweren al-hier aanwezig, ik bij Mensah Coemah hiertegen ernstig

ver-

verzet vond, vooral toen ik, naar aanleiding der zeer vertrouwelijke Missive dd° 9 dezer van UwHEdGestr.e adjudant, eene enorme hoeveelheid buskruid tusschen de vier a vijf duizend 1/10 en 1/5 vaatjes, in het fort in bewaring wilde nemen.- Mensah Coemah heeft zich hier tegen met geweld verzet en geweigerd te gehoorzamen, of laat ik liever zeggen op aanstoken van zekeren Breehaen, den voornaamste zijner slaven.- Al zijn volk en een gedeelte der Dixcovenaars heeft zich gewapend, om op mij en de soldaten te vuren, zoodat ik slechts drie Kisten geweren en dertien vaatjes kruid naar het fort kon laten transporteren en toen met de militairen naar het fort moest retireren, daar ik met een handvol soldaten nutteloos menschenlevens zou hebben opgeofferd, indien ik met eenige honderde negers was gaan vechten.- Al het kruid en geweren wordt nu door gewapende negers naar het fort gesleept.- Herhaalde verzoeken van Bossua, om mij met volk van Adanta te mogen ondersteunen, heb ik van de hand gewezen, en gelast deze rustig moeten blijven tot UHEdGestr. nadere bevelen zendt; zij zijn echter woedend op de Dixcovenaars over hun verzet tegen UwHEdG.e bevelen en de toestand is hier zeer ernstig.- Den opzigter Muijzang, die bij alles oog en oor-getuige was en tevens mijn tolk bij een geheim gesprek, dat ik gisteren op het fort Batenstein had met de makelaars van Bossua en Hotopo, heb ik gelast dezen brief naar Elmina over te brengen en UHEdG. mondeling alles uitvoeriger mede te deelen, dan ik in dit spoed verschend geval schrijven kan.-

Indien zulks eenigzins mogelijk is, zou ik het zeer wenschelijk vinden als Z.e M.t Stoomschip "de Amstel" hier kon komen, om Mensah Coemah en zijn volk tot gehoorzaamheid te brengen en dat UHEdG. zelve te Dixcove en Boutrij kon komen, om eene inspectie in loco te houden, of anders den resident Adjudant Le Jeune daartoe herwaarts te commissioneeren.-

Ik heb de eer UwHEdGestr.e bevelen te verzoeken of ik Mensah Coemah tot gehoorzaamheid mag dwin-

-gen door het aanbod aantenemen vanden make-
laar van Bossua, om mij met zijn volk te hulp te
komen, en of ik op eene dergelijke wijze met scherp
mag schieten, dat het aan de huizen van Mensah
Coemah schade aanbrengt.- Ik heb de eer
Uw Hoogedgestr. voorts te berigten, dat ik met deze boot
onder geleide vanden opzigter Muijzang en den
soldaat Akwa naar St. George d'Elmina opzend
de Wassa gevangenen Akouw en Kwakoe Boäkoe,
zoomede op dringend verzoek vanden makelaar
van Bossua de Wassagevangenen Sam en Sikaka-
-Yiana, die reeds maanden te Boutrij in arrest
zijn en voor wien leven ik met langer kan instaan,
weshalve ik hoop, dat U Hoogedg. het zal goedkeuren,
ik hen met deze boot ook mede zend.- De heer
Verweij is met deze gevangenen nader bekend.-
De Missive van Uw Hoogedgestr.'s adjudant dd. 9 dezer
heb ik de eer bij deze terug te zenden, overeenkomstig
de daarin vervatte order.- De makelaar van
Bossua heeft mij verzocht U Hoogedgestr. zijne dankbe-
-tuiging over te brengen voor 4 vaten kruid, 15000.
kogels en een vat rum, alsook zijn beleefd verzoek
om vuursteenen, waaraan hij groot gebrek heeft.-
Naar ik zoo even vernam, heeft het volk te Dixcove
aan Elmineesche rimadoors, die met eene kano vol
millie van Axim kwamen, belet, hier aan wal
te gaan en hen gedwongen dadelijk door te roeijen
naar Boutrij of Saccondee'.- De koningen
en alle negerhoofden hebben zich schuil gehouden
tijdens de ongeregeldheden in het krom en laten
nog niets van zich hooren.- Ik zal hen hierover
onderhouden, zoodra ik hiertoe last van het hoofd-
-bestuur ontvang.- Terwijl ik gereed ben
deze Missive te sluiten, worden mij twee brieven
ter lezing aangeboden door den heer Sam, die
Mensah Coemah en de negerregering aan U Hoogedg.
wenscht te zenden per boodschapper, aan wien ik
daartoe passage verleen in de gouvernements boot.-
De tijd ontbreekt mij, om daarop eene uitvoerige re-
-plick te leveren, maar de opzigter Muijzang kan

U Hoog-

UWHEdgestr. alles uitvoerig rapporteren. — Ik moet alleen opmerken, dat de briefschrijver, (vermoedelijk een Engelsch tapoeijer, die slaaf of pandeling is van Chensah Coemah), wel de kunst verstaat, om het gebeurde uit zijn verband te rukken, en verdraaid en grootendeels leugenachtig voor te stellen.

Ik vind hierin aanleiding en dringend om te verzoeken, dat Z.E.M.s stoomschip „de Amstel" en UWHEdgestr. of den heer Le Jeune zelf hier kome, opdat mij de gelegenheid moge geschonken worden, om mij in persoon mondeling te verantwoorden en te regtvaardigen, iets wat zelfs aan de grootste misdadigers wordt toegestaan. — Ik ben mij volkomen bewust alleen UwHEdgestr. bevelen te hebben willen uitvoeren en dat aan mij te danken is, er geen bloedig gevecht plaats vond. — Ook de soldaat Akwa en de bediende van den heer Emisang kunnen alo getuigen dienen. —

---

12 June 1869. — Kings Gemah, Dalee en Agemon to governor. —

Your Excellency Sir, Dixcove, June 12th 1869. —

Ever since the exchange of territories came to the terms, that our town is to fell into the possessions of the king of the Netherlands, We have not proved anij disobedience to the laws of the commandants sent to Dixcove; But during these four (4) daijs ago things are turning strange to us and the town people, because our present commandant told us not to pass anij place of the old Dutch towns without a passport or the person to be killed, if he passes down to Boosua. — To our discourage and sorrow this morning the commandant descended to the town very earlij in the morning without our knowledge in search of powder stores in the town, who went over to one Quabina Chimah's house, three chests of guns were snatched awaij from the individuel's premises to the fort, which did not go quietlij, but announced for an approach of bloodshed, several guns were fired from the fort. — One cannon ball passed near the town to the western end of

the

the town and as we cannot as certain the fact, but only waiting for summons by the said commandant, nothing of that kind has been done but he only waiting troops from Boosua for the destruction of our town, for which we beg humbly to know wether your Excellency's orders planned this for the destruction of our town or to deprive from us all the powder in the town to be kept into the fort and then leave us defenceless against the coming of Boosua troops or foreign enemies, who may attack or invade us from any place.

We remain Sir Your obedient subjects

Signed: De Resident to Kings Kenah Dakee and citizens Dixcove, P. W. Alvarez.

---

12 July (sic, June) 1869.- J. Mensah, Dixcove to gov^r.-

His Excellency Sir,

This morning at 6 o'clock I was surrounded by the commandant of the fort with armed soldiers at my premises.- On being enquired it was told by the commandant that he came not to apprelend me, but an order has sent from your Excellency, that all the powders at Dixcove are to be numbered.-

On hearing this I calmly went to store with him, who still insist upon me to deliver up the powders, to be lodged in the fort, after numbering, which I refused to do, so I told him that the powders are to guard my self, but not for any insuring against the government, to which he positively rescoled my request.- During the conversation the said commandant ordred the soldiers and the Elmina residents of this place to carry three (3) chests of my guns to the fort.- Against my will besides I have already come to terms with him about the powders and have given him the Key of my magazine and still temphize me to go beyound your Excellency's orders.- I prevented my armed men from doing any harm to the soldiers and carriers of the guns.- And as I Knew that this case will not let me sleep my patience any longer I lose no time to inform you and let me know wether

whether it is yöur Excellencijs orders to harm an ino-cent man in such a manner.-
I am told yesterday in company with town people, that the Ashanters are gattering them troops as Bushwa to make war with Dixcove.-
This prevented me to keep the powders in mij store in case of anij invasion; besides I was three times bij the commandant, that he will sent to call the troops of Bushwa, if I do not deliver the powders to him, the guns in the fort are loaded one of them was fired this morning and a cannon ball passed near mij premises to the western end of the town.- I acknowledge the receipt of yöur letter with a present of one *handkerchief which I do not know, your Excellencij maij not inform me when I am required to assist the government deetjs.- *(Present of the handkerchief received on the 25 maij last) gezien: De Resident te Dixcove.-P.W. Alvarez

Belive me to be yöur obedient and humble servant
G. Mensah

---

12 June 1869.- W.E. Sam, Dixcove to Comdt Dixcove.

Sir, I am quite alarmed at the signal of gun from the fort and with seeing Elmina people here remov-ing the property to the fort.- Please let me know what am I to do with the property of the Swanzij in cases of revolution.- I will do all I can in the name of the firm of J.A. Swanzij which I represent, to assist you in prevent mij anij such thing, but praij Sir put me to the waij.-
I have the honor to be Sir ....

---

14 June 1869.- Resident Alvarez to govt.-

N°82 spoed.

Ik heb de eer U Hoogestr. te rapporteren dat de be-volking van Dixcove feitelijk in verzet is, alle ne-gers zijn op de been, zij hebben het krom Adjoan op den grens van het district Accoda afgezet en versperd, drie inwoners van Bossua gevangen ge-nomen en willen dooden, maar deze zijn door

Sam

Sam bevrijd en aan mij uitgeleverd, den sergeant gisteren morgen in het krom uitgejouwd en geschol-den.- Zij zeggen dat alle Hollanders slaven zijn van Kwatjie Krom, zij schreeuwen, dat zij ons willen vermoorden.- Naar ik hoor is het volk van Atlanta in aantocht, daar deze zich niet langer aan mijn verbod willen storen, en in strijd met mijne bevelen toch willen komen vechten, om het gevangen-nemen hunner landslieden te wreken.-
Ik voorzie ernstige gebeurtenissen en heb de eer nogmaals dringend te verzoeken om assistentie van het oorlogschip „de Amstel".- Ik heb Mensah Coemah door Sam nog herhaalde boodschappen ge-zonden, om zich niet langer te verzetten, maar met zijn slaaf Brehoen vrijwillig in het fort te ko-men, dat alles dan nog in vrede kon geschikt wor-den, maar hij blijft weigeren.-
Ik zal trachten dezen brief per kano van Bossua te doen verzenden en den makelaar aldaar door den beambte Nieger nogmaals tot bedaarde afwachting aan manen.- Onder de bezetting heerscht eene groote verbittering, zij blaakt van woede tegen Mensah Coemah en de negerregering, die met hem heult en niets van zich hooren laat.-

---

15 June 1869.- Resd.te Akwarez te gov.e.-

N.o 83, dringenden spoed.

Ik heb de eer N.H. Edgestr. te rapporteren, dat ik gi-steren ochtend ten 3 uur den beambte Nieger met twee soldaten naar Bossua zond, 1°) om den ma-kelaar te verzoeken mijne hier nevens gaande mis-sive N.o 81 spoed dadelijk per visschkano naar Elmina te zenden en 2°) om zich stil en rustig te gedra-gen tot ik op die missive antwoord zou ontvangen en niet tegen Dixcove te komen vechten.- Ten 6 uur keerde die beambte en soldaten terug met het antwoord van dien makelaar, 1°) dat alle rivieradoors in het bosch waren en hij geen kano kon zenden, en 2°) dat dit goed was.- Ten 8 uur had ik eene bijeenkomst met den koning Himmeditje

en

en eenige hoofden van Dixcove, met wie ik voorloopig overeenkwam, dat Mensah Coemah 1°) tweederde van zijn kruid en geweren in het fort zou geven en een derde onder mijne controle zelf in bewaring houden, 2°) dat de neger regering mij zou assisteren, om al het overige kruid enz. te Dixcove behoorlijk op te nemen; 3°) dat de persoon Brekoen aan mij zou worden uitgeleverd, en 4°) dat Mensah Coemah zou worden gestraft met eene nader te bepalen geldboete.— Ten 11 uur zou de geheele negerregering met Mensah Coemah zelf binnenkomen, om dit nader te bespreken en het geschil te beeindigen.— Ten 10 uur is echter het volk van Bossua en Akanta de grenzen overgetrokken, en heeft de vechtposten der Dixcovenaars aangevallen, waarop geheel Dixcove is gaan vechten.— gisteren heeft, te oordeelen naar het geen ik hier zag en de geweerschoten, die ik hoorde, een hevig gevecht plaats gehad, dat heden is hervat.— Vijftien dooden of gekwetsten zag ik naar Dixcove terug dragen, waaronder een Elmineesch Hendrik Kudjo, zoon van wijlen Kudjo Kankantva, broeder van wijlen Tetjé Cluzang te Elmina; hij was klerk van Sam in de factorij van den heer Cleaver en is doodelijk gewond of reeds dood.— De Dixcovenaars zijn van kleine kanonnen voorzien, hetgeen hen zeer versterkt; ook hebben zij de beste plaats ingenomen op het slagveld.— Mensah Coemah is met zijn goud per hangmat naar het bosch gevlugt. Brekoen en zijne overige slaven hebben met de Engelsche vlag in triomf langs het strand een optogt gehouden; later haalden zij de Hollandsche vlag neer, die voor het huis van Mensah Coemah waaide, en vertrapten die; zij gingen daarna de Engelsche vlag hijschen, doch haalden die weer neder en hesschen eene kleine Hollandsche vlag, die zij verder half stok lieten waaijen en nog waait.— Door een paar verbitterde Elminegers zijn zes negerhutten in brand gestoken; gelukkig heeft dit slechts weinig schade aan-

aangericht, en heeft de brand zich bepaald tot het verwoesten der soldatendaken van die zes hutten. — Van tijd tot tijd vertoonen zich gewapende negers in het krom, die het fort en de vlag uitschouwen en bespotten. — Het is met een gevoel van diep leedwezen en verontwaardiging, dat ik U.H.Ed-Gestr. het bovenstaande rapporteer, maar nog meer grieft het mij te moeten erkennen, dat de bezetting met Bossua heult en vleiert, om met mij naar het bosch te gaan, om de vechtende partijen te scheiden en den vrede te herstellen. — De sergeant Kwarter is hiervan de voornaamste, hij vooral maar ook de overige bezetting komt mij telkens smeeken, om toch door kanonvuur Dixcove geheel te verwoesten, in brand te schieten en in puin en asch te doen verkeeren. — Het kost mij de grootste moeite en inspanning, om hunne woede te beheerschen, en als U.H.Edgestr. niet spoedig het oorlogschip „de Rhustel" zendt, kan ik den toestand niet langer meesten blijven en is het einde van de ramp niet te overzien. — In het fort heerscht gebrek aan proviand, hetgeen de opgewondenheid vermeerdert. — Zonder U.H.Edgestr's uitdrukkelijken last vind ik geen vrijheid om tegen Dixcove geweld te gebruiken. — De soldaat Chijzang keerde eergisteren avond alleen, met zijn marsch-order van Elmina terug, maar tot op dit oogenblik ontving ik geen versterking, ja zelfs geen brief van het hoofdbestuur, zoodat mijne positie uiterst moeijelijk is en met ieder uur verergert. — Ik heb ook de bezetting van Boutrij en 20 gewapende Eminezen in het fort, om in tijd van nood het fort te kunnen verdedigen, want als de Dixcovenaars overwinnen, is het te voorzien, dat zij het fort zullen belegeren; de noodige am munitie ontbreekt mij echter, om dit lang en met goed gevolg te kunnen doen. — Ook vrees ik Dixcove de Wassaschen te hulp zal roepen. —

15 June 1869.— Resd.te Alvarez to goo.te.—

N.o 84.— zeer dringenden haast!

Heden middag 12 uur is het volk van Bosuaen Akanta hier in het krom gevallen en heeft alles geplunderd en verbrand.— Ik kon het niet beletten, want ook de bezetting deed mee en weigerde mij te gehoorzamen.— Er heerscht hier volslagen revolutie en regeringloosheid.— Het detachement onder sergeant Esson kwam ook om 12 uur hier met vier gekwetsten.— Een paar uur later vilde het volk van Dixcove tegen het fort optrekken, maar zijn terug geslagen.— De opzigter Teeken maker kan N.H.Edgesta. alles uitvoeriger zeggen.— Ik verwacht heden nacht een nieuwen aanval en morgen het volk van Vasa.— Ik heb de eer met den meest mogelijken aandrang te verzoeken, om het oorlogschip „de Amstel"; als dit niet komt, moet ik het fort in de lucht laten vliegen, daar ik het niet verkies over te geven aanden vijand.— Ten slotte heb ik de eer N.H.Edg. te verzoeken, om na aankomst van het oorlogschip het kommando tijdelijk te mogen overgeven aanden Luitenant ter zee 1.e klasse K.C. Brennik en voor eenige dagen naar St.e George d'Elmina te mogen vertrekken, ten einde mij persoonlijk bij N.H.Edgesta. te verantwoorden over alles, wat hier is voorgevallen.—

---

18 June 1869.— Capt.n Meijer to goo.te.—

Hiernevens heb ik de eer N.H.Edg. aan te bieden eene afschrift van een brief door mij aan de koningen en chefs van Dixcove afgezonden.— Alvorens dezen morgen de eerste maal feitelijk verzet heeft plaats gehad en dit nog als eene verdediging of waarneming kan beschouwd worden tegen de plunderaars, zoo wil ik voor ik in feitelijkheid treed nog eene poging aanwenden.— De man die de brief wegbrengt was door Alvarez gevangen gezet, zonder dat deze nu heel veel bijzonders had uitgevoerd.

Zoo

Zoo als U ziet, heb ik een ultimatum gesteld, omdat ik niet de diepe wil zijn van die langdradige negerpolitiek.— Krijg ik dus gunstig antwoord zoo zal ik seinen morgen, dat ik die verkenning niet meer doe.— Heb ik het sein om half zeven niet gegeven, dat ik dooreen kanonschot zal laten voorafgaan, zoo heeft de verkenning plaats.—

Enclosure

Afschrift Dixcove 18 June 1869.—

This morning the Dutch man of war the Alustel was coming here on the request of the Commander Mr Alvarez to assist him and help him to defend and to protect the properties of the Dixcove people.— The Dutch governor Nagtglas was immediately coming with soldiers and guns and powder to protect his Dixcove people.— But when he likes to go shore to hear the palabber, we saw the Dixcove people figthing with the soldiers.— What is the matter with that? You don't like then more the Dutch flag? You like hostilities with the Dutch government? Take care about it.— I invite you to come back to Dixcove.— I promise you all protection in the rebuilding of your houses in the protection of your properties.—

We will help you as much as we can and specially in your palabber with the Ahantas.— We promise you also that as much as possible that the robbers give up all things they robbed.— Mr Alvarez will be appointed as commander of an other station.— I like to have answers before morrow morning at six o'clock.— How that will be, I send you also back that man called Cudjocknah.— I promise that man on my word of honor as Dutch officer that I send him back to you after his mission.— A second times I like to have answers before six o'clok in the morning to morrow.— When you don't give an answer on that times, I think you like to have the war and then all the consequences will coming upon your head, but I wish to see you, Mr Mensah, myself.— The captain Militairy Commander of the Dutch troops on the Gold-Coast, (get.) L. H. Meijer

Ca To see you King Atjeman en to see you King Himmeditje — to finish more quicqly all the palabber.

---

19 Juny 1869.- Capt.ⁿ Meijer to gov.r.-

Hierbij heb ik de eer UEEg. meer uitvoerig dan mij dit gisteren mogelijk was, een toestands beschrijving te geven der positie.- De Dixcovers hebben na hunne nederlaag de stad niet weder betrokken, om welke redenen niet, is mij niet gebleken al helder.- Volgens de mondelinge mededeelingen van den heer Alvarez, schrijf ik het toe aan gebrek aan vertrouwen op het Hollandsch gouvernement, dat zij vertrouwen en beschuldigen te heulen met hunne vijanden het Akanta volk, hetgeen zij Alvarez dan ook verweten hebben, zeggende, dat zijne herhaalde bezoeken naar Boutrij slechts daarop doelden en haalden als bewijs hunner redenering aan het zenden van kruid, lood en rum naar Boutrij aan de eene zijde en het inleveren van surplus buskruid enz. in het fort aande andere zijde.- En bijvoegende, Gij wilt ons alzoo weerloos overleveren."- Na de nederlaag der Dixcovers rukten de Bossuvas en het detachement over de berg regts van het fort op het krom aan.- Het wijken kon Alvarez niet beletten door de veerspannigheid der soldaten en in korten tijd lagen verscheidene huizen in de asch en allen leeg geplunderd; vooral toen stroopers van Boutrij, Sacondee en Chama aankwamen.- De Dixcovers waren op het krom Atjuan geretireerd, een uur afstand van hier, versperden den weg en kwamen nu en dan in het krom regts van de huizen van Menze Koema.- Na de plundering verlieten de Bossuvas Dixcove en lieten Alvarez met zijne 28 soldaten in de stad achter, alwaar alle levensmiddelen natuurlijk uit mede gevoerd waren. Na het gevecht van dezen morgen, dat zich echter bij het bezetten en hernemen van eenige huizen heeft bepaald, is de vijand weder afgetrokken, terwijl aan onze zijde van de soldaten vier gewonden waaronder de sergeant Chama.- Wat verder de positie

der

bezetting betreft, deze is al zeer zonderling.-
Het fort is sterk genoeg, en goed genoeg bewapend, om een neger aanval hoe sterk ook af te slaan; althans voor eenigen tijd, maar er heerscht gebrek aan eten.-
Wij hebben voor de troep met die drie vaten hard-brood, twee zakken gort en een vat rijst voorraad voor 6 à 7 dagen.- In Bossuwa is geen eten te bekomen.- Zooals U in Uwen brief aan-merkte van die stroopers hebben wij slechts tijde-lijke hulp.- Voorzeker zal U.H.Eg. mij toestemmen, dat bij het verkrijgen van geen antwoord op mijnen brief van gisteren aan de chefs van Fixcove een werkeloos zitten in het fort te midden van eene ver-latene, half verbrande en uitgeplunderde stad de geest der troep neder slaat, onze werkeloosheid de vijand, Fixcove toont zulks ten minste, wanneer het geen antwoord zend, slechts tot overmoed kan stemmen en de positie slechts verergeren.-
Ik vestig wel Uwe aandacht daarop, dat bij het geven van een groot ultimatum aan Fixcove, zij de hulp der Wassa's zullen inroepen, en waar is dan het eind der palabber ?! Bij het beschouwen der ingezetenen als vijand zoude het mijns inziens het beste zijn de negers van Bossua en Akkoda, die van verlangen branden op nieuw aan te vallen, op-te roepen, de Fixcovers aan te tasten en hun zoo mogelijk vernietigen.- Zooals ik U.H.Ed. gesterdags reeds gisteren vlugtig meldde, is er een boodschapper van Bossua bij mij geweest met eene patrouille van Prince krom.- Den boodschapper heb ik gelast de makelaar uit te noodigen dezen mor-gen tegen 9 uur zich hier te bevinden, terwijl ik aan de patrouille van Prince krom tot antwoord heb gegeven op hunne aanvrage op munitie, dat zij van den makelaar van Bossua onderstand in kruid enz. zouden krijgen, bij aldien dit noodig was.- Wat betreft de opmerking van U.H.Eg. omtrent mankerende goederen, ik zal hierbij eene lijst opmaken van het dringend noodige.-
Verder zal ik mij strikt aan de bevelen van U.H.Eg.

houden

en geheel passief optreden.- Hoe ik echter op nieuw boodschappers naar Dixcove krijg, bij alden ik geen antwoord krijg, weet ik niet.-
De onderwinding heeft ons geleerd, dat op hunne goede trouw niet kan gerekend worden, en daarom durf ik het leven van een der soldaten daar niet aan bloot stellen, terwijl de miboerling het halsstarrig weigert.- Ik heb dezen morgen aan de negers aanzegging gedaan niet meer te plunderen op doodstraf, terwijl ik den schildwachten heb doen aanzeggen, dat zij ten strengste daarop acht geven en op elk mogen schieten, die na eene driemaal herhaalde waarschuwing weigert te gehoorzamen.-

---

Memorie van toelichting bij mijne Missives Nº 80, 81 en 82 spoed, Nº 83 dringenden spoed en Nº 84 zeer dringenden haast, en bij mijn rapport dd. 20 Junij 1869 nopens de te Dixcove voorgevallen ongeregeldheden.

Ik moet beginnen met mij te refereren aan mijne Missive dd. 4 Junij j.l. Nº 77, die de gouverneur ontving voorden 9en Junij en waaruit hij onder anderen kon zien, dat tusschen Dixcove en Bossua de toestand zeer gespannen was.- Toch schreef Z.H.Ed. Gestr. mij den 9en Junij aan, 1°) om 4 vaten buskruid en 15000 kogels aan den makelaar van Bossua uit te reiken, benevens een barrel rum als geschenk van den gouverneur, en om zooveel doenlijk de bevolking van Wassa te beletten in Dixcove te komen, en 2°) om den invoer van kruid, lood, geweren en oorlogsammunitie te beletten, aan die order ten stipste de hand te houden en de te Dixcove aanwezige voorraad kruid, lood en geweren op te nemen, en in mijn fort op te bergen, indien dezelve mogt blijken zeer aanzienlijk te zijn.- De makelaar van Bossua heeft, mijns inziens, niet willen begrijpen, dat het kruid en de kogels hem geschonken werden, om bij een aanval van Wassa tot verdediging in staat te zijn; hij zag hierin,

en

en vooral in den barrel rum, eene aanmoediging en goedkeuring vanden gouverneur in zijne vijandelijke en uitfartende houding tegenover Dixcove, hij werd hierdoor overmoedig en te meer door dat het kruid enz. te Dixcove moest worden opgenomen, en in het fort opgeborgen, benevens den invoer van kruid enzv. belet.- In een geheim gesprek den 11en Junij heb ik den makelaar van Bossua wel gezegd, dat hij zich gereed moest houden om alsik zijne hulp riep bij mij te komen, maar dat hij niet mogt komen, zoolang ik hem niet riep.- Ik heb hem niet gezegd dat hij op een kanonschot van het fort «Metalen Kruis» naar Dixcove moest komen.- Door een bediende, welke Mensah Coemah vrijdag avond naar Bossua zond, hoorde deze en het volk van Dixcove, dat ik kruid, kogels en rum aan den makelaar van Bossua had gegeven.- Dit vekte hun vantrouwen en toen ik den volgenden morgen het kruid wilde innemen en allen nieuwen invoer verbood, dachten zij, dat ik gemeene zaak met Akanta maakte, zooals vermeld in mijn rapport dd: 20en dezer.- Zij konden niet begrijpen, dat dit alles geschiedde op bevel vanden gouverneur.- Ik liet de kooplieden niet bij mij komen, om eerst over deze zaak te spreken, want vreesde, dat men mij casu quo zou misleiden en het kruid naar elders vervoeren, voor ik het had op- en ingenomen.-
Ik acht het voorts voldoende mij te refereren aan mijne dispatches Nr: 80, 81 en 82 spoed, Nr: 83 dringenden spoed, en Nr: 84 zeer dringenden haast, welke ik even eens als mijn journaal, bereid ben te beëedigen, waarbij ik het volgende moet opmerken:
a) dat ik zaterdag 12 Junij slechts een scherp schot heb gelost, zooals en om reden vermeld in mijn rapport dd: 20. Junij;
b) dat ik niet heb doen schieten op de huizen van Sam en Laing, zooals deze beweren, maar dat ik 14 Junij eenige scherpe schoten heb doen losen op het volk, dat de Nederlandsche vlag ver-

vertrapte en de Engelsche zwaaide;

c) dat er eenige schoten in die dagen gelost zijn tegen mijn wil door de roede der militairen, welke ik niet kon beheerschen, welke roede door het sub § b vermelde feit ten top was gestegen;

d) dat de militairen mij niet wilden volgen in het kroon vlak naast het fort, 14 Junij, om den brand te blusschen.

e) dat mijne Missive N°=81 spoed des avonds ten 6 uur vanden 13ᵉⁿ Junij te Elmina is ontvangen, als dus het oorlogschip dingsdag ochtend hier op de reede was gekomen, had ik met behulp der landingsdivisie den inval der Akantasche bevolking en het verbranden en plunderen van Dixcove kunnen beletten;

f) dat ik zulks nu niet kon beletten, omdat de soldaten onder sergeant Eson zelf mede kwamen met de plunderaars en brandstichters; omdat ik op sergeant Eson en zijne soldaten niet kon vuren; omdat de bezetting van het fort mij tegenwerkte, en omdat niemand mijne bevelen, waar het de hoofdzaken betreft, gehoorzaamde;

g) dat de Korporaal de Bord mij 14 Junij, omdat ik Dixcove niet wilde bombardeeren, het verwijt toevoegde, dat ik mij eveneens gedroeg in deze zaak als de gouverneur Boers op den 26ᵉⁿ Mei 1868, tijdens het gevecht tusschen de Elminezen en Fantijnen;

h) dat ik 14 Junij brieven trachtte af te zenden aan de hoofden van Dixcove en Bossua, om hen te gelasten, het gevecht te staken en ieder naar huis te gaan tot de gouverneur hier zou komen, om het geschil te beeindigen;

i) dat ik den Korporaal de Bord gelastte die brieven over te brengen, maar dat deze dit weigerde, zeggende hij wel wilde gaan, om tegen Dixcove te vechten, maar niet om vrede te maken.

k) dat Dixcove echter het volk van Bossua en de militairen getart heeft: 1) door het zich gewapend verzetten tegen de bevelen van den gou-

gouverneur, wat betreft het innemen van het kruid en lood; 2°) door, blijkens het eerste gedeelte mijner missive N°. 77, met de Wassawhen te heulen en deze in kwade praktijken te ondersteunen; 3°) door eene Elmineesche kano, die van Axim kwam, zaturdag weg te jagen; 4°) door zondag den weg naar Accoda te versperren; 5°) door de Engelsche vlag te voeren; 6°) door de roepen, dat alle Hollanders slaven zijn van Kwatjie Tom en vermoord moeten worden, en 7°) door zondag avond drie Bossua-menschen, die vreedzaam ten huize van wijlen Toekoe Essien een bezoek kwamen brengen, gevangen te nemen en te willen vermoorden bij Mensah Coemah aan huis en op diens last, doch door tusschenkomst van Sam en Koning Atjeman werden zij bevrijd.

l) dat Sam zaturdag 12 Junij 's middags 12 uur bij mij kwam en mij aanbood eene som van honderd oncen stofgoud of honderd pond sterling, (dit kan ik mij niet juist meer herinneren), bij mij te deponeren als borgtogt, dat het kruid enz. niet naar Wassa zou worden verkocht, mits ik er van afzag, dat het kruid naar het fort moest worden overgebragt. — Ik weigerde dit, want in de zeer vertrouwelijke missive namens den gouverneur stond geschreven: "Tevens wordt U verzocht de thans te Dixcove aanwezige voorraad kruid en geweren op te nemen, en in geval het blijkt de hoeveelheid zeer aanzienlijk is, die in het fort in bewaring te nemen." — Op grond van deze woorden verorderde ik kruid, lood en geweren, maar vond geen vrijheid, om goud of geld te nemen, want de aanschrijving was duidelijk en ondubbelzinnig. Daar ik nu par force majeure het kruid niet kon meester worden, vond ik wel vrijheid, om de zaak in statu quo te laten tot de gouverneur mij meer magt en versterking zond, om zijne bevelen te doen eerbiedigen, maar niet om met Mensah Coemah eigener autoriteit eene transactie aan te gaan;

en in)

en m) dat Sam zondag 13ten Junij, s'avonds 10 uur ongeveer, mij presenteerde rum, genever en geld, (hoeveel kan ik mij met juist meer herinneren, ik meen echter dat de rum een puncheon en de genever tien kisten zou zijn), opdat ik dit aan den makelaar van Bossua zau dask geven, op conditie hij dan niet zou vechten tegen Dixcove, maar rustig blijven tot de gouverneur zelf zou komen, om de palaber af te maken.- Ik weigerde dit aan te nemen en naar Bossua te zenden, omdat ik zulks in strijd beschouwde met mijn pligt en waardigheid.- Ik had Bossua gelast zich stil te houden en herhaalde zondag nacht dien last; dit moest voldoende zijn, maar om Bossua door cadeaux te bidden, om toch aan mijne bevelen te gehoorzamen, dit zou geheel in strijd zijn geweest met mijn pligt en waardigheid.-
Aldus naar waarheid opgemaakt op den ambtseed bij de aanvaarding mijner bediening aan den Koning en den lande gedaan.-
Dixcove, den 27ten Junij 1869.- De Resident ter Kuste van Guinea P.W. Alvarez.

---

20 June 1869.- A. Mensah to govr.-

Dixcove Bush, June 20th 1869.-
To His Excellency, governor Nagtglas,
Honoured Sir! I have the honour to acknowledge the receipt of your letter of the 14th inst. of reply to mine of the 12th inst.- I cannot find words to express my deepest regret, to have to inform you of the state of affairs here.- Mr. Alvarez would not keep patient, until your Excellency's answer should come, he was so bent on the bloodshed, that no remonstrances could dissuate him from it.- As I fully expect your Excellency's person here, on the receipt of this letter, I need not trespass upon - precious time with any lenghtend detail all I can say, that Dixcove is completely distroyed, after hard days fight with the people of Akanta and soldiers in the fort at the same time keeping firing into the town, all property in

the

the town has been plundered.- We are now living in the bush, like exiles the commander of the „Amstel" has kindly engaged to settle the palaber, but as we find two are better than one, in a case like this I have requested him to proceed down at once for you.- Your Excellency must rest assured that all due honour will be done to your presence during the investigation of the case.-

---

Copy letter.- W. E. Garn to Wm Cleaver.-

William Cleaver Esqre, Cape Coast.-

Dear Sir, As a circumstance is about to take place in which the property here is greatly concerned I find it a duty, without loss of time, to communicate to you in order that you may be enabled to take what steps you may consider necessary for its safety.- I have heard from very good authority that the feelings of the other Akanta people, (being put up by Elmina people residing in their towns) are of such hostile nature against Dixcove, that a fight seems to be the ultimate result.- Their complaints are these:
First that Mr Mensah pretends to be the master of all the Warsaws, Commendas and Fantees, who are residing in the town of Dixcove, but who they (the Akantas) know are not his slaves and therefore they will drive away by means of expedition.-
Second that I being a Fantee man here to represent you, and you not having good feelings towards Elmina people, that I always through you communicate with Fantees or Chiefs of Mankessim - sending them all local information in reference to the war.- And therefore they will have nothing to do us here it being now a Dutch settlement, they conclude their complaints with stating that I sell gunpowder to Warsaw people during the night.-
I know this to be an iniquitous proceeding of the deepest dye on the part of the Elmina merchants, intended to get us out of this in order that they might monopolize all the trade in Akanta to themselves,

as

as I have often been told to my face by several of the Elmina traders, that we have deprived them of every means of livelihood with our trade, and that only because the people of Elmina have not concurred in opinion that we have been hitherto allowed to remain in Dixcove.- It is truly painful to have to think that all my distinguished acts of kindness to Elmina people in general and my endeavours to assist even the government to prevent disturbances here should be requited with a conduct like this.- As I have never before had an occasion to write you a letter like this, I need hardly add that it demands your immediate attention.- I should suggest the best plan to be, before taking any steps to remove the property to correspond with the governor of Elmina, enclosing a copy of my letter if necessary.- I am, Dear Sir, Your obedient servant (s.) W.E. Sam Seen (s) P.W. Alvarez, Comdr. of Dixcove.—

June 21st, 22nd, 24th, 30th ; July 14th, 20th, 0, 31st
capt. Meijer to govr.

---

4 July 1869.- Minutes of meeting (in pencil) govr. and Makelaar of Bossua.-

gouverneur: Vraagt wat er gebeurd is.—

Makelaar van Bossua: Mensah Comah doet de Eminezen veel kwaad - G. Eminsang heeft het ook gezien.- Elf blanken te Comondah gevangen genomen wil hij bevrijden doen word terug gehouden en gelast stil te blijven.- M.C. drijft handel met Wassa, hij maakt daarvan rapport.-. Hij maakt altijd rapport aan Alvarez.- Hij hoort twee schoten als teeken dat Alvarez hem roept.- Hij heeft ammunitie ontvangen.-

gouvr: De ammunitie was niet voor Dixcove, voor Wassa.-

Makelaar: Alvarez heeft gezegd dat als Dixcove seigert kruid af te geven, hij zal schieten en moet hij te hulp komen.- Affroe Taekoe komt hier, gekomen met Zoll vlag.- Hij wordt door Dixcove mishan-

deld en door Alvarez bevrijd.-
Affroe Doekoe: Dat hij hier was, om een Holl. vlag te vragen, om op zijn huis te zetten en werd door Dixcovenaars gegrepen.- M.C. zegt dat hij gehoord heeft, dat de gouverneur kruid en lood gezonden heeft.-
Makelaar: Sedert Dixcove de Hollanders aangenomen heeft, doen zij veel verkeerds.-
Dixcove helpt Alvarez met niets.- Hij maakt dat aan, dat Dixcove niet getrouw is.- Tom koffie ontkoopt een vrouw en een man.- Alvarez zegt wachten tot de gouverneur komt.-
Gouvr: Wie heeft het eerst geschoten?-
Makelaar: De Dixcovenaars.-
Gouvr: Waar begint het gevecht?-
Makelaar: Een verkenning ging de rivier over en daarop werd geschoten door Dixcovenaars.-
Gouvr: Wat hoort gij van Wassa?-
Makelaar: M.C. heeft een brief geschreven naar Amenfi en Amantsin en zend ammunitie.- Roept de hulp in van Wassa, ook van de Fantijnen.- Hij zal de onkosten betalen.- Bessoea hoort dat de Wassa komen, doch ziet niets.- Vraagt ammunitie.- Dixcove sluit de weg te Abjowan en hij verzoekt die open te maken.-
Gouvr: Veel Bossuas dood?-
Makelaar: Hij weet niet het juiste getal.-
Gouvr: Dixcove is dat ingesloten?-
Makelaar: Geheel ingesloten.-

---

5 July 1869.- Minutes of Meeting (incomplete?) Gouvr and Mensah Coemah.-

Gouverneur: Verzoekt verhaal van al het gebeurde.-
Mensah Coemah: Alvarez, 12 soldaten; bij op zijn bureau.- Alvarez zegt moet kruid tellen.- Ik zal met N meegaan naar mijn pakhuis, om het kruid te tellen.- Alvarez zegt de soldaten niet voor N maar voor de jongens, die zich zouden willen verzetten.- Alvarez zegt later na het tellen, dat hij het kruid in het fort wil nemen.- Hij zegt ik heb een magazijn en zal het kruid niet in het fort bewaren.- Alvarez wil

wil het niet toelaten het kruid in het pakhuis te bewaren en zegt als gij niet wilt het kruid in het fort brengen dan sluit ik uw pakhuis.- Omtrent drie uur zal Alvarez terug komen en het pakhuis verzegelen.- Ik vond dat goed.- Ik wil hem een slot geven en Alvarez wil geen reden geven, waarom het kruid in het fort moet.- een boodschapper verteld, dat Bossua zijn volk bij elkander roept.- Elke week de makelaar roept zijn volk bij elkander, om te informeren, welk nieuws er is.- Mijn jongen heeft gezien, dat kruid en lood en rum van den makelaar van Bossua gebragt is.- Alvarez zegt is niet mijn zaak maar van den gouverneur.- Som zeide kruid maar laten staan en eerst naar Elmina schrijven om de reden te vragen.- Alvarez keert terug met 4 soldaten en laat een kist geweren gekocht van Cleaver binnen brengen.- Ik zeg de jongens, dat zij maar stil moeten zijn.- Alvarez wil weder kruid halen en Sam raad hem dat af als gevaarlijk en het beter was hij eerst naar Elmina schreef.- Sam wil 100. oz kruid ten pand geven tot de reden bekend is, waarom het kruid in het fort gebragt moet worden.- Alvarez stuurt Sam en een belasting-opzigter naar mij om te zeggen, dat ik het kruid moet afgeven, dat anders de huizen zullen verwoest worden.- Ik wijs hem mijne huizen en verzoek geen andere huizen te vernielen.- Alvarez gelast de hoofden en mij in zijne tegenwoordigheid een brief te schrijven naar Elmina.- Ik zend zelf een boodschapper mede.- De brief is zaturdag gezonden.- Alvarez zegt zondag, dat hij Bossua zal aanraden hier te komen plunderen.- Sam raad aan te wachten tot er tijding van Elmina komt.- Alvarez zegt hij zal niet wachten, dat hij al reeds het volk gezegd heeft te komen plunderen.- Sam zegt ik zal een puncheon rum geven, 10 (20) kelders geneven en 50. oz. goud, om het volk te doen bedaren tot er antwoord van Elmina komt.-

Atjimans: Hij stuurt Sam en de belasting opzigter Louis Meijer om te zeggen, dat hij met Kemeditje een brief geschreven heeft naar Elmina, en Alvarez moet

wachten

wachten tot er antwoord komt.- Sam komt met een belastingopzichter en twee soldaten en een brief van Alvarez bij hen, om bij den makelaar van Bossua te brengen.- In dien brief stond dat het volk moest bedaard gehouden worden tot er antwoord van Elmina kwam.- De boodschappers zijn terug gekeerd en de soldaten hebben den brief naar Bossua gebracht.- Alvarez stuurt de twee soldaten en belastingopzichter met de boodschap, dat alles rustig zal blijven.- Dezelfde boodschap ontvangt Chensah Coemah ook.- Den volgenden morgen 6 uur, Alvarez zend zijn stokaan hen en dl. C., om hen te roepen tegen 8 uur.- Zij zend een boodschap, dat zij komen zullen.- Zij worden, omdat zij te laat komen tegen elf uur besteld.- Het was nog geen elf uur toen er een los schot viel en later een scherp schot op maandag.- Alvarez schoot, om het Bossua volk te roepen.-

Chensa Coema: Het krom is toen in brand geschoten.- Dixcove is uitgetrokken en in gevecht geraakt met Bossua.- Alvarez schiet gedurende dien tijd met de stukken van het fort.- De soldaten vechten mede.- Alvarez bleef na het gevecht doorwonen.- Volgende morgen zij komen weder uit het bosch.- Alvarez laat de kleine vlag waaijen, om het volk van Bossua te roepen.- Niemand kan met de blanken vechten en daarover ben ik naar het bosch gegaan en is mijn goed geplunderd.- Princes, Accoda en Edjemmera vechten denzelfden dag met Atjowan.- Kapt^n Meijer schrijft een brief, dat zij te huis moeten komen.- Wij wilden wachten tot den gouverneur komt.- Zij tonen echter Kapt^n welkom heeten.- Meijer zegt hij gelast makelaar van Bossua stil te zijn.- Drie dagen later menschen van Princen komen te Entakrom vechten en onthoofden een Dixcover, die palmwijn haalt.- Dezen morgen is een man gevond en twee vrouwen geroofd door Accodavolk.- Vier van zijn menschen zijn door het Bossuavolk gepakt op den dag, dat hij Kapt^n Meijer gezien heeft.- Vier vrouwen, drie kinderen en drie mannen, behoorend aan Hemeditje, wonend te Accrakrom, worden door

Bossua

Bossua gepakt.-
gouverneur:- Toen de brieven van hen kwamen, vaarde ik te Cape Coast.- Van Cape Coast ben ik met de Christel Lier gekomen.- Ik heb moeite gedaan om dien dag te spreken.- Toen ik aan wal kwam, hebben zij op mij geschoten.- Ik had geen wapens en soldaten en daar-over ben ik terug gegaan.- Ik ben er met veel kwaad om, maar het was niet beleefd.- Ik verlang dat zij weder in hun huis komen, vooral omdat het nog re-gend.- Ik heb geen zekerheid dat zij getrouw zullen zijn aan het Holl. gouvernement.- Zij zijn geheel vrij ik zal hen nergens toe dwingen.- Ik zal ook doen wat ik wil.- Tom koffie snijdt eene vrouw de Kop af.- Vroeger bij gouverneur Blackall hadden zij geen lust in de Holl. vlag, doch toen Mensa Coema uit zijn huis gehaald is, was alles goed.- In oude boeken staat, dat elk nieuw krom onder Holl. vlag te Elmi-na trouw kwam zweren.- Will Mensah en de twee Koningen dat ook doen?- Op mijn Kosten!- Op de bij-bel zweren helpt niet.- Als zij trouw gezworen heb-ben, zullen zij tegen alles bescherming genieten.- Willen zij niet, dan laat ik hen aan hun lot over.-
Mensah Coemah: Toen gouverneur Blackall kwam, wist Mensa Coema nergens van.-

---

31 July 1869.- Minute of Interview (in pencil) gov^r and King of Elmina.-

De gouverneur gaat naar Cape Coast om over de vrede te spreken.- Mclenaar en Emisang waren mede-gegaan, zij verzoeken dat dier tegenwoordig mo-gen zijn.- (Worden gehaald)
De Koning: De gouverneur gaat naar Cape Coast met Mclenaar en Emisang, brengen boodschap mede.- De negerregering heeft over het voorstel van de Fantijnen nagedacht.- De Elminezen hebben met de Fantijnen niets te maken.- Deze oorlog heeft zijn oorsprong in de grensregeling.- De Fantijnen gaan nog voort met vijandelijkheden.- De Elminezen doen de Fan-tijnen geen kwaad.- De Engelschen doen de Elmine-zen veel kwaad.- De Koning van Holland heeft den gou-

gouverneur gezonden, om de zaak af te maken, het Engelsche gouvernement moet ook iemand zenden.-
De Fantijnen willen de Elminezen tot onderwerping dwingen.- De Elminezen willen geen Engelsche vlag aannemen, omdat het Engelsche gouvernement oogluikend het gedrag der Fantijnen goedkeurt.- Een ieder wenscht de vrede.- Gouverneur Boers vraagt de Kwartieren, om tegen Commendah te vechten; zij doen alles om onaangenaamheden te vermijden, om den vijand alle voorwendsel te ontnemen.- De Engelsche gouverneur laat toe, dat de Elminezen kwaad gedaan worden;- de vredesvoorstellen moeten van Cape Coast komen, niet van Elmina.- Gouverneur Boers laat de Elminezen niet toe naar Commendah te gaan, om te vechten.- Nu betaalt de gouverneur 300.oz voor 4 blanken, die door de Commendahs gevangen zijn.- Een Portugeesch schip brengt 60 menschen van Berkoe te Elmina, die goed worden behandeld.- De Elminezen, die te Cape Coast komen worden mishandelt.- De vredesvoorstellen moeten van de Fantijnen komen.- De Elminezen, die naar Coomassie zijn gevoerd worden door Ashin aangevallen en de Engelsche doet er niets tegen.-

De gouverneur: Het verwondert mij dat de Koning eerst iemand te Cape Coast wil, om de zaken af te maken.- Eerst zegt de Koning, dat hij den vrede wil, nu weder dat de eerste voorstellen tot vrede van Cape Coast moet komen.-

De Koning: Zegt, de gouverneur is het hoofd der Kolonien.-

De gouverneur: Wil Elmina den vrede, ja of neen?

De Koning: Zij willen vrede! - Als de gouverneur wil, zullen zij de Engelsche vlag nemen.-

De gouverneur: Uw toestand wordt onhoudbaar.-

Esserne: De gouverneur komt hier, om de zaak te regelen, zij geven alles in zijn handen over; zij vertrouwen zich geheel aan hem.-

De gouverneur: Zegt, Emisang en Chalenaar zullen medewerken.- Er moet vrede komen, waar is de Militie voor het volgende jaar?-

Koffie Petti: De gouverneur gaat naar Engeland voor

voor het tractaat. – Van elders tot elkaar gaat alles geregeld. – Dikwijls vroeger vechten met Fantijnen. – Het spijt mij, dat de benedenkust Engelsch is geworden en de bovenkust niet geheel. – De Elminezen oordeelen, dat zij niets kwaads jegens de Fantijnen gedaan hebben. – Zij laten de zaken geheel aan den gouverneur over. –
De Koning: De gouverneur sluit het tractaat, en verzoekt dat de gouverneur bewerkt, dat de vroegere verhouding tusschen Fantijnen en Elminezen tot stand komt. –

Discove papers not yet completely noted. – Reports from capt^n Meijer to be noted. – (Z. pag. 53)

Confidential Papers (727)
1869
Correspondence which H.M.S. „Vice Admiraal Koopman"

---

18 Nov. 1869. – H. Blanqe (fd. talk), Commendah to gov^r. –

Bijlage 1. –

Hoog Ed Gestr Heer! Mag ik de eer hebben Uw Hl Ed Gestr. hiernevens beleefdelijk te doen toekomen een afschrift van een brief, die door den Koning van Commendah aan de negerregering te Quasie krom geschreven is, tevens neem ik bij deze de vrijheid U Hl Ed Gestr. eerbiedig te verzoeken namens den Koning van Commendah Quacoe Ammoaquah (Enkroema) ten einde hem te doen zenden het beloofde pistool. –

---

15 Nov. 1869. – Enclosure to above. –

Afschrift. – Commendah 15 November 1869. –

Sir, Through circumstances has compelled me so importunately to write you this official letter to notice you and the Chiefs of the so called Dutch-Commendah, that during the year 1868 the Great Brittan of Ireland and His Majesty's King of Netherland have been consult together, found that is good for them to have convention the Coast of Afrika, been devided; the Dutch settlements on the leward coast

have

have ban accepted the British flag; the English Settlements on the Windward coast have been also took the Netherland flag, excepting the English commendah, resolved not to take the Dutch flag, and owing bij refusing of the Dutch flag, so the matter continued to the present date;
I take the liberty to inquire yow and the chiefs of so-called Dutch commendah, that now the Dutch power and their influences is resumed, throughout to this place, so please on the receipt of this, let me know something verij particular concerning the undermentioned matter, wether you and the chiefs of commendah will take quitelij the aforesaid Dutch flag, and if found that it is necessarij for yow to do so, please send Quassie Jantin and Cobbena Djanin to this place to have put everij thing arising between yow and the Dutch government's right; do not think that you have done so cruellij and severelij towards Dutch people, but be in good mind to replij me per the bearer of this; believe that the Dutch power is now on the coast, determined to destroj all the coast under their territorij, who is disobedient to accept their flag, their power will forward to there, if yow do not accept the requested, hoping therefore you will no doubt convoking all the chiefs and have counsel and after that yow will send an ambassador with the bearer to this place, because I found the Dutch will have peace, hoping yow are in the same condition. —
I communicated with the chief officer now command of this place, found that there is no anij patient to bear, I beg to advice yow to forward the replij so quick as possible in two dajs time. —
Bear in mind, that there is no great town beside Dixcove and Apollonia, being proud have done, the Dutch power has destrojed, believe the English government will not use this power for there two places, as once gived cannot be exchanged, hoping the answer will forward on the above appointed time. — With Coffee Sevboo joins me compliment to yow and the Chiefs, I have the honor to remain Yours ever truelij Quacoe his x Ammoaquoh, former King. —

19 Nov. 1869.— Gouv. to Comdt. „Vicectmiraal Kogoman".

Ik heb de eer U.H.Ed.Gestr. mede te deelen dat zoo even bij mij de tijding ontvangen is, dat de Ashantijnen te Axim zijn aangekomen en gereed zijn hunne reis naar hier over land voort te zetten.— Uit een schrijven van de hoofden van Dixcove alsook van Mensah Coema is mij gebleken dat de tegenwoordigheid van een Nederlandsch ambtenaar dringend noodig is; daar de heer Hueber steeds ziek is en zich thans niet op zijn post bevindt heb ik den heer Le Jeune gelast zich onmiddelijk op reis te begeven naar Dixcove.— Ik heb de eer met het oog op de bestaande omstandigheden U.H.Ed.Gestr. te verzoeken den heer Le Jeune passage te willen verleenen aan boord van Z.M. S.S. „de Ruyter" en den Kommandant van genoemd oorlogschip te willen bevelen, den heer Le Jeune te willen overvaren naar Dixcove en vanneer het mogt blijken, het noodig is, dat genoemd oorlogschip aldaar een paar dagen verblijft, daartoe den last te willen geven.—

---

20 Nov. 1869.— Comdt. at Dixcove to Akenpon Jouw.—

To Akenpon Jouw, Great Chief of His Majesty the king of Ashantee.— Dixcove fort 20 Nov. 1869.

Sir, I am informed that you are at Princes and on your vaij at Elmina.— I am verj glad to hear, that you are in good health and I hope that you will paij me a visit in the fort.— I must inform jou, that Dixcove is now a Dutch place and the people is under the protection of the king of Holland and the governor at Elmina.—

I trust jou will consider the Dixcove people as our friendlij, who will be glad to see jou on jour vaij to Elmina.— Hoping these few lines will come safe to jou.. ..—

---

20 Nov. 1869.— Secretarij Le Jeune at Dixcove to Gouv.—

N:o 2 Fort Metalen Kruis 's middags 5 uur.—

Zoo even komt de persoon van Kobbena Ewikoca, paandrig van Agonna (zes uur van hier) binnen en berigt

bericht mij, dat hij eergisteren bericht kreeg, dat de Fantijnen te Dixcove naar Wassa willen wegloopen; dat denzelfden dag zekere persoon, Ashantijn van geboorte, Essouo Poco door de Fantijnen gevangen was, dat hij met zijn volk is uitgerukt naar Actiouso, waar de Fantijnen waren; dat hij door de Fantijnen aangevallen is; dat hij een geweetste kreeg; dat een gedeelte dier Fantijnen zich een doortogt gebaand heeft naar Wassa en een ander gedeelte in het Dixcove bosch zit; dat hij bij de vlugt der Fantijnen een trom en de fetiche verovert heeft.- Genoemde vaandrig verklaart, dat naar gissing omstreeks eenhonderd dertig tal personen (Fantijnen) te Agonna verzameld waren, met zijn gevochten hebben.- Uit een nader door mij ingesteld onderzoek is mij gebleken, dat een niet onaanzienlijk getal Dixcovers getracht heeft naar Wassa te ontvlugten, reden waarom de Bossuasche die personen als Fantijnen aanmerken, dus als vijanden.-
Ik heb het gedrag van den vaandrig niet afkunnen keuren, en hem ook gezegd, dat Dixcovers die naar Wassa trekken met grond als vijanden kunnen beschouwd worden, doch dat die personen, die hier wonen, als Nederlandsche onderdanen moeten aangemerkt worden.-
De secretaris ter Kuste van Guinea: W. J. A. Le Jeune.

---

20 Nov. 1869.- Secretarij Le Jeune at Dixcove to gov^r.-
Fort Metalen Kruis

Ik heb de eer U Hoogedelgestr. mijne komst te Dixcove te berigten.- De heer Verweij bevindt zich sedert den 17^e dezer alhier.- Kort na mijne aankomst werd de negerregering door mij binnen het fort ontboden en bleek het mij dat er eene zeer groote vrees voor de Ashantijnen, die zich volgens gerucht te Princes bevinden, bestaat.- Chenza Coema deelde mij mede, dat gisteren te Axim 3 Fantijnen door de Ashantijnen onthoofd zijn.-
De heer Verweij zond een boodschapper naar

Axim

ten einde te onderzoeken bij den Kommandant aldaar, in hoe verr dit gerucht waar is. —
Moet ik gelooven, wat alhier verhaald wordt, dan zouden de Ashantijnen een boodschap gezonden hebben aan de hoofden van Accodah en Bossua, dat zij alle Fantijnen / zullen onthoofden. —
Den heer Verweij is echter niets van dien boodschap bekend en verden door hem reeds voor mijne komst alhier maatregelen genomen, om zoo veel in zijn vermogen was arrestatien tegen te gaan. —
Volgens een bij den heer Verweij mede ontvangen berigt zouden 200 Fantijnen, die trachtten naar Wassa te vlugten uit vrees voor de Ashantijnen, door het boschvolk van Bossua aangevallen zijn te Dedua op zes uur afstands van hier. —
Ik meen opgemerkt te hebben, dat men hier onder Fantijnen verstaat personen van Fantijnschen oorsprong, slaven van Akensa Coema, of zij die vroeger in het Fantijnsche land gewoond hebben. —
Ik deel echter die zienswijze niet. — Akensa Coema en zijne slaven of zij al dan niet Fantijnen zijn, bevinden zich onder de Hollandsche vlag en hebben daardoor aanspraak op onze bescherming. — Ik heb de negerregering van Dixcove al mede de bevolking voor zoo ver die op de vergadering tegenwoordig was, gerust gesteld, haar aangemaand zich bedaard en voorkomend te gedragen en haar die hulp en bescherming toegezegd, waarover ik op dit oogenblik kan beschikken. — Ten slotte meen ik Wel Edele Gestr. te moeten mededeelen, dat de houding van de maakelaars van Bossua en Accodah jegens de bevolking van Dixcove mij voorkomt verre van vriendschappelijk te zijn, met tegenstaande de Bossua's den schijn aannemen als of zij met de Dixcovers flans goede vrienden zijn. Morgen stel ik mij voor mij naar Bossua te begeven en zal daar met den maakelaar zelf spreken. — De Kommandant van Z.M. Stoomschip de Amstel heeft mij verklaard, dat zijn on-

onderhebbenden bodem slechts twee dagen hier mag vertoeven. daar ik het echter hoogst noodig acht de komst der Askantijnen hier af te wachten zoo zal ik zoo spoedig mogelijk na het vertrek der Askantijnen van hier mijne reis over land naar Elmina aannemen.-
De secretaris ter kuste van Guinea: W.P.A. Le Jeune.

---

21 Nov. 1869.- Secretarij Le Jeune at Dixcove to gov.-
N° 3 Bijlage Fort Metalen Kruis, 8 morgt 8 uur

Ten einde N.Z.Edgestr. zoo veel mogelijk op de hoogte te houden met den loop der zaken alhier, heb ik besloten elke voorkomende gelegenheid te benuttigen om N.Z.Edgestr. een schrijven van mij te doen toekomen.- Gisteren is door mij een schrijven in de Hollandsche en Engelsche taal afgezonden aan den Askantijnschen grootvaandrig Atjempon Yauw, waarvan ik N.Z.Edg. een afschrift bij deze aanbied.-
Ik heb tot het afzenden van dat schrijven besloten, om Atjempon Yauw de gelegenheid te benemen, dat hij onwetendheid zou kunnen voorwenden omtrent de al of niet goede gezindheid der Dixcovenaars jegens het Nederlandsche gouvernement en om te beletten, dat de Askantijnen daden van geweld plegen jegens personen die onder Nederlandsche vlag leven.- / Zoo als ik de eer had N.Z.Edgestr. in mijn vorig schrijven te berigten werd de boot van het Engelsche schip Julia te Boutrij door de bevolking in beslag genomen onder voorgeven, dat zich 17 Fantijnen aan boord van genoemd schip bevonden en te Dixcove geen barkeerd waren.- De Boutrijschen eischten de uitlevering dier Fantijnen en zelfs hiep de gezagvoerder en supercargo gevaar van mishandeld te worden.- Na ontvangst van eene schriftelijke klagte verzocht ik den heer Verveij naar Boutrij te vertrekken met last onmiddelijk de teruggave van de boot te eischen en den makelaars aan te zeggen, dat diergelijke eigendunke-

-lijke handelingen niet door mij gedeeld worden.-
Heden nacht om drie uur retourneerde de assistent
Verweij rapporterende, dat de boot gerestitueerd
was en de gezagvoerder ongedeerd de reede ver-
-laten had.- Ik meen opgemerkt te hebben,
dat er van de zijde der Bosnas en Boutrijschen een
minder goede gezindheid jegens Dixcove bestaat
en dat zij gaarne elke Dixcovenaar voor een
Fantijn zouden verklaren, ten einde de bevol-
-king alhier met de Ashantijnen in onaange-
-naamheden te prikkelen.- Ik ben echter
vast besloten, om de personen, die zich hier thans
bevinden en onder bescherming onzer vlag zijn,
te handhaven en te beletten, dat hun eenig ge-
-weld wordt aangedaan door wie ook.- Gis-
-teren avond ontving ik een schrijven van den
Kommandant van de Amstel met de vraag
of het noodzakelijk was de Amstel hier bleef.-
Ik heb geantwoord, dat het mij noodig voor-
-komt gemeld oorlogschip nog eenige dagen blijft.
Ik behoef W.H.Edgeta. wel niet te zeggen,
dat de tegenwoordigheid van de Amstel hier
noodig is, om met kracht op te treden, maar
volgens mijne bescheiden meening kan het niet
anders dan goed zijn, als de Ashantijnen hier
komen, dat zij zien dat er desnoods met kracht
kan gehandeld worden.- Ook voor de gerust-
-stelling der bevolking is thans het verblijf van
de Amstel hier ter reede goed.-
Niet een en ander zoet W.H.Edgeta gelieven te zien
dat mijne tegenwoordigheid hier ook noodig is,
ten minste tot de Ashantijnen gepasseerd zijn.-
Mensa Coema en de overige leden der negerrege-
-ring gaven dan ook wel hunne tevredenheid te
kennen, toen zij vernamen, dat ik hier zoude
blijven.- De resident Huber is aan boord van
de "Boutrij" en op reis naar Elmina.-

27 Nov. 1869.-
N°. 25, Bijl. 1.

Comdt „Koopman" to gouv.-

Z.M. Schroefstoomschip „Vice Adm.l Koopman", Commenda 27 Nov. 1869.-

Ik heb de eer U.H.Ed.Gesta. als een gevolg van mijn schrijven van 8 November j.l. N°. 15, mede te deelen, dat aan het eerste gedeelte van Uw voornemen vervat in Uwe missive van 6 November N°. 69 (Kabinet) is voldaan.- Commenda is in ons bezit, de landingsplaats in onze magt en sints verscheidene dagen is geen spoor van de Commandegen in de omtrek opgemerkt.- Bij de landingsplaats staat een klein kampement, dat sterk genoeg is de geheele negermagt te trotseren, terwijl Z.M. Stoomschip koopman voor Commenda geankerd zijnde tot ondersteuning blijft liggen.-

Een copij van het rapport van den luitenant ter zee 1.kl. P. ten Prosch over de uitvoering van de laatste plaats gehad hebbende operatie, gaat hiernevens.- De verdere bijzonderheden zijn U volledig bekend.- Tot zooverre reken ik nu, dat wij gereed zijn om uitvoering te geven aan het 2.de gedeelte van Uw voornemen, namelijk, om eene versterking daar te stellen, waarin zich een vijftigtal manschappen tegen eene overmagt met succes kunnen handhaven, en dat de versterking vooral de landingsplaats moet beschermen.- Wordt dit nog noodig geoordeeld, om in uitvoering te brengen, dan kan daar nu mede begonnen worden, doch bevorens gevoel ik mij verpligt daarover in eenige beschouwingen te treden.-

Ik heb mijzelven de vraag gesteld: waarom is het noodig of nuttig, dat te of bij Commenda eene versterking wordt gemaakt?- Na 14 dagen verblijf alhier en deugdelijke inspectie van terrein en omstreek ben ik tot het besluit gekomen de nadeelen op te sommen, die zullen voortvloeijen uit de uitvoering van dit plan.-

Toen de forten van Commanij en van Commenda

door de Hollanders en Engelschen gebouwd werden, zijn door hen de beste punten van het terrein ingenomen, beiden liggen op kleine hoogten en hebben bestrijkend schot op de kleine landingsplaats. Deze forten zijn ruines van vroegere groothandel in negers en goud en hadden daarom reden van bestaan. - Het opruimen daarvan zou meer moeite geven als het bouwen van eenige nieuwe versterking. - Tusschen deze fortjes loopt de Soom-rivier, die in de regentijd van het omliggend terrein moeras maakt, getuige de op de vlakte zich bevindende moerasplanten. - Daar de landingsplaats vooral moet beschermd worden, zoo moet de versterking aangelegen worden op Commanij's grond, tusschen het oude fort en de rivier, dus buiten Commenda's grondgebied. - Ze zal moeten voorzien worden van levensmiddelen en alle noodzakelijke benoodigdheden van uit Elmina, die men over zee er heen zal moeten brengen, want er is geene krom meer op deze kust bewoond en een klein getal Commenda's zal de transporten steeds kunnen bemoeijelijken en eindelijk de gemeenschap over land beletten, tenzij men groote bedekkingen medegeve. - Tot steun zal dan van het op de kust zijnde oorlogschip moeten gebruik gemaakt worden door het op de reede van Commenda te stationneren, daar toch de bezetting onder hare oogen het vijandige volk zal zien visschen, en zij niet bij magte zijn dat te beletten buiten de landingsplaats, tenzij de bezetting met ligte roeivaartuigen hen kan vervolgen. - In geen geval komt het volk van Commanij terug in haar krom, dit is vervloest en de schrik voor de Commenda's, die hun krom verbranden, zit nog te veel bij hen, bovendien is de opbouw van geen nut, daar zij geïsoleerd zouden zijn in Commenda's gebied en ook vele op anderen plaatsen reeds ongestoord wonen. Evenzoo is het met Commenda gesteld, dat voor-

-eerst niet opgebouwd zal worden, en dat nu onbewoonbaar is.- Mogten de Commenda's evenwel in onderverping willen komen, dan is het tijd genoeg, indien zij hun krom weder opgebouwd hebben en er eenig vertier begint te komen, daar een versterkt huis neder te zetten voor den gezag hebber. — Komt er een fortje, en de Commenda's onderverpen zich niet, dan ligt daar doorlopend een last postje, dat ook weder verlaten zal worden en de omstreken van de Soosu- pivier verrijken met een derde ruine, getuige van het onnut als er geen handel of vertier is.- Het komt mij voor, dat het gedurig verontrusten van het kustvolk, het na-jagen van hun canoes hen of tot onderverping zal dwingen of hen van deze kust zal verwijderen.- Waren de Elmina's en Chamas het land ingetrok-ken, dan had er kans geweest, dat hen een groote slag ware toegebragt.- Deze redenen pleiten er eerder voor de gedachte van eene permanente versterking te laten varen, en in zake der Com-menda's eene andere weg in te slaan, door hen het voor-uitzigt te openen van zoodra zij slechts wat van be-lang hebben opgebouwd of veel gaan visschen, stel-selmatig hun eigendom te gaan vernielen.-
In geval N.H.E.G.'s gevoelen hierin met het mijne mogt strooken, dan komt het mij voor dat in een monde-ling onderhoud de verdere verrigtingen zouden kunnen bepaald worden, ter beteugeling der vij-andige gezindheid der commandeuren.-
De kapt. Luit. t/zee Kommandant 2e cl. Zeemagt ter Kuste van Guinea L. van Vrij...

---

28 Dec. 1869.-
№ 43 Bijl. 1.

Comdt. „Koopman" te gov.-

2e cl. Schroefstoomschip
„Vice admiraal Koopman"
commenda den 28e December 1869.-

Onder toezending van een afschrift van het rapport van den Luitenant ter zee i.kl. P. ten Bosch, die de togt naar de Abrobie- rivier en het krom Anoema-

ctijum Kommandeerde, heb ik de eer daarbij aan-
te teekenen, dat hierdoor gevolg is gegeven aan het
vernielen van de vestigingen der Commenda's digt
bij de kust; zij zijn daardoor verstoken van visch
en zout en komen nu niet meer aan het strand.-

De daarop na dien tijd gevolgde verontrustingen
van af Commanij tot aan het verlaten Krom van
Domingo-mijzang door middel van het periodiek
bombardement der schepen, hebben de Commenda's
verjaagd; eenige verkenningen en de passage op
eergisteren en gisteren van het volk van Selantijn
en Chama liepen af zonder vijanden te zien.-
Geen tijdingen van elders ontvangende en ook
geene spionnen kunnende krijgen om eenigzints
te weten te komen, welke de ligging en het ter-
rein is van het Kwassie-krom, ook onbekendheid
met de waarschijnlijke getalsterkte van den
vijand, doen mij het in Nwe missive van 2 De-
cember 1869 Nr. 74 voorkomende plan tot ver-
nieling van Kwassiekrom ernstig in overweging
houden.- Ik ben het volkomen met UHEdG.
eens, dat indien dat zonder belangrijke opoffe-
ringen kan gedaan worden, dit de kroon zal
zetten op het werk.- Ik geloof dat daartoe de
hulp van boschnegers hoogst noodig zal zijn, en een
grooter getal dragers voor water, dat medegevoerd
dient te worden en ook voor het transport van
eventueel geblesseerden, die niet mogen worden
achtergelaten.- Over de wijze van uitvoering
zoodat dat succes kan verkregen worden, ben ik
reeds lang bezig te beraadslagen, daar eenig
non-succes het reeds behaalde voordeel groote
afbreuk zoude doen.- Aan den Kommandant
der landings-division heb ik reeds opge-
dragen meerdere inlichtingen omtrent terrein
en omliggend land te gaan inwinnen.-
Is eenmaal die krom vernield, dan stel ik mij
voor over te gaan tot het blokkeren van de kust
en de equipagien aan boord van hunne bodems
te doen retourneren, tenzij andere belangen van

over-

overwegenden aard daarin wijziging gebieden.-
De Kapt. Luit 1/zee kommandant Le. Mr zeemagt ter
Kuste Guinea.- L. van Troije...

98
30
2940
150
3090

5
30
150

Confidential

Kabinet Missives

van Januarij t/m December

1870.

Invent. N° 725

1861

No 400.

✓ 5 Jan 1861.	No 614.	Lon Ag Gén C Mecanwen	
			xx — xx
✓ 12 March 1861	No 149/33	Lon Gén C J de Magtglas	
			xx - xx
✓ 16 March 1861.	No 166/34	Lon Gen C J de Magtglas	
			xx - xx
✓ 2 July 1861	No 432/44	Lon Gen C J de Magtglas	
			xx — xx (nièl de Labelle)
✓ 8 Augt 1861	No 523/84.	Lon Gen C J de Magtglas.	
			xx — xx
✓ 18 July 1861	No 475/19.	Lon Gen C J de Magtglas	
			xx — xx

sedert is de equipage,

1.

Confidential Letters and Papers
1870.

Archief der Nederl. Bezittingen ter kuste van Guinea Invent. N°: 725.

2 Januarij 1870.- N°: 2: Kabinet.-

Com. Col. Gov.r Wagtglas to Minister of Colonies.-

Ik heb de eer U. E. hierbij aantebieden een overzigt van de verschillende voorvallen van den 3.n December ll. t/m. 2 dezer.-

De gezondheidtstaat liet in den laatsten tijd veel iets te wenschen over en verschillende ambtenaren waren bijdende aan tusschenpozende koortsen.- Ook onder de equipages der alhier gestationeerde oorlogschepen deden zich eenige koortsgevallen voor.- Het weder was overigens gunstig.-

Op 13 December ontving ik de brieven per mail te Cape Coast aangebragt, waaronder 3 paketten van het Ministerie van Kolonien en volgens de daarbij gevoegde expeditie-lijsten op 2, 12 en 20 November j.l. verzonden, waaruit ik de gevolgtrekking meen te moeten maken, dat de tusschen mailen niet door de Engelsche postdirectie worden verzonden en de brieven voortdurend met de mail, die 24 of 25 van Liverpool vertrekt, overgebragt worden.-

Op den 9.n der vorige maand werd het krom Chama Akjim, gelegen aan de Ahrobie rivier, waar de schepelingen der gestrande boot van Z. M. stoomschip Amstel gevangen genomen werden door de expeditionaire troepen ingenomen en vernield. Het daarop betrekkelijke rapport wordt U. E. toegezonden.-

Het Engelsche barkschip Arbutus kwam den 14.n December alhier ter reede.- Door genoemd vaartuig werden geneesmiddelen en kleeding stukken aangevoerd, welke in goede orde ontvangen zijn.-

Sedert den 1.n December j.l. zijn alreen proef een 40tal militairen, die vroeger in het krom verblijf hielden, op het fort Coenraadsburg gehuisvest, en schijnt deze proef aanvankelijk goed te gelukken.- Hierdoor zal men een beter toezigt kunnen houden en de discipline die soms veel te wenschen overlaat beter kunnen worden gehandhaafd.- Onlangs werden een paar dorpen in de afdeeling Chama door de bevolking van Kasa aangevallen en verbrand.- Het volk van Chama dat onmiddelijk de roovers achtervolgde, keerde met

8 koppen der vijanden terug.— Het examen voor de leerlingen der gouvernements school had op den 22 December j.l. plaats en het is mij aangenaam hierbij de verklaring te mogen afleggen, dat in een tijdsverloop van 7 jaren belangrijke vorderingen zijn gemaakt en de uitslag van genoemd examen mijne verwachting heeft overtroffen.— Vooral in het schrijven zijn de leerlingen opmerkelijk voor-uitgegaan.— Van den gouverneur generaal te Sierra Leone, sir Arthur Kennedy, die met de laatste mail uit England retour keerde, ontving ik een schrijven, waarbij Z.E. mij de toezegging deed, dat hij mij spoedig te Elmina een bezoek hoopte te brengen.—
Ik stel mij veel goeds voor van die samenkomst en hoop, dat zij er toe leiden zal, om den vrede tusschen de Fantijnen en Elminezen daar te stellen.— ...

---

2 January 1870.— Com. Col Gov. Nagtglas to minister of
N° 3.— Kabinet. Colonies.—

In mijn maandrapport van 4 November tot 2 December j.l. N° 73, Kabinet, berichtte ik U.E. de moeijelijkheden, die de Askantijnsche grootvaandrig Atjampon te Dixcove heeft veroorzaakt en dat de heer Le Jeune den 29 November alhier terugkeerde na bij zijn vertrek genoemden grootvaandrig gezegd te hebben, dat ik hem wegens zijn gedrag te Elmina tot verantwoording zou roepen.—
Het schijnt evenwel niet te hebben gebaat.— Op 4 December ontving ik een bericht van den amptenaar ter beschikking te Saccondee, dat de grootvaandrig Atjampon de uitlevering eischte van den Wesleij aanslen zendeling Fijnn, die een geboren Fantijn is, en met zijn vrouw en acht kinderen in het fort is gevlugt, ten einde hem te vermoorden.— Onder den indruk, dien zulk eene daad op het algemeen zou te weeg brengen, richtte ik onverwijld een schrijven aan den kommandant der alhier gestationneerde zeemagt, waarbij ik zijne assistentie verzocht, zoodat Fijnn met zijne vrouw en kinderen nu in veiligheid is.— De over deze zaak gevoerde correspondentie is in afschrift hierbij gevoegd.—
Ik ben verontwaardigd over de houding van een zoogenaamd vriend en bondgenoot, wiens handelingen

H. E. uit den brief van den Hulponderwijzer Vroom, dien
tijdelijk als stok aan den Kommandant der zeemagt he
toegevoegd, met afkeer zal vernemen. —
Ik houd het er voor, dat de ambtenaar Hiel vreesachte
van aard is, en dat Atjampon dit wellicht heeft ge-
merkt. — De Pijpers, die zich kans to Chama bevin
heeft zijn gezag goed gehandhaafd; aldaar hebben
geene ongeregeldheden plaats gehad, zooals te Saccon
dee. — Blijns inziens was de geheele bevolking va
Saccondee uit vrees op de kant der Ashantijnen en ve
lustigde zich in het barbaarsche schouwspel. —
Atjampon is den 26ste dezer met een 200 volgelingen
waarvan de helft gewapend, alhier aangekomen. —
Ik heb verschillende grieven tegen genoemden Atjam
pon. — Hij heeft te Axim 2, Accoda 3, Adjua 3,
Pompondee 2 en Saccondee 4 menschen gemarteld e
vermoord. — Hij heeft zich tegenover den ambte-
naar de Pijpers volgens diens missive zeer onbeta
melijk gedragen. — Van den agent Paerlen heeft hij
volgens bijgaand rapport het Nederlandsch gezag belee
digd. — Ik heb mij voorgesteld hem niet te
ontvangen noch het jaargeld bestemd voor den Koning
van Ashantijn uit te betalen, alvorens hij mij eene
eclatante voldoening voor zijn gedrag heeft gegeven.
Ik zal tevens een schrijven aan den Koning van
Ashantijn richten, waarbij ik zijne houding zal signa
leren en dezen vragen of hij hem den last heeft ge
geven, om zich handelingen te veroorloven als de on
langs gepleegde, en of het zijne bedoeling is geweest
dat zijn afgezant tegen over het Nederlandsch gezag
allen eerbied uit het oog zoude verliezen. —

N. d. — De Koning van Commassie heeft P. de Heer
en Atjenpon Jouw afgezonden, om de Elminesche, d
langen tijd zich te Commassie bevinden, op Elmina t
brengen, ten einde hen in de handen van den Koning
van Elmina te stellen. — Op den 24sten February
begaf ons op reis naar Elmina. De Koning van
Commassie zeide tegen Atjenpon Jouw, dat hij moet
Elmina blijven zoolang tot dat hij bericht krijgt, om t

-rug te keeren.- Atjenpon Jouw heeft verscheidene Fantijnen op Saccondee onthoofd, nog vilde hij een schoolmeester ook onthoofden en de Kommandant van Saccondee stond hem niet toe, om dit te doen; Toen begon hij de Hollanders uit te schelden, te zeggen, dat de Hollanders zijn lafaards, noch zeide hij dat de Hollanders hebben geen Koning, anders zouden zij niet voor de Engelsche bevreesd zijn.- Het verwondert hem, zeide Atjenpon Jouw, dat de Hollanders niet eens durven, om dat nietige krontje, waarin de officieren van het oorlogschip gebragt waren, te vervoesten; ook zeide hij, indien de Kommandant hem niet tolstaan vilde, om die schoolmeester te onthoofden, dan moest de gouverneur hem het geld, dat de Commandeesche voor die vier blanke genomen heeft, terug geven, of honderd oneen goud.- Verder heeft Atjenpon Jouw de Kommandant van het oorlogschip Amstel genoodzaakt, om eed te doen of hij die schoolmeester niet naar Cape Coast zou brengen, maar op Elmina laten blijven, tot dat hij zelf op Elmina komt.- P. de Heer.-

---

11 January 1870.- Com. Col. Govt Nagtglas to administrator
№ 4.- Kabinet.- H. J. Hosker.-

Sir, I have the honour to acknowledge the receipt of Y. E. despatch of yesterday's date.- Your Exc. informations about the acts of a certain Ashantee messenger Atjenpon Jouw in Dutch territory though not wholly unfounded I must regret to say are very much exagerated.- The commandant of Axim wrote me that Atjenpon Jouw having the intention to kill a man he himself went to the marketplace and released the man, whom he sent to the bush to recover from the wounds he had already received and that the commandants of the forts as a rule have not stopped these cruelties as unknown to me.- At Saccondee Mr Fijnn's life was really in danger as the people of former British Saccondee and Dutch Saccondee joined the Ashantees against him, but by the exertions of the commandant and the commander of the man of war Amstel, who was sent by me to protect Mr Fijnn and

his family they succeeded to get him off. -
Thanking Y. E. for the advise not to communicate by land with Cape Coast, except bij Y. E. constables I must observe Y. E. that since more than one year this way to communicate has never been used, my messengers as soon as they passed the Sweet river coming from Elmina never were safe on English territory, they were Kidnapped or killed and as the experience has proved during the same period all the constables or messengers who came from Cape Coast have always passed unmolested and could return in the same safety.

---

11 January 1870. — N° 5. — Kabinet.

Com. Col. Gov. Nagtglas to King of Ashantee at Coomassie. -

I have received your Majesty's letter of the 28 February last bij your messenger Ktjempon Jouw.
I am very sorry that I must inform your Majesty the Ktjempon Jouw behaved himself very badly during his voyage from Axim to Elmina. - Under pretence that he received orders from your Majesty he committed several murders at places under Dutch protection and insulted grossely His Majesty the King of Holland and my self. - I have seen Ktjempon Jouw once in the fort to hear his explanation about his bad conduct, but he could give me no satisfactory answer so that I must refuse to hand over to him the annual rent for your Majesty, because I can not believe that your Majesty will send a messenger to me, who kills people that is living under the Dutch flag and who insults the Dutch government. - I trust your Majesty will call back that man Ktjempon Jouw and send me an other messenger to apologize for the bad behaviour of that man who has been cause of much trouble in the places under my government.

---

11 January 1870. — N° 6. — Kabinet.

Com. Col. Gov. Nagtglas to I. Chartier French Com.t of Assinie. -

Monsieur, Ci joint je prends la liberté de vous faire parvenir une lettre pour sa Majesté le Roi d'Ashe

N'ayant personne ici a qui je puis confier cette missive pour l'expédier à Coomassie je vous prie d'avoir la bonté de désigner un de vos hommes pour la faire parvenir à son adresse.— Tous les frais que vous serez obligé de faire vous seront remis avec reconnaissance immédiatement que le montant sera connu.— Espérant Monsieur le Commandant qu'il vous sera possible de me rendre le service demandé, j'ai l'honneur de me signer avec l'assurance de ma plus haute considération.—

---

15 Januarij 1870.— Com. Col. Gooz Nagtglas to E. de Waal
N°. 7.— minister of Colonies.—

Ik heb de eer U. E. te informeren, dat op den 11en dezer de landings divisie, thans gekampeerd te Commendah, zich naar Kwocisie Krom, alias Kwasie krom heeft begeven, welk krom ingenomen en verbrand is.— Alhier heeft een heftigen tegenstand ondervonden; het terrein was zeer bosch rijk en kreuelachtig, terwijl slechts een weg, die voet voor voet werd betwist, daarheen liep.— Het is een belangrijk succes voor het prestige onzer wapenen geweest.—
Nadat dus de drie krommen, die medeplichtig zijn geweest aan den moord van den matroos Bollemeijer en aan de mishandeling der overgebleven manschappen van de verongelukte sleep van Z. ell. S.S de Amstel zijn vernield en den inwoners een gevoelig verlies aan dooden en gekwetsten is toegebragt, komt het mij voor, dat de Nederlandsche Marine volledige genoegdoening heeft afgelegd.—
Ik heb dan ook in overleg met den Kommandant van Z. ell. zeemagt goedgevonden het Kampement te Commendah op te breken, welligt zou men daartoe niet zoo spoedig zijn overgegaan, ware het niet dat een groot aantal Koortsijders dezen maatregel noodzakelijk maakte.— De gekwetsten zijn een luitenant der mariniers T. A. van Braam Houckgeest, } ligt gekwetst.
adelborst Lamie, Luitenant t/z. 2e Kl. F. A. Zeegers Veeckens, Luitenant t/z 2e Kl. F. A. Hudig, 12 onderofficieren en matrozen, benevens 6 Afrikanen.—

Ge

gezeneveld zijn: matros 1e Kl. A. van der Laar en de ma-
-trozen 2e Kl. J. Stroomeijer en A. J. Burgers, van Z. M.
SS. de Amstel. — De toestand der officieren is zeer
gunstig. — De staat van zaken is hier zeer gespan-
-nen; men werpt het nu op de Ashantijnen. —
Uit eene correspondentie met den Engelschen gouver-
-neur, die ik met de gewone mail aan U. Exc. zal
overleggen, zal het U. E. blijken, dat de toestand
zeer gespannen is. — De brieven vanden En-
-gelschen gouverneur zijn zamengeraapt uit een
kunstig gespannen weefsel van onwaarheid. —
Een afschrift van eene te Cape Coast aangeplakte
proclamatie is mijns inziens niets anders dan een
formele oorlogsverklaring voor de inlanders onder-
-ling. — U. E. zal mij ten goede houden, dat
ik zeer kort ben; deze brief wordt door een partic-
-lier naar Engeland medegenomen, om van daar
naar Nederland te worden verzonden. — De ge-
-ven der gewone mail, die den 12en te Cape Coast
aankwamen, zijn heden nog niet hier ontvangen.
Zoude U. E. geen contract kunnen aangaan
al wasket maar voor een jaar, dat de brieven hier
werden afgeleverd? Ik zou deze niet geschre-
-ven hebben, ware ik niet in kennis gekomen, dat
er particuliere brieven het nemen van kwassie
-krom vermeldende naar Holland waren afgezon-
-den, doch niet door officieren der zeemagt, zooda
hunne betrekkingen zeer in angst zouden verkeeren
wanneer er geene officiele berigten waren ontvan-
-gen. —

---

25 Januarij 1870. — Com. Col. Goldsmith Nagtglas to Minister
N°10. — Kabinet. of Colonies. —

Uit mijn maandrapport zult U. E. ontwaren, dat
op 23 Januarij j.l. hier ter reede ankerde het Fran-
-sche stoomfregat Clovinde, Commandant Baron
Duperréz, die tijdelijk belast is met het bevel over
de Fransche zeemagt aan de Westkust van Afrika.
Den volgenden morgen ontving ik van Z. H. E. G.
een bezoek, waarbij hem de gebruikelijke eerbewij-

zingen gegeven werden, en verzocht hij mij o.a. ook de brieven der bi-monthlij steamer casu quo naar Bekien (Apollonia), van waar die worden afgehaald, te doen vervoeren; ter tegemoetkoming voor de te maken kosten van vervoer van Elmina naar Bekien stelde hij voor het thans betaald wordende bedrag met 100 francs te verhoogen, waarin ik toegestemd heb en hetwelk ik vertrouw ook de goedkeuring van U. E. zal wegdragen.— De belangen dezer gewesten besprekende, gaf ik hem nog in overweging, om onze bezittingen bij die der Franschen op deze Kust te annexeren, daar ik dacht mijne Regering daarop geen bezwaar tegen zal hebben.— Als antwoord gaf hij mij te kennen, dat Frankrijk dadelijk grand Bassam, Assinie, en Gabon aan Nederland zonder vergoeding wil afstaan, maar dat het in geen geval verlangt zich uit te breiden.— Voor het overige waren wij het eens, dat men met de W. K. van Afrika, wat beschaving aangaat, weinig kan aanvangen, dat het beste nog was, dat alle Europeesche gouvernements de Kust verlieten en de kooplieden voor hun eigen winsten risico lieten handel drijven, hoogstens met een paar consulaire agenten.— Voorts dat men alleen dan iets goeds zal kunnen verwachten, wanneer het Mahomedaansche Element boven het heidendom de bovenhand heeft verkregen, zooals dit zich nu ook gaande weg van uit het binnenland naar de kust beweegt.—

---

27 Januarij 1870.— Nº 12.— Kabinet.

Com. Col. Goedt. Nagtglas to Minister Z. Colonies.—

Als een vervolg op mijn schrijven van 2ᵉ dezer Nº 3 heb ik de eer U. E. mede te deelen, dat ik den grootvaandrig Atjempon bij mij heb toegelaten en hem over zijn gehouden gedrag tot verantwoording heb geroepen.— Met de gesteldheid der Ashantijnsche koopluden eigen gaf hij te kennen, dat hij alles gedaan had, om den gouverneur te believen, daar die gaarne zien zou, dat hij de koopluden zijner vijanden bragt, terwijl hij over de andere punten

van

van beschuldiging een gleed, en voorts liet uitko-
-men, dat de Koning van Ashantijn een groot vrien
van de Hollanders was enz. - Hij eindigde
met voor zijn gehouden gedrag verschooning te vra-
-gen en beloofde zich te Elmina geheel naar mijne
wenschen te gedragen, terwijl de Koning van Elmina
zich voor zijn gedrag oorgstelde; daarmede liep
deze zamenkomst af (tot dusverre heb ik over het
gedrag der hier aanwezige Ashantijnen niet te kla
-gen). - Evenwel heb ik den Koning van Ashan
tijn met Atjempons handelingen in kennis gesteld
-en heb dit in de Engelsche taal gedaan, daar zich
op het oogenblik niemand die de Hollandsche taal
magtig is te Coomassie bevindt. - Bij eene tweede
conferentie heeft de Ashantijnsche grootvaandrig
mij de groeten van zijn meester overgebragt, waarbij
hij Z. Ed. den Koning bedankte voor de hulp den El-
-minezen verleend en mij een geschenk namens
zijn Koning aanbood van 6 oncen $12. - E. sterling-
-goud of f. 270. - Ned Cour^t. -
Ik heb deze som aangenomen en bij de boeken in
ontvangst doen brengen. Wanneer men nu
te eenigen tijd een tegengeschenk wenschte te geven,
zou ik H. E. voorstellen een paar candelabres met
3 armen en van glazen stolpen voorzien van het
zoogenaamde argent Christoffle vervaardigd,
daartoe te bestemmen. Ik onderstel dat
de prijs daarvan het ontvangen geschenk ten
naasten bij zal equivaleren. -

---

28 Januarij 1870. - Com. Col. Goor Nagtglas to Minister
N° 13. - Kabinet. of Colonies. -

Had ik het genoegen H. E. in mijn rapport van den 20^e
December A.P. N° 77 te kunnen berigten, dat de op-
-roerige bevolking van Commendah door onze troe-
-pen eene goede tuchtiging had ontvangen en het
krom Anoema Atjim door de onzen was ver-
-brand, aangenaam is het mij thans op nieuw H. E.
te kunnen mededeelen, dat op den 11^en dezer door
de expeditionaire troepen weder een belangrijk
voor-

-deel op den vijand is behaald.- Eenigen tijd reeds
geleden was door mij in overleg met den Kommandant
van Z.M. zeemagt alhier de vraag besproken of voor
onze troepen vereenigd met de Afrikaansche mili-
-tairen ook de mogelijkheid zoude bestaan den vijand
in diens hoofdkrom, het zoogenaamde Kwassie krom
aan te tasten.- Ofschoon ten volle bevust van
het moeijelijke eener dergelijke onderneming werd na
rijp beraad tot de uitvoering er van besloten en dank
zij de genomen voorzorgsmaatregelen met het ge-
-wenschte succes bekroond.- Van wege het bestuur
alhier is niets nagelaten, om den geleden uitslag te
helpen verzekeren.- Een aantal handlangers,
bagagedragers en gidsen werden behalve de reeds
in dienst zijnde, aangenomen, als mede verd het neger-
-hoofd van Equafoe met zijne onderhoorigen, om onzen
militairen door hunne bekendheid in de bosschen
de benoodigde inlichtingen te geven, en voornamelijk
om in het digte woud als flankbedekking te verden
gebezigd, aangenomen.-
Den 11e Januarij des morgens zeer vroeg tijdig verlieten
de manschappen, die aangewezen waren, om den aan-
-val op Kwassie krom te doen, het Kamp te Commanij
en bestond de geheele magt behalve de bagagedragers,
en andere personen tot den trein behoorende, uit 118
matrozen en mariniers van de „Koopman" en de „Amstel,"-
70 Afrikaansche militairen, benevens het negerhoofd van
Equafoe met ruim 30 zijner manschappen.-
Zeer spoedig verden onze troepen in het bosch door de Com-
-mendahs aangevallen en raakte de achterhoede onder
aanvoering vanden Lt t/2. 2.Kl. Hudig met een groot aan-
-tal vijanden in de struiken verscholen slaags en verden
reeds bij het eerste salvo des vijands 3 matrozen, be-
-hoorende tot de Amstel doodelijk gewond.- Een bereikte
bij de terugkomst nog levend het Kamp, doch stierf
veldra door zeven Kogelwonden in de borst getroffen.-
Voet voor voet verd het voortdringen onzer man-
-schappen door den vijand betwist en eindelijk na
drie malen bij Kwassie krom terug geslagen te zijn,
gelukte het het krom Kommender hand te nemen en

den

den vijand op de vlugt te jagen. — Het ligte geschut
dat op den togt medegenomen was en uit een getrokken
een tb.er en een 12 d.ms mortier bestond heeft voortreffe-
lijke diensten bewezen, en het den vijand onmogelijk
gemaakt, zijn krom lang te verdedigen. —
Door een der volgelingen van den koning van Equafoe
werd het krom in brand gestoken en weldra was van
het eenmaal zoo beruchte Kwassiekrom, waar de offi-
cieren en matrozen der omgeslagen sloep van de Am-
stel zoo veel geleden hadden, niets meer dan eene
rookende puinhoop over. — De terugtogt
onzer troepen, ofschoon bemoeijelijkt door een dertig-
tal gewonden en verbaasgd door het vervoeren van
de drie gesneuvelde matrozen en een Afrikaan-
sche gids had in de beste orde plaats. — De vijand
die ontzettende verliezen door ons geschut en geweer-
vuur moet geleden hebben, was op de vlugt gesla-
gen, en liet niets meer van zich hooren, zoo dat
men tegen den namiddag een uur het kamp we-
der bereikte. — De tijding van de overwin-
ning der onzen en de nederlaag der Commendahs
bereikte spoedig ook het nabij gelegen Cape Coast, waar
de verbittering der bevolking tegen de Elminezen zoo
hevig was, dat de van Elmina afkomstige personen,
die aldaar sedert jaren verblijf hielden niet meer
veilig waren en de Engelsche gouverneur openlijk
verklaarde, dat de communicatie met Elmina al-
leen met een gewapende oorlogsloep mogelijk was. —
Die verbittering der bevolking van Cape Coast tegen de
Hollanders vond niet alleen haren grond in den
spijt over de door de Commendahs geleden nederlaag,
maar vooral ook, omdat volgens geloofwaardige
getuigen volk van Cape Coast, Anamaboe, ja zelfs
Vasta te Kwassiekrom verzameld waren men zich
nimmer had kunnen voorstellen, dat de blanken
de onverschrokkenheid zouden hebben, om zoo ver in
het bosch door te dringen, van alle zijden bestookt
door een als het ware onzigtbare vijand, die zooals
gebleken is, niet alleen in getal sterkte onze magt
overtrof, maar ook nog de kennis van het terrein
in

in zijn voordeel kad. — Met den kommandant van Z. Ml. zeemagt hier ter kuste geloof ik, dat thans door de marine aan kare roeping voor zooverre betreft de tuchtiging der kommendah's en de vraak onzer gekoonde vlag voldaan is, en is het te danken aan genoemden kommandant door zijn wel overlegde plannen en aan de officieren en manschappen door kun moed en volharding die in het laatste bosch gevecht zoo dikwerf op een zware proef gesteld werden en waarvan zij zulke schitterende bewijzen gegeven kebben, dat de inlander de overtuiging keeft gekregen, bij in zijne ontoegankelijke bossehen niet meer ongenaakbaar is voor de magt der Europeanen. — Hoe schitterend de eer onzer vapenen door de laatste feiten ook is gehandhaaft, welke schoone uitkomsten men ook keeft verkregen met dien togt naar het binnenland, ik meen, dat het hier echter de plaats is, om terug te wijzen op mijne vroegere meening, vide missive 1 Augustus 1869, L N° 5, Kabinet, die ik nog steeds aankleef namelijk dat expeditien tegen de inlanders tot de onmogelijkheden bijoen behooren ten minste zoo dat men er eenig voordeel van keeft, in had de marine met groote moeijelijkheden te kampen, om een togt van slechts een paar uur in het bosch ten uitvoer te brengen; expeditionaire Troepen, die na aankomst ter kuste zich alleen kunnen verlaten op de voortbrengselen des lands en ketgeen per scheepsgelegenheid aangevoerd kan worden, staan tegenover vele andere bezwaren, die alleen door gestadige hulp zoo als een oorlogschip verleenen kan, verligt kunnen worden. — Ik keb de eer U E.
bij deze aan te bieden een afschrift van het rapport vanden Luitenant t/z 1e Klasse P. ten Bosch, Kommandant der landingsdivisie, die door zijne onverstoorbare kalmte, kelderen blik en beproefden moed zoo veel tot de overwinning keeft bijgedragen. —
Ook gaat hiernevens de copie van eene kaart, aantoonende het terrein, waarop de marine vereenigd met onze Afrikaansche militairen sedert den 11en

November geopereerd, en ik mag zeggen steeds gezegeviert heeft.- Op den 18e Januarij j.l. kwam de geheele te Commanij gekampeerd geweest zijnde magt over land naar Elmina terug en werden de tijdelijk in dienst genomen personen op dien datum ontslagen, terwijl de matrozen en mariniers aan boord hunner respective schepen geëmbarkeerd werden.

---

3 March 1870.- Com. Col. Gouv. Nagtglas to Minister of Colonies.-
N: 19.-

Kabinet Geheim.-

Ik had mij voorgesteld den politieken toestand alhier in het maandrapport te behandelen; de uitgebreidheid van het onderwerp evenwel noopt mij dit bij afzonderlijken brief te doen.-
In dezen toestand, n.l. wat de verhouding tusschende Elminezen en Fantijnen aangaat, is weinig verandering gekomen; de verbittering te Cape Coast wegens de bekende voordeelen te Commendah blijft voortduren en wordt waarschijnlijk onderhouden door de Commendezen, die naar Cape Coast gevlugt zijn en daar verblijf houden.- Onlangs is eene kano met 3 visschers door eene overmagt van Fantijnsche visschers genomen en werden twee der roeijers omgebragt.- Ik houd mij overtuigd, dat geen Hollander zich te Cape Coast aan wal kan begeven zonder beleedigd te worden en zelfligt ook mishandelt.- Dit is door mij ook aan den Kommandant der alhier aanwezige zeemagt medegedeeld, ten einde bij voorkomende gelegenheid daarop te kunnen letten.- Dat die toestand zoo voortduurt wijt ik voornamelijk aan het lokaal bestuur, dat in die tijd de Fantijnen steeds heeft aangespoord de Elminezen te dwingen met hen een af- en defensief verbond tegen de Ashantijnen te sluiten waartoe de laatsten geheel ongenegen zijn.- Van een neutraliteits verbond wilden de Fantijnen niets weten hoewel dit door de Britsche regering werd ondersteund.- Volgens geruchten begint Engeland

zich

zich van deze gewesten los te maken. – Het W.I. regement, dat thans de verschillende posten aan de Goudkust bezet houdt, wordt ontbonden, terwijl men uit de afgedankte soldaten een locaal corps wil formeren. –

Op Accra zal een proef worden genomen met zelfregering, waarvan de heer Lukerodt, aan wien een raad is toegevoegd, het hoofd zal zijn. –
Zij zullen in alle uitgaven moeten voorzien, waartoe hun de inkomende regten worden overgegeven. –
Volgens mijne meening is de bevolking van Accra, waar ik vier jaren heb doorgebragt nog in lang niet rijp voor een eigen bestuur. – Ik hoop dat ik mij bedriegen zal. – Voor Engeland is het maar eene kwestie, om zich langs een wettigen weg los te maken van de volken, om de uitkomst bekommert het zich niet. – Deze zelfregering moge zich tot de drie Accra's uitstrekken, verder zal het niet gaan, want de hoofden van het nabij gelegen Labadij en Tessie zullen zich niet aan de Accrasche regering willen onderwerpen. –
De geheele kustlijn van de Fando tot de Volta is bezet door eene reeks van krommen, die ieder eene eigen regering hebben en tusschen welke in den regel groote naijver bestaat. – Het is onmogelijk die tot eene confederatie te vereenigen en nog veel moeijelijker eene zelfregering voor hen daar te stellen, tenzij dit voor ieder dorp afzonderlijk is en in dit geval ondergaat de toestand geene verandering. –
De Heer Kennedij schreef mij in December j.l., dat hij het voornemen had mij spoedig te komen bezoeken, een daarop gevolgd antwoord gaf aanleiding tot het schrijven van den kopijelijk hier bij overgelegden brief, waarin hij te kennen gaf vooreerst nog niet de goudkust te zullen bezoeken. –
Mij komt het voor dat er wel een veinig spijt in doorstraalt, welligt wegens de behaalde voordeelen te commendah, daar de Engelschen op dit gedeelte der kust nimmer eenig succes hebben behaald. – Daags daarna kwam er een
Engelsche stoom fregat in zigt, dat op de reede an-

-kende en de Nederlandsche vlag, met een salut van
21 schoten salueerde, die onmiddelijk beantwoord
werden. — Een officier naar den wal afgezonden, om mij
te complimenteren, bragt mij tevens een brief van Sir Archi
Kennedij C.B., die zich aan boord van het Engelsche Commo
dore schip Rattlesnake bevond. — Iedere gelegenheid
verschende aan te grijpen, om in den stand der zaken een
-ge verandering te brengen, begaf ik mij onverwijld aa
boord, waar ik met de gebruikelijke eerbewijzen ontvange
werd. — De heer Kennedij gaf mij te kennen, dat hij niet
naar Cape Coast zou gaan. — Ik verzekerde hem echter
dat ik op Elmina meester was en hij geen gevaar zou loo
-pen van beleedigd te worden, vijders dat hij aangaan
de de zaken de kust betreffende met Z.M. gezant bij he
Hof van St James verscheidene conferentien heeft gehad
en dat de Engelsche en Nederlandsche Regering het ge-
-heel eens waren omtrent de te kuste te volgen poli-
-tiek. — Dat hij echter altijd aanraadde, dat de
Elminezen met de Fantijnen een of- en defensief ver -
-bond moeten sluiten en ik de Elminezen daartoe
moest overhalen, dat dit mij weinig moeite zou ko
-sten, omdat zij zich meer door ons laten leiden
dan de bevolking te Cape Coast; dat de heer Boers
het regte tijdstip heeft laten voorbij gaan; voorts dat
als de Engelsche regering belangrijke sommen geld
moet besteden tot in stand houden der forten, zij ze
in de lucht zal laten springen en de kust verlaten.
Verder dat negers tot eene eigene regering moeten
worden opgeleid. — Met het oog op Commendah
zeide hij, dat na het verbranden van hun dorp het
van die „savages" wel te verraden was, dat wan
neer zij een Hollander in handen kregen, zij die nie
goed zouden behandelen, dat Holland nu een chro-
nische oorlog heeft aangevangen, die veel geld zal
kosten; dat het hem leed doet, dat de Oskantij-
nen te Elmina zijn, omdat men op die wijze nooit
tot eene oplossing zal komen; dat hij den 8ste daa
met de mailboot op Cape Coast kwam, dat hij daa
ook met zal landen, omdat de Fantijnen hem nie

Nagesprek interview with Kennedy.

vertrouwen, doch dat het hem aangenaam zoll zijn een schrijoen te ontvangen aan boord der mailboot omtrent mijne zienswijze betreffende den stand der zaken. — Na deze voordenkijke speech, die ik H. E. in substantie mededeel, antwoordde ik, dat ik het in beginsel eens was, dat de strandkommen zich vereenigd tegen eenen binnenlandschen vijand moesten verdedigen, dat de slechte verstandhouding tusschen Fantijnen en Elminezen, die gedurende 200 jaren bestaan heeft niet plotzeling kan ophouden; dat ik mijne stem tot een of- en defensief verbond nooit kan geven, omdat de Fantijnen een trouweloos volk zijn, die steeds den oorlog met de Askantijnen hebben geprovoceerd, dat zij de Elminezen, vanneer deze daartoe overgingen, zeker geen hulp zouden verleenen in geval ze door de Askantijnen werden aangevallen; dat de Fantijnen werden opgeruid door eenige halfbeschaafde negers, die de massa bijden neus leiden als een Jarthej en anderen; dat ik tweemalen met de hoofden der Fantijnen te Cape Coast heb geabouccheerd, doch dat die de neutraliteit der Elminezen onder waarborg van het locaal bestuur hebben geweigerd; dat zij een of en defensief verbond vilden, zeggende dat zij de Elminezen daartoe zullen dwingen, omdat zij de sterksten zijn. — Ik kennedij antwoordde, dat het eene kwestie is waaraan hij in jaren geen eind ziet, iets dat ik hem volgaarne toegeef. — Verder verhaalde ik hem, dat de Askantijnen te Elmina onder mijne controle zijn en dat de Fantijnen, vanneer zij binnen hunne grenzen blijoen, daarvan geen last zullen hebben; dat ik nog een schrijoen van den Franschen Kommandant van Assinie heb ontvangen, die mij meldt, dat zich ongeveer 1000 Askantijnen voor de Fando rivier bevinden, doch dat hij hen de rivier niet zal laten overtrekken; dat ik evenwel niet kan beletten, dat zij langs andere wegen komen, maar dat ik hun dan op Elmina niet zal toelaten, en dat zij dus elders een goed heen komen moeten zoeken. — Zooals de zaken nu staan,

kan

kan het maanden, ja jaren duren.—
In Apollonia betwist Affoo, de opvolger van Kwakoe Akka (een door de Engelsche Regering in den tijd onthroond negerhoofd) nog steeds den stoel aan het negerhoofd van Bekien Amekié.— Wanneer de voor hem uitgeloofde premie van f. 800.—, als hij levend gevangen genomen wordt en aan mij uitgeleverd, of f. 400.—, als men hem dood in handen krijgt, effect sorteert, dan zal ook de rust aldaar hersteld zijn.—
De overige gedeelten der Kust zijn kalm.— Te Dixcove worden de huizen weder opgebouwd en begint de handel te herleven.— De commendahs zullen na de ondergane tuchtiging niet veel meer kunnen uitregten, kunne kano's zijn vernietigd en kunnen niet zoo spoedig aangemaakt worden en mogten er al nu en dan eenige op zee komen om te rooven, dan zullen die spoedig worden verjaagd of genomen.— Kortom zij hebben zulk eene gevoelige les gehad, dat zij zich daar moeijelijk weder van kunnen herstellen.— Blijft over Elmina:
De Fantijnen zijn steeds vijandig gezind, maar na het geleden echec zullen zij Elmina met vrede laten, althans voor eenigen tijd.— Het heeft veel last van stroopers.— De hier aanwezige Ashantijnen, hier getal circa 450 personen bedraagt zullen zich buiten Elmina vestigen, ten einde de Eminezen de gelegenheid te geven bij de op handen zijnde regentijd den grond te bebouwen en daardoor de stroopers in bedwang houden. Daar de Ashantijnen nu waarschijnlijk een inval op het oog hebben, hetgeen in het eerste jaar niet zal gebeuren, is de toestand teruggebragt tot het begin van 1868; want na dat de Ashantijnen op een of andere wijze overwinnen opgelagen worden, zullen de Fantijnen Elmina weder trachten in te sluiten althans te benadeelen.—
Ik spreek dus met vertrouwen het oordeel uit, dat gedurende vele maanden velligt het geheele jaar geene verandering in den bestaanden staat van zaken zal plaats hebben.— In verband met boven-staande beschouwingen heb ik dan ook besloten

Z. M.

Z. Ml. S. S., Vice admiraal Koopman" na de aankomst van „Het Loo" onverwijld naar Nederland te doen vertrekken. –

---

7 March 1870. – Com. Col. Govr Nagtglas to Minister
N° 20. – Kabinet. of Colonies. –

In de afgeloopen maand was de gezondheidstoestand niet gunstig. – De handel beteekende zeer weinig, alleen te Elmina verdeelde eene niet onaanzienlijke hoeveelheid rum ingevoerd. Met uitzondering van Apollonia heerschte er rust in onze bezittingen te dezer kuste. – De voortvluchtige koning Affoo, die zich volgens geruchten te Wassa ophield, vertoonde zich weder met zijne volgelingen in de afdeeling Apollonia en verontrustte de invoners in die afdeeling op verschillende plaatsen. – De bevolking van Axim vereenigd met die van Behien heeft zich gewapend en zal trachten bedoelden Affoo in handen te krijgen. – Daar er geen kans bestaat dat de rust in die afdeeling voor goed hersteld zal worden zoolang genoemden persoon gedurige invallen kan doen, heb ik eene som van f. 800. – uitgeloofd aan diegenen, die mij Affoo levend en f. 400. – die hem dood overlevert. – Z. Ml. S. S. Vice admiraal Koopman vertrok den 27^en Februarij j. l. naar Apollonia tot het overbrengen van ammunitie voor de bevolking aldaar en keerde den 3 dezer alhier terug. –

Volgens rapport van den resident Schnerr had deze geene behoefte aan versterking van militaire magt en stelde die ambtenaar zich voor dat de bevolking alleen wel in staat was Affoo voor goed onschadelijk te maken. – Den 8^en der vorige maand heb ik mij met Z. Ml. S. S. Vice admiraal Koopman naar Commendah begeven en bij een bezoek aan den wal bleek het dat er na het vertrek der troepen niemand gevreesd is, en schijnt het dat de Commendahs zich niet meer aan het strand durven vestigen. – In de vijandelijke gezindheid tusschen de Elminezen en de bevolking onder Engelsch gezag komt nog geene verandering. – Eene visch kano van Elmina, die zich te ver naar

den

den kant van Cape Coast gewaagd had, werd door Cape Coast volk aangevallen. – Twee personen werden vermoord en de derde, zijnde een jongen werd gevangen genomen en naar Cape Coast gebragt.–
Den 21ⁿ der vorige maand vertrok Z. Ed. S.S. de Amstel naar Nederland, na bijna een jaar ter Kuste gestationeerd te zijn geweest.– De assistent de Beer kwam uit Nederland van verlof terug en werd door mij belast met het bestuur in de afdeeling Chama.– Volgens een bij mij ontvangen rapport vanden Resident te Apollonia kwam in de maand Januarij een gezantschap van den Koning van Segwie (behoorende tot het Ashantijnsche Rijk) bij het negerhoofd van Behien, hem verlof vragen tot het aanleggen van een nieuwen weg van Coomassie door Segwie en Aowien, ten einde langs dien weg hunne handelsartikelen uit de plaatsen onder Nederlandsch gezag staande, te erlangen. De bestaande weg door het Wassasche en Fantijnsche land is onveilig, terwijl die over Kingaboe te veel om is.– Naar ik verneem heeft de bevolking van Segwie al vondt de vrede met de Fantijnen hersteld, toch het voornemen zooveel mogelijk de Wassas en Fantijnen te vermijden, daar het aanleggen van bedoelden weg uit het binnenland naar een onder ons gezag staande districten den handel voornamelijk naar de Hollandsche plaatsen zal lokken, heb ik na het verzoek der negerregering van Apollonia om mijne toestemming daartoe met geaarzeld, die te geven.– Komt een maal bedoelden weg tot stand dan is van uit onze bezittingen eene directe gemeenschap met het Ashantijnsche Rijk geopend en kan van onberekenbaar voordeel zijn, daar zich spoedig den geheelen Ashantijnschen handel op dat gedeelte der kust zoude concentreren, zijnde dan ook den afstand van Coomassie tot Behien vijf dagen korter dan over Kingaboe.– Bijgaande heb ik de eer U. E. een afschrift aan te bieden van eene missive bij mij van den Resident te Apollonia ont-

ontvangen en bevattende eene opgave der oorzaken, die aanleiding gaven tot de gedurige twisten in de afdeeling Apollonia, waaruit blijkt dat de onlusten, die deze afdeeling voortdurend beroeren met direct haren oorsprong vinden in het verzet tegen het Nederlandsch gezag. –

---

19 Februarij 1870. – Resident Schneer, Beïn to
No 29. – goo^te Nagtglas. –

Afschrift gezonden aan het Ministerie van Kolonien met Kabinets minute dd. 7 Maart 1870. – No 20. –

De hoofdoorzaak der gedurige onlusten in deze afdeeling is mij bekend geworden tijdens ik gisteren twee kromsgrooten, (Tennequi en Ama dij-jang) volgens gewoonte bezocht en zij mij haar meening mededeelde. – Die oorzaak is: het (tijdens het Engelsch oppergezag) door de neger regering van Beïn afgewezen verzoek der Eijenassische bevolking, om een tweeden, korteren weg naar Wassa te mogen maken. – In het noordelijke gedeelte dezer afdeeling is n.l. slechts één weg, die naar Wassa voert en wel van uit het borschkrom Noeä. – [ruba]
Langs dien weg kwam jaren lang de bevolking van Wassa naar Beïn, om handel te drijven. – Dit laatste vooral zagen de Eijenassiers met leede oogen aan; zij wilden den Beïnschen handel smoken en deze over Eijenassie, en zoo tot Attabo voeren. –
De grooten kwamen te Beïn en verklaarden aan Koning en neger regering, dat de bestaande weg naar Wassa voor hen te lang was en zij er dus een van uit hun krom wenschten aan te leggen. –
Dit werd afgeslagen op grond die weg reeds jaren bestond en er door de Wassaschen nimmer over geklaagd is, daar die anders zelf wel een zoodanig verzoek tot hen gericht zouden hebben. – Bovendien zou de neger regering nimmer toelstaan, om meerdere wegen naar andere landen aan te leggen omdat bij een oorlog van buiten de Beïnsche magt alsdan te veel verbrokkeld zoude worden. –
„Als wij palabber krijgen met Wassa" zei de neger-

-regering, „is er slechts één weg, die ze langs kunnen komen en die weg kunnen we dus bezetten; meerdere wegen zijn niet alleen niet noodzakelijk, maar ook afte-
-keuren." — De koning liet de afgezonden groote feticheden drinken en zweren, zij den weg niet zouden ma-
-ken; naauwelijks waren ze echter in hun kromterug of alle man ging aan het werk en maakte hem toch.
Die weg liep op korten afstand langs het boschkromp Impiëm. — Dezelfs bewoners waren ganschniet te-
-vreden met een Kassaschen weg zoo digt bij hun krom en sommeerden de Fijenasiers hun werk te staken, daar men anders zou vechten. — Er werd echter aan die aanmaning geen gehoor gegeven. —
Van af dat oogenblik dagteekent de haat tusschen het Attabogebied (waarover Affo hoofd verdienvel zorgde, dat die haat bij bleef) en dat van Bein; nu eens hadden kleine schermutselingen plaats (meest met den mond) en dan toonde men zich meer vijandig, tot dat Affoo in 1869 het sein gaf, tot openlijk verzet. — Het is niet te verwonderen, dat de koning of andere grooten mij daarvan nimmer kennis hebben gegeven, met het oog op hun-
-ne onkosten rekening, geeft men (even als de koning nu nog doet, doch ik laat hem maar praten) zoo gaarne de schuld aan de „Hollandschen vlag". —
Thans blijkt echter, dat er geen verband hoege-
-naamd bestaat tusschen alle onaangenaam-
-heden in deze afdeeling en de grensregeling van 1867. —

---

28 March 1870. — Com. Col. Gov. Nagtglas to Minister of Colonies. —
N° 22. — Kabinet.

Bij U.E.'s depêche van den 11 November 1869, L.L. 17/ N° 20, Kabinet, werdt mij toegezonden eene reclame der Engelsche Regering om schadevergoeding ten be-
-hoeve van Engelsche onderdanen voor de verliezen, die zij bij de plundering van Dixcove door de Ahantasche bevolking hebben geleden. —
Tot meerdere volledigheid van dit rapport zal ik de zaak van den oorsprong af nagaan; ik zal-

echter

echter daartoe in herhalingen moeten vervallen van hetgeen ik reeds in vroegere brieven gemeld heb. –

De aanleiding van den twist was als volgt: Sedert jaren bestaat er groote nijver tusschen Boesua en Dixcove, even als dit op de meeste Engelsche en Hollandsche plaatsen, die digt bij elkander liggen het geval is, want de uitvoering van het tractaat van 5 Maart 1867 heeft daarin geene verandering gebragt, daar die nijver zijnen oorsprong vond in de suprematie, die de inlanders onder Engelsch gezag zich steeds aanmatigden. – Inden laatsten tijd werd door de invoners van Dixcove met die van Wassa een groote handel in oorlogsbehoeften gedreven, welke naar men meende ten doel had eenen inval te doen in de Hollandsche plaatsen. – Wanneer men de correspondentie en de journalen van het jaar 1868 en den aanvang van 1869 nagaat, dan zal men ontwaren, dat er gedurende dien tijd bij de bevolking van Dixcove een bijdelijk verzet tegen het Nederlandsch bestuur is waargenomen, hetgeen zich zeer goed verklaren laat als men zich herinnert de houding harer hoofden op den 10en Januarij 1868, tijdens de overgave van die plaats door het Engelsche aan het Nederlandsche gouvernement; zoodat ik mij wel kon vereenigen en geloof hechten aan de hieronder volgende mededeeling vanden Engelschen acting administrateur, dat er een plan bestond tusschen de Wassaschen Dixcovenaars en een gedeelte der Apollonïers, om te zamen vijandig op te treden tegen de Nederlandsche Regering en in verzet tegen haar te komen. – Tijdens mijn verblijf te Cape Coast in Junij 1869 vertelde mij de acting administrateur, dat de verdreven koning van Ahabo, Affoo, zich aan het hoofd dezer beweging had gesteld en alle Hollandsche plaatsen op de booenkust wilde aanvallen. – De bewoners van Bossua, Chama, Saccondee en andere krommen verzochten mij om kruid en lood, aan welk verzoek ik voldeed. – De Wassa's stroopten reeds in de Hollandsche grens krommen, en in Kwasie Clintjim-

-kom, afdeeling Saccondee, werden drie vrouwen geroofd, een twintigtal gewapende bewoners vervolgde de roo-vers en bragt de vrouwen met een paar buitgemaak-te koppen terug.- Onder deze omstandig-heid oordeelde ik het raadzaam, om den handel in oorlogsbehoeften op Dixcove te controleren, verbood dien ten gevolge den invoer en gaf last aan den Resident Alvarez, om, wanneer de aanwezige oor-logs behoeften zeer aanzienlijk waren, die in het fort opte slaan.- Daartegen nu ontstond verzet; zij zeiden Bossua en andere plaatsen krij-gen kruid en lood, en wij moeten het afgeven. de gouverneur wil ons weerloos in de handen onzer vijanden leveren.- Hoewel de opmerking oogen-schijnlijk niet onjuist is, wordt die echter wederlegd door hier bij te voegen, dat de Bossuas 100 pond kruid hadden ontvangen, terwijl er meer dan 60.000 pond te Dixcove was in het pakhuis van Mensah Coemah.- De toestand werd hoe langer hoe meer gespannen tot dat de bevolking van Dixcove een verkenningstroep van Bossua aanviel, den onderkoning doodde en hem het hoofd afsneed.- Wanneer men hier iemand doodschiet, dan is er altijd nog bijleggen aan, maar snijdt men hem het hoofd af, dan kan de wraak niet anders wor-den bevredigd dan door eenige koppen van de tegenpartij.- De bevolking van Bossua riep de bewoners der boschkrommen op, om eene vellelij-ke wraak te nemen.- De bevolking van Dixcove was een strijdlustig, volde zich sterk door een 4tal kleine stukjes geschut, die zij tegen over de Akantas kon stellen, en juist dat vertrouwen op hunne kracht maakte hen onhandelbaar.- Ook de agent vande heeren Swanzy, Sam, was zeer oorlogzuchtig gestemd en goot kogels, die hij uit-deelde en waarvan hier nevens een exemplaar gevoegd is.- Mensah Coemah, die zich voortdurend aan het misbruik van sterken drank overgeeft, was geheel onder den invloed van zijnen oudsten slaaf Brakoon genaamd, een zeer gesle-

-per neger en als Fantijn geen vriend van het bestuur.-

Onder deze omstandigheden kon het niet anders of er moest eene vreeselijke botsing ontstaan, die dan ook den 14en Junij 1869 plaats had, en de ongelukkige gevolgen na zich sleepte, die het onderwerp van dit schrijven uitmaken.-

Op het oogenblik dat dit gebeurde, bevond ik mij te Cape Coast, om te trachten met de Fantijnen een vergelijk te treffen, ten einde daardoor den vrede te verkrijgen.- Onverwijld begaf ik mij met Z.M. Stoomschip de Amstel naar Dixcove, waar ik in den morgen van den 18en Junij j.l. ankerde.- De heer Alvarez kwam aan boord en verhaalde mij dat alles rustig was en ik gerust aan land konde komen.- Tot dat einde begaf ik mij naar den wal, vergezeld van den Kapitein Meijer, den assistent de Feijpers, den officier van gezondheid 2e Klasse Büchner en den heer Gunnell, een agent der heeren Swanzij, die vergunning gevraagd en verkregen had, om met genoemd stoomschip naar Dixcove te gaan.- Naauwelijks drie scheepslengten van den wal, kwam er eensklaps een totaal negers te voorschijn, hunne geweren op ons aanleggende.- gelukkig dat de sloep bij tijds nog kon wenden, waardoor wij aan eene zekere gevangenschap waren ontkomen.- Het doel was mij gevangen te nemen en even als voorde bemanning der boot te Commendah een hoogst aanzienlijk losgeld te bekomen.- Teruggekeerd aan boord deed ik drie à vier granaten en een paar kogels in het bosch werpen, waar zich de aanvallers verschoolen hadden, met uitdrukkelijken last de huizen niet te beschadigen, waaraan dan ook gevolg werd gegeven.-

Twee uren later landde de sloep zonder eenige storms te hebben ondervonden.- De kapitein Meijer heeft bij zijne aankomst in het fort niets van de geroofde goederen gevonden dan een koperen doodkist van Mensah Coomah, die door den heer Alvarez reeds aan de plunderaars ontnomen was, en een paar meubelstukken, die later zijn

teruggegeven .- Volgens verklaring van Sam hebben de soldaten de goederen van de heeren Swanzy in het fort verkocht, zoodat die door de soldaten gestolen zouden zijn .- Het getal soldaten van het garnizoen bedroeg omstreeks 12, hetwelk later met een gelijk getal is versterkt .- Ik kan niet aannemen, dat die soldaten geplunderd hebben, wel kunnen zij de goederen van Chamaschen, Saccondeërs en Elmineschen gekocht hebben, en dat er flink voor werd gewaakt, bewijst de houding van den Korporaal Cudjoe in de verklaring van Izaak Ruhle .-
De heer Alvarez heeft op zijnen ambtseed verklaard dat er geen enkel schot op de factorij der heeren Swanzy is gedaan, wel op het huis van Mensah Coomah, toendiens slaven aldaar bezig waren de Hollandsche vlag daar het zijk te steeken en er op te trappen.
Genoemde factorij was van klei vervaardigd het kon dus wel niet anders toen het zware dak, dat ten gevolge van den brand der overige huizen ontvlamd was, naar beneden stortte, het geheele huis door dienval werd medegesleept .-
Ik wil nu eens het gedrag van den factorijhouder Sam nagaan .- De heer Alvarez heeft hem eenen blijf in het fort voor hem en zijne goederen aangeboden, omdat zij dan beter in veiligheid waren Sam spreekt dit niet tegen, maar zegt den heer Alvarez niet te vertrouwen, en dat er te veel moeite aan verbonden was, doch waarom heeft hij de boeken, het goud en de specie daar niet gebragt Wanneer hij geen deel aan het gevecht had genomen, zou hij dit zelf in veiligheid hebben kunnen brengen en daardoor bewezen hebben, de zaken van zijnen patroon te hebben behartigd .- Mensah Coomah heeft zijn goud in veiligheid gebragt en een vaatje specie in den grond begraven, hetgeen hij later weder heeft opgedolven .- Alwaar zelve rijst de vraag, waarom Sam niet te bewegen is geweest, om met zijne kraenegers de factorij te beschermen, wanneer de heer Alvarez zich met eenige soldaten / hij had er toen slechts 12 tot zijne be-

-schikking) daar had bevonden, houd ik mij overtuigd, dat de factorij ongemoeid zou zijn gebleven. Bovendien is hij ontwikkeld genoeg, om te weten, dat wanneer hij de goederen van de heeren Swanzij in het fort had geborgen, en die dan waren geplunderd, alles ten laste der Nederlandsche Regering zou komen, en toch persisteerde hij, om zijne goederen in de factorij te laten en elk aanbod tot bescherming van de hand te wijzen. — Het gedrag van Sam in deze aangelegenheid is zoo vreemd, dat ik niet weet, wat ik er van denken moet. — De gehoudingen van Sam draagt, volgens mijn inzien, onmiskenbare blijken, 1°) dat hij in alles getracht heeft, eer de bevolking van Dixcove tegen die van Bossua op te ruijen dan tot bewaring der orde aan te manen, en 2°) dat hij door het aanbod van den Resident Alvarez, om zijn gouden boeken in het fort te bergen, niet aan te nemen, het er op heeft toegelegd, om het kostbaarste gedeelte der aan hem door den agent van Swanzij toevertrouwde waarden in gevaar te stellen, waarin ik aanleiding vind, om te veronderstellen, dat de te verwachten ongeregeldheden te Dixcove door Sam als een welkome gebeurtenis aangemerkt werden, waardoor wellicht zijne verantwoording van onder zijne bewaring zijnde gelden en goederen der firma Swanzij zou vergemakkelijkt worden. — Ik wil nu de verschillende verklaringen eens afzonderlijk nagaan:

1°) <u>Daniels</u>: — Deze verklaart dat de heer Alvarez met eenige soldaten, toen de Ashantas opruckten, zich naar de factorij van Swanzij begaf. Hierin ligt, mijns inziens, het denkbeeld opgesloten, dat de heer Alvarez had, om de factorij te beschermen tegen den aanval der Ashantas. —

2°) <u>Ankle</u>: — Toen hij de goederen van Swanzij in het fort zag, had hij zich dadelijk tot de bevoegde autoriteit, Kapitein Meijer, behooren te wenden, die hem de noodige hulp niet zou hebben geweigerd. — en als van zelve rijst dus de vraag, waarom hij zulks niet gedaan heeft?

3°)

3e) Sam:— De heer Alvarez had geen regt, om met zijne soldaten en Sam het fort te verlaten, en zich naar de strijdende partijen te begeven, daar de Dixcovers in dien tijd zonder twijfel het fort zouden hebben bezet, waarmit zij niet zoo gemakkelijk zouden verjaagd zijn.— Verder blijkt het uit deze verklaring, dat Sam niet het minste heeft gedaan, om protectie te verkrijgen, terwijl hij het aanbod, dat de heer Alvarez op zijn ambtseed verklaart, te hebben gedaan, in het geheel niet aanvoert en wat betreft de klagt van Sam, dat de heer Alvarez hem des zondags avonds beloofde, den volgenden morgen aan hem en Laing eene schriftelijke uitnoodiging te zullen zenden, om hunne goederen enz. naar het fort over te brengen, maar hij echter in gebreke bleef die beloofte te vervullen, moet ik opmerken, dat, mijns inziens, hierin juist het bewijs ligt, dat de heer Alvarez des zondags avonds, 13 Junij, aan Sam heeft aangeboden, om alles onder zijne bescherming in het fort te nemen, daar het toch niet denkbaar is, dat die ambtenaar wel beloofde een schriftelijk aanbod den volgenden morgen te zullen zenden, maar niet te gelijker tijd voorloopig mondeling dat aanbod aan den belang hebbende zou hebben gedaan.—

Bij goeden wil van Sam en zijne bedienden hadden al de goederen uit de factorij, en in de eerste plaats het goud, de specie en boeken onder toezigt van den Resident Alvarez en met behulp zijner militairen van zondag avond, toen hij het aanbod deed, tot dingsdag middag, toen de plundering een aanvang nam, naar het fort kunnen vervoerd worden. De bewering van Cleaver en Sam, dat de noodige tijd daartoe ontbrak is geheel onjuist.—

4e) Laing:— Blij komt het voor, dat Laing zijn karakter als geestelijke slecht heeft gehandhaafd, en dat het neger bloed de overhand heeft geladboven de beschaving.— Laing, de christelijke leeraar had zijne goederen naar het fort moeten brengen, en daar bescherming zoeken, zielke hem boven-

bovendien door den Resident Alvarez is aangeboden, zoo als blijkt uit de op zijn ambtseed afgelegde verklaring, welke hiernevens is gevoegd.-
Het argument, dat hij aanvoert, den heer Alvarez niet te vertrouwen, komt hierbij niet in aanmerking.

Wat Laing aanvoert betreffende een Engelschen scheepsgezagvoerder Lovering, aan wien de heer Alvarez heeft afgeraden, mede naar Bossua te gaan, om een gevangen Fantijn, een slaaf van Amsah Coomah, dien de Bossuaschen wilden vermoorden, te bevrijden, moet ik opmerken, dat die scheepsgezagvoerder daar ook niets mede te maken had en het te voorzien was, dat het veel beter doel zou treffen, indien de heer Alvarez alleen te Bossua kwam, om voor melden gevangene te bevrijden, dan wanneer de heer Lovering hem had vergezeld, te meer daar Lovering, volgens door mij ontvangen rapport van den heer Alvarez, als toen beschonken was en op zuiver toon al vloekende en dreigende -(ten huize van Amsah Coomah, die zich met zijne slaven en bedienden, welke reeds bijeen vergaderd waren, om ten strijde te trekken tegen Bossua, insgelijks door misbruik van sterken drank in opgewonden toestand bevond), - zijne zienswijze te kennen gaf, hoe de Bossuaschen voor deze gevangenneming moesten gestraft worden, zoodat de heer Alvarez te regt veronderstelde, dat de tegenwoordigheid van Lovering het doel van zijn togt naar Bossua geheel zoude doen mislukken, dat Lovering tegen den makelaar van Bossua zou zijn gaan vloeken en schelden, daardoor wederkeerig beleediging en vellicht mishandeling van de Bossuaschen zou hebben ondervonden, waaruit groote moeijelijkheden tusschen het Nederlandsche en Engelsche gouvernement hadden kunnen voortvloeijen, zoodat de heer Alvarez zeer goed handelde met Lovering aan te raden te Dixcove te blijven, terwijl bovendien de uitkomst bewezen heeft, dat de heer Alvarez, door alléén naar Bossua te gaan zonder de hulp van Lovering, er gereedelijk in geslaagd is, om den

Fantijnschen gevangene slaaf van Amsah Coomah te bevrijden, en mede te krijgen naar Dixcove.—

5°) Mac Intijre:— Wat dezen heer betreft, moet ik opmerken, dat hij te Dixcove geen eigenlijke factorij had.— Zekere Kudjo Amsah was hem eene groote som geld schuldig, en stelde daarom zijn huis tot pand, hetgeen ten voordeele van den heer Mac Intijre zou worden verkocht, indien Kudjo Amsah zes maanden na het sluiten dier overeenkomst zijne schuld niet kon betalen.— Ik moet hierbij opmerken, dat dit huis nimmer verkocht is en de heer Mac Intijre nimmer zijn regt daarop heeft doen gelden, weshalve de ter zake gesloten overeenkomst, waarvan de kom mandant Zvennis eene akte van transactie heeft opgemaakt, welke alhier op het gouvernements bureau is geregistreerd nooit ter executie is gelegd.— Met toestemming van Kudjo Amsah had de heer Mac Intijre in dat huis bereids eenige koopmans goederen opgeslagen, en den verkoop derzelve opgedragen aan zijn bediende Henrij Dick, die tevens de gelden en palmolie, welke verschillende personen te Dixcove nog aan den heer Mac Intijre voor op crediet gekochte koopmansgoederen schuldig waren, moest trachten te vergaderen.— In plaats dat nu Henrij Dick zich zelf en die goederen en gelden in het fort Metalen huis onder de bescherming van den Resident Alvarez stelde, liet hij niets van zich hooren, trok mede uit met de Dixcovenaars om tegen Bossua te vechten en vlugtte met hen naar het bosch, terwijl hij de aan zijne zorg toevertrouwde goederen zonder toezigt liet, waaruit dus blijkt, dat de reclame van den heer Mac Intijre eigenlijk grooten deels is een verlies van gelden, welke hij nog van Kudjo Amsah en andere personen te Dixcove te vorderen had, die door de plaats gehad hebbende plundering alsnu onmagtig zijn, om hunne schulden aan genoemden heer te betalen.—

Het bovenstaande resumerende, blijkt het: dat het overtuigend is bewezen, dat de bevolking

van Dixcove met die van Adanta is slaags geweest, de nederlaag heeft geleden en haar dorp in handen der vijanden heeft moeten achter laten, die alle goederen geroofd hebben. — dat het onbewezen is, dat de soldaten zich aan plunderen hebben schuldig gemaakt, daar het uit geen enkele beëedigde verklaring blijkt. — dat geen enkele Kogel de factorij der Heeren Swanzy heeft getroffen, volgens de verklaring vanden heer Alvarez op zijn ambtseed gedaan; — en dat het mij dus voorkomt, dat het verzoek om schadevergoeding voor geene gunstige overweging vatbaar is. —
Wat de bewering vanden acting administrator Simpson aangaat, dat aan Bohem te Apam £. 3000.- sterling zou zijn vergoed, — uit de hierbij overgelegde afschriften van twee brieven door den heer Boers aan het bestuur te Cape Coast gericht, blijkt, dat deze kwestie met die tusschen Dixcove en Bossua volstrekt niet identiek is. — In het eerste geval maakte het hoofd van Apam misbruik van zijn gezag en beroofde een Elmineschen neger, die in zijne plaats verblijf houdt, van alle zijne goederen, omdat hij een Elminees is, — dat hoofd is dus alleen verantwoordelijk voor de teruggave, hetgeen geschied is, — terwijl in het tweede geval twee verschillende stammen met elkander slaags raken en waarvan de overwinnaar gebruik maakt, het dorp zijner tegenpartij te plunderen en te verbranden. — Wanneer die van Dixcove hadden deelgenomen, zoude aan Bossua en Boutry een soortgelijk lot ten deel zijn gevallen. —
Het neemt echter niet weg, dat aan het Engelsche bestuur voor de welwillendheid, waarmede het deze reclame heeft ontvangen en de wijze, waarop het de teruggave der goederen aan Bohem heeft geprovoceerd. — ik zal de deze
Om nogeens terug te komen op de kwestie van schadevergoeding, moet ik opmerken, dat volgens mijne meening, de Elminezen evenveel zoo niet meer regt op schadevergoeding hebben, dan de Dixcovenaars. —
Gekeel

Geheel onverwachts trokte de bevolking van Cape Coast en Anamaboe met die van andere Fantijnsche plaatsen naar Elmina op, verbrandde een 60 tal dorpen met den geheelen oogst en bragt daardoor de Elminezen den hongerdood nabij, zoodat de Nederlandsche Regering met groote kosten is tusschen beide moeten komen, om hen van voedsel te voorzien. — Cape Coast Castle en Anamaboe fort behooren tot de sterkste forten aan de goudkust, het garnizoen bestaat uit een gedeelte van een der West-Indische regimenten, zeer goede, gedisciplineerde soldaten, die geen dienst zullen weigeren zoo als veelligt de onzen zouden doen, wanneer zij gelast werden op hunne landgenoten te vuren. — Mij dunkt, dat, als de Regering te Cape Coast zich met kracht had doen gelden en de openbare magt de bevolking van Cape Coast en Anamaboe, die de hoofd leiders waren — al was het ook door kracht van wapenen — belet had uit te rukken, hoogst waarschijnlijk de aanval op Elmina niet zou hebben plaats gehad, de Elminezen geen verlies van hun huisraad en oogst zouden hebben te betreuren en de Nederlandsche Regering aan eene zeer groote uitgaaf zoude ontheven zijn geweest, om later in de dringende behoeften te gemoet te komen. —

Ik mag bij dit rapport de opmerking met achterwege laten, dat, al had de heer Alvarez aan Sam en Laing niet aangeboden, om zich zelf met hun gezin en hunne goederen in het fort te begeven en zijne bescherming aan te nemen, zulks nog geen regt zou geven aan Swanzij, Sam en Laing, om schadevergoeding te eischen, daar het bestuur toch volstrekt niet verpligt is, om bescherming aan te bieden, maar het wel degelijk de pligt der belanghebbenden is, om zich tot het bestuur te wenden met verzoek, om hunne personen en goederen veilig heidshalve in het fort te mogen brengen, zoo als onlangs geschiedde met den schoolmeester Fijnn, die met zijne familie en goederen

in

in het fort Orange te Saccondee eene schuilplaats heeft gevonden tegen de bevolking, welke hem aan de Engelschen wilde overleveren.—
Indien de belanghebbenden verzuimen zulks zelf aan te vragen, rust de verantwoordelijkheid voor hunne verliezen op henzelve en geenzins op het gouvernement, zoodat, hoe men de onderwerpelijke zaak ook beschouwt, er hoegenaamd geene termen kunnen gevonden worden, om de gevraagde schadevergoeding toe te kennen.— Ten slotte heb ik de eer U.E. bij deze de mij toegezonden stukken terug te zenden.—

---

6 April 1870.— Com. Col. Govt Nagtglas to Minister
N° 23.— of Colonies.—

Sedert mijn laatste maandrapport, hetwelk ik de eer had U.E. onder dagteekening van den 7e Maart j.l. N° 20 aan te bieden is er in den politieken toestand hier ter kuste geene verandering gekomen.— De geruchten, dat de tegen ons gezag zijnde volkstam van Commendah de onstreken dier plaats zouden verlaten hebben, bevestigen zich.— Volgens bij mij ingekomen rapport is niet alleen Commendah maar ook Donnenassie, Kwassiekrom en Abransan door de inwoners verlaten en zouden die zich thans gedeeltelijk te Cape Coast en in het meer binnenwaarts gelegen Eberase bevinden.—
De vrees voor ons geschut, waarvan de inlanders zoo gevoelig de uitwerking hebben ondervonden, is oorzaak, dat zij zich thans op een aanzienlijken afstand van het strand vestigen.— De gezondheidstoestand was in de afgeloopen maand niet ongunstig te noemen.—
Uitgezonderd eenige gevallen van koorts waren er onder de ambtenaren en officieren alhier geene zieken.—
De assistent H.P. de Peijpers, die reeds sedert geruimen tijd aan leverziekte lijdende is, vertrekt op advies van den geneesheer met deze mail naar Holland.—
Zijn toestand, die in den beginne hoop op beterschap gaf, verergert en is alleen herstel voor hem te hopen in een gematigd klimaat.— In den loop der vorige maand heeft zich te Elmina een voorval

voorgedaan, dat zonder tijdige tusschenkomst van het bestuur de schromelijkste gevolgen zoude gehad hebben. De persoon van Finlasson nl. sedert jaren te Cape Coast gevestigd kwam den 12e Maart met het Engelsche schip „Albert" hier aan. — De bevolking hiervan onderrigt en zeer verbitterd op hem in den waan verkeerende, dat hij de schrijver was van verschillende tegen het Nederlandsche gouvernement ter ruste gerigte artikelen in de African times, begaf zich in grooten getale naar het huis waar hij zijn intrek had genomen. — De menschenmassa groeide gedurig aan en dreigde bedoelden Finlasson als verraader met den dood. — Door den koning van Elmina hiervan onderrigt werd door mij een sterk detachement militairen uit het kasteel gezonden en Finlasson aan de woede des volks, dat hem zeker vermoord zoude hebben, ontrukken en in veiligheid binnen het fort gebragt. — Den volgenden morgen werd hij aan boord van Z. Ml. S. S. Vice-admiraal Koopman overgebragt en vertrok den 15e met gemelden bodem, die de mail brieven ging afhalen, naar Cape Coast. — Den 27e Maart kwam Z. Ml. S. S. „Het Loo" alhier aan; de politieke toestand van dien aard zijnde, dat de aanwezigheid van het genoemd schip voor de veiligheid dezer bezittingen voldoende kon worden geacht, besloot ik het S.S. Vice-admiraal Koopman zoo spoedig mogelijk naar Nederland te doen vertrekken; naar aanleiding van dit besluit werd reeds bij mij op den 31e Maart vanden Kommandant van Z. Ml. 's zeemagt den Kapt. Luitenant t/s J. D. van Trojen de kennisgeving ontvangen, dat door hem het bevel over de zeemagt was overgegeven aan den Kapt. Luitenant t/s Jhr. D. Bolvier, Kommandant van Z. Ml. S. S. Het Loo, en dat hij het voornemen had op den 3e April naar Nederland te vertrekken. —

Laatstgenoemd vaartuig is dan ook op den 3den dezer des middags ten een ure van de reede gestoomd, om de reis naar Nederland te aanvaarden. —

Sedert eenen maand ben ik door een heftigen aanval van rheumatisme in de beenen aan het bed

gekluisterd, en ofschoon thans eenigzins beterende, is het mij echter nog zeer moijelijk te loopen.—

De verhouding tusschen Elmina en Cape Coast is nog altijd zeer gespannen.— Het is niet mogelijk roeijers te krijgen, om de mailpaketten naar Cape Coast over te brengen of van daar af te halen, en zie ik mij verpligt twee malen 's maands het hier ter reede liggende oorlog schip dervaarts te zenden.—

Daar die reizen naar en van Cape Coast met bedoeld vaartuig door het kolenverbruik zeer kostbaar zijn, blijkt al meer en meer de wenschelijkheid, om met de mailcompagnie in Engeland eene overeenkomst te sluiten, om de mailbooten te Elmina te doen aankomen.— Ik zal intusschen trachten met bovengenoemden Finlason, die een zeker getal kroonegers in zijne dienst heeft, eene overeenkomst te treffen, om tegen eene billijke vergoeding de mailpaketten, die te Cape Coast van Elmina aankomen of van hier naar Europa bestemd zijn, over te voeren; echter blijft dit, zoo lang die ongunstige verhouding tusschen Elmina en Cape Coast bestaat, een zeer onzekere wijze van brieven vervoer, daar bij weigering van de bevolking van Cape Coast, om de sloep van Finlason te laten vertrekken naar Elmina, hetgeen nog onlangs plaats had met den supercarga, die ons brieven van de mail overbragt en die des nachts ter plaats moest vertrekken, wij van onze mail brieven verstoken zullen blijven.—

---

21 April — 2 Mai 1870.— Com. Col. Goor Nagtglas to Minister of Colonies.—
N° 25, Kabinet.—

Op den 14en April j.l. ontving ik bericht van den Resident van Axim, dat Affoe de pretendent van den stoel te Apollonia, met eene magt, die door sommigen op 10000 man werd geschat, vermoedelijk zeer overdreven, naar Beïn opruckte, en dat vele Kommen, die vroeger de Hollandsche vlag hadden aangenomen, door Affoe gedwongen werden, zijne zijde te kiezen, waardoor de meesten afvallig werden en dat dus de positie van den

Resi-

dent Schneer hoogst moeijelijk werd. — Nagenoeg te gelijker tijd ontving ik een schrijven van den Resident Schneer, waarin het bovenstaande werd bevestigd met verzoek, om eene tijdelijke versterking van 50 militairen. — Het zenden van militairen was geen bezwaar, onze strijdkrachten zijn voldoende, maar ik zag geen kans die militairen voortdurend van voedsel en water te voorzien, temeer daar de Resident Schneer mij mededeelde, dat de bevolking van Beïn den pretendent Affoe meer genegen was dan den tegenwoordigen Koning Amekie. —

Ik zou mij onmiddelijk zelf derwaarts begeven, ware het niet, dat ik nog altijd wegens hevig gewichtsreumatisme aan mijne legerstede ben gebonden. — Ik designeerde daarom den secretaris ter kuste, den heer W. P. A. Le Jeune, en noodigde den kommandant van Z. M. S. S. Het Loo uit naar Beïn te stoomen en tevens een detachement militairen, sterk 25 man onder den 2e Luitenant Joost naar Axim overte brengen. — Mogt het noodig worden bevonden, dan zouden de overige troepen zich over land naar Axim begeven, ten einde met het aldaar gestationeerde detachement, zoo noodig handelend te kunnen optreden. — Den 19en April j.l. ontving ik een schrijven van den heer Le Jeune, mij mededeelende, dat hij alles in den boven beschreven toestand had gevonden; dat die toestand onhoudbaar was en dat hij in overleg met den Kommandant van Z. M. S. S. Het Loo, mij voorstelde, het fort tijdelijk te verlaten; vijders dat de soldaat der vaste bezetting Yamini, die door den kommandant van Apollonia belast met het overbrengen per kano van een brief aan den Resident te Axim, zich te Ejensenie onvoorzigtig genoeg aan den wal had begeven, verraderlijk was aangevallen en vermoord. — Mijn vermoeden omtrent de onhoudbaarheid van het fort wegens gebrek aan levensmiddelen en water bevestigd ziende, heb ik met geaarzeld mijne toestemming te geven tot het tijdelijk verlaten er van. — Ware het nog, dat

Beïn fort abandoned evacuated April 18/0.

men

men onder bescherming van een paar gewapende booten of des noods van het stoomschip geregeld in het onderhoud der bezetting zou hebben kunnen voorzien, dan zou ik daartoe met zijn overgegaan. —
Het landen te Apollonia is wegens de hevige branding den meesten tijd des jaars uiterst moeijelijk; in den regentijd echter is het onmogelijk, dat in een tijdverloop van 14 dagen soms eene kano de branding kan passeren. — Apollonia heeft reeds meer gekost dan het in eenige jaren zal opbrengen, want de inkomende regten daar ontvangen, zijn van weinig beteekenis. — Ik heb dan ook het voornemen, om daar later slechts een inlandschen belastingbeambte te plaatsen, hetgeen voldoende kan worden geacht. — Naar mijne wijze van zien, had men dit reeds in den aanvang moeten doen. — Ook heb ik verzocht, om wanneer men de zekerheid mogt hebben, aangaande het dooden van den soldaat Yamini, om dan de strandkrommen, die daaraan schuldig zijn, te verbranden. — Wijders gelastte ik den heer Le Jeune, den Resident Schnerr naar Axim overte plaatsen, van waar hij een wakend oog op de afdeeling Apollonia kan houden, en alle goederen aan boord van Z. M. S. Het Loo over te brengen en ten slotte de bevolking de zorg voor het fort op te dragen, en haar daarvoor verantwoordelijk te stellen. — Op 30 April j.l. keerde de secretaris W. P. A. Le Jeune van zijne commissie terug, mij kennis gevende, dat hij in alle opzigten mijne bevelen had ten uitvoer gelegd, en hij den sleutel van het fort aan het Hoofd van Beïn had overgegeven, en hem bij geschreven proclamatie dat hoofd en de bevolking verantwoordelijk gesteld voor de zorg voor het fort, terwijl hij het Hoofd Amekie gelast had, de vlag te hijschen als er schepen passeerden of ankerden. — Mij komt het voor, dat de regering zich niet in verwikkelingen behoort te mengen tusschen negerstammen, daar dit tot doellooze en nutteloze uitgaven zou lei-

den.- Ik had de geheele bevolking van Axim kunnen doen opkomen, al de strandkrommen verbranden en de menschen verjagen; daarmede was ik echter nog geen stap verder geweest, terwijl daaraan zeer belangrijke uitgaven voor kruid, lood en vooral onderhoud zouden verbonden zijn geweest.- Om Apollonia niet geheel te verlaten, is te Axlanta op den reger over der Ancober nog tijdelijk een belastingbeambte geplaatst.-
De berigten omtrent het lot van den vermisten soldaat Jamini waren zoo onvolledig en onzeker, dat de voorgenomen bestraffing der krommen Essama en Ejensenie vooreerst niet heeft plaats gehad.- De Resident Schnerr zal mij omtrent de aangelegenheden van Apollonia au courant houden en het zal daarvan afhangen, welke maatregelen ik verder zal nemen tot de pacificatie van dat gewest.- Ik vertrouw dat H.E. aan den door mij genomen maatregel aangaande de afdeeling Apollonia uwe goedkeuring niet willen schenken.-

---

17 April 1870.- N°50.-

Resident Schnerr, Roadstead of Beïn to Com. Col. Goor Nagtglas.-

Ik heb de eer Uwe Edgestr. te doen toekomen: Een procesverbaal, betrekkelijk de toestand der afdeeling Apollonia gedurende de laatste dagen en nopens het gerucht, dat de soldaat Jamini door den makelaar van Ejensenie aan het volk van Essiama (Essama) zou zijn overgeleverd en gedood is.- Mijne positie te Beïn is niet rooskaar; slechts op den koning en de grooten Amaclijzang en Joko Tenneguie is te rekenen; op het overige volk niet; in het begin van Maart heeft den koning reeds het volk van de boenkust te wapen geroepen, veel goud er aan ten koste gelegd, doch er zijn wel een paar makelaars, maar geen gewapenden gekomen.-
Affoo bevindt zich te Eviabo en de Beïners zijn maar niet dervaarts te krijgen.- Altijd bij vergaderingen wordt gemurmureerd tegen de Holland

-sche vlag, zeggende er nooit zoo veel palabber was als thans.- gedurende de laatste dagen benik het fort niet uit geweest uit vrees men mijn hoofd naar den vijand zou zenden tot afkoop der plunderingen van Beïn. In de tegenwoordige omstandigheden heb ik de eer U.H.E.G. voor te stellen, dat Beïn althans voorloopig verlaten wordt.-

---

Proces verbaal.

Op maandag den 11ᵉⁿ April 1870 verschenen voor mij Johannes Georg Schneer, Resident, belast met het bestuur in de afdeeling Apollonia, de negerregering van Beïn, mij voorstellende twee afgezondenen van den makelaar van Sensuree, welke laatsten berichten: dat Ejensoe, grootvaandrig van Westwassa, één en Affoo, gewezen en thans voortvluchtigen koning van Atabo, drie boodschappers voorzien van hunne waardigheidsstokken gezonden hadden tot Kobbena Sennie, koning van het bosch krom en district Oerokprah, om hem te vragen of hij al of niet de Engelsche vlag wilde aannemen, en zich dus bij hen wilde volgen; dat Sennie geantwoord had hij een onderdaan van Beïn was en geen antwoord kon geven, voor dat hij de vraag aan Amekie, koning van Apollonia, te Beïn had medegedeeld, alsmede aan den koning Appo van Ashanta en den makelaar van Sensuree.

dat Ashanta en Sensuree ook de vraag aan koning Amékie eerst meenden te moeten onderwerpen, reden waarom de negerregering met de Sensureesche boodschappers in het fort kwamen;

ook deelden zij mede, dat de Sensureers hunne vrouwen met hunne goederen naar Beïn zouden zenden en de gewapende mannen zich in het bosch zouden begeven en een kamp opslaan, om op Affoo's bewegingen acht te geven.- Daarop is door mij aan de negerregering en boodschappers geantwoord, dat ik van plan was een ordonnans met het gisteren ontvangen berigt - nopens het aanwezig zijn te Apram medezoe en in het krom van boven-

bovenvermelden Ejensoe van eene aanzienlijke magt Fantijnen en Vassa's — naar Akrim te zenden, opdat men ook daarop zijne hoede zij, en ik nu dien ordonnans ook dit bericht zal laten overbrengen en tevens, voorzien van den gouvernementsstok, naar de hoofden van Sensuree en Akanta zal laten gaan en tevens aan Akrim zou verzoeken een paar boodschappers van daar mede te willen geven tot Koning Sennie van Oerohproh, om die hoofden mede te deelen: dan Sensuree, dat ik met genoegen vernomen had, zij op Affoo's bewegingen gingen letten, doch niet begreep, waarom men den Affoorchen boodschappers geen krachtig antwoord had gegeven; (dit laatste ook te melden aan Akanta en Oerohproh) dat de Koning van Oerohproh in Augustus 1869 uit mijne handen te Oerohproh had ontvangen eene Hollandsche vlag en een gouvernementsstok en Akanta ook een d.° stok had alangd en den Koning van Sensuree ook een stok per eerste post zou ontvangen; dat zij allen dus weten, wat hen te doen staat; dat ik veronderstellen moet Affoo geen volk genoeg heeft, daar hij anders zelf wel gewapend tot hen zou gekomen zijn, maar dat het nu blijkt, hij zich eerst nog van personen moet voorzien van Oerohproh, Akanta en Sensuree; dat zijn doel is op Beïn aan te rukken en zich daar tot Koning op te werpen, daar als hij tegen het gouvernement vocht, hij ook wel boden tot Beïn zou hebben gezonden; dat men dus niet naar den verderfelijken raad moet luisteren, daar men aan Attabo c.a. gezien heeft, wat het gevolg er van is. —
Daarop is de soldaat Kwamena Jamini, gedetacheerd te fort Willem III. te Beïn, met de terugkeerende Sensureesche kano, voorzien van den gouvernementsstok en met twee officieele brieven (missives N.° 48 a en b) van den Resident, belast met het bestuur in de afdeeling Akrim, en gewapend met zijn sabel, vertrokken naar de plaatsen bovenvermeld; —
en verschenen voor mij den daaropvolgenden dag (dingsdag den 12.en dApril) twee personen, berig-

-tende: dat zij, naar Senuwee willende gaan dien morgen, eene voorbij het verwoeste Krisian eene groote zwarte rookkolom aan het strand zagen opstrekken en een weinig vooruitloopende bemerkten, dat Senuwee in den brand stond, waarna zij terstond naar Bein terugkeerden, om dit te melden. —

In gaf de negerregering daarna te kennen, dat zij terstond eene kano naar Senuwee vilde afzenden en verzochten weer een soldaat mede te geven, waarop door mij geantwoord werd, dat als Senuwee verbrand was door den vijand, men van een nabij zijnde plaats wel eene kano tot Bein zou afzenden met bericht, en dat als er morgen geen bericht kwam, ik het er voor zou houden, dat dan de bevolking dier kommen aan de oostzijde van Senuwee niet te vertrouwen was en ik weer een ordonnans naar Ashanta en Axim zou afzenden, om nadere berichten nopens het verspreide gerucht. —

Den volgenden dag (den 13en) geen bericht nopens Senuwee ontvangen zijnde, is het algemeen gevoelen, dat eenige, zoo met alle kommen oostelijk van Senuwee, de zijde van Affoo gekozen hebben. — Het Beinsche volk ruikte daarop uit, doch komt een spoedig terug, daar men eerst naar Ashanta of Axim wenscht te zenden, om eenige zekerheid te bekomen, om reden, zeggen de Beiners, dat als zij vooruit gaan naar Senuwee, zij niet weten wat het volk achter hen soms doet, omdat de Apollonies „slecht volk" zijn; de een vertrouwt den ander niet; Waarna de soldaat Kwassie Kodea, mede hier gedetacheerd, in eene vijfscheeps Kano, gewapend met zijn geweer even als de rimadoors, met last, missives N°. 48 b en N°. 49 naar Axim over te brengen, derwaarts vertrokken is; dat hij Ashanta zou aandoen als hij en de rimadoors vermeenden, er geen gevaar bij was, doch bij weifeling maar door moest gaan naar Axim, om berichten in te winnen. —

Den volgenden dag, den 4en April, is een gedeelte van het Beinsche volk uitgerukt langs het strand

en

en berigtte des middags bij terugkomst, dat Sensuree, Apjagaree en Ekoe Enoe verwoest waren en de bevolking dier kommen, die zich te Eyensenie zou ophouden, benevens de dorpen Ampenie, Essoemenoe en de stad Esama (ook wel Essiamba genoemd) tot den vijand waren overgegaan; daarna verspreidezich des namiddags tegen 4 ure het gerucht in Beïn: Affoo is te Kabeekoe (een kwartier uurs beoosten deze stad); de helft der bevolking rukt in die rigting uit; honderden vrouwen vlugten met hunne goederen westwaarts, en er heerscht eene algemeene verslagenheid; van de bevolking van de boenkust, d.i. van beoosten Beïn heeft deze stad tot heden nog geene medewerking ontvangen, en als Affoo komt met het Vassasche, Fantijnsche en Attabo volk, vermeerderd met de overloopers der Apollonische kommen, welke magt men dan op ± 15.000 man mag schatten, zal Beïn wel de zijde der Fantijnen moeten kiezen vant de bevolking aan de westzijde zal ook wel overloopen; dan is het fort, zonder goede kanonnen kruid of kogels zonder hulp van Elmina, niet te verdedigen en het hoofd van den kommandant zal de prijs moeten zijn, waardoor Beïn plundering of brand vrijkoopt.— Op drie grooten is slechts te rekenen.— Het uitgerukte Beinsche volk komt na een half uur afwezig geweest te zijn terug; men had een dikken stok nabij Kabeekoe geplaatst (welks bewoners te Beïn zijn) voor den vijand aangezien! Des niettemin zijn de Beïneers waakzaam en de helft moet om beurten de wegen bespieden; men murmureert gedurig, zeggende, dat ze nimmer zoo vele palabber hebben gehad als sinds 1868 en dat alles komt door de Hollandsche vlag, want vroeger had men met de Fantijnen of Wassaschen geen oorlog, en nu komen zij.— Koning Amekie, de grooten Amma Adjzang en John Tennequi zeggen Hollandsch te willen blijven, als ook de koning van Ewianoe, die te Beïn is in afwachting van zijn volk.—

Er is

Er is op heden vrijdag, den 15ᵉⁿ April, de soldaat Kwassie Kodea per de vijfscheepskano van Axim teruggekeerd met het treurige bericht, dat de soldaat Kwamena Yamini, die even als de rimadoors die met hem waren, niets van eenig verraad af wist, door den makelaar Akouw Menyam van Eijensenie met de rimadoors (Sensureers) was gevat en overgeleverd geworden aan het volk van Essama (of Essjamba) dat hem vermoord heeft zoodat de missives voor Axim's Kommandant tunne bestemming niet bereikt hebben, doch wel de missives N°48C en N°49, de laatste voor den heer gouverneur, gevonden door den soldaat Kodea. — De soldaat Yamini en zijne rimadoors, ziende dat Sensuree verbrand was, gingen naar Eijensenie; de makelaar vatte hen en leverde hen uit aan het volk te Essiama, dat hen doodde; een der drie rimadoors, zijne makkers vermoord ziende, vluchtte in het bosch, en door de duisternis begunstigd, bereikte hij Axim; van daar dit bericht. — De Resident van Apollonia:

Schneer.

18 April 1870. —
N°7. —

Secretarij Le Jeune on board H. M.S. „Het Loo" at Sein to gov.ᵉ Nagtglas. —

Ik haast mij N.H.Eg. in kennis te stellen met den staat van Apdonia zaken in de afdeeling Apollonia. — Gisteren middag circa half zes ure kwam Z.M.ᵉ Stoomschip „Het Loo" hier ter reede, na alvorens het voor Axim bestemde detachement militairen onder bevel van den Luitenant Joost gedebarkeerd te hebben. — De Resident Huber aan boord gekomen van „Het Loo" is door mij in kennis gesteld met Uwe ziensvijze omtrent zijne houding ten opzigte der thans heerschende onlusten in de afdeeling Apollonia. — Ik heb hem medegedeeld dat opgemeld detachement uitsluitend bestemd is tot verdediging van zijn onderhebbend fort voor het geval de Wassaschen onder Affoe het mogten aanvallen. — Verder heb ik genoemden Resident aangezegd zich te onthouden van elke inmenging in de zaken Apollonia betreffende en vooral de neger-

-hoofden van Axim niet aan te sporen, om tegen Apollonia te vechten, maar hen uit te noodigen, zich bij aanval van Affoo uitsluitend tot de verdediging van hun eigen grondgebied te bepalen.—
Door den Resident Huber werd mij medegedeeld, dat hij nu geen drie dagen tijding van den Resident Schnerr ontvangen had, dat Sanwire vervoest en uitgemoord was en hij voor het ergste vreesde wat Schnerr betreft.— „Het Loo" vervolgde dan ook zoo spoedig mogelijk zijne reis naar Bein en onmiddelijk na dat het schipten anker kwam, begaf de Resident Schnerr zich naar voord, alwaar hij door nat arriveerde.— Uit het onderstaande in bijgevoegden brief zal het N.H.G. blijken, dat de toestand der afdeeling Apollonia zeer ongunstig is.— De Resident Schnerr verklaart dat Affoo met eene legermagt door hem op ± 10000 à 12.000 man geschat, gereed is, Bein aan te vallen, dat de strandkrommen zich aan de zijde van Affoo geschaard hebben voor zoo ver zij ten oosten van Bein gelegen zijn, behalve Ashanta en Kailam, en dat Bein zelf met het westelijk gedeelte der afdeeling Apollonia en middelijk de partij van Affoo zal kiezen zoodra deze zich te Bein vertoont.— De bevolking van Bein zal alzoo de plaats niet verdedigen en zal de koning Amekie met betrekkelijk geringen aanhang zijn heil in de vlugt moeten zoeken.— Volgens mijne zienswijze, die ook volkomen gedeeld wordt door den heer kapitein Luitenant t/z kommandant van Z. ll. S.S. Het Loo, is de toestand van den Resident Schnerr onhoudbaar.— De bevapening van het fort bepaald zich tot eenige oude, bijna onbruikbare kanonnen, het garnizoen bestaat uit drie man en een sergeant.— Volgens den Resident Schnerr zoude echter eene vermeerdering van garnizoen, al was het ook 50 man, geene verbetering in den toestand te weeg brengen, en verklaart genoemde Resident onbevimpeld, dat voor het geval Affoo naar Bein gruikt, hij door de be-

-volking aan hem uitgeleverd zal worden.-
Naar aanleiding van het bovenstaande heb ik in overleg met de overste besloten, de Resident Schnerr benevens de te Beïn gedetacheerde militairen en belastingbeambten tijdelijk Beïn te doen verlaten, aan boord van het oorlogschip te doen overgaan.- De overste evenals ik zijn ten volle overtuigd, dat de Resident Schnerr niet langer te Beïn kan en mag verblijven, wil hij niet aan een zekeren dood prijsgegeven worden.-
Het zenden van soldaten ter versterking zoude niet baten, daar de bevolking eenmaal Affoo's zijde gekozen hebbende, hen van langer zoude laten ontkomen, zoo niet met loop op goed succes het onverdedigbare fort aanvallen.-
Alvorens in deze te decideren, wenschte ik gaarne de zienswijze van N.H.E.G. te vernemen, en zal het oorlogschip hier ter reede verblijven tot er antwoord van N.H.E.G. op boven voorgestelden maatregel zal ontvangen zijn.- De soldaat Yamini is door de bevolking van Essama vermoord tusschen den 11en en 13en dezer volgens stellige bij den Resident Schnerr ontvangen berigten.- Genoemd Krom ligt aan de zeezijde en verdiende volgens mijne zienswijze wel eenige tuchtiging, en verzoek ik N.H.E.G. beleefdelijk mij tevens te willen doen weten of er bezwaar bestaat tegen het in brand schieten van dat Krom, zonder dat er echter troepen gedebarkeerd zullen worden, alsmede het Krom Eijensenie, waar de soldaat aanval kwam en door de bevolking aan die van Essama werd uitgeleverd.- Zoude voor het geval N.H.E.G. goedkeurt, dat Schnerr Beïn verlaat, er tegen zijn, dat hij belast werd met het bestuur in de afdeeling Dixcove en de soldaten te Axim bleven?

N= 174.- Apollonia

Proclamatie

Koning, Hoofden en Volk van Apollonia!

Op last van Zijne Excellentie den gouverneur der Neder-

Nederlandsche Bezittingen ter kuste van Guinea, heb ik de eer ter Uwer kennis te brengen, dat Z. E. besloten heeft, dat het fort Bein tijdelijk door den Kommandant zal verlaten worden. —
Het gebrek aan het noodige voedsel en drinkwater en de groote moeijelijkheid het altijd van den zeekant aante voeren, maakt het onmogelijk een voldoend garnizoen in den tegenwoordigen staat van zaken in de afdeeling Apollonia in het fort te leggen. — Uw tegenwoordige Kommandant wordt naar Axim overgeplaatst, waar hij in het vervolg zal verblijven, en waar hij steeds bereid zal zijn U met zijn besten raad bij te staan, om den ongelukkigen staat van zaken te beëindigen. —
Den koning van Apollonia wordt de zorg van het fort opgedragen en blijft dit onder zijne verantwoordelijkheid tot tijd en wijle de gouverneur het noodig zal oordeelen, een anderen Kommandant te zenden. — gegeven a/b Z. M. S. S. „Het Loo"
den 28ste April 1870. — Namens den gouverneur t. K.v. Guinea: de secretaris ter K.v. Guinea

---

2 April 1870. — Com. Col. Gost. Nagtglas to secretaris Le Jeune on „Het Loo". —
N°. 17, Kabinet, Zeer Geheim. —

Apollonia

Onder Kennisgeving, dat ik Uwen brief van den 18den dezer N°. 1 op gisteren avond ten 9 ure heb ontvangen, heb ik de eer N. H. Eg. te berigten, dat Uwe mededeeling mij niet in het minste verrast heeft: de laatste briefvan den Resident Schneer, waarin deze eene versterking van 50 soldaten vroeg, zonder aan hun voeding te hebben gedacht, was zoo duidelijk, dat ik geene nadere toelichting behoefde. —
Het fort is onhoudbaar; ware de landing gemakkelijk, dan konde dagelijks voor voeding en water worden gezorgd, doch door de slechte zee kan men niet eens de gemeenschap met den wal onderhouden. — K. H. Eg. wordt dientengevolge gemagtigd den Resident Schneer van zijn Kommandement tijdelijk te ontheffen en hem benevens

Het

het detachement militairen aan boord van Z. Ml. S.S. „Het Loo" te doen overgaan. — Aan den Resident Schneer zult U het bestuur in de afdeeling Axim opdragen: onder de gegeven omstandigheden is hij de aangewezen persoon. — Hij toch, die de afdeeling Apollonia goed kent, kan daar veel beter handelen dan de heer Huber. — Laatstgenoemde keert met het detachement militairen naar Elmina terug. — Wanneer de Luitenant Joost eenige munitie mogt noodig hebben, om in de eerste behoeften te voorzien, zal de kapitein luitenant t/t, de heer D. Bovier hem daarmede wel willen helpen. — Maar wat moet met den inventaris van het fort Willem III. geschieden? Deze moet gescheept of vernietigd worden, terwijl de correspondentie van het archief moet worden medegenomen. — De Resident Schneer heeft in den laatsten tijd zeer veel oorlogs behoeften ontvangen, die toch met alle kunnen verbruikt zijn. —

Wanneer het genoegzaam bewezen is, dat in het krom Essama door tusschenkomst van het krom Eijenseme de soldaat Jamini vermoord is, dan kan U den heer Kommandant van Z. Ml. S.S. Het Loo verzoeken, deze kommen zoo mogelijk in de asch te leggen. — Willigt zal de Resident Schneer U nog andere kunnen aanwijzen, aan welke een gelijk lot kan te beurt vallen. —

Wanneer alles aan boord is, n.l. de Resident Schneer met het detachement, dan moet U HEG. een manifest uitvaardigen aande bevolking van Beïn, waarin Gij zegt, dat het fort wegens gebrek aan voedsel en water verlaten wordt, doch dat Gij het nu onder de verantwoordelijkheid stelt van de bevolking van Beïn, van wie het te gelegener tijd zal terug gevorderd worden. — Ik laat verder de zaak aan het oordeel van U HEG. over, om te handelen zoo als U in het belang van Rijks dienst zal noodig oordeelen. —

7 Mei 1870. — Com. Col. Gouv. Nagtglas to Resident
N° 27. — Kabinet. — Schneer, Axim. —

Het is mij onaangenaam U mijne ontevredenheid te moe-
-ten betuigen over de aanmatigende handelwijze, waar-
-op Gij met voorbijgaan van het hoofdbestuur eenige
boodschappers aan den Koning van Coomassie hebt ge-
-zonden, iets wat geheel buiten Uwe instructien ligt
en wat zelfs in de verste verte niet tot Uwen verkkring
behoord. — De gevolgen blijven dan ook voor Uwe ver-
-antwoording en ik ben verpligt den Minister van Kolo-
-nien over het voorgevallene in kennis te stellen. —
Ook kan ik niet ontveinzen, dat den goeden dunk, dien
ik omtrent Uwe administratie in de afdeeling Apol-
-lonia had, door de laatste gebeurtenissen zeer geschok
is. — Eindelijk ben ik bij Uw laatst schrijven te ve-
-ten gekomen, dat de bevolking van Beïn bij de komst
van Affoo geen tegenstand zal bieden. —
Het schijnt dat Gij U door de bevolking van Beïn heb
laten misleiden en dat Gij hunne lijdelijke genegen-
-heid gekocht hebt door het uitreiken van kruid en
geweren, want op de meest roekelooze wijze zijt Gij met
's Rijks goederen omgesprongen, zoodat er van het-
-geen ik U per Viceadmiraal koopman heb gezon-
-den, bij de aankomst van „het Loo" niets te vin-
-den was. — Die handeling is geheel in strijd met mij-
-ne circulairen. — Gij schrijft den Resident Flu-
-ber, om op Uwe verantwoording de bevolking van
Axim op te roepen; op welken grond laad Gij U
de verantwoordelijkheid op U? Zeer wijselijk
heeft genoemde Resident niet aan Uw aan-
-vraag voldaan. — Ik raad U ten sterkste
af, om U met de militairen naar een of
ander plaats te begeven. — Gij bepaald U ge-
-heel tot de verdediging van het fort en vanmeer
U zulks in weerwil mijner bevelen mogt durven
ondernemen, zal ik mij genoodzaakt zien, onder
nadere goedkeuring van den Minister van Ko-
-lonien, U uit 's Lands dienst te ontslaan. —

27 dlaij 1870.- Resident Schneer, Axim to gov.
Nagtglas.- (Fort St Anthonij)

Ter mijner verantwoording ben ik verpligt op de verschillende punten, vervat in U.H.E.G. Kabinets missive dd. 7en dezer, N. 27, te antwoorden.- De eerste alinea dier missive handelde over het zenden van een boodschapper naar den Koning van Ashantijn.- De vorst van Coomassie had, zooals bekend is, in Januarij j.l. boodschappers tot mij gezonden, om vergunning te erlangen, ook langs Noea naar Bein te komen handel drijven.- Het antwoord door mij aan die boden gegeven, werd door U.H.E.G. goedgekeurd bij missive dd. 16en Februarij, N. 61/9, waarin ik tevens werd uitgenoodigd, om "zooveel doenlijk" mede te werken, dat die weg tot stand kome.- Die boodschappers vertrokken, doch ten gevolge der kort daarna ontstane onlusten in Apollonia waren zij, in Adjen zijnde, te Bein teruggekeerd, omdat er nog geene boden van Koning Amekij tot hen waren gekomen, om mede naar hun vorst te gaan en zij ook iets omtrent de palabber moesten vernemen.- Ook verschten zij, dat ik ook een boodschapper mede zond als een bewijs, dat zij bij mij geweest waren, en dat het voorstel was goedgekeurt.- Daarin vond ik geen bezwaar en hadden zij nog een weinig langer te Bein vertoefd, ik zou dan voorzeker eerst over het zenden van een boodschapper geschreven hebben; doch nu zij reder over 3 à 4 dagen zilden vertrekken; zie Journaal v/m 29 Maart t/m 4 April j.l.- uit hoofde zij reeds lang afwezig geweest waren, zoo zeg ik, vond ik er niet het minste bezwaar in, om een boodschapper mede te geven, eerstens als eene tegenbeleefdheid jegens den Koning van Ashantijn — evenzoo als Bein ook boden zou meegeven, en dat 's lands gebruiken mede brengen; en tweedens, om zelf te zeggen, dat toegestaan was om te Bein handel te drijven, onder voorwaarde dat nimmer gewapende troepen door of langs Apollonia zouden mogen passeren.- Ik deed dit te geruster om reden mijne medewerking zooveel doenlijk verzoekt was, om dien handelsweg tot stand te brengen en ik

dit

dit zenden al als een zeer geschikt middel beschouwde, om tot dat doel te geraken; omdat ik dat zenden wel als „medewerken" beschouwde, om den weg spoedig gereed te hebben.- Die zending was volstrekt van geene staatkundige, maar wel van eene handelsbetrekkenis, waarin eene andere mogendheid geen kwaad kon zien, daar ieder land vrij staat, zijne handelsbetrekkingen uit te breiden; bovendien was zij tot nut van den algemeenen handel, daar Fransche Engelsche, Amerikaansche of welke schepen ook, even goed met de Askantijnen kunnen komen handeldrijven als de onze.- In de brieven aan de Askantijnsche en Seegvische vorsten gericht - (en die ik had medegegeven „voor den vorm", daar de koning van Askantijn, die tusschen beiden wel eens brieven ontvangt, ook nu wel zou vragen of er geen brief van den blanke was) staat ook niets in, wat tot politieke verwikkelingen aanleiding zou kunnen geven, daar er in hoofdzaak hetzelfde in gemeld is, wat ik aan de boodschappers gezegd had en welk gezegde door H.H.E.G. was goedgekeurd.-
Het eenig bezwaar, dat men mij dus in deze zaak kan ten laste leggen is mijns inziens alleen het zenden van den boodschapper zonder vergunning aangeraadzaagd te hebben.- Heb ik hierin misdaan, dan verzoek ik dat men mij voor die fout excusere, terwijl ik te kennen geef, het mij nooit in de gedachte is gekomen, om in H.H.E.G.s regten te treden, maar gehandeld heb in de volle overtuiging van zooveel doenlijk - volgens de aangehaalde Missive cº 61/9 mede te werken tot het beoorderen van den handel met het binnenland, welke handel wel een stoot mag hebben, en het varen van dien handel door onze bezittingen.- Indien H.H.E.G. aan Zijne Excellentie den Heer Minister van Kolonien nopens deze zaak geschreven mogt hebben, is mijn beleefd verzoek, dat afschrift van bovenstaande ook aan Zijne Excellentie moge worden overgelegd ter mijner décharge, of dat ik het zelf bij adres van Zijne Excellentie moge doen.-

2e

2e Het tweede gedeelte der 2e alinea van genoemd Kabinetsschrijven deed mij leed, daar ik niet vermeen het verwijt verdiend te hebben als zoude mijne administratie niet meer in die mate UHEg. tevredenheid wegdragen als vroeger. — Ik weet althans, ook met het oog op de laatste gebeurtenissen niet, waarin dit ligt en verschilde het gaarne te vernemen; herhaalde malen, ook in den laatsten tijd, heb ik de eer gehad tevredenheidsbetuigingen van HEdg. te ontvangen nopens het bestuur en het door mij verrigte bij verwikkelingen, enz.; en nu in eens een verwijt als boven vermeld, terwijl men mij toch het bestuur over Atjeh opdraagt, vind ik tegenstrijdig. —

3e Verder wordt geschreven dat „eindelijk" UHEg. bij mijn „laatste schrijven" te weten is gekomen, dat het Beinsche volk Atjeh geen tegenstand zal bieden. — Het gouvernement wist echter reeds lang wat van het Atjehsche volk te wachten was, als het er op aankwam. — De geest der bevolking sprak reeds uit het schrijven van mijn ambtsvoorganger in Atjehsche, bij dato van 8 en 9 April 1869, Nr 45 en 46; tevens verwijs ik naar het Journaal en wel naar de datums 3, 9, 13, 25 en 26 Februarij, 7, 8, 9, 10 en 14 Maart en 3, 10, 11, 13 en 15 April, terwijl uit mijne missive dd. 13 Februarij j.l., Nr 25, waarin het bericht der overgang tot de zijde van Atjeh van alle kommen van af Kabeckoe tot Semmeree, ook de trouwe houding der bevolking zeer duidelijk te voorschijn komt, zoodat niet mijn „laatste" schrijven het Atjehsche volk deed kennen. —

4e Het daarop volgend verwijt grieft mij het meest, even als het 5e, dat mijne eer raakt. — Ik laat mij niet misleiden door het Beinsche volk; het in de vorige paragraaf aangehaalde pleit voor mij, want ik wist evengoed als het gouvernement door mij, wat het volk was, getuige de hierboven aangehaalde Journaal datums; ik wist evengoed als het gouvernement, dat het over zou gaan tot Atjeh als ons gouvernement den niet beschermde tegenover een opstandeling, even als in 1869, daar

zij hulp verwachten van de vlag, onder welks protectie zij staan. — Men behoefde mij dus niet te misleiden. —

5e Ik ontken, dat ik de lijdelijke genegenheid der Beiners gekocht heb door het uitreiken van kruid en geweren. — „Ik koop" de genegenheid niet eens mijner meerderen, al zou soms deze of gene meenen ik dit heb gedaan door het in der tijd inzenden van sommige belangrijk Leden betrekkelijk de afdeeling Apollonia. — Ik deed het uit pligtsgevoel en ambitie, maar niet om gunst te koopen, want dan zoude ik in alles met mijne superieuren moeten instemmen — in gedachten zelfs ook en in brieven — in alles maar werken als eene machine, en alles ook maar moeten aannemen; dan zoude ik ook dat Kabinetschrijven maar moeten laten liggen even als of ik geen eergevoel bezat en dat — Ald. Exc. duide het mij niet ten kwade — doe ik niet. Maar nog minder „koop" ik de genegenheid van negers, vooral van Beiners, die ik veracht; daar is het gouvernement dan ook wel doortuigd van, want ik durfde de negerregering of het volk wel zeer goed antwoorden en teregtwijzigingen geven, die hen maar half bevielen als ik hen hunne laauwheid verweet en hun vrouwelijk gedrag als het de verdediging van hun eigen land gold; ik zou hunne gunst wel willen verkrijgen door hen op kartets schoten te onthalen. —

Alleen in den morgen van den dag, waarop 's middags Z. M. Stoomschip „Het Loo" arriveerde, had ik $ 5½ uitgereikt aanden koning, grooten, den koning van Eviance en de beide makelaars van Edoekrom. — Dit deed ik, om het volk in gunstige stemming te houden, daar ik in twee dagen zelfs mijn fort niet ben uitgeweest (den 15 en 16 April) want men begon te murmureren dat het oorlogschip niet kwam en dat het gouvernement hen misleidde, enz. — Ik deed dat geschenk dus uitreiken uit noodzakelijkheid, want het was voor het volk geringe moeite geweest, mij op eene vandeling te grijpen en mijn

hoofd

hoofd als zoenoffer naar Affoo te zenden. —
Ik had het niet behoeven te doen als het fort verdedigbaar was geweest, welke slechte staat door mijne voorgangers óók reeds lang bij het gouvernement bekend was geworden. — Ik was ter mijner verdediging genoodzaakt hulp in te roepen. —
6° Ik ontken, dat ik „op de meest roekelooze wijze" met 's Rijks goederen heb omgesprongen; dit is nooit mijne gewoonte geweest. — Per „Vice Admiraal Koopman" was mij ammunitie gezonden, niet voor het fort, maar bestemd voor den Koning van Apollonia (Missive dd° 24 Februarij j.l. A° 68/13), als antwoord op zijn verzoek, om schadeloosstelling voor gedane onkosten in 1869, tijdens de Attabo-kwestie. — De expeditie tegen Affoo destijds was, niet in hoofdzaak, gelegen, om Koning Ameky in zijn gezag te handhaven, maar veel, luidens de 2e en 3e alinea vande missive van Uw Hedgr voorganger, dd° 31 Maart a°p°, A° 17, Kabinet, geheim, „daar het gedrag van het opperhoofd „(van Attabo) als zeer gevaarlijk voor de rust en handhaving van ons gezag was geworden en het alzoo van „het grootste belang was, dat zijne arrestatie en opzending naar Elmina zoo spoedig mogelijk plaats vond", om ons gezag tegenover iemand te laten gelden, die den spot dreef — en nog drijft — met onze Nederlandsche vlag. — Dientengevolge kwam Koning Ameky óók wel eenige schadeloosstelling toe, daar toch, men moge zeggen wat men wil, de „Hollandsche vlag" aanleiding gegeven had tot zoodanige verwikkelingen als voor 1868 in Apollonia niet bestonden, of bestaan hebben in die mate. —
Atim, dat van ons gouvernement f. 880.— schadeloosstelling ontving, ontving ook schadeloosstelling van den Koning te Bein, en heeft dus dubbel genoten. — Nu zond het gouvernement 27 Februarij j.l. pergenoemd oorlogschip ammunitie kosteloos voor Ameky — niet voor de negerregering, want de Koning had de onkosten gemaakt, — terwijl er van verdere onkosten enz. geen sprake meer zou zijn; Ameky had daar m.i. dus reeft op: het was eene geringe schadeloosstelling voor

den

hem; het gouvernement gaf het hem en was dus zijn, geen Rijkseigendom meer. dat ik die ammunitie in het fort hield was op zijn verzoek. ik vilde eerst alles in eens afgeven, dan was ik van de last af, om voor een vaatje kruid of een geweer telkens voor de negers naar het magazijn te loopen en dus als 't ware hun knecht te zijn; wenschte men later meer te ontvangen, dan zouden ze er natuurlijk voor moeten betalen, dus of ik het in 1 of in 3 maanden afgegeven heb, doet niets ter zake. - Bovendien betaalt het volk inkomende regten en ontvangt van het gouvernement nooit iets.-

Ook gelieve men na te gaan, dat de ontvangen ammunitie voor eene bevolking als die van Apollonia op lange na niet toereikend was voor een gevecht van één dag, en koning Amekij het meeste vel van zichzelve heeft bijgepast, zooals mij dan ook bekend is. - Had men mij geld - even als Axim heeft ontvangen - voor den koning toegezonden, dan had ik het ook in één uitgekeerd en dan zoude men mij toch wel niet beschuldigd hebben van met 's Rijksgelden op de meest roekelooze wijze te hebben omgesprongen. -

Ik heb dus noch in strijd gehandeld met eenig voorschrift, noch 's Rijks ammunitie roekeloos verspild, om reden er van Rijks ammunitie niets mankeerde, en heb dus m. i. een onverdiend verwijt ontvangen. -

2e Wat het aanvragen van Aximsche hulp betreft op mijne verantwoording daarop moet ik aanvoeren, dat Axim reeds in 1869 door het gouvernement zelf tot uitrukken naar Apollonia was aangespoord, - en waarvan men mij nu om eene dergelijke zaak een groot verwijt maakt - waarna het volk uitgerukt is, en niets gedaan heeft; dat 19 Februarij j. l. het volk weder naar Apollonia uitrukte en door den Kommandant alhier van kruid en lood voorzien was en blijkens het Journaal te Axim niet van hun vaarnemen was afgehouden (waarover geene bemerkingen zijn ingekomen) en nu heb ik ook de Aximsche bevolking ter hulp gerustelijk aangeraagd, toen ik bericht ontvangen had van het gerucht der verwoesting door den vijand van

Sen-

-suree en dat eenige krommen beoosten Senuree reeds de Engelsche vlag zouden genomen hebben. - Daardoor was ik en de militairen in gevaar, vant de overige bevolking zou die manoeuvre kunnen volgen, hetgeen ook gebeurd is, terwijl ik dès vereicht met mijne 4 manschappen niet op Akrinie zou kunnen terug trekken, want de bevolking zou, als het zag, dat de Kommandant aftrok, hem aanhouden en overleveren. - Akrim heeft een Nederlandsche vlag en had een Nederlandschen gezagvoerder evenals Beïn, en zou nu die gezagvoerder zijn ambt- en landgenoot aan zijn lot overlaten, terwijl hij hulp kon laten verleenen? Tot mijn leedwezen heb ik gezien, dat het zoo is, dat hij wel wilde, maar niet mogt laten helpen. - Er behoefde geene vreeze bestaan, dat men daardoor Akrim aan den haat en de wraakzucht van Akfoo of Wassachen zou blootstellen. - Akrim had zich al in de palabber gemengd, eerst in April 1869, toen 19 Februarij j.l., en dat vergeet noch Akfoo, noch de Wassachen; evendien heeft volk dezer afdeeling in 1869 gevochten tegen Dixcoveaars, hen belettende, om naar Wassa te vlugten; ook behoort een groot gedeelte benoordwesten Akrim tot het gebied van Koning Akpo van Ashanta, die als hij zijn Akrimsch volk oproept, gehoorzaamd wordt, - even als nu weer gebeurd is. -

Ik heb dus verzocht de bevolking van Akrim opte roepen, als zijnde dit het eenige middel, om spoedig hulp te kunnen erlangen, en deze verantwoordelijkheid laad ik liever op mij dan de kans te loopen om voorgeleverd en gedood te worden door eene op ons gouvernement ontevreden geworden bevolking. - Ieder ambtenaar zou in mijne plaats geweest zijnde, met een reeds langen tijd slecht en met te verdedigen fort, welks bezetting in oorlogstijd bestond uit 1 sergeant en 4 soldaten, waarvan nog 1 vermoord is, - eveneens hulp aangevraagd hebben van 't geen het naastbij is en dat is Akrim, alwaar dezelfde vlag waait, als die van het fort wapperde, hetwelk nog den naam draagt van Zijne Majesteit onzen

Ge-

-eerbiedigden Koning.-
8e Wat het uitrukken aangaat van mij met milit-
-tairen naar de eene of andere plaats, dit deed ik,
omdat ik het volk wilde helpen, dat, dacht ik, de pro-
-tectie toekwam van de vlag, welke zij genomen hadden,
en ik hen beschermen wilde tegenover de aanmatigen-
de handelingen van den opstandeling Affoo in zijne
pretentien op den stoel van Bein, die Kwakoe Akka's
neef, dat is Koning alnekij, volgens 's lands wijze toe-
-kwam, terwijl Affoo's vader op den stoel van Attabo
Kwam door zijn verraad jegens genoemden Akka.-
Bovendien ben ik nimmer alleen met de mili
-tairen uitgegaan, maar altijd vergezeld geweest
van volk; den 10 Februarij j.l. van ± 200, den 26
d.a. van ± 3000.- Mij alleen te bepalen tot de
verdediging van het fort Willem III. Kon niet, zoo als
het gouvernement trouwens wist uit brieven en
rapporten.- Daar ik bij eene missive
van den heer secretaris ter Kuste van Guinea dd°
28 April j.l. (aan boord zijnde van Z.M. stoomschip
„Het Loo"), „voorloopig" eervol ontheven werd van
het bestuur over de afdeeling Apollonia, zoo heb
ik de eer U Hd G te believen te verzoeken, dat mij
alsnog eene beschikking moge geworden, waarbij
ik eervol van het bestuur over de genoemde af-
deeling ontheven word.-

---

29 May 1870.- Com Col. Goor Nagtglas to Minister
N° 30 Kab. Geheim. of Colonies.-

Daar er tot dusverre geen uitzigt bestaat, om tot
den vrede met de Fantijnen te geraken, zoo heb ik
voor de laatste maal eene poging daartoe aange-
wend.- Zoo als aan U.E. bekend is heb ik sedert
26 Juny 1869 niets kunnen uitrigten wat tot eene
verzoening tusschen de Fantijnen en Elminezen Kon
leiden.- De voorgenomen tuchtiging der bevol-
king van Commendah stond mij hiertoe in den
weg.- Nelligt, nu de gemoederen eenig-
zins tot bedaren zijn gekomen, is het tijdstip
niet ongunstig, nogmaals een poging te bepro-

-ven tot het verkrijgen van den vrede.- Van het Engelsche bestuur heb ik weinig medewerking en ik geloof, dat dit meer is uit vrees voor de bevolking dan door genuis aan sympathie.- Het komt mij echter voor, dat wanneer het Engelsche bestuur ter Kuste meer blijken gaf, dat het in overeenstemming met het Nederlandsche handelde, de tegenwoordige verwikkelingen spoedig een einde zouden nemen.-

Ik heb mij twee malen naar Cape Coast begeven, en sedert heeft mij nog geen Engelsch gouverneur een bezoek gebracht.- Ook werd eene invitatie, die ik den heer Nisher bij gelegenheid van Zijner Majesteits jaardag toezond, ontweken: hij vertrok naar Accra.- Het zijn nu juist die kleinigheden, die de attentie der bevolking trekken, welke daaruit afleidt, dat de verstandhouding tusschen de locale besturen minder goed is, en zulks natuurlijk toeschrijft aan den onwil der Elminezen, om tot een of- en defensief verbond tegen de Ashantijnen toe te treden.-

De tegenwoordige toestand, die de bevolking in het algemeen volstrekt niet hindert en haar volgenaemd geen nadeel toebrengt, maar alleen op de handel drukt, kan aldus nog jaren voort duren.-

Ik voeg hierbij een afschrift van een manifest, dat ik aan de hoofden der Fantijnen heb gezonden, en om daaraan de meest mogelijke openbaarheid te geven bij afschrift heb medegedeeld aan:
1° Zijne Excellentie Sir Arthur Kennedy, gouverneur generaal der Engelsche bezittingen aan de Westkust van Afrika; 2° Zijne Excellentie H. F. Nisher, administrator der Engelsche bezittingen van de Goud-Kust; 3° de negerhoofden te Cape Coast;
4° de negerhoofden te Mankassim.-

Uwe Excellentie zal daaruit ontvaren, voor al wat het slot betreft, ik dit in den geest en het begrip der Inlanders heb zamengesteld.- Mogt nu deze laatste poging geen gunstig gevolg erlangen, dan kan Uwe Excellentie zich verzekerd houden, dat, afgezien van een mogelijken inval der Ashantijnen de tegenwoordige toestand in de eerste jaren geene noemens-

-waardige verandering zal ondergaan. —

24 May 1870. —
№ 201

Gentlemen, I have already had the honor at Cape Coast Castle in addressing you by personal remonstrances on the subject of the disturbance that has taken place between the Elmina's and the Fantees and which is even now unsettled. —
Mr^ss Molenaar and Emmisang have also done themselves the honor to address the representatives of the Fantees verbally as also by letter and no good results have attended our efforts. —
I now therefore beg you to allow me to retrace the matter to its commencement, and hope that this my last effort may have a full and effective conclusion.

In 1867 the British and Dutch governments by Treaty made an exchange of territory, by which all the Coastline to the Eastward of the Sweet River came under British protectorate and all to the Westward of that river came under the Dutch protectorate. — All the Coastline to the Eastward of the Sweet River under the Dutch protectorate readily accepted the exchange and all to the Westward of that river under the British protectorate with the exception of Commendah, also accepted the stipulation of the treaty. — The people of Commendah not only refused to come under Dutch protectorate, but also deliberately insulted the Dutch flag. —

For this insult and not for refusing the Dutch protectorate Commendah was destroyed by "H. N. M. ship, Metalenkruis." — On the occasion of the inflicted punishment on the people of Commendah the Elmina people refused in toto to assist the government against them. — They on the contrary sent up six ambassadors to the Commendah's begging them not to oppose the government, — but what happened? Four of these ambassadors were taken prisoners and confined by the Commendah's and most brutally treated. — Two managed to

escape

escape and returned home to tell the fate of their companions.- Some time after this without any declaration of war a combined force of Fantees, Dinkirah's etc. invested Elmina, having previously burnt all the surrounding villages, destroyed the crop and killed all who were unfortunate enough to fall into their hands, and brought the country to such a state of distress, that if it had not been for the government bringing them the necessaries of life, the place would have been in a state of famine.- Will you now, Gentlemen, be kind enough to inform me, why the Elmina's were so treated? Was it due to them or was it at their request that the treaty of exchange of territory was concluded and confirmed between the Dutch and British governments, or was the combined attack made to compel the Elmina's to form an alliance off- and defensive with the Fantees against the Ashantees? The object of attacking Elmina with such inveteracy is beyond my comprehension.- On the occasion of my visit at Cape Coast on the 15th of June 1869 I told the representatives of the Fantees there assembled in presence of the acting administrator Mr Simpson the officers of the government etc, that H.M. the King of Holland had sent me to the Coast of Africa for the purpose of bringing about a lasting peace between all parties.- My first efforts were unfortunately paralyzed by the accident that befell to the officers and crew of H.N.M. ship Amstel, that I had sent to Commendah with a letter to the chiefs requesting them to come to some understanding with the government.- The misfortune that befell to the officers and men of that unfortunate boat is now a matter of history.-
A sailor was murdered, others were taken prisoners and treated in such a manner as none but veritable savages could be capable of.-
For the survivors the Netherlands government had to pay heavy a ransom and that the Commendah

people

people would in one shape or another have to refund the same has been fully verified by the total destruction of their principal village.-
Being a question between the Dutch Government and the people of Commendah, I refused all assistance from native auxiliaries.-
Commendah has been destroyed for murdering a Dutch sailor and yet the object of my being here is as far distant as on my first arrival.-
The Fantees say the Elminas must join them in an alliance off. and defensive against the Ashantees.
That a coalition must eventually be formed between the inhabitants of the seacoast is undoubted but as matters now stand neither the Elmina's, Akanta's nor Axims etc. will join in such an alliance as it would be tantamount to a declaration of war against the Ashantees, a nation that has never a hand against them.-
To such an alliance I give my positive refusal if however you will accept a treaty of neutrality such as was proposed by His Excellency the administrator H. T. Ussher in the month of July 1868 I will be most fortunate to endeavour to bring the same to a happy conclusion and to give it the faithful guarantee of the local government.- If you agree, Gentlemen, to this treaty of neutrality, let us speedily bring it to a proper issue, for the longer we delay the settlement the longer will the interest of the trade - the great object of this coast - beat a standstill.-
It is very well known by all who were any way conversant with the different tribes of the Gold Coast, that were peace proclaimed to-morrow, it would be a very long while ay even years perhaps before entire confidence was established.- The well supplied stores and warehouses at Cape Coast, Anamaboe, also at Elmina etc. are awaiting traders and should matters not speedily be brought to a happy issue, the mercantile community may perhaps be brought to a state of bankruptcy.-

My

dij most anxious and heartfelt desire is to see peace permanentlij restored before I return to Europe, although mij health is impaired. - I am nevertheless determined to make a lasteffort for the restoration of peace on the basis proposed bij His Excellencij the administrator H.F. Nsaker, with such alterations as maij be suggested and agreed to bij the parties concerned. - It is ridiculous for the combined Fantees to suppose theij will force the Elminas to come into their waij of thinking. -
H.M.ll. goverment being determined at all hazards to preserve Elmina in its integritij. -
Should you not be disposed, Gentlemen, to enter into a treatij of neutralitij, but on the contrarij to trij and force an alliance against the Ashantees on the Elminas, in the event of failure the onus falls on your shoulders. -
Since mij arrival here in Maij I have done mij best to bring about a successfull peace and should this mij last effort fail, I must leave it into the hands of the Lord, who knows mij sincere wishes to see the people of Africa happij and strong bij brotherhood. - He, who moves the hearts 1869
of the kings and rulls, move also your hearts, gentlemen, to consider most earnestlij mij proposal, and grant You visdom at your deliberations. - All depends now on your decision. -
That mij last word maij not be in vain. -
An answer is politelij requested. -

---

4 June 1870. - Com. Col. Jacobi Nagtglas to minister
№ 33. - Kabinet. - of Colonies. -

De rust is met gestoord geweest. - De weersgesteldheid was koel, daar de regentijd zich met hevigheid heeft ingezet, hetgeen een gunstig vitzigt op een spoeden oogst oplevert. - Dienten gevolge was de gezondheidstoestand ongunstig. -
De heeren Svennes en Verwij komen naar Elmina ter verkrijging van geneeskundige hulp, terwijl de onderwijzer Smits mede in het hospitaal ter

ver-

verpleging werd opgenomen.— Volgens gerüchten uit Apollonia zou Bekien door Affoo verbrand en geplunderd zijn en het hoofd Ameki gevangen genomen, terwijl latere tijdingen meldden, dat Affoe gesneuveld is.— Daar ik in beterschap toeneem, heb ik het voornemen mijzelve naar Apollonia te begeven, zoodra mijne herstelling dit zal toelaten; de regentijd werkt dit echter zeer tegen.— Ik ben in de onaangename verplichting geweest den Resident Schneer, die overigens een flink ambtenaar is eene scherpe berisping te geven, omdat hij op eigen gezag een boodschapper met een brief aan den koning van Ashantijn heeft gezonden, om den handelsweg over Segwie te volgen.— Hoewel zulk eene handelwijze zelfs in gewone tijden afkeuring zou verdienen, zoo veel te meer is dat nu het geval, daar de Fantijnen met leede oogen onze verhouding tot den Ashantijnschen vorst zien, en van welke verhouding de vrede geheel afhankelijk is en men dus alles moet vermijden, wat in deze slechts eenigen aanstoot kan geven.—
Den 15 Mei j.l. kwam alhier ter reede het Nederlandsche fregat „Ternate" bestemd tot het afhalen van negerrecruten voor het Nederlandsch Indische leger.— Met gemeld schip werden ook de benoodigdheden voor het loopende dienstjaar voor deze bezittingen aangebragt en ontscheept.— Niettegenstaande den grooten afstand, dien het schip van den wal lag, was men met de lossing der goederen binnen den bepaalden tijd gereed.—
Ik ontving dezer dagen een verzoek van Atjenpon Jouw om kruid en lood tot het doen van een inval in het Abremoesche.— Ik heb dit positief geweigerd onder mededeeling, dat het gouvernement hem niet geroepen had, om hulp te verleenen.— Hij beweerde het tegendeel, doch ik geloof het niet, althans het blijkt mij nergens uit; veel geloof ik dat de Elminesche regeering in der tijd naar Coomassie heeft gezonden om hulp.— Genoemden Atjenpon heeft den kostbrief vanden koning van Ashantijn niet medegebragt en hij verlangt ook het kostgeld, dat den koning voerde jaren 1868, 69 en 70 aankomt, niet te ontvangen.—
Tot heden heb ik over de Ashantijnen geene reden tot

Kla-

Klagen. — Den 30ⁿ dezer j.l. werd een detachement recruten sterk 89 man en drie Europeesche onderofficieren aan boord van de "Ternate" geembarkeerd en verliet genoemd vaartuig den volgenden morgen deze reede. — De Ashantijnen, die sedert eenigen tijd hier verblijf houden, trokken vereenigd met het hieraanwezige boschvolk en versterkt met de bevoners van Druni Atjiem en Brunikema den 30ⁿ dezer j.l. naar het bosch en overvielen daar de invoners van een drietal meuw gebouwde kommen, die vroeger tot Elmina behoorden, en sedert het opbreken van het Kamp der Fantijnen de omstreken van Elmina door hunne stroperijen onveilig maakten. — Den volgenden dag keerden de Ashantijnen van hun togt naar het bosch terug en brachten behalve een aanzienlijke buit een veertigtal gevangen vrouwen en kinderen mede, benevens zes hoofden van gesneuvelde vijanden. — De Ashantijnen verloren bij deze gelegenheid een man, waarvoor een nog jonge vrouw door hen in het bosch gevangen genomen, onthalsd werd als zoenoffer. —

Worden intusschen de Ashantijnen van wreedheden beschuldigd jegens hunne gevangenen, waarop steeds door het Engelsche gouvernement hier ter kuste gewezen wordt, de strandvolken over het algemeen geven hen door niets in toe. — Een Elminees der jongen, die eenigen tijd geleden door de bevolking van Mauree gevangen werd genomen met nog twee personen verhaalde toch ten hij door tusschenkomst van den Engelschen gouverneur naar Elmina terug gezonden werd, dat zijne lotgenooten door het volk van Mauree op de wreedaardigste wijze omgebragt werden, daar men een mes door hunne hoofden stak armen en beenen openmeed en eindelijk onthoofdde. —

Het bovenstaande wordt slechts door mij hier aangeteekend als een bewijs, dat niet alleen de Ashantijnen wreed zijn, maar over het algemeen de neger als hij zulks ongestraft kan doen, tot de meest barbaarsche handelingen in staat is. — De Resident Huber, die sedert zijne komst te Elmina geen dienst heeft gedaan, is op mijne uitnoodiging door den

hier

hier aanwezigen officier van gezondheid 1e Klasse, doctor W. F. Buehner en den officier van gezondheid aan boord van Z. M. S. S. „Het Loo" geneeskundig onderzocht.— Uit dat onderzoek is het gebleken, dat die ambtenaar tot herstel van gezondheid naar Nederland moet terugkeeren.— Hij is een afgeleefd man, die op veel te gevorderden leeftijd hier is aangekomen en die wel nimmer hier gezond zal kunnen blijven.—
De brieven van mijnen ambtsvoorganger van 14 September 1868 N: 109 en 7 October N: 122, Kabinet betwijfelen zijne geschiktheid voor bevordering, met welke meening ik mij geheel kan vereenigen.—

---

5 Julij 1870.— Com. Col. Gouv. Nagtglas to minister of Colonies.—
dd: 41.— Kabinet.—

... In de verhouding tusschen de Elminezen en Fantijnen is tot dusver geene verandering gekomen.—
Op een afstand van 1½ à 2 uur van Elmina is men niet veilig; wel hebben onlangs de Elminezen een paar dorpen geplunderd en verbrand, doch dat heeft in den toestand geene verandering gebragt.—
De regentijd oefent een gunstigen invloed uit op het kooren, dat een overvloedigen oogst belooft.—
Te Capecoast sterven veel menschen. Van Axim ontving ik ongunstige berigten eene missive vanden civielen gezagvoerder in die afdeeling noopte mij den 1. Junij het Stoomschip Het Loo daarheen te zenden, ten einde zoo noodig een aanval, waarmede de bevolking door Affoe en met Fantijnen en Wassaerschen versterkt, bedreigd werd afte slaan.
Het Loo vertrok met eenige munitie den 29 Junij en kwam den 2en dezer terug, daar de Resident belast met het bestuur in de afdeeling Axim bij officieel schrijven aan den Kapt Lt t/z Ykk. F. Bowier te kennen gaf, dat de hulp van het oorlogschip voorslands kon worden gemist.— Na de afzending der kwartaal staten stel ik mij voor, mij zelven daarheen te begeven.—
In een schrijven van den Resident J. G. Schnerr in afschrift hier bij gevoegd, wordt gemeld, dat de bevolking van Axim is geslagen.—

... Volgens particuliere berigten van Cape Coast bevindt zich de administrateur Nisher nog op de Volta en zoude er eenigen tijd geleden een gevecht geleverd zijn tusschen de Accraschen en de Aquambocchen, waarbij de laatsten een 400 tal gesneuvelden kregen en dreven 112 lijken de rivier af.- ...

---

26 Julij 1870.-
N° 43.- Kabinet.

Com. Lt Gov. Hagtglas to Minister of Colonies.-

Hagtglas' Voyage to Windward in "Het Loo."

In de laatste dagen ontving ik zeer verontrustende berigten van de verschillende ambtenaren, onder anderen dat een Fantijnsche magt was opgerukt, om de verschillende forten te bedreigen en den oogst te vernoesten, en daar door Elmina, dat door bedoelde plaatsen van voedsel wordt voorzien, te dwingen, om met hen gemeene zaak tegen de Ashantijnen te maken.-
Hoewel bij mij de overtuiging bestond, dat alles zeer overdreven was, besloot ik niettemin, in weerwil van den regentijd en de onstuimige zee, mij in loco van den toestand te vergewissen.- Tot dat einde vertrok ik den 9en Julij met Z.M.S.S. "Het Loo" naar de bovenkust, munitie en eenige militairen tot versterking der verschillende forten medenemende.-
Te Saccondee, de eerste plaats, die ik aandeed, en te Boutrij was alles rustig.- Wel had men gehoord, dat de Fantijnen het voornemen hebben een inval te doen, doch men vist mij geen zekerheid dien aangaande te geven.- De grensdorpen waren op alles voorbereid en gereed, zoo de vijand zich vertoonde dien te ontvangen.- Op Dixcove was de bevolking die ik maar ten halve vertrouw, met have en goed naar de bosschen gevlugt op een gerucht, dat de bevolking van Bossua haar veder zou aanvallen.- Zeker is het, dat dat gerucht geheel ongegrond was.- Ik heb de verspreiders daarvan uit de afdeeling Boutrij doen verwijderen met verbod zich daar weder te vestigen.-
Op Dixcove is nu de geheele bevolking teruggekeerd, de huizen zijn opgebouwd en het heeft weder het aanzien van vel eer.- Ik had mij niet durven

vleijen

vleijen, dat dit in een zoo betrekkelijk kort tijdsverloop zou geschied zijn. — De hoofden van Princes en Accoda, die bij een aanval der Fantijnen het eerst aan de beurt liggen, hebben eenig buskruid en lood verzocht, hetgeen hun verstrekt is. — Voorts begaaf ik mij naar Axim, waar ik alles rustig vond en waar men verhaalde, dat de Fantijnen zich te Keniangkoh op circa 4 uren afstands van Axim bevonden, doch wederom waren het altemaal geruchten. — De nederlaag der Aximmers, waarvan mijn rapport van den 5 Julij j. l. N° 41 melding maakt, is daaraan toe te schrijven, dat het jonge volk tegen den raad der ouderen en van den Kommandant van Axim de Ancober-rivier is overgetrokken, om den vijand, zoodie dus genoemd mag worden, aantevallen. — Aanvankelijk daarin slagend, plunderden zij het dorp toen zij door den terugkeerenden vijand in den rug werden aangevallen en totaal verslagen. — Voorts werd mij nog bericht, dat de hoofden van Sensuree en Askanta, twee groote dorpen van Apollonia die gedwongen waren, de zijde van Affoe te kiezen, zich te Axim en Apatim bevonden, en zich onder Hollandsche bescherming hebben gesteld. —

Bij mijne terugkomst te Axim hadden zich weder een paar honderd volgers bij het hoofd van Axim vervoegd, om zich te onderwerpen. —

Er is nog een dorp, Esama genaamd, waar zich een gedeelte der overgeloopen bevolking bevindt. Het ligt op 2½ uur afstands van Axim aan het strand en het zal dus geen moeite kosten dit te vernielen. — Ik heb evenwel aan den Resident Schnerr bepaalde instructien achtergelaten, om langs den weg der onderhandeling die bevolking weder aan hare hoofden terug te geven.

Met het volste vertrouwen zie ik den uitslag tegemoet, daar zij geheel op zichzelven staan en geen leider hebben. — Mogt ik mij echter in dezen teleurgesteld zien, dan is eene militaire demonstratie noodig, om aan het verzet een einde te ma-

maken.- Des te gereeder zal dit kunnen geschieden, omdat daaraan niet die eigenaardige moeijelijkheden zullen zijn verbonden, waarmede men hier zoo dikwijls heeft te kampen.- Den 14 July verliet ik de reede van Axim en stoomde langs Apollonia, om te Behien ten anker te komen.- Behien scheen geheel in de asch gelegd te zijn, doch het fort nog ongeschonden.- Behien

[Was Behien fort van Lucht or Dixcove ? If not, when was this done ?]

Er bevonden zich verscheidene menschen op het strand. communicatie was wegens de hooge zee en onmogelijk en er waren ook geene Kano's te zien.- Ten oosten van Behien waren vele dorpen verneld, terwijl de westelijk gelegen plaatsen, die volgens den Resident Schnerr alle Hollandsch gezind zijn, ongeschonden waren.-

Aan de grenzen van Apollonia gekomen zijnde, stoomde ik verder naar Axinie, ten einde van deze gelegenheid gebruik te maken tot het afgeven der Fransche mail brieven, die wegens de gestremde gemeenschap langs het strand slechts tot Axim konnen worden verzonden.-

Te Axinie bevestigde zich de doodstijding van Affoe wiens hoofd in handen is van Amatifoe, Koning van Kinjaboe, alwaar de verdreven Koning Amekie zich met eenigen zijner grooten bevindt.- Amekie en zijne volgers wilden zich naar Elmina begeven.- Het komt mij echter voor, dat zij beter doen te Axim te blijven, waar zij de gebeurtenissen in Apollonia konnen kontroleren en het gunstig oogenblik kiezen, om zich weder naar Behien te begeven.- Voorts werd mij nog verhaald, dat Affoe door zijne volgers is vermoord, die zijn hoofd naar Amekie brachten, en dat de Krommen, die door Affoe in vereeniging met de Vassalen gedwongen waren zijne partij te kiezen, oorlogskosten aan de Vasal's moesten betalen, en dat zij bij gebreke daarvan bij hunnen aftogt circa 200 vrouwen en kinderen hebben medegenomen, om daarmede die uitgaven te bestrijden.-

Het bovenstaande resumerende blijkt het, dat alle berigten grootendeels ongegrond en overdreven zijn, en dat de toestand van dien aard is, dat hij voorshands niet de minste aanleiding tot ongerustheid geeft.-

Op den 18 July keerde ik weder te Elmina terug,

waar

waar ik alles in de beste orde vond.—
Ik voeg hierbij een uitknipsel uit de „African Times" waarin een logenachtige voorstelling der feiten bovenvermeld wordt medegedeeld (n.l. het rooven van 200 vrouwen en kinderen). — Eindelijk teeken ik hierbij nog aan met het oog op het bewaren van de firma Swanzij en C^e te Londen, als zoude haar handel steeds door de Nederlanders te dezer kuste belemmering ondervinden, dat de „Astarte", een brikschip van gemeld handelshuis op verzoek vanden agent den Heer Hoare op het sleeptouw is genomen door Z.M.S.S. „Het Loo", doch door het onklaar raken der schroef niet is kunnen opgesleept worden, waarop de agent overvoer naar Elmina vroeg en verkreeg aan boord van genoemde oorlogsboot.—

---

31 Julij 1870.— Com. Col. goor. Nagtglas to Minister
N^o N 19.— Zeer geheim.— of Colonies.

Bij het schrijven van N.G. van den 2^en Julij j.l. L^e N^o, n° 9, den 29^en dezer maand alhier ontvangen, verlangt N.G. van mij te vernemen, welke maatregelen genomen moeten worden bij eene eventueele overgave dezer bezittingen aan het Engelsche gezag met de bemerking, dat de langdurige aanraking, die tusschen Nederland en de bevolkingen ter kuste heeft bestaan, niet toelaat, dat de wederzijdsche banden eenvoudig worden losgemaakt, zonder dat de Nederlandsche Regering blijken geeft, om de belangen der betrokken bevolkingen in het vervolg zooveel mogelijk te verzekeren.— Wat de overgang dezer bezittingen aan Engeland betreft, ik geloof dat deze afstand voor Nederland het beste is, daar toch sedert 150 jaren de vijandelijke geest der Fantijnsche stammen tegen de Elminezen, aangestookt door Engelsche handelaren, dat doel beoogt.— Mijn persoonlijk gevoelen is dat men noch door culturen noch door mijn-ontginningen eenig voordeel voor Nederland van deze gewesten te wachten heeft, hoewel het niet te ontkennen is, dat zij groote schatten in hunnen bodem verbergen.— Om iets met koop op een

goeden

Question of proposed Cession

goeden uitslag te verrigten, zoude men eene groote magt moeten ontwikkelen, en daartoe zal veel geld noodig zijn zonder daarvoor in de eerste tijden althans, eenig voordeel te genieten; met andere woorden, men zal de negers met geweld tot werken moeten dwingen.-

Bovendien waar zal men het noodige personeel vinden - het gehalte van de meeste der tegenwoordige ambtenaren is gering en ik houd mij overtuigd, dat zelfs bij het dubbele der bezoldiging het niet zal verbeteren; in Nederland bestaat eene bepaalde antipatie tegen de kust van Guinea, die toch wat Klimaat betreft niet minder is dan andere Kustplaatsen in Indie.- Toen het gesloten tractaat niet aan de verwachting beantwoorde, heb ik dikwijls het denkbeeld gekoesterd, om na den afloop daarvan de forten te abandonneren, de negers aan zich zelven over te laten en de regering te doen vertegenwoordigen door een consul en een vice-consul, ten einde op deze wijze de doellooze uitgaven van het beheer dezer gewesten te vermijden.- Ik wil voorts niet opklimmen tot oorzaak en gevolg, waardoor zoo weinige ontwikkeling bij de bevolking is waar te nemen; deze liggen in het ver verleden.- Het handeldrijven der ambtenaren heeft daartoe ruimschoots bijgedragen; had men dit monopolie in 1820 afgeschaft, dan vertrouw ik dat de tegenwoordige toestand zeer bevredigend zou zijn.- N.B. gelieve mij deze uitwijding ten goede te houden; ik zou bijna van het onderwerp afdwalen; dus terzake:

Bij de overgave dezer bezittingen aan Engeland, zullen door de Regering een aantal belangen moeten worden gewaarborgd en zal het dus in de eerste plaats noodig zijn, dat hier een of meer Nederlandsche ambtenaren, die het vertrouwen der bevolking genieten en bij het gouvernement gunstig bekend zijn, gevestigd blijven.-

Zij moeten eene behoorlijke bezoldiging genieten en zouden den titel van consul en viceconsul kunnen voeren; ook de tolk voor de Fantijnsche taal kan niet gemist worden.- Jaarlijks zal hier aan pensioenen, gagementen etc. ongeveer fl. 25.000.- moeten

worden

worden betaald, en dit zal zoolang moeten aanhouden, tot dat het getal gegageerden is uitgestorven.—

Forten en gebouwen met hunne inventarissen, benevens de goederen in de magazijnen van oorlog, kleeding en uitrusting en bouwmaterialen alsmede de meubelen, apotheek en verdere aanwezige Rijksgoederen; myns inziens zal men hier eene ronde som voor moeten bedingen; vanmeer de overdraagt daarvan bij taxatie moet geschieden, zal zulks veel te lang aanhouden.—

De waarde der aanwezige Rijksgoederen kan men veilig op fl. 300.000 schatten (zie onderkanteekening 1a).— Europeesche ambtenaren en officieren vide staat Lettr A.— Inlandsche militairen: Met verwijzing naar Staat B geef ik N.G. in overweging, om de onderofficieren en manschappen, die meer dan 10 jaren dienst hebben, het gagement in verhouding van hunne dienstjaren op den dag van het ontslag toe te kennen, terwijl aan de overigen eene gratificatie in eens na rato van f. 3.— per dienstjaar zal behooren te worden verstrekt, de kleederen, die in hun bezit zijn, zullen mede hun eigendom blijven.— Inlandsche ambtenaren en verklieden: Hier zoude ik den zelfden regel wenschen te volgen als voor de militairen der vaste bezetting is bepaald, vide staat Letter C.—

Afrikaansch verfdepôt: Het geheele depôt, namelijk de Europeesche onderofficieren, de aanwezige manschappen (tot op 1e augustus zijn er 5 aangeworven) en het magazijn van kleeding en uitrusting naar Nederland over te voeren.—

Archieven, Bibliotheek: De eersten overbrengen naar 't Rijksarchief te 's Gravenhage, de rechtgeleerde en administratieve boekwerken, die hier volstrekt geene waarde hebben naar Nederland aan het Ministerie van Koloniën af te zenden, alsmede de bescheiden, die betrekking hebben op het beheer dezer gewesten van af het jaar 1836.—

Geconsigneerde zelden: vide staat Lett. II, de borgstellingen aan de regthebbenden doen uitleveren;

de

de overige gelden onder berusting van de ambtenaren, die hier gevestigd blijven, en die daarvoor solidair aansprakelijk behooren te worden gesteld. –
De gevangenen: vide Staat Lett. E. – Van de zwaargestraften zijn er eenigen, die noch slechts eenige jaren straftijd hebben te ondergaan. –
Ik stel dus voor die benevens de ligtgestraften op vrije voeten te stellen. –
Onbeheerde boedels: vide Staat F; Het beheer daarvan opdragen aan de ambtenaren, die hier zullen gevestigd blijven. – Koers van de Nederlandsche muntspecie: In de Engelsche bezittingen vorstt die geweigerd en is zeer willekeurig aan een lagen Koers onderworpen. Sedert 1859 zijn ongeveer voor f. 500.000.– aan zilveren Nederlandsche muntspecien ingevoerd; men geeft in overweging, om met het Engelsche gouvernement in overleg te treden, om gedurende een bepaald getal jaren een gedwongen Koers aan het Nederlandsche geld te geven, bijvoorbeeld van £ 0–1–8 de Nederl. gulden, door het depreciëren der waarde van de Nederl. muntspecie, die uitsluitend in handen van de inlanders is onder Nederlandsch gezag staande, zouden deze een belangrijk verlies ondergaan. – Handels schulden: De Engelsche Regering moet de verpligting op zich nemen, om den noodigen bijstand te verleenen aan Nederlanders en vreegere Nederl. onderdanen tot het innen hunner schulden. – Eindelijk moet Ottjempon Jouw, grootvaandrig van den koning van Ashantijn, thans te Elmina, een bekoorlijk vrij geleide erlangen, om met zijne volgelingen naar Coomassie terug te keeren. –
Het spreekt vel van zelve, dat bij den bedoelden overgang de verkregen regten op gronden etc. zullen worden gehandhaafd, zoodat ten deze geen voorstel zal behoeven te worden gedaan. –
Wat nu de clausule aangaat, dat bij de regeling van den afstand van de zijde van Nederland blijken moeten worden gegeven van het streven der Nederl. Regering, om de belangen der betrokken bevolkingen in het vervolg nog zoveel mogelijk te ver-

verzekeren, moet ik H.E. hier bij de verklaring afleggen, dat ik niet weet, op welke wijze dit zal geschieden.—

Wat ik hierboven reeds gezegd heb, namelijk aangaande de koers van het geld, de onbekeerde boeddeb, inlandsche ambtenaren en verklieden, het achterblijven van 2 à 3 Nederlanders, valt wel eenigzins in den geest van het door H.E. geuite verlangen doch beantwoordt mijns inziens nog niet ten volle aan de gestelde vraag.— Ik geloof echter niet, dat de Regering verder kan gaan; wel is waar zullen vooral de Elminezen en Ahantas van de Engelschen te lijden hebben; het Engelsche Kabinet moge al blijken van edelmoedigheid geven, zeker is het, dat ik in deze weinig vertrouwen stel op de uitoefende magt ter Kuste.— Bij de achtergebleven ambtenaren mogen al eens klagten worden ingediend, die dan ter kennis van de Nederlandsche Regering zullen worden gebragt maar wanneer de voorgestelde afstand eenmaal tot een feit is gerijpt, zal de Engelsche Regering er zich weinig aan gelegen laten liggen.— Het komt mij voor, dat de Kostgelden aan den Koning van Ashantijn tot en met 1870 kunnen worden betaald, terwijl dan die betaling kan ophouden.— Wat de kostgelden aan de hoofden van Elmina betreft, die zullen natuurlijk komen te vervallen, echter stel ik Uwe Excellentie voor, in ieder geval het geheele bedrag over 1870 aan hen te doen uitbetalen.— Ik heb hier bij geene opgave gevoegd voor te betalen pensioenen en onderstanden, daar die toch bij het departement van Kolonien bekend zijn.— Ik moet H.E. nog opmerken, dat de verkoop van Rijksgoederen bij publieke venditie weinig zal opbrengen, omdat de grootste rijkdom der Inlanders in slaven bestaat, en zij in den regel weinig geld bezitten.— Ten slotte vertrouw ik, dat bovenstaand schrijven en de gezonden bijlagen voor H.E. voldoende zullen zijn bij de verwezelijking van het denkbeeld voorgesteld in H.E. boven aangehaald Kabinets-depêche.—

28 Augustus 1870.— Nº 50.— Kabinet. Com. Col. Goes Nagtglas to Minister of Colonies.—

Naar aanleiding van een verzoek der Elminesche negerregering heb ik de eer U.E. bij deze aan te bieden een door haar gesteld protest tegen de overgave der Nederlandsche bezittingen te dezer kuste aan Engeland.—

De mail editie der Nieuwe Rotterdamsche Courant alsmede de African Times over de maand Julij bevatten beiden eenige berigten omtrent bedoelde overgave en werd door die Nieuws bladen, die ook door sommige inlanders gelezen worden, de aandacht der bevolking daarop gevestigd.—

In eene openbare vergadering van den Koning en grooten van Elmina, verzocht genoemd regerhoofd mij de thans hier bijgaande verklaring aan U.E. te doen toekomen, met verzoek dat stuk aan Z.M. den Koning aan te bieden.— Daar dat stuk niet op alle plaatsen zeer duidelijk is en men zelfs dikwijls met veel moeite het verband tusschen de verschillende zinsneden moet zoeken, heb ik tevens een eenigzins duidelijken exposé van het verhandelde doen vervaardigen, het welk ik bij deze tevens de eer heb U.E. te doen geworden.—

Daar bovenbedoeld berigt ook tot de buitenforten was doorgedrongen, en vel ligt tot moeilijkheden tusschen Possua en Dixcove en anderen zoude kunnen leiden, heb ik eene daarop betrekkelijke circulaire uitgevaardigd, waarvan ik de eer heb een afschrift aan U.E. aan te bieden.—

---

21 Augustus.— Reden van het verzoek des Koning binnen moest komen;
Komst van gouverneur Nisser;
Spreken over den vrede;
Oorsprong van den oorlog;
Ten slotte kan ik iets doen bij Usher voor den vrede.—

De Koning zegt: Het is jammer voor degenen die in Holland Raad slagen.— De Elminezen zijn dienaren vande Hollanders en als de meester een pallabber heeft

leeft, deelt zijn slaaf daarin.- Omdat de Hollanders weten, dat de Elminezen hun slaven zijn, daarom hebben zij de Elminezen geen kennis gegeven van de grensscheiding, en nu heeft de grensscheiding plaats gehad.- De Elminezen steven van tijd tot tijd - Als zij bezig zijn met eten steven zij als zij brandhout halen steven zij; niettegenstaande zij steven blijven zij getrouw aande Hollandsche vlag.- Ofschoon zij gedood worden hebben zij nergens en tot niemand hun toevlugt genomen; hoe kunnen de Hollanders nu weggaan, daar zij zoo getrouw aan zijn?- Heeft hij ooit binnen geweest en gouvernement verzocht om de Elminezen, die door Fantijnen gepakt worden, los te koopen? Dat heeft hij nooit gedaan. Ter eere van de Hollandsche vlag hebben zij nooit zoo iets gevraagd, maar degenen, die zijn zoon of familielid gepakt wordt, ziet zeer los te krijgen.- Hoe of er nu sprake kan zijn van het overgeven aan de Engelschen, begrijpen zij niet.- Toen de grensscheiding plaatshad en de Elminezen longer lijden, De Jeune was naar Holland, het gebeurde dat de Elminezen 5 cent rum kochten, om zich te voeden en als zij een stuk brood kregen, gaven zij hunne kinderen.- De Fantijnen waren in de kamp.- Met dat weinig voedsel hebben zij gevochten en de Fantijnen weggejaagd.- En nu zij vat levensmiddelen hebben, dat iedereen genoeg kan eten, nu gaan de Hollanders weg en verlaten; dat is eene groote beleediging voor de Elminezen: het spijt hun als de Hollanders weg zouden gaan. Indien iemand zijn zoon gezegd heeft, dat hij voor de deur moest gaan staan, dat de zon op hem zal schijnen of zal regenen, en als de regen niet op hem valt, dan bedankt de zoon hoe dat hij droog gebleven is, en als het gebeurd, dat de zon laat schijnt dan weet de vader iets, om zijn zoon te beschermen.-
Het Hollandsche gouvernement heeft de Elminezen in de zon laten staan en in den regen, en zij zien dat de zon op hen schijnt en de regen op hen valt, en zij hebben geene bescherming genoten en gaan

hun

hun verlaten. — Vroeger een belastingopzigter aan de Zoete rivier en een op Commendah en in beide plaatsen wordt belasting betaald, en indien de oorlog niet zoo lang geduurd had, dan was ook daar de belasting voortgegaan, geïnd te worden. — Indien de belasting betaald wordt, wordt het geld niet aan de Elminezen uitgedeeld, maar gebruikt het Hollandsche gouvernement. — Dat de grensscheiding door de twee Rijken tot stand gekomen is, dat de Fantijnen met de Elminezen geoorlogd hebben en de Engelschen hebben de Fantijnen beloofd, dat zij hun best moesten doen het fort te Elmina in te nemen, dan zou Koningin Victoria hen bedanken en indien zij het niet kunnen doen, worden zij toch bedankt. —

Het Engelsche gouvernement had met het Hollandsche één moeten zijn, om een einde aan den oorlog te maken; dat heeft Engeland niet gedaan, en zij hun volk opruijen; het Hollandsche gouvernement alleen deed moeite, om vrede te maken. —

De reden, waarom de Elminezen gezegd hebben, dat de Engelschen hun volk opstoken, is deze: toen de Fantijnen van Elmina weg trokken, was het eenige maanden na nieuw jaar en de neger regering is binnen gekomen en vroegen gouverneur Boers een puncheon rum voor het nieuwjaar vieren; gouverneur Boers weigerte het, maar de gouverneur van Cape Coast heeft zijn volk een puncheon rum, 40 stuks zijde gegeven als geschenk en verdeelde onder de grooten, omdat zij weggeloopen zijn, en wij Elminezen, die overwonnen, krijgen niets om die reden zien de Elminezen, dat de Engelschen hun volk opstoken. — Het eenigste wat de Elminezen spijt, is dat Hollanders hebben een hoop vuur gemaakt en hebben de Elminezen er in gezet, en zij voelen, dat het vuur hun brandt en toch roepen zij niet om hulp en beklagen zich niet en blijven in het vuur staan voor de Hollandsche vlag. —

De Hollanders, die ver van het vuur zijn, die het niet voelen, gaan hen verlaten en zij laten zich verbranden alleen voor de vlag. — Van hier tot Accra

als dit is, en de Hollandsche vlag staat op het kasteel en de Elminezen zijn er althoos onder, zij blijven althoos getrouw aan de Hollandsche vlag.- In het bosch is een blad, waaraan stekels zijn, en als een mensch voorbij gaat, dan kleeft dat aan zijn goed, en als men het wil afnemen kleeft het aan de vingers; zoo na staan de Elminezen met de Hollanders! De Elminezen blijven ook zoo aan de Hollanders gehecht.- Als het gebeurd, dat in Holland geen één Hollander overblijft, gaan de Elminezen ook weg, maar zoo lang de Hollander blijft in Holland, zoo lang blijven de Elminezen aan de vlag getrouw.-
Diegenen die zulke dingen gedacht hebben, loopt hij dat het zullen vergeten en niet meer aan eene overgave denken.- Zij kunnen niet met God spreken, maar toch heeft God hun gezegd, wanneer de vrede komt.-
Koning van Elmina (getekend) Kobbena Edson
grootvaandrig x Kobbena Emmisang
Bijessenfoe (getekend) Coera Quacoe
Oerregent (getekend) Kwakoe Boutjan.-
Bovenstaande hand verdt gesteld in tegenwoordigheid van (get.) P. W. Alvarez, (get.) P. S. Hamel,
Resident hulponderwijzer
(get.) N. P. A. Le Jeune, secretaris.-
gezien: De kol. Com. gouv. ter k.v. guinea (get.) C.J. ell.
dagtglas.-

De koning en negerregering van Elmina betreuren het zeer dat er sprake van is dat de kust aan de Engelschen zal overgegeven worden zoo als zij gelooven hebben, dat in de nieuwspapieren staat.- De Elminezen zijn dienaren van de Hollanders en het spreekwoord zegt als de meester in nood is, deelt zijn slaaf in zijn verdriet.- Omdat de Hollanders weten, dat de Elminezen aan hen ondergeschikt zijn hebben zij de Elminezen geen kennis gegeven van de op handen zijnde grenscheiding in 1868.- Door den oorlog zijn veel Elminezen gedood en gevangen genomen.- Kans nog als zij in het bosch eten of brandhout gaan halen worden

zij opgevangen; niet tegenstaande dit alles blijven zij trouw aan de Hollandsche vlag en hebben zij nooit hulp van anderen gevraagd of zijn zij met naar anderen overgeloopen en hoe kunnen de Hollanders nu de kust verlaten.- ..... En zoo voort, zie pag. 72-75.-

---

2 September 1870.- Com. Col. Gouv. Nagtglas to Minister of Colonies.-

N° N22 Kabinet geheim.

De Engelsche administrateur de heer H. T. Usher bragt mij op den 22ⁿ der vorige maand een bezoek vergezeld van eenige Engelsche officieren en verd met de aan zijn rang verschuldigde eerbewijzen ontvangen.-
Ook het etat major van het Engelsche oorlogsstoomschip „Flij", waarmede de heer Usher naar hier overgevoerd verd, maakte mij hare opwachting.-
Den volgenden dag vertrok Z.E. weder naar Cape Coast met het voornemen naar Yella Koffie te gaan.-
Het gesprek liep o.a. over de middelen, om de aankangige geschillen te beeindigen.- De Fantijnen willen echter geen vrede maken met de Elminezen dan met eene off- en defensieve alliantie tegen de Ashantijnen en ik koud mij verzekerd, dat zij hierin door de Engelschen gesteund worden.- Dezerzijds wordt alles aangewend tot het verkrijgen van den vrede, terwijl door de Fantijnen, in stede van daaraan tegemoet te komen, geen enkele stap tot oplossing van de aankangige kwestie wordt gedaan.-
De bevolking van Commendah zou gaarne hunne vroegere woonplaats weder willen betrekken, doch zij wordt daarin door de Fantijnen verhinderd.-
De Commendezen zijn bij den heer Usher gekomen zeggende, dat zij gebrek lijden en omkomen.-
Hij heeft hen geantwoord, dat zij niet onder de Engelsche vlag behooren, en hij er dus niets aan kon doen, en gaf hen echter 7 à 8 £ om in hun treurige toestand tegemoet te komen.-
Wanneer de goede wil bestond, dan had mijns inziens de heer Usher deze gelegenheid kunnen aangrijpen, om hen aan te raden, zich aan ons te onderwerpen en naar hun vroeger verblijf terug-

te

te keeren.- Toen ik deze opmerking maakte zeide de heer Nisser, dat zij geheel onder de Fantijnen stonden; dit wordt in zooverre bevestigd, dat mij bericht is dat onlangs een paar Commendezen, die spraken om hunne oude woonplaats weder te betrekken, daar de Fantijnen zijn gevangen genomen en als slaaven verkocht.- Den volgenden morgen verzocht ik de heeren Molenaar en Eminyang, leden van den Kolonialen Raad in het fort en had de administrateur met hen een gesprek, dat 3 uren duurde, zonder echter tot eenig resultaat te komen.- Vooreerst zeggen beide heeren, de Fantijnen met de minste poging tot toenadering aan den dag leggen en verlangen, dat alles van de zijde der Elminezen komt.- Ik heb den heer Nisser gevezen op de omstandigheid, dat een Engelsche politieagent zonder aan eenige beleediging te zijn blootgesteld, langs het strand naar Elmina kon komen, terwijl dit voor een Hollandschen politieagent niet mogelijk is.- Hij beloofde mij met de Fantijnsche hoofden daarover te zullen spreken en te trachten den weg langs het strand van Elmina naar Cape Coast voor een Hollandschen politieagent veilig te maken.- Wijders gaf hij mij te kennen, dat de koning van Ashantijn om den vrede heeft gevraagd (?) en toen ik hem opmerkte, dat die vrede bij een verbond tusschen Elminezen, Fantijnen en Ashantijnen zou kunnen plaats hebben, werd mij geantwoord, dat dit later gemakkelijker zou geschieden als eens de vrede met de Ashantijnen gesloten was.- Dit gaf aanleiding tot eene gedachtenwisseling, waarbij ik echter niet van de gegrondheid dezer meening werd overtuigd.-
Mijne meening is deze: De Engelschen zullen eene verzoening tusschen de Elminezen en de Fantijnen altijd tegenwerken.- Elmina is door zijne ligging bestemd, om de grootste handelsplaats te worden tusschen de Rivière rivier en Lagos.- Wanneer de vrede eenmaal tot stand komt dan zal de geheele Ashantijnsche handel naar Elmina komen;

dit

dit zien de kooplieden zeer goed in en zetten daarom de Fantijnen tot tegenstand aan. – In hoeverre het locaal bestuur zich daarmede inlaat, durf ik niet te zeggen; zeker is dat men van die zijde geene medewerking moet verwachten. – In de onderstelling, dat Elmina aan het Engelsche bestuur mogt overgaan dan zijn de Fantijnen daarbij niet gebaat. – De geheele goudhandel zal zich van Cape Coast en Anamaboe naar Elmina verplaatsen en de Fantijnen verliezen dien weg al hunne voordeelen.

Ik vermeen, dat de regten in de Engelsche bezittingen tot dien j.l. ongeveer £ 45.000 hebben opgebragt, hetgeen voornamelijk toe te schrijven is aan den belangrijken palmolie handel te Accra en Addah. –

De oorzaak dat de Nederlandsche bezittingen daarbij zoo ver achter staan, ligt in het verleden toen de ambtenaren het monopolie van den handel bezaten en ieder inboorling beletten te handelen; in de Engelsche bezittingen dreef een ieder handel, die maar wilde en van daar die groote vraag naar goederen. – Dixcove levert hier voor het bewijs, het is na Elmina de beste handelsplaats in onze bezittingen, niet tegenstaande de palmolie geheel door de Hollandsche plaatsen wordt geleverd.

De heer Usher beschouwde het geschrijf in de African Times, dat de Engelsche Regering in onderhandelingen met Holland om het Nederlandsche gedeelte der goudkust overtenemen, als van geene waarde, deed zich voor als of hij er niets van wist en verklaarde, dat de Engelsche Regering zeer zeker er nooit aan denken zou, om het Hollandsche gedeelte der Westkust van Afrika van de Hollanders over te nemen. Onvilleneuve dacht ik aan den grooten staatsman, die in den mond wordt gelegd, dat de spraak den mensch is gegeven om zijn gedachten te verbergen. –

---

4 November 1870. – Com. Col. Gooz. Vagtglas to Minister
N.o N.o 23. – Kabinet, Zeer Geheim. – of Colonies. –

Ik ben in het bezit van N. C. depêche vanden 3en October j.l. L. M. 13/N.o 15 zeer geheim. – Ik kan mij niet

niet voorstellen, dat N. G. zoo veel gewigt schijnt te hechten aan het protest van den Koning van Elmina, hetgeen door mij van zoo weinig beteekenis wordt geacht, dat het mij toe schijnt, daarbij geene toelichting noodig is. — Was dit protest de uitdrukking der geheele kustbevolking geweest, dan had ik nog eenigen grond kunnen vinden, om mijne bemerkingen daarbij te volgen, maar het verzoek van die enkele Elminezen, die naden afval der toschkrommen in 1868 ongeveer 12000 hoofden sterk zullen zijn, tegenover de 100.000. der overige kustbewoners onder ons gezag, kwam mij zoo onbeduidend voor, dat ik het der moeite niet waardig achtte N. G. met mijne zienswijze, die ik hier onder laat volgen, bekend te maken. —

De zaak heeft zich toegedragen als volgt:

Door de couranten en door geruchten, die hier sedert 4 maanden circuleren, is de negerbevolking tot de kennis gekomen, dat er tusschen de respectieve gouvernementen onderhandelingen werden gevoerd, om het Nederlandsche gedeelte van de kust van Guinea aan de Engelsche Regering over te dragen; naar aanleiding daarvan kwam het hoofd van Elmina met een gedeelte der negerregering mij vragen, of mij iets van deze geruchten bekend was. — In het maandrapport vindt N. G. het antwoord; daarmede stelde hij zich te vreden, later verzocht hij mij of ik het geen hij mij mededeelde aan den Koning wilde zenden. — Had ik nu slechts een ontwijkend antwoord gegeven, dan zoude ik hunne achterdocht hebben opgewekt, waarom het mij beter voorkwam, hetgeen zij den Koning wilden doen weten, dit door mijne tusschenkomst geschiedde, daar het protest toch langs een anderen weg zou zijn verzonden. —

Ik ben er zelfs niet zeker van, dat hij een duplicaat zal hebben afgezonden, hoewel het niet in het postpaket is opgenomen. — Het schijnt dat N. G. mij verdenkt, dat ik het voornemen der Regering zal tegenwerken; ik kan hierbij gerust de verklaring afleggen, dat deze onderstelling erroneus is, en ben uit dien hoofde een ijverig voor-

-stander, om de kust te verlaten, hetgeen èn voor Ne-
-derland èn de bevolking verschelijk is. — Ware het
denkbaar geweest, dat ik voor het behoud dezer ge-
-westen was, zou ik H. E. daarvoor geïnformeerd
hebben, te meer daar H. E. dan toch veinig mede-
-werking van mij zoudt kunnen verwachten. —
Mijne rapporten en verslagen bevestigen het. —
In tegendeel, ik heb altijd begrepen, dat Holland
wel geld maar geen genoegzame vitaliteit bezit,
om zich met eenig succes in deze gewesten te hand-
-haven. — Bij de voorloopige besprekingen over het
traktaat van 5 Maart 1867 is het gebleken, dat Enge-
-land toen volstrekt ongenegen was, dien last-post
van Nederland over te nemen; later schijnt men
daarover van denkwijze te zijn veranderd. —
Wat den handel aangaat, die wordt slechts gedre-
-ven door twee huizen, waarvan de firma van
Rijckevorsel te Amsterdam wordt gezegd te ligui-
deren; daarbij komt nog, dat alle handelsarti-
-kelen met uitzondering van jenever en buskruid
in den vreemde worden aangekocht. — Van de
jenever is in het afgeloopen jaar van Nederland-
-sche schepen slechts eene met roemenswaardige
hoeveelheid ingevoerd, terwijl de eenige buskruid-
-fabriek door het verlaten der kust geen groote
schade zal ondervinden, omdat er betrekkelijk
weinig Hollandsch kruid wordt verkocht. —
Ten gerieve toch van deze beide huizen kan men de
jaarlijksche begrooting niet met ongeveer f 40.000
belasten. — Wat de bevolking betreft, ik geloof
wel dat enkele Elminezen ons met leedwezen zullen
zien vertrekken, maar evenzeer houd ik mij ver-
-zekerd, dat de massa er zich weinig om zal be-
-kommeren, vooral het handeldrijvend gedeelte,
dat zeer wel de groote voordeelen inziet, die
door den handel met de mailbooten worden ver-
-kregen. — Wat mij aangaat, ik zie vol-
-strekt geen bezwaar de overdragt zonder on-
-aangenaamheden aan het Engelsche bestuur te
bewerkstelligen, voornamelijk als H. E. tot leid-

— draad

-draad wil aannemen het door mij voorgestelde in mijnen brief van den 31 Julij j.l. A:= N:19 zeer geheim.-
Voorts voeg ik hierbij een brief van den gouverneur generaal Kennedij, welke waarschijnlijk na kennisneming de verbazing van U.E. zal gaande maken.-
Daar de gouverneur generaal Kennedij bij zijn gouvernement zeer gezien is, maakt dien brief mijne verwondering in de hoogste mate gaande.- Hoe kon de heer Kennedij zulk een brief schrijven? Hij plaatst mij in zekeren zin voor een feit, terwijl mij in de verste verte niets van den loop der onderhandelingen bekend is.- Ik kan mij niet wel voorstellen, wat daarvan de reden kan zijn.- Eerst meende ik, dat er brieven vermist waren, maar spoedig kwam ik tot de overtuiging, dat het tractaat in kwestie, zoo het reeds gesloten was, dan toch de sanctie der wetgevende magt behoeft, waaro, de gouverneur generaal Kennedij veiligt niet gerekend heeft.-
Ik antwoordde den heer Kennedij, die na het ontvangst van mijn antwoord naar hier wilde komen, dat mij officieel vande geheele overdragt niets bekend was en dat ik van meening ben, dat de onderhandelingen nog zoo ver niet zijn gevorderd. dat ik hem met den meesten spoed met het officieele bericht ter zake in kennis zal stellen, terwijl ik hem verder eenige gestelde vragen beantwoordde, in afschrift hierbij gevoegd.- Ten slotte nog een enkel woord:
Het is voor Nederland niet te wenschen dat de vertegenwoordiging door het opperen van onbestaanbare bezwaren of door het drijven van een of ander partij, geleid wordt, om het tractaat in kwestie te verwerpen.- Het behoud dezer gewesten heeft voor Nederland niet de minste waarde; daarin zijn alle met een gezond oordeel bedeelde personen, die met den toestand hier te lande bekend zijn, het eens.-
Sommigen meenen, dat men deze gewesten niet moet verlaten, omdat in de dagen der Fransche overheerschap hier de Nederlandsche vlag is bijeen waaijen.- Belalve het onvoldoende van het argument, is het feit onwaar.- Uit het archief blijkt, dat

de

de ambtenaren en officieren bij de inlijving van het Koningrijk Holland met het Fransche Keizerrijk den ambtseed aanden keizer hebben afgelegd, alleen omdat het varen van eene andere vlag dan de gebruikelijke een opstand bij de negers zou verwekken, besloot men de Hollandsche vlag te behouden. — Daar destijds de gemeenschap met Holland geheel gestremd was en wegens de daarop gevolgde gebeurtenissen van 1812 en 1813 heeft de keizerlijke Regering daar nooit geen aanmerking op kunnen maken. —

---

27 November 1870. — J. Martin, Commandant classinié to goor Nagtglas. — 2)

Monsieur le Gouverneur, Mon envoyé au Roi Amatifon est de retour depuis a matin vers 6 heures, il n'est point venu seul; une députation du Roi est amenie par son fils Azimia il y a aussi plusieurs des gens du roi Améki entr'autres le chef de Béin Tennekie. — Voici après un long palabre ce que j'ai appris et ce qui me semble être l'expression de la vérité. — Le Roi Amatifon regrette que j'aie pu être amené a suspecter ses intentions à l'égard du Roi Améki son hôte et son ami. — Il n'a jamais eu l'intention de s'opposer à son départ de Kingjabo avec ses chefs et leur suite. — Mais c'est Améki lui meme qui a rendu son retour pour le moment impossible par l'invitation qu'il a adressé au Roi Krakadia de lui envoyer quelques uns de ses chefs avec lesquels il avait un grand désire d'avoir une conférence. — Améki se trouve donc dans l'obligation d'attendre les Ashantis dont il a demandé la venue et sont en route pour se rendre à son invitation. — Il ne pourrait sans faire une offense grave au Roi Krakadia quitter Kingjabo maintenant et il en pourrait résulter pour Amatifon des embarras sérieux qu'ils veulent l'un et l'autre éviter. — Après le départ de cette députation d'Ashantis rien ne retiendra plus Ameki. —

Le

Le Chef Tennekie me confirme les paroles du fils du Roi Amatifon, tout ce qu'il vient de dire est de la plus exacte vérité et il est venu exprès pour enté-moigner.- Je profiterai donc du premier navire qui se présentera pour envoyer le Roi Améki soit à Axim soit a Elmina du qu'il sera libre de ses pas.- Veuillez agréer avec l'expression de mon respect mes salutations em-pressées.- Le Commandant Particulier d'Assinie

G. Martin

P.S. Tennekie et ses gens désireraient bien voir Mr Seaner lui ancien résident de Béhien.-

---

1) 24 November 1870.- G. Martin, Com.dt Assinie to gov.r Nagtglas.-

N.o 28.-

Monsieur le Gouverneur, Dès que j'ai eu l'honneur de rece-voir votre lettre datée de la corvette le HetLoo" le 21 de ce mois. lettre qui accompagnaient les dépêches venues par paquebot Anglais du 16.e.- Je me suis empressé d'expédier auprès du Roi Amatifon mon interprète chargé de lui faire connaitre votre arrivée sur rade et le désir que vous aviez de voir Améki le Roi de Béhien et sa suite, venir s'em-barquer à bord du HetLoo.- L'interprète devait également lui faire connaitre le plaisir qu'il me causerait en ne mettant aucune entrave au dé-part immédiat d'Améki.- La craintes que j'avais l'honneur de vous manifester dans ma lettre du 5 Novembre n'étaient que trop fondées et je viens d'en acquerir une preuve nouvelle hier, au retour de mon envoyé.- Après avoir don-né une première fois pour raison de ne pas laisser Améki descendre à Assinie alorsque je les faisais demander; Mr le Capitaine Hoar désirant l'entre-tenir ainsi que Eaméki, qu'il ne pouvait répondre qu'a un homme du commandant, il allégait deux jours plus tard à mon interprète comme raison le déterminant à conserver Améki près de lui, que le Roi des Ashantis lui avait fait dire qu'un de ses chefs et sa suite étaient en route

pour

pour venir saluer le vieux Roi Ameki de sa part et lui faire des amitiés. — Aujourd'hui le thème varie de nouveau, il accuse cette fois Ameki d'avoir fait dire au roi Ashanti Krakadia, que lui Amatifon le voulait vendre. — Et pour expliquer son refus de le laisser venir a Assinie, il dit: qu'ayant envoyé des gens pour savoir de Krakadia la vérité sur cette affaire — il fallait attendre le retour de ces gens — il fallait que dans un grand palabre Amatifon montre aux envoyés Ashantis qu'il n'a pas attenté a la liberté d'Ameki etc etc.

Devant un parti pris semblable que j'avais prévu de longue main de la part d'Amatifon, je ne puis que temporiser et malgré la peine que je ressens de seconder si mal vos excellentes intentions; je ne saurais pousser le choses a l'extrême et agir vigoureusement contre le mauvais vouloir flagrant d'Amatifon sans des ordres formels, que je vais demander à Mr l'Admiral Commandant en Chef. —

Monsieur Trackers qui était présent au retour de l'interprète et qui a assisté à un palabre avec des gens d'Amatifon, vous dira que je leur ai fait connaitre afin qu'ils en instruisent leur maitre; tout ce qui peut lui survenir de préjudiciable s'il s'obstine dans sa détermination de ne pas laisser à Améki la liberté de ses actions. —

Avant de porter à la connaissance de Mr l'Admiral, les faits que j'ais à reprocher à Amatifon; Je veux tenter une dernière démarche et mon interprète va de nouveau partir pour Kingjabo, j'aurai l'honneur de vous faire part de la réponse du Roi. — J'ai l'honneur ....

---

27 November 1870. — Goo^r Nagtglas at Assinié to com^dt Martin, Assinié. — 3)

N° 61a

Monsieur le Commandant, J'ai l'honneur d'accuser la réception de votre lettre d'aujourd'hui et je vous suis extrément obligé de la peine que vous vous êtes donné pour faire descendre le Roi Amekij vers la côte. —

Je

Je vous prie d'avoir la bonté, quand Ameky sera a Assinié de l'expédier par terre à Beïn toutes les places qui sont entre Assinie et Beïn étant de ses amis et bien intentionnés, de là il pourait avec les forces qu'il aura à sa disposition soumettre les villages situés entre Beïn et Axim que j'ai l'intention de ramener a l'autorité avant de partir pour Elmina et ainsi serait rétabli la communication dans cette partie de la côte qui faciliterait très l'expédition de vos mailes. — En attendant je ferais de mon mieux pour vous faire parvenir vos lettres qui sont envoyées de l'Europe et pour expédier celles que ne ont recevrons de vous d'Assinié. — Je vous remercis de l'accueil bienveillante que les deux officiers ont reçu de vous durant leur séjour a terre. —

P.S. Mr Schnerr a chaviré en allant aterre la premiere fois il n'a pas l'envie de se hasarder une seconde fois et vous prie de faire ses compliments aux chefs qui s'interessent a lui. —

---

3 December 1870. — Nr: 62. — Kabinet. — Com. Col. Goo: Nagtglas to Minister of Colonies. —

Nagtglas' voyage to Apollonia on "Het Loo"

Zoo als ik de eer had U.E. in mijne depêche van den 13 September j.l. Nr: 55 te melden, bestond het voornemen, dat ik mij met Z.M.S.S. Het Loo naar de afdeeling Apollonia zou begeven. —

Op den 17en deger scheepte ik mij in aan boord van genoemd oorlogsvaartuig en vertrok ik na eerst te Axim een detachement militairen te hebben doen landen naar Assinie, ten einde aldaar eene poging aan te wenden, om den Koning van Beïn, die zich sedert zijne vlugt uit zijn Rijk te Kinjaboe bevindt, naar Apollonia terug te brengen. — Niet tegenstaande alle pogingen door den Franschen Kommandant te Assinie (voor wiens voorkomendheid ik niets dan lof heb) aangewend, is opgemeld regerhoofd niet aan

aan boord van „Het Loo" kunnen komen, en zal als nu zijne reis over land naar Apollonia en Beïn, van welke part de Nederlandsche vlag waait, voortzetten. — Bij terugkomst van dusinie zijn in de kommen Eijersenie, Ampenie en Esiama, waar Engelsche vlaggen geheschen werden, eenige granaten geworpen en werden bedoelde vlaggen dan ook spoedig door de zoogenaand Engelsch gezinde bevolking gestreken. — Hoe gaarne ik opgenoemde plaatsen vande landzijde eene tuchtiging had willen doen geven, was het echter voor de landingsdivisie niet doenlijk te land te agiren zonder ten minste de manschappen door vermoeiende marschen langs het barre strand uittputten, waardoor de gezondheidstoestand der equipage te zeer in gevaar zoude gebragt worden, dan dat dit eenige vergoeding zoude geven voor een altijd twijfelachtig succes. — Om met sloepen van boord op bedoelde plaatsen te landen, bleef geheel buiten sprake daar de branding op dit gedeelte der kust zoo hevig is, dat de surf met zijn Kano er zelf tegen opziet, die te passeren. — Den 27ⁿ der vorige maand keerde ik weder te Elmina terug, waar ik alles in behoorlijke orde vond. —

---

3 December 1870. — Com. Col. Gooʳ Nagtglas to minister
Nº 64. — Kab. Zeer Geheim. of colonies. —

Ik heb de eer U. E. hierbij over te leggen:

1) Afschrift van eenen brief vanden gouverneur generaal van Sierra Leone, Sir Arthur Kennedij, aan den administrator der Britsche bezittingen te Cape Coast. —

2) Afschrift van een brief vanden administrator te Cape Coast, waarin hij o. a. eene conferentie met mij verzocht, ten einde eenige kwestien te bespreken. —

3) een paar imprimés tot het voorbereiden der bevolking bij een eventueele overdragt dezer gewesten aan het Engelsche bestuur. —

Hoewel ik te gelijker tijd U. E. depêches van 24 October

October j. l. L.S. H 15/Cs 17 zeer geheim, ontving, Lebik gevolg gegeven aan den aandrang der Engelsche regering en het hoofd van Elmina met eenige zijner raadsleden ontboden, waarna ik hen met de mogelijkheid van eene overdragt der forten en gebouwen aan het Engelsche bestuur bekend maakte.— Dit bericht werd met blijkbaren weerzin ontvangen en alhoewel ik hen voorhield, dat de Nederlandsche Regering het voornemen heeft, ten allen tijde hunne belangen te bevorderen, kwamen die ligt op te vinden menschen veldra in eene stemming, welke mij deed besluiten hun afscheid te geven.— Zij zeiden mij, dat zij den 3en dezer hun antwoord zouden brengen.—

Op gisteren had er eene groote vergadering in Elmina plaats, waarin eenparig werd besloten de Hollandsche vlag te behouden.—

Ik moet daarbij opmerken, dat het niet zoo zeer de kwestie van gehechtheid aan de Nederlanders is, die hen dat besluit doet nemen, maar deeze, dat hunne oude vijanden de Fantijnen hun zullen voorkomen.— Tegen het vallen van den avond hadden er eenige ongeregeldheden plaats, werd met steenen geworpen, groote optogten gehouden, terwijl de koning van Elmina, dien ik middelerwijl had ontboden, onmagtig zeide te zijn tegen te gaan.—

Het alarm riep de bezetting onder de wapenen, patronen werden uitgegeven, de passage over de brug, die de twee gedeelten van Elmina verbindt, werd belet, zoodat het des nachts ten 2uur rustig was en er verder geene bijzonderheden voorvielen.—

Een detachement mariniers en matrozen kwam heden morgen aan de wal, daar ik omtrent de houding der Inlandsche soldaten zoo een conflict plaats vond, vel eenigen twijfel voed.—

In de vergadering, die heden plaats vond, werd het volgende verhandeld: Het hoofd van Elmina vroeg ten eerste, waarom de Hollanders de kust willen verlaten, verklaarde namens de

Elmi-

Elminezen, dat hij naar aanleiding der mededeeling door mij aan hen en zijne grooten gedaan omtrent de mogelijkheid, dat de Nederlandsche bezittingen te dezer kuste aan het Engelsche Gouvernement zullen overgedragen worden, een algemeene volksvergadering belegd heeft en dat daarin besloten is, zij nimmer de Engelsche vlag zouden aan nemen; dat zij bereid zijn afstand te doen van de hun jaarlijks toegekende onderstand, ten einde het Nederlandsche gouvernement het beheud der kuste minder bezwarend te maken; voorts herinnert hij er aan, dat de Hollandsche vlag reeds meerdan 284 jaar van het fort waait, en wijst er op, dat de commendezen die veel geringer in getal zijn, steeds geweigerd hebben de Hollandsche vlag aan te nemen; zegt de Elminezen geen schapen zijn, die men maar zoo zonder hen gevraagd heegd te hebben of te vragen aan eene andere Natie kan overdoen, en eindigt met de verklaring, dat als het voorgenomen tractaat tot afstand van de Nederlandsche bezittingen ter kuste van Guinea moet uitgevoerd worden, zij liever Elmina vervoesten zullen dan zich onder Engelsch gezag te stellen, waardoor zij slaven zouden worden van hunne doodvijanden de Fantijnen. —

Na den koning van Elmina voerden nog eenige grooten het woord in opgemelden geest en werden de verschillende sprekers door mij in substantie als volgt beantwoord:

Dat de jaarlijksche uitgaven ten behoeve dezer bezittingen zeer aanzienlijk zijn, zonder eenige voordeelen voor het moederland af te werpen;

Dat het Nederlandsche gouvernement reeds uitgebreide Koloniën in Oost- en West Indie heeft en geene andere bezittingen meer verlangd;

Dat de Hollanders het fort op de Portugeezen veroverd hebben, en dus daar meester in zijn;

Dat zij bij hunne kostumen de vlaggen zullen kunnen blijven voeren, die zij verkiezen, en dat het Nederlandsche gouvernement niet in gebreke zal blijven,

bij

bij een eventueelen overgang dezer bezittingen aan Engeland, om de belangen van den Koning, grooten en bevolking, die tot nu toe onder Nederlandsch gezag gestaan hebben, te behartigen. —

Zij waren daarmede niet te vreden en verzochten mij nooit meer over de zaak te spreken met hen, welk verzoek ik onbeantwoord liet. —

De heer Nsaker zoo als H. E. uit zijnen brief zult ontwaren, heeft verzocht den 2en dezer Z. M. S. „Het Loo" te zijner beschikking te stellen, om met mij te confereren. — Daar zijne visite door de bevolking niet zeer voorkomend zou zijn opgenomen, daar de gemoederen door het daags te voren vernomen bericht in zeer opgewonden toestand verkeerden, heb ik voorgesteld zijn bezoek tot den 6en dezer uit te stellen. — Door het gebeurde op gisteren avond ben ik even wel tot de overtuiging gekomen, den heer Nsaker aan te raden zijn bezoek uit te stellen tot dat het tractaat geheel ter uitvoering gereed is, daar men nu toch immers in het omgekeerde verkeert of bedoelde conventie de sanctie der wetgevende magt zal erlangen. —

---

4 December 1870. —

From the administrator of Her Britannic Majestij forts and settlements on the Gold Coast,

To the King, Chiefs and people of Elmina, and of the Netherlands possessions upon the Gold Coast.

Mij good friends,

His Excellencij Colonel Nagtglas will have informed you of a proposed transfer of the forts belonging hitherto to His Majestij the King of Holland, to Her Majestij the Queen of England. I fear that partlij from a misapprehension of the circumstances attending this proposed step, and partlij from other causes, certain people among you maij not be disposed to view this proceeding in its proper light. — I deem it mij duty, under these circumstances, and with the permission of His Excellencij the Netherlands governor to laij be-

before you the following statements. –
Should the cession take place, your native feelings will be respected bij Her Majestijs government in as complete a manner as possible. – You will receive justice, administered with an impartial hand. – Every means will be taken to bring about a good feeling between yourselves and your Fantee brethren, and to put you upon a firm and equable footing with them. – I appeal to you, in proof of this promise, to read the inclosed letter and proclamation, which are being widelij distributed throughout the protectorate. – My present dealings with the King of Ashantee tend to prove that that monarch is anxious to enter into a peaceful understanding with us. – He has already, in proof of his good intentions sent down Fantee captives, long detained at Kumassie. – He has also requested me to allow his messenger to pass to Elmina, immediatelij to recall Atjempon and his people. – He has sent to recal his armij from the Volta, and the exchange of Fantee and Ashantee prisoners will take place at the end of the year. –
Under these circumstances, I offer you, in case the transfer of the Netherlands possessions to Her Majestijs government should be completed, the protection of the British flag. –
In case you should not be disposed to accept mij arguments, allow me to shew you the reverse side, as a sincere friend, and the representative of His Netherlands Majestijs allij, the Queen of Great Britain and Ireland. –
The Netherlands forts, being bona fide Netherlands propertij and the Dutch government purposing to abandon them for their own reasons, become equallij bona fide British propertij bij sale and purchase. – It is therefore a self evident proposition, that Her Majestijs government will be justified in occupying the forts of Elmina, Sacondee, Chamah, Axim, Boutrij and

others. – It

It is true that we do not wish to force our protection upon you, and therefore you can remain, doubtless, under no protection. —
But assuming that you refuse our protection, and that the Netherlands government, in pursuance of its own rights, shall have abandoned its possessions and ceded these forts to us, have you considered your position? Are you in a condition to protect yourselves against the numerous tribes around you, with whom you are already at war, supposing that by refusing the protection of Her Majestij's government, you force that government to remain neutral after the departure of your hitherto protecting power?
These are grave questions for your consideration, and I trust you will weigh them well. —
In conclusion I again desire to assure you of a just and moderate rule from Her Majestij's government, and of impartialitij and protection in everij waij, consistentlij with sense and reason, should the proposed transfer be concluded. —

government House, Cape Coast
December 4th 1870. —

H. Rucker
administrator of H. B. M. forts and settlements upon the Gold Coast. —

---

5 December 1870. — Com. Col. Govt Nagtglas to Minister of Colonies. —
N° 65. — Kabinet Zeergeheim

Ter beantwoording U. E. zeer geheime depeche ddo 24 October j. l., 2de N 14/N° 16, heb ik de eer U. E. mede te deelen, dat in den laatsten tijd van uit Cape Coast mijne pogingen ter bevordering van vrede en verzoening tusschen de Elminezen en Fantijnen meer ondersteuning vonden, dan vroeger wel het geval was, en beschouw ik het openen van den weg over land naar Cape Coast van Elmina, U. E. medegedeeld bij mijne Kabinets missive van den 4 November j. l. N° 60, al is het dan voor-

-loopig naar voor onze in uniform gekleede politie-
-agenten, als eene eerste schrede op den weg tot vrede.-

Het afschrift Uwer Exc. depeche aan den minister van Buitenlandsche zaken, dd° 13 October j.l., Lett X[13] zeer geheim, is mede bij mij ontvangen en komt het mij voor in verband met mijne kabi-
-nets missive dd° 31 July j.l. n° 119, waarin ik de eer had H.E. eenige voorstellen te doen omtrent de toekomstige houding van het Nederlandsche gou-
vernement ter kuste, dat bij eventueel beeindigen der bestaande betrekkingen met Nederland zoowel aan den koning en grooten van Elmina als aan de overige negerhoofden der plaatsen, waar zich een fort bevindt, het toekennen eener geldelijke belooning aan die personen het meest aan te bevelen zoude zijn, om op een vriendschappelij-
-ken voet te scheiden.- Eene som van f. 3000.- bestemd voor de 5 afdeelingen, Axim, Dixcove, Boutry, Saccondee en Chama komt mij voor voldoende te zijn, terwijl ik voor Elmina en desselfs grooten eene som van f. 800.- beschikbaar wenschte te stellen, echter onder dien verstaande, dat met het uitreiken dier gelden door mij naar omstandig-
-heden kan gehandeld worden.-

Wat betreft het niet volharden van de zijde der El-
-minesche neger regering in hare houding die het verwezenlijken van de dezerzijdsche welwillende voornemens zou bemoeielijken, moet ik tot mijn leedwezen bekennen, dat ofschoon zij wel niet het voornemen heeft door verzoekschriften de veinige ingenomenheid met de aanstaande regeling aan den dag te leggen, zij toch het voornemen heeft ernstig er tegen te protesteren en zal het alleen door groote voorzigtigheid en met veel beleid aan de Engelschen gelukken, zich hier ongestoord te vestigen.- Het is dan ook mijn ernstig streven de negerhoofden zoo veel mogelijk tegen allen verzet te waarschuwen en er met nadruk op te wijzen, dat zulks niet dan nadeelig op aller belangen kan terug werken.-

Omtrent

Omtrent den geest, die hier thans onder de bevolking heerscht, veroorloof ik mij N.E. te wijzen op mijn zeer geheim schrijven van den 3en dezer N= 64.-
Gaarne wenschte ik N. E. in overweging te geven om als de belangen van het gouvernement het toelaten bij de uitvoering van het tractaat nog een oorlogschip van grooter charter dan het hier thans aanwezige naar hier af te zenden, om op alle onvoorziene gebeurtenissen te zijn voorbereid.-

---

5 December 1870.- Com. Col. Gos= Nagtglas to
N= 68.- Kabinet, Zeer geheim.- Minister of Colonies.

Uit verschillende bij mij ingekomen berigten blijkt het mij, dat bij eene eventueele overgave onzer bezittingen te deze Kuste aan het Engelsche gouvernement het verzet der negers en voornamelijk der Elminezen zeer ernstig dreigt te worden.
Opschoon eenige goedgezind, is het grootste gedeelte der inwoners zeer op de Engelschen verbitterd en zou er reeds volgens geruchten Kruid en lood aan de Kwartieren alhier uitgedeeld zijn, om den Engelschen gouverneur bij zijne Komst te trachten te vermoorden. De inlanders verkeeren in het denkbeeld, zoo wordt mij gerapporteerd, dat de op handen zijnde regeling tusschen de beide gouvernementen geheel en al zonder voorkennis der hooge Regeringen in Europa geschied, en zeggen dat ik, de boekhouder Le Jeune, benevens twee andere ambtenaren, wier naam mij niet genoemd is, deze bezittingen aan de Engelsche verkoopen en om met geweld willen beletten van hier te vertrekken.-
Deze en soortgelijke berigten, opschoon zij door mij niet allen voor goeden munt aangenomen worden geven mij de overtuiging, dat eene opposite van de inlanders in hunne domheid tot het uiterste gedreven kan worden en veroorloof ik mij N. E. beleefdelijk in overweging te geven, voor het geval het aankangige traktaat tot uitvoering moet komen, een sterk bemand en gewapend oorlog-

-schip naar hier te zenden, zooals ik reeds in mijne depêche N°65 te verzoeken de eer had, ter verdediging der hier aanwezige Europeanen.-
Volgens mijn gevoelen is de Ashantijnsche vaandrig Atjempon de man, die de bevolking het meest tot verzet aanspoort en stel ik mij dan ook voor, hem zoodra ik positieve berigten omtrent de overgave ontvang van hier te verwijderen.-

---

16 December 1870.- N°70.- Kabinet.- Com. Col. Govr Hagtglas to Minister of Colonies.

Als een vervolg op mijnen brief van den 5^en dezer N°68, zeer geheim, heb ik de eer U.E. kennis te geven, dat de bevolking zich niet aan verdere ongeregeldheden heeft schuldig gemaakt niettegenstaande er eene groote begrafenisplegtigheid heeft plaats gehad, waarbij gewoonlijk eene zeer aanzienlijke hoeveelheid geestrijk vocht wordt gebruikt.-
Ik vertrouw, dat de door mij genomen maatregelen daaraan wel eenig deel hebben.-
Ik heb de batterij, die het Kroom beheerscht, met vier stukken vermeerderd; de victualie van Z.M.S. Het Loo, die buiten in een pakhuis was opgelegd, is in het fort overgebragt.- de munitie der redoutes is ingenomen.- Voor het niet denkbaar geval, dat wij ingesloten worden, heb ik nog 50 vaten zoutvleesch van 1868, welke ten gevolge van een bekoelijk toezigt nog in zeer goede conditie zijn, voor bijna drie maanden leeftogt van genoemd oorlogschip, benevens eene aanzienlijke hoeveelheid water.- Hoewel ik van oordeel ben, dat men onder soortgelijke omstandigheden op het ergste moet zijn voorbereid, voed ik evenwel de overtuiging, dat de negers het hoofd in den schoot zullen leggen.- Zooals ik de eer had reeds aan U.E. mede te deelen, is het geene voorliefde tot onze vlag, tradities of gewoonten, die hen tot verzet aanspoort, maar teleurgestelde eigenliefde, omdat zij nu de Fantijnen, hunne aartsvijanden niet meer kunnen uittarten onder de muren

van

van Elmina te komen, waar zij, de Eminezen, door ons geschut waren beschermd. — Om die reden willen zij dan ook elke andere vlag, behalve de Engelsche aannemen. — Hierbij voeg ik een schrijven vanden administrator H. F. Nisser te Cape Coast, het welk hij mij verzoekt aan de koopden te Elmina ter hand te stellen.
Daarin geen bezwaar vindende heb ik aan dat verzoek voldaan. Na de negerregering daarmede in kennis gesteld te hebben, hetgeen zij rustig aanhoorde, wilde ik haar het document ter hand stellen, doch zij weigerde dit aan te nemen. — Ik moet hier alweder bijvoegen, dat de neger bijzonderen eerbied voedt voor manuscripten, zoodat ik van oordeel ben, dat het meer de vrees is, dat zij zich door de aannemning van dat schrijven tot het een of ander zal verbinden, dan wel eene afkeuring van den inhoud. — Wanneer eenmaal dezaak beslist is, verwacht ik weinig tegenstand. —
Wel hebben de negers een fetiche-eed afgelegd, waarbij zij zich verbinden de Engelsche vlag niet te zullen aannemen, doch Kwartier2, eene sterk bevolkte wijk, benevens de kleurlingen hebben daaraan geen deel genomen, zeggende dat zij toch niets tegen den wil der blanken kunnen uitrigten, en zij de stad niet aan eene verwoesting willen blootstellen.
Deze meening wordt ook door de meesten der tegenstanders gedeeld, hoewel zij daarvoor niet openlijk durven uitkomen.
De verwijdering vanden Ashantijnschen aandrang Atjempon, die tot tegenstand aanzet, zal daartoe veel bijdragen. —
Dat schrijven van Atjempon kan ik mij gereedelijk verklaren, omdat de Koning van Ashantijn, wanneer Elmina aan de Engelschen zal zijn overgegeven, van Grand-Bassam tot de Volta, nergens eene strandplaats zal vinden, waar hij zulke betrouwbare vrienden heeft als te Elmina

Het

Het komt mij voor, dat de Engelsche regering in deze
zeer vat te voorbarig heeft gehandeld, maar is
dit niet door de Nederlandsche geprovoceerd?
In den brief van Earl granville vanden 24 October
j.l. aanden Britschen vertegenwoordiger te 's Hage
komt toch voor " Hij (H.M. government) readelijk
acknowledges the desire manifested bij the Nether-
-lands government to bring the affair to a speedij
conclusion etc. " — Daar het gerucht der over-
-gave toch hier van algemeene bekendheid is ge-
-worden, zoo zal het noodig zijn, dat met de uit-
-voering niet worde gedraald. — En kunnen
zich toch complicatiën vormen, die vele moeijelijk-
-heden mede kunnen brengen, zoodat een spoedig
handelen allezins wenschelijk is. —
Den 12en dezer ontving ik een schrijven van den
assistent belast met het bestuur in de afdeeling
Dixcove, mij meldende, dat de aldaar in garni-
-zoen zijnde inlandsche militairen tegen hem
in verzet gekomen waren en hij niet vertrouwende op
de bevolking voor ernstiger vreesde. — Op mijn
verzoek vertrok Z.M.S. Het Loo onmiddelijk der-
-waarts en bragt den 14en in den morgen hier ten
anker gekomen 5 der beklaagden gevankelijk over. —
Ook zoude volgens berigten van opgemelden
ambtenaar de Nassaschen het voornemen hebben
een aanval op Empadok en Akanta te doen en
is de bevolking dier streek dan ook naar de bossen
getrokken, om den vijand het voortdringen te be-
-letten. — Daar volgens verklaring van de
boodschappers die opgemelde tijdingen ter kennis
vanden ambtenaar te Dixcove bragten, de vijand
nog niet gezien is, kan ik het gerucht omtrent het
plan van een inval door de Nassaschen slechts
onder de grootste reserve mede deelen. —
Ten slotte kan ik hier nog bijvoegen, dat naar
aanleiding mijner bemoeijingen de weg naar
Cape Coast eerlang zal geopend worden. — Of er
veel gebruik van zal worden gemaakt, betwijfel
ik zeer; er zullen jaaren voorbij moeten gaan,

voor-

voordat het algemeen vertrouwen zal zijn terug-
gekeerd.-

---

21 December 1870.- Com. Col Govr Nagtglas to
Cl^o 72.- Kabinet Geheim.- Minister of Colonies.

Ik heb de eer N.E. hierbij over te leggen een brief van den administrateur te Cape Coast, geleidende het afschrift van een brief van den Koning van Askantijn, waarbij de laatste niet meer en niet minder dan een bezitregt op de forten te Elmina wil doen gelden.- Tevens voeg ik hierbij het antwoord, hetwelk ik op dat schrijven aan den administrateur heb gegeven.-
Uit deze stukken zult N.E. den geheelen toedraagt der zaak duidelijk kunnen ontwaren, waarom ik het onnoodig acht deze absurde reclame nog nader toe te lichten.-
Het kan mogelijk zijn, dat de zaak zich volgender wijze heeft toegedragen, hoewel dit in de verste verte niet alleen geen bewijsgrond voor de boven bedoelde reclame oplevert, maar in tegendeel de geheele zaak tot eene handelstransactie reduceert.- De Koning van Denkira ontvangt van de West Indische Compagnie een maandelijksch bedrag van twee oncen stofgoud tot het bevorderen van den handel; van grondrente der forten te Elmina kan geen sprake zijn, omdat die op de Portugezen zijn veroverd; als bewijs ontvangt hij daarvoor den zoogenaamden Kostbrief.- Nu voert hij door den Koning van Askantijn, wiens Rijk aan het zijne grenst, overwonnen en de goederen alsmede de Kostbrief vallen den overwinnaar in handen.-
Daarna vraagt de Askantijnsche overweldiger aan den opperhoofd man te Elmina of het hoofd van genoemde compagnie dat de betaling van den kostbrief aan hem wilde voldoen, daar hij dien in bezit heeft; men zal daarop geantwoord hebben: " wanneer gij de schuld van den Koning van Denkira,

viens

wiens goederen zij prijs hebt gemaakt, betaald, dan hebben wij geen bezwaar, den maandelijkschen kostbrief te voldoen, waaraan dan ook tot heden gevolg is gegeven.— Ten slotte teg ik hierbij de verklaring af, dat op grond van tradition en bestaande documenten de kostbrief, die niets anders inhoud dan dat er maandelijks twee oncen stofgoud aanden koning van Ashantijn zal worden betaald, er niet de minste grond bestaad, om de vordering van den koning van Ashantijn in overweging te nemen.—

---

22 December 1870.
N° 74.—

Govr Hagtglas to Martin,
Com^dt Assinie.—

Monsieur le Commandant,

Ayant appris que beaucoup d'Ashantis sont en chemin pour Tinjaboe et qu'ils ont l'intention d'escorter le Roi Amekij à Beïn, je prends la liberté de faire un appel à votre bienveillance et vous demander votre coöpération pour empêcher les Ashantis de se rendre à Apollonia où leur arrivée ne causerait que du désordre.—

Comme je suis informé la communication entre Assinie et Apollonie est à présent retablie et rien ne peut empêcher le Roi Amekij de partir pour Bekïen accompagné de ses propres sujets, et selon mon opinion la présence des Ashantis servira seulement a creér des tribulations qui mettront même le repos dans nos possessions sur cette côte en danger.— En peu de temps j'espère pouvoir vous communiquer que la route entre Beïn et Axim sera aussi ouverte et que nos couriers pourront se rendre d'Assinie à Axim comme au par avant.—

5f 30
f 17.10

Confidentiël

Kabinet Missives

van Januarij t/m December

1871

Inventn. nr= 726

[End of Confidential Letters]

Confidential Letters to the Minister of Colonies.
1871.

Archief der Nederl. bezittingen ter kuste van Guinea Inventr. 726.

4 Januarij 1871 — Com. Col. Gov. Nagtglas to Minister of
N. 75. Kabinet. — Colonies.

De rust is te Elmina niet weder gestoord geweest.—
Op den 16en December j.l. kwam hier de Heer C. Bartels met
een verzoek van den Engelschen administrator of hij den
Elminezen de voordeelen mogt voorhouden, welke aan
den overgang onder de Engelsche vlag zijn verbonden.
Ik had daar niets tegen, doch de neger regering ver-
langde, dat ik daarbij tegenwoordig zijn zou.—
Dit geschiedde, doch toen stelde zij als voorwaarde,
dat de Heer Bartels niet den afstand der forten
mogt aanroeren, maar wel over den vrede mogt
spreken.— In zekeren zin verviel dus zijne zending
doch er werd vastgesteld, dat er eenige Fantijnen
naar Elmina zouden komen, om over den vrede te
handelen.— Wijders vraagde zij mij of zij
een paar afgezanten naar Holland mogt zenden
om aan Hare Excellentie hare bezwaren kenbaar te
maken.— Dit werd door mij toegestaan, waarbij
ik haar tevens mededeelde, dat alle kosten voor
hare rekening zullen komen.— Er zijn bijna 14 da-
gen verloopen en men heeft er wel over gesproken,
doch ik veronderstel, dat zij niet bij magte zijn d
daartoe vereischte som bijeen te krijgen, zoodat er
wel niets van komen zal.— Mijne pogingen om
hen daarvan terug te houden misluckten geheel, i
geloof dat die hen juist aanspoorden, om te trachten
hun voornemen ten uitvoer te brengen.—
Van Apollonia heb ik alleen vernomen, dat de ko-
ning Amoky spoedig naar zijne hoofdplaats Bekien
zal vertrekken, maar tot mijn leedwezen moet ik
er bijvoegen, dat een troep Ashantijnen hij zijnge-
volg zou mede komen.— Onmiddelijk schreef ik
aan den kommandant van Elmina, om de Ashan-
tijnen niet te laten passeren, als hij dat kon belet-
ten.— De weg tusschen Elmina en Bekien is ge-

-heel open; - dit is niet het geval met dat gedeelte, het-
-welk tusschen Bekien en Axim ligt en waarde bewoners,
niettegenstaande de vermaning, die Z. ed. S.S. „Ketjoe"
kunden 28ste November j.l. gaf en waarbij eenige men-
-schen aanwaamen, zich nog niet willen onderwerpen, -
waarschijnlijk draagt daartoe bij het overbekende gerucht,
dat de geheele kustlijn onder de Engelsche vlag komt. -

Dixcove is geheel herbouwd, alles is er rustig
en er is veel handel; de poging tot verzet van eenige
militairen is in de geboorte gesmoord, en de aanstokers
zijn naar Elmina overgebracht, om gestraft te worden. -
Omtrent eenen inval van de zijde der Wassa's heb ik
niets meer vernomen. - De Chamaschen zullen waar-
-schijnlijk met het volk van Commenda gaan vechten,
daar de laatstgenoemden een man van Chama heb-
-ben doodgeschoten. -

Het is een verblijdend verschijnsel dat van het herstel
der gemeenschap over land tusschen Cape Coast en El-
-mina door velen wordt gebruik gemaakt en dit
tegen mijne verwachting zoospoedig geschiedt. -
De heer Nisser heeft mijne toestemming verzocht, om hier
ter plaatse met de koopen op den 2den dezer te abou-
-cheren. - Ik heb de opmerking gemaakt, dat hij
ten opzigte van den voorgestelden afstand nog al
praematuur handelt; hij zegt ten deze instructien
van zijn gouvernement te hebben ontvangen. -

---

3 Januarij 1871. Same to same.
N° 75 a. -

Ik heb de eer N. G. de ontvangst te berigten van N. G.
depêche dd. 26 November 1870, L 16 N° 18, geleidende
eene missive van den Britschen gezant te 's Gravenhage,
houdende het verzoek, om den Ashantijnschen groot-
-vaandrig Atjempon Jouw en zijne volgelingen van
Elmina te verwijderen, omdat hij het tot stand brengen
van den vrede tusschen de Eminezen en Fantijnen
verhindert. - Het verblijf van Atjempon te
Elmina is een der grootste hinderpalen tot het verkrij-
-gen van den vrede en zeker heb ik geen middel on-
-beproefd gelaten, om hem te verwijderen; hij wil

echter

echter niet vertrekken zonder speciale last van den Koning van Ashantijn. — Reeds twee malen heb ik aan dien vorst het verzoek gericht, om Atjempon terug te roepen, eens door tusschenkomst van den Engelschen administrateur Ussher, wien ik den brief in afschrift hierbij gevoegd, open heb toegezonden, doch geen antwoord ontvangen. — Ik kan hem alleen met geweld verwijderen, maar dan moet ik daartoe eerst des Konings magtiging verzoeken, daar dit gelijk staat met eene oorlogsverklaring en alzoo in strijd zou zijn met Art. 12, van het Algemeen Reglement van bestuur voor deze bezittingen. — Wanneer de onzekerheid omtrent het overgeven dezer bezittingen aan Engeland zal hebben opgehouden, dan zal ik hem gevangen nemen en met het oorlogschip „Het Loo" naar Akinie doen overbrengen van waar hij ongestoord Coomassie kan bereiken. — Voor dien tijd zal ik echter niet met geweld handelen, alvorens daartoe de magtiging te hebben verkregen. —

---

4 Januarij 1871. — Same to same. —

N°. 25

Veroorloof mij vijders aan U. E. op te merken, dat het van het uiterst gewigt is, dat aan den tegenwoordigen toestand van onzekerheid zoo spoedig mogelijk een einde wordt gemaakt. — Die toestand is ernstiger dan men velligt a priori vermoedt en zou aanleiding kunnen geven tot het mislukken der overdragt die mijns inziens voor Nederland belangrijke voordeelen zal opleveren. — De Koning van Ashantijn zal zijne vermeende regten op het fort te Elmina niet zoo gemakkelijk opgeven en vanneer men hem den tijd laat, om zijn leger bijeen te trekken, dan wordt velligt de magtiging tot de overgave dezer bezittingen aan de Engelsche Regering ontvangen, vanneer een gedeelte van Apollonia, zoo niet meer, door de Ashantijnen bezet is. — Kan dan de consentie in zake worden uitgevoerdt en zal de Engelsche Regering daarmede genoegen nemen? te meer daar de bevolking, die zich door de Ashantijnen sterk

sterk waant, door hun opgeruid geker in verzet zal komen. —
Ook blijf ik bij mijn gevoelen, uitgedrukt in mijn schrijven van 5 December a°p° N°68, dat in de dagen van overgang dezer gewesten aan de Engelsche Regering een tweede oorlogschip noodig is. —
Met al den ernst, die het onderwerp vordert, breng ik met de meeste bescheidenheid mijn gevoelen onder de aandacht van Uwe Excellentie, opdat door eene spoedige oplossing vele moeijelijkheden kunnen worden voorkomen. —

---

15 Januarij 1871. — Same to same. —
N°5. — Kabinet, Geheim. —

De vrede tusschen de Fantijnen en Elminegen is feitelijk hersteld, de gemeenschap met het binnenland en met Cape Coast gaat ongestoord voort. — Ik vrees echter, dat men tot geene overeenstemming zal geraken, vanneer de Ashantijnsche grootvaandrig Otjenpon niet wordt verwijderd en de Fantijnen de communicatie weder zullen beletten. — Ik voeg hierbij het afschrift eener correspondentie, die ik over dat onderwerp met den Engelschen administrator gevoerd heb. De gezondheidstoestand is nog hoogst ongunstig, ook onder de inlanders. —
Uit bijgaande brieven zult U. E. het overlijden vernemen van drie Europeanen binnen den tijd van fijf dagen. — De Engelsche administrateur bragt nog op den 11en dezer een bezoek en vroeg mijne toestemming tot eene zamenkomst met de hoofden van Elmina en daar van mijne zijde geene bezwaren hiertegen bestonden, werd er dan ook den zelfden dag eene vergadering in het hoofdkasteel gehouden, waarbij behalve de negerhoofden van Elmina ook die van Chama en Saccondee tegenwoordig waren. — De heer Nsher deelde mede, dat zijn bezoek een tweeledig doel had, namelijk 1) om kennis met de negerhoofden te maken en den vrede te bevorderen en ten 2) om de bevolking de verzekering te geven, dat bij eene eventueele overgave der Nederlandsche bezittingen te dezer kuste

aan

aan het Engelsche bestuur, zij aanspraak op die be-
-scherming en ondersteuning zouden alangen, welke
de overige volken onder Engelsche protectie heedsge-
-nieten. — Door het negerhoofd van Elmina
werd in substantie geantwoord, dat hij er ook veel
prijs op stelde, de vrede hersteld werd, doch dat de En-
-gelsche gouverneur van geen overgave aan zijn gouver-
-nement van deze bezittingen wilde spreken. —
gemeld negerhoofd vilde daarop tot den oorsprong
van den oorlog teruggaan en de grieven bloot leg-
-gen, die de Elminezen tegen de Fantijnen hebben,
doch hij werd in deze zijne beschouwingen gestuit,
even als nog enige andere Elminese grooten, die
hetzelfde trachten te doen, door den heer Nisser, die-
-ken mededeelde, dat hij niet gekomen was, om de oor-
-zaak en de gevolgen van dezen laatsten oorlog,
die de Elminezen even moede zijn als de Fantijnen
te bediscusseeren. — Daarna verklaarde hij
zich bereid, alser grieven bestonden die, voor zoo veel
in zijn vermogen was, uit den weg te ruimen, doch
dit meer als particuliere aangelegenheden beschouw-
-ende vlerf hij op aandringen het groote doel, her-
-stel van den vrede eerst te bereiken. — Na her-
-haalde betuigingen, dat de Elminezen ook vrede
wilden, maar van geen Engelsche heerschappij ver-
-achten te hooren, ging de vergadering, die voor
het algemeen kalm was uit een. —
Berigten van de buitenforten tot den 13en dezer alhier
ontvangen melden, dat alles rustig is met uitzon-
-dering in de afdeeling Boutry, waar eenige da-
-gen geleden door de Wassasche op twee dagreizen
van de kust de grenzen overschreden zijn in de na-
-bijheid van het dorp Empahóh. — Bij een gevecht,
dat daarop met de Wassaschen en Akanta's gele-
-verd is, werden eerstgenaemde verpligt zich terug
te trekken. — Door den heer Nisser ben ik uitge-
-noodigd een bezoek te Cape Coast te komen brengen. —
Ik stel mij voor, dat bezoek over land in den loop
van de volgende week te brengen en tevens met de ne-
-gerhoofden dier plaats, die mij reeds van vroegere

jaren

jaren bekend zijn, te spreken. — Velligt dat ook deze zamenkomst er toe bijdraagt, om het sluiten van den vrede te bespoedigen. —

---

24 Januarij 1871. — Same to same. —
N° 7. — Kabinet. —

... De bevolking van Wassa, zoomen zegt onder aanvoering van zekeren Charley van Annamaboe, heeft ten laatste een inval in Ahanta gedaan, doch werd door de Ahanta's teruggeslagen, niettegenstaande zij van achterlaadgeweren waren voorzien, waarvan de patroonhulsen mij zijn toegezonden. — De Ahantas hadden 7 dooden, terwijl de vijand 15 Koppen achterliet. —
Een nieuwe aanval wordt dagelijks verwacht. —
Op den 20ⁿ dezer heb ik vergezeld van den secretaris Le Jeune en den officier van gezondheid 2ᵉ klasse Luther een bezoek gebragt bij den Engelschen administrator te Cape Coast en maakte ik dezvaarts de reis over land, om de Elmineesche bevolking vertrouwen in te boezemen. — Aan de zoete rivier werd ik ontvangen door den secretaris van den Engelschen administrator, die vergezeld van een tweetal politie-agenten mij tot Cape Coast begeleidden, alwaar ik zonder eenige stoornis aankwam. — De ontvangst aldaar was zeer beleefd en vond ik zelfs bij de negerhoofden, die ik den volgenden dag ten huize van den heer Hutcher ontmoette eene zeer gunstige stemming jegens de Elminezen, hetwelk mij hoop geeft op een spoedig eindigen van de vijandige verhouding tusschen de Fantijnen en laatstgenoemde bevolking. —
Intusschen gaat de gemeenschap met Cape Coast ongestoord voort, terwijl de omtrek van Elmina overal veilig is. — Gedurende mijn verblijf te Cape Coast vernam ik eene tijding, die als zij zich bevestigt, ontwijfelbaar de rust en veiligheid in onze bezittingen in groot gevaar brengt. —
Een handelsagent namelijk deelde mij mede, dat hij bericht ontvangen had van zijn factorij Louder te Assinie, hetwelk voorloopig door het Fransche gouvernement verlaten is, dat een aanzienlijk aantal

Ashan-

Ashantijnen (het juiste getal was niet bekend) zich op weg bevond naar Gelien, ten einde aldaar de Koning van Apollonia omtrij in zijn gezag te herstellen. — Volgens zeggen waren zij reeds tot Afoodjenoe (Dromokrom) genaderd. — Had ik in mijne vorige rapporten reeds de eer N.E. mede te deelen, dat de aanwezigheid te Elmina van Atjempon en de Ashantijnen het voornaamste bezwaar zijn tegen het sluiten van den vrede met de Fantijnen, stellig zal dat bezwaar nog grooter worden, als er op nieuw versterking komt van eene Ashantijnsche magt, die met de geringe middelen, welke ik tot mijne beschikking heb, moeijelijk in bedwang zal te houden zijn. —
De inlandsche soldaten zijn tegen de Ashantijnen niet te vertrouwen en schijnen een bijgeloovige vrees voor hunne magt te koesteren, zoodat mij niets overblijft dan de landingsdivisie van „Het Loo", die veldra even noodig zal zijn te Elmina, om Atjempon te verwijderen als aan de Ancober, om het doordringen van de Ashantijnen aan die zijde te beletten. —
Ik neem bij deze de vrijheid nog maals met alle bescheidenheid bij N.E. aan te dringen op eene spoedige uitzending van nog een oorlogschip van grooter charter dan het thans hier gestationeerde, want mogt de overgave onzer bezittingen aan Engeland al niet plaats hebben, voorzie ik toch, dat in den vervolge onze positie tegenover de inlanders onhoudbaar zal wezen als wij op een gegeven oogenblik niet krachtig kunnen optreden. — Ik moet N.E. nog opmerken, dat de voorraad kolen van „Het Loo" zeer afgenomen en dat genoemd schip nog slechts voor ruim 4 maanden victualie aan boord heeft. —
Waaronder het benoodigde voor de te huis reis, die 80 dagen duren kan, begrepen is. —

---

31 Januarij 1871. — Gouv. dagtogt. to Gouv. Kennedy Sl.
№ 25a

Sir Arthur Kennedy, Sierra Leone. —
My dear governor Kennedy, I have to apologize for not giving Y.E. an earlier reply to Y.E. letter of

of the 30th of December A.P. which reached me on the 12 inst., but the loss of Sin Europeans within a few days acted so depressive to my mind, that I must recover first before I was able to give Your Exc. an answer. — With regard to the absurd claim of the king of Ashantee as Y. E. has received my answer by Mr. Ussher H.B.M. administrator at Cape Coast, I can say no more as I have already stated. — I agree entirely with Y. E. opinion about the expulsion of the Ashantee Chief Atjampon and accordingly I applied some time ago to the government at home to allow me to expil Atjampon, but I did receive no answer. — I must be autorized by the government to remove the Ashantee Chief as it will led undoubtly to a war with the Ashantees, and my instructions say most plainly that I must take care to avoid anything that will bring on a war with the natives, but as soon the government will comply with my request, I shall be too happy to put Atjampon on board of our man of war and to send him elsewhere. — I have ... Nagtglas

---

26 Februarij 1871. — Com. Gl. Gov. Nagtglas to Minister of Colonies. —

Nr. N 26 Kabinet, Zeergeheim.

Ik heb de eer gehad te ontvangen U. E.1 zeer geheim schrijven vanden 21 January j.l. 2e A/Nr. 1, en wil trachten de verschillende opmerkingen aan U. E. te verklaren, aanvangende met de laatste zinsnede der 4e alinea. — Engeland is even onmagtig als wij, om in het binnenland tegen den zin der inlanders iets te ondernemen; de Koning van Ashantijn heeft de Engelsche Regering ter kuste in een moeijelijk dilemma willen brengen, daar hij van de magteloosheid dier regering in zake Atjempon goed bewust is. — Ik moet de beschuldiging van mij afwerpen, als zou ik met overhaasting zijn te werk gegaan." — De proclamatien mij toegezonden bij missive vanden heer Ussher, dd. 30 November A.P. waren overal bekend; doch reeds voor dien tijd heb ik aan de neger-

negerregering kennis gegeven, dat de Nederlandsche Regering met Engeland over den afstand der kust onderhandelde. — (Vide missive dd. 4 Nov. 1870 Kabinet, Zeergeheim, N° N 23, met twee bijlagen.
Tot op den huidigen dag heb ik daar niets meer gezegd en ook niets meer kunnen zeggen. —
Zeker is het, dat de Engelsche administrator nog al praematuur gehandeld heeft door het doen drukken der proclamatien, hoewel hij zegt in deze instructien te hebben ontvangen van Sir Arthur Kennedy. — Volgens mijne meening zijn deze instructien verkeerd uitgelegd. — Ik teeken hierbij nog aan, dat ik vernomen heb, dat de negerregering een duplicaat van haar adres regtstreeks aan H. E. heeft gezonden, waardoor mijn vermoeden ten deze geuit in mijne bovenaangehaalde missive van 4 Nov. 1870 K. wordt bevestigd. — Ik erken gaarne dat ik toegegeven heb aan het herhaalde verzoek van den heer Nsuker, om met de negerhoofden te spreken, maar aan den anderen kant meen ik ook, dat hoe meer de Inlander zich gemeenzaam maakt met het denkbeeld onder Engelsche bescherming te zullen komen, des te gemakkelijker de overgave zal kunnen plaats hebben. —
Wat de uitdrukking „bij purchase and sale" aangaat, ik heb geen vrijheid gevonden, om de bewering van den heer Nsuker te wederleggen door hem inlichting te stellen met de bijlage gevoegd bij de zeergeheime missive van H. E. ambtsvoorganger, gedagteekend 3 Nov. 1870 D° H 15/N° 17, aan de Elmineesche regering heb ik echter medegedeeld, dat de mogelijke afstand der forten zal geschieden tegen eene ruiling van grondgebied in Oost of West Indie. —
Wijders wil ik meer bepaald de Elmiansche aangelegenheid behandelen. — Sedert 1864 is het Engelsche bestuur te Cape Coast in oorlog met de Elmiaantijnen, en hoewel de gouverneur Conran in 1866 eene proclamatie heeft doen uitvaardigen, dat de vrede met hen was gesloten, zoo geschiedde dit zonder medeweten van het hoofd van Elmiantijn, waarom laatstgenoemde dien vrede dan ook nimmer erkend heeft. —

De Ashantijnsche handelaars zijn daarna niet verder te Cape Coast geweest en schaften zich hunne benoodigdheden grootendeels te Grand Bassam en Assinie aan.—

Sedert dien tijd bleef alles in statu quo, totdat de koning van Ashantijn met eene niet onbeduidende legermagt zich vertoonde in de districten oostelijk van Accra gelegen, welke door den afstand der Deensche Bezittingen onder Engelsche bescherming waren gekomen.— Bij deze gelegenheid werden de Duitsche zendelingen, die zich nog steeds te Coomassie bevinden, gevangen genomen.— Door de vereenigde magten van Accra en Krepee, ondersteund met een stoomschip van zeer weinig diepgang, dat de Volta-Kon opkomen, werden de Ashantijnen, naar men zegt, in den loop des verleden jaars geslagen en genoodzaakt terug te trekken.— Den 10 Januarij jl. schreef de heer Nisbet mij: „I omitted to state that most favorable news has come from the Prah" — de grensrivier tusschen de Ashantijnen en Fantijnen — „prisoners will be exchanged immediately, the missionaries shortly after" enz.— En den 7den Februarij d.a.v. „the Ashantee force makes its appearance near the Prah, the King's intentions will be no longer doubtfull."— Uwe Excellentie zal hieruit ontwaren, dat de heer Nisbet zich omtrent de goede gezindheid der Ashantijnen heeft vergist.—

Nadere berigten zijn mij niet ter oore gekomen.— U. E. wenscht te weten, in hoeverre de Ashantijnsche Koning in zijne pretentie volhardt, en of van zijne zijde moeijelijkheden te wachten zijn? Sedert de komst van Cltjempon te Elmina op 27 December 1869 is van den vorst van Ashantijn niets vernomen.—

Ook had Cltjempon geen last om het kostgeld te ontvangen, dat sedert 1867 niet is uitbetaald en dus tegenwoordig een bedrag uitmaakt van f. 3840.—

Wat zijne zoogenaamde aanspraken betreft, hij heeft zich in deze tot den Engelschen administrateur gewend; de daarover gevoerde correspondentie heb ik bij missive dd. 21 December 1870, N°72 Kabinet aan U. E. opgezonden, en er sedert

niets

niets van vernomen. — De vraag of er moeijelijkheden te vachten zijn voor ons, wanneer de overdraagt dezer gewesten niet spoedig tot uitvoering komt, moet ik bevestigend beantwoorden; in het tegenover gestelde geval blijven de moeijelijkheden voor de Engelsche Regering. — Ik moet met mijne volle overtuiging het denkbeeld verwerpen, om den Koning van Atchantijn nog een of ander geschenk toe te zenden, naar aanleiding van N. E. schrijven van 24 Oct. j.l. N° 14/N° 16. — Het zou den schijn hebben, als of zijne aanspraken gegrond waren, en men hem nu meteen geschenk wil bevredigen. —
Het is voor den Koning van Atchantijn tegenwoordig uiterst moeijelijk, om mij met zijne aanspraken in kennis te stellen, daar hij in deze geheel afhankelijk is van den administrateur Kosher. —
Ik kan mij niet voorstellen, dat zijne vijandige gezindheid die gelegenheid spoedig zal te voorschijn roepen, en er bestaat zeer veel kans, dat de factien zijn overgegaan aan Engeland, voordat men iets uit het rijk van den Atchantijnschen vorst vernemd.
Ik volg hierbij een briefje van den heer Kosher, waaruit N. E. zal ontwaren, dat de mededeeling aan den Britschen gezant te 's Gravenhage, waarmede ik bij schrijven van N. E. van 21 January j.l. Let. A'/N° 1, zeer geheim, in kennis wordt gesteld, reeds vruchten heeft gedragen.
Daar ik den inhoud van het manifest slechts aan eenige hoofden heb medegedeeld zonder er eenig officieel karakter aan te geven, zoo wordt het uitvaardigen van eene tegenspraak, die ik toch in ieder geval onder gevolgen ville zou moeten afraden, overbodig geacht. —

---

14 March 1871. — Samo to samo. —

N° 18. — Kabinet, Geheim. —

Ik heb de eer gehad te ontvangen de depeche van N. E. van den 11 Februarij j.l. L^r. M^2/N° 4 Kabinet. — Na den inhoud in verband met de daarin aangehaalde brieven naauwgezet te hebben

hebben overwogen, komt het mij voor, dat er bekoort te worden gehandeld als aan het slot dezer missive zal worden voorgesteld. –
Wanneer Nederland in het bezit dezer Kolonie zal blijven, dan voorzeker zou ik de kapitalisatie van het aan den koning van Ashantijn uit te keeren jaarlijksch bedrag moeten aanraden. – Te vraag doet zich echter voor of hij daartoe wel genegen zal zijn, omdat het zijne eigenliefde streelt, dat Nederland even als de aan hem onderworpen negerhoofden hem eene jaarlijksche schatting betaalt. – Reeds in 1859 heb ik hem doen afvragen of hij tot eene kapitalisatie genegen was, omdat hij daardoor zou ontheven zijn van de moeite, om jaarlijks eenige boodschappers tot het ontvangen dier som af te zenden; maar hij heeft dit onder allerlei niets beduidende voorwendselen geweigerd. – Zoo was het hem b.v. gemakkelijker en veiliger als hij iets vilde Kopen het geld te Elmina te vinden, dan dat het van Coomassie werd medegenomen. – Ik ben echter geheel overtuigd, dat het alleen is, om zijne eigenliefde te voldoen. – Nu het echter meer dan waarschijnlijk is, dat deze bezittingen aan Engeland zullen overgaan, kan Nederland naar mijne meening zonder eenige regtsverkrachting ophouden met het betalen der f. 960.– per jaar aan den koning van Ashantijn, omdat deze gift toch geheel afhankelijk is van den goeden wil van den schenker. – Wat nu de schuld van f. 9000.– van den koning van Ashantijn aan de Nederlandsche Regering aangaat, die is in 1860 met f. 2000.– verminderd door de toezending van vier vrouwen en zestien mannen. – Ik refereer mij in deze aan mijn Kabinetsschrijven van 10 Mei 1859, N= C 13, 3 Sept. 1859 N= C 21 en 1 Maart 1860 N= D 8, waaruit het N. E. zal blijken, dat hij niet dan na mijne herhaalde vertoogen en de bedreiging van het niet afzenden der geschenken er toe over is gegaan, deze menschen, waarvan de helft voor de dienst ongeschikt was, behalve dat er zich nog vier

vrouwen

vrouwen onder bezonden, naar Elmina te zenden. —
Meergenoemde schuldzal omstreeks 34 jaaren oud zijn en dus volgens de Nederlandsche wetgeving verjaard. — Ik geloof dat het moeijelijk zal zijn eenige afdoening te erlangen, dat alleen door inhouding van het kostgeld hetgeen wanneer wij hier gevestigd blijven, aanleiding tot moeijelijkheden zoude kunnen geven. — In verband dus met het bovenstaande meen ik U. E. te moeten voorstellen.
1) de absurde reclame vanden Koning van Ashantijn op de forten te Elmina met stilzwijgen voorbij te gaan, en zoo hij daarop nader mogt terugkomen, hem het besluit der Nederlandsche Regering mede te deelen. —
2) Hem bij het verlaten der kust eene volledige discharge te geven van de nog aan de Nederlandsche Regering verschuldigde f. 7000. —
3) Het achterstallige kostgeld ten bedrage van f. 3840. — hem op aanvraag te doen betalen, op voorwaarde; dat hij de verklaring aflegge, dit geld niet als een cijns maar als een geschenk van de Nederlandsche Regering te ontvangen. — Zoo hij tegen mijn vermoeden daarin niet mogt bevilligen, dan dit geld niet aan hem te betalen. —
Wanneer U. E. zich wel met deze voorstellen mogt kunnen vereenigen, dan houd ik mij overtuigd, dat aan den wensch der Nederlandsche Regering om op eene minnelijke wijze te scheiden van de volken, die met haar in betrekking stonden voorzoover den Koning van Ashantijn betreft, op eene eerlijke en onbekrompene wijze wordt voldaan. —
Ware het niet het verlangen der regering, om den afstand dezer bezittingen langs minnelijken weg te doen plaats hebben dan zou ik voorstellen de kostgelden vanden Koning van Ashantijn in te houden tot eene gedeeltelijke betaling zijner schulden, omdat hij bij de vele voordeelen en geschenken, die hij van de Ned. Regering heeft genoten, nooit eenig blijk heeft gegeven, dat hij daarop prijs stelde, maar in tegendeel de Ashantijnsche handelaars

met

met de Kostgelden hier ontvangen, naar Cape Coast gingen, om hunne aankoopen te doen. –

---

21 March 1871. – Same to same. –

N° 22, Kabinet, Geheim.

Naar aanleiding der depêche van U. E. van den 21ste Februarij j.l., Gr E 3/N° 7, zeer geheim, heb ik de eer hierbij over te leggen:

1) Een kort verhaal van de aankomst en het verblijf van den Ashantijnschen grootvaandrig Atjempon Jouw, getrokken uit de verschillende brieven, die U. E. ten onderzoeke zijn toegezonden. –

2) Het antwoord op de verschillende vragen door U. E. gesteld.

3) Een afschrift van mijn dagregister in zake Atjempon voorm^d. – U. E. zal mij de opmerking ten goede houden, dat vele der gestelde vragen aan Europesche toestanden doen denken, waardoor de beantwoording van het standpunt der Afrikaansche beschaving minder gemakkelijk valt. –

Van de boodschappers die te Cape Coast worden verwacht, is tot dus verre nog niets vernomen. –

Voorts zegt U. E. in de depêche van den 26^en Nov. tl., Gr S 16/N° 18, dat ik Atjempon kan verwijderen, wanneer daaruit geene moeijelijkheden zullen ontstaan, en dit wordt zelfs nog eenmaal herhaald. –

Omdat ik moeijelijkheden voorzie, vroeg ik bij mijnen Kabinetsbrief van 3 Januarij j.l. N° 75^a stellige bevelen voor de verwijdering van Atjempon, daar de boven aangehaalde missive van U. E. mij in deze niet vrij liet. –

Ik kan mij niet voorstellen, wat de Engelsche autoriteiten drijft, om Atjempon van Elmina te verwijderen. – Alleen zou ik denken, dat vanneer de overdragt dezer bezittingen is vastgesteld, Atjempon de bevolking tot tegenstand zal aanzetten en daardoor den vreedzamen overgang zeer zal bemoeijelijken, omdat eene vreedzame overdragt van Elmina, mijns inziens het gevolg zal hebben, dat alle plaatsen dit voor –

-beeld zullen volgen. - Ik deel volkomen het gevoelen van H. E. en begrijp niet hoe de Engelsche Regering een verband kan zien tusschen de aanspraken van den koning van Ashantijn en het verblijf te Elmina van Atjempon. -
Die beschouwing komt mij voor als een soort van pressie, om de verwijdering van Atjempon te bevorderen, want is de overdragt een feit geworden, dan kan de Engelsche Regering onderstellen, en terecht, dat wij ons stil terug zullen trekken en de verwijdering van Atjempon aan haar overlaten. - Eindelijk verlangt H. E., dat de aanspraken van den koning van Ashantijn aan een meer opzettelijk onderzoek zullen worden onderworpen. -
Het doet mij leed H. E. te moeten mededeelen, dat een onderzoek tot niets zal leiden; ik heb alles nagegaan wat over die zaak eenig licht zou kunnen verspreiden, en de resultaten daarvan zijn vervat in een schrijven aan den administrator Hesker als bijlage gevoegd bij den brief aan H. E. van den 21ste December 1870, N° 72, Kabinet. -

---

27 March 1871. — Same to same.

N° 25. - Kabinet.

Bij mijn schrijven van den 21ste dezer, N° 22, Kabinet, geheim, met drie bijlagen, had ik de eer H. E. kennis te geven, dat ik aangaande de aanspraken van den koning van Ashantijn niets meer kan zeggen, dan reeds geschied is, en tot mijn leedwezen moet ik in antwoord op H. E. depêche van den 28sten Februarij j.l. 2de Z 3/N° 11 Kabinet, Zeer geheim, deze verklaring herhalen. -
H. E. verlangt een afschrift van den kostbrief. - H. E. veroorlove mij daar eerst mede te deelen, wat men hier door een kostbrief verstaat. -
Wanneer men een huisjongen, kok of wie ook aan neemt, geeft men hem b.v. een bewijs van den volgenden inhoud: „Aangenomen Koffie als huisjongen tegen twee dollars per maand", N. N. ter

-wijl op de verso zijde de betalingen worden aange-
-teekend. - Nu bestaat de kostbrief van
den koning van Ashantijn, voor zoover ik mij herin-
-ner, maar uit 2 à 3 regels, waaronder de gedane
betalingen door den gouverneur zijn gewaar merkt.
Wanneer hij mogt worden aangeboden, zal ik
U. E. er een afschrift van toezenden. - Van de
betalingen wordt alleen in de boeken aanteeke-
ning gehouden, en dit is het eenige bewijs, dat
hier aanwezig is. - Den laatsten kost-
-brief heb ik in 1860 geteekend en als mijn ge-
-heugen mij niet bedriegt, staat aan het hoofd:
„Te betalen aan Kwakoe Dua, den koning van
Ashantijn 20 ozen stofgoud per maand." -
Ik durf echter niet beweren, dat dit de juiste
lezing is. - Vroeger werd dit bedrag be-
-taald in goederen, waar mede dan de handel-
-drijvende ambtenaren begunstigd werden,
maar nadat de vergunning tot handelen voor
de ambtenaren was ingetrokken, is het bedrag
steeds in geld verstrekt. - Ten slotte moet
ik U. E. mijn leedwezen betuigen, dat ik niet
bij magte ben de aanspraken van den Koning
van Ashantijn nader te wederleggen. -

---

1 April 1871. - Same to same.

N° 26. - Kabinet.

Ik ontving een particulier schrijven van den admi-
-nistrateur den Heer Ussher, mij meldende, dat de
Ashantijnsche Goodchappers te Cape Coast aangeko-
-men waren, mede brengende 70 Fantijnen, die in
Coomassie werden gevangen gehouden. - De
Duitsche zendelingen zijn echter tot nog toe niet
uitgeleverd. - Mijne meening is, dat de
Koning van Ashantijn zich met Elmina in ge-
-meenschap heeft willen stellen en daarom die
concessie gedaan heeft. - De Heer Ussher zond
mij ook het hier bij gaande extract uit de brief
aan hem door den koning van Ashantijn gezon-
-den, waardoor ik in die meening bevestigd werd. -

Zij

Hij verzocht mij verder iemand te zenden, waar mede hij vertrouwelijk kon spreken, en daar de officier van gezondheid Luther zeer goed Engelsch spreekt, werd die door mij aangewezen, om zich naar Cape Coast te begeven, daar het vertrek van den heer Le Jeune dervaarts achterdogt bij de zoo wantrouwende inlanders zoude opgewekt hebben.- Het onderhoud dat de heer Luther met de thans aldaar aanwezige Askantijnen had beteekende echter niet veel en met de geheimzinnigheid, die de inlander doorgaans in acht neemt, als hij met een boodschap belast is en hij niet te doen heeft met den persoon aan wien hij is afgezaardigd, was het niet mogelijk met het juiste doel hunner zending bekend te worden, daar zij zelfs verklaarden niet te weten of zij naar Elmina zouden komen, hetgeen echter geheel in tegenspraak is met den inhoud van het extract van opgemelden brief.-

---

10 April 1871.- Same to same.-

№ 28.-

Sedert mijn vorig maandrapport werd de rust niet verstoord en vorderde de vredelievende gezindheid der inlanders onderling meer bevestigd.-
De weg naar Elmina langs Commendah zal spoedig voor het verkeer worden open gesteld.-
De Commendah's zullen de wegen, die geheel begroeid zijn, schoon maken; thans zijn die onbegaanbaar.- Een politie agent, die ik daar onlangs heen zond, is ook te Kwassie Krom geweest en bevond, dat het nog in puin ligt.-
Van de Askantijnen, die naar Kinjaboe zouden komen, is nog niets naders vernomen, hoewel een Kooyaardij kapitein, die van Elmina kwam het bericht bragt dat zij in de nabijheid van Segroie waren.- In het algemeen moet men zeer voorzigtig zijn deze berigten voor waar aan te nemen van de inlanders, daar de ondervinding mij geleerd heeft, hoe weinig vertrouwen men in den regel daaraan schenken kan.-
Van de Askantijnen te Cape Coast is nog niets verno-

-men.- Gouverneur Kennedij schijnt zich daarheen te begeven, ten einde de vrede met hen te sluiten. ik ontving een particulier schrijven, waarin hij mij berigtte te Cape Coast te zullen komen.-

---

16 April 1871.- Same to same.

N° 30.- Kabinet geheim.

Ten vervolge op mijn Zeer geheim schrijven van den 26ⁿ Maart j.l., N° 28 heb ik de eer U.E. mede te deelen, dat door mij op den 14ⁿ dezer reeds de eerste stappen gedaan zijn, om den Ashantijnschen vaandrig Atjempon Youw van hier te verwijderen en genoemde persoon zich thans binnen dit fort in arrest bevindt.-

In overleg met den Kommandant van Z.M. S.S. „Het Loo" werden door mij die maatregelen beraamd, die de meeste kans aanboden Atjempon zonder opschudding of bloedvergieten gevangen te nemen.- De gelegenheid, dat Atjempon het goud, door hen circa zes maanden geleden in 's lands kas gedeponeerd als waarborg voor zijn rustig gedrag, zoude terug komen halen kwam mij als bijzonder gunstig voor, om hem zonder opzien te baren in het fort te ontbieden en gevangen te houden.-

De Kommandant van „Het Loo" van mijn voornemen onderrigt, zond op het oogenblik Atjempon in het fort kwam drie secties der landingsdivisie, sterk 3½ man en een officier, aan den wal, die onmiddelijk vereenigd met de soldaten der bezetting de wachten versterkten en gereed waren, waar noodig hulp te verleenen.- terwijl „Het Loo" stoom op maakte en voor het kromgang ging liggen.- Dan de militairen der bezetting, die onder voorwendsel eener inspectie in het fort waren, was opgedragen, om tot de komst der landingsdivisie een te groote toeloop van menschen te verhinderen.-

Atjempon zoo wel als eenige leden der negerregering, waar de koning echter niet bij was, waren niet weinig verbaasd, toen ik hen mijn voornemen te kennen gaf, en hen mede deelde, dat ik Atjempon zoude gevangen houden en te gelegener tijd met een

Hoofd Total zijner volgelingen, door hen zelven daarte
aan te wijzen met „Het Loo" naar Elmina zou zenden
van waar hij over land Coomassie kan bereiken. —
Ahtjempon is daarop door mij een kamer in het fort
aangewezen, waar hij onder streng toezigt verblijf
zal houden, tot ik hem van hier kan verwijderen. —
Zooals te voorzien was, baarde de gevangenneming
van Ahtjempon groot opzien zoo wel onder de Elmine-
zen als onder de hier verblijf houdende Ashantijnen.
De eersten echter hielden zich zeer rustig, terwijl
de laatsten te wapen liepen en eene dreigende hou-
ding aannamen. — Door de genomen maat-
regelen bestond er intusschen weinig vrees, dat zij veel
Kwaad konden doen. — De Koning en negerre-
gering kwam dienzelfden dag herhaalde malen bij
mij, om het ontslag van Ahtjempon te vragen en
zelfs de Koning met drie der meeste gegoede Elmi-
-nezen boden zich aan als gijzelaars in het fort te
blijven, als ik Ahtjempon vilde ontslaan en hem
slechts een bepaalden tijd toestaan zich gereed te
maken voor zijne terugreis naar Coomassie, zneller
-de hij daar aan op mijn eerste bevel gehoorzamen.
Al die verzoeken en aanbiedingen werden
door mij van de hand gewezen en heb ik mij er
eenvoudig toe bepaald, nadat ik den Koning
met de toedragt der zaak bekend gemaakt had
hem aan te bevelen dat hij zijn beste pogingen zoud
in het werk stellen, om de Elminezen rustig te hou
-den en ook te trachten, dat de Ashantijnen geene
ongeregeld heden begingen, hem er vooral op wij-
-zende, welke ongelukkige gevolgen het voor de El-
-minezen zoude hebben, indien zij voor de Ashan-
-tijnen partij trokken en ik verpligt was tot gewelds
de toevlugt te nemen. — De Elminezen in
hun wel begrepen belang hebben dan ook geen ge-
-meene zaak gemaakt met de Ashantijnen, die
circa 150 man sterk gewapend poogden door te
dringen naar het fort. —
De landingsdivisie vereenigd met de militairen
der vaste bezetting vlaagde er echter in na eene

Kleine

Kleine schermutseling, waarbij slechts gebruik behoefde gemaakt te worden vande bajonet om de Ashantijnen, die daarbij eenige gevonden kregen, van voor het fort weg te drijven en het plein schoon te houden. — Op gisteren had ik op nieuw eene vergadering met de Chineesche negerregering, waarin weder op de loslating van Atjempon werd aangedrongen. — Dit verzoek is natuurlijk door mij van de hand gewezen. —

17 April. — Heden is alles rustig, ofschoon er nog eene groote spanning bestaat. —

---

25 April 1871. — Same to same.

N° 32

Den 23 dezer des middags ten half een ure ankerde hier Z. Ml. S. S. „Citadel van Antwerpen" en volgens bij mij ontvangen berigt, genoot de equipage over het algemeen eene goede gezondheid. — De kommandant van opgemeld vaartuig bragt mij den volgenden dag een bezoek. — In een particulier schrijven van den Engelschen gouverneur te Cape Coast deelde deze mij mede, dat door het Engelsche Koopvaardijschip „Astarte" de tijding van Apollonia medegebragt is, er Ashantijnen aldaar aangekomen zijn, om den voormaligen Koning Amekij weder op den stoel te herstellen. — In de overige afdeelingen is het rustig, doch de handel langs de kust is zeer slap en is het blijkbaar de kooplieden huiverig zijn zaken te doen, door den onzekeren toestand, waarin de kust thans verkeert. —

Omtrent den Ashantijnschen vaandrig Atjempon, die nog als gevangene binnen dit fort verblijf houdt, is door mij nog geene beslissing genomen.

Den 6en dezer werden de Eereteeken aan hen, die aan de Krijgsbedrijven te Commendah, Amoema, Atjim en Kwassie Krom deelgenomen hebben, uitgereikt. —

---

1 May 1871.-

Same to same.

No 34.- Kabinet.-

Sedert mijn laatste schrijven van 25 April j.l. No 32, Kabinet, is in den toestand weinig verandering gekomen.- Ctjempon is nog steeds in het fort gevangen.- Eenige Ashantijnen, die zich te Cape Coast bevinden, hebben zich bij mij vervoegd, om de invrijheidstelling van Ctjempon te bevorderen.- Ik hebhun gezegd, dat ik den Koning van Ashantijn meermalen verzocht heb Ctjempon terug te roepen, doch dat hij daaraan geen gevolg heeft gegeven; Dat de Koning van Ashantijn onlangs aan den Engelschen gouverneur heeft geschreven, dat de forten te Elmina zijn eigendom zijn, en dat de Hollanders hem schatting betalen, gevolgelijk dat de Hollanders en Elminezen hem onderworpen zijn.- Dat Ctjempon heeft gezegd niet van Elmina te zullen vertrekken zonder de bevelen van zijnen Koning, vant dat de gouverneur hem dat niet kon gelasten.- Dat de gouverneur om een bewijs te leveren, dat de Koning van Ashantijn, noch Ctjempon eenig bevel hier heeft te geven, laatstgenoemde heeft doen gevangen nemen, om hem naar Coomassie te zenden.- Dat de gouverneur het achterstallige Kostgeld niet zal betalen, voor dat hij ontvangen heeft een schrijven van den Koning van Ashantijn waarin deze de verklaring aflegt, dat het Kostgeld, hetwelk hem jaarlijks wordt verstrekt, door hem wordt ontvangen als een vriendschaps bewijs van de Ned. Regering en geenzins als eene schatting.-

Met de geslepenheid den Ashantijnen in het bijzonder eigen, gaven zij mij in alles gelijk, doch moesten wat aangaat hun verzoek omtrent Ctjempon onverrigter zake terugkeeren.- De aankomst der Ashantijnen in Apollonia, waarvan ik in mijn vorig rapport aan U.E. melding maakte, heeft mij zeer teleurgesteld.- Ik had gehoopt Ctjempon op Chinnie te zullen kunnen landen, om van daar Coomassie te bereiken, maar ik ben nu beroerd, dat hij zich daar met de nieuw aangekomene zal vereenigen en veder terugkeeren.-

Nn

Nu ben ik met den Engelschen landvoogd aan het onderhandelen, om hem een vrij geleide door het Fantijnsche land te verstrekken.— In het kort is het zeer rustig.— Desniet tegenstaande neem ik alle maatregelen, om eene ontvluchting te beletten, uit hoofde het zeer moeijelijk zoude zijn en waarschijnlijk menschenlevens kosten zoude, om hem weder in handen te krijgen.— Met den Kommandant van de alhier gestationneerde zeemagt ben ik overeengekomen, om Z. Ml. S. S. „Het Loo" op den 16en dezer naar Nederland te doen terugkeeren; de sterke bemanning van Z. Ml. S. S. de Citadel van Antwerpen" waarborgt mij genoegzaam tegen alle eventualiteiten.—
De nieuwe whale-boot door mij aangevraagd bij missive van den 28 April 1870, Nr 58/47 verd met laatst genoemd stoomschip alhier aangebragt, waardoor in eene verkelijke behoefte is voorzien geworden.—

---

9 Mai 1871.— Same to same.—
Nr 36.— Kabinet.—

Ottjempon is steeds gevangen, tot dat ik eene gelegenheid zal gevonden hebben, om hem te doen vertrekken.— Volgens opgave heeft hij 280 gewapenden en nog wel 500. vrouwen, Kinderen en dragers, die natuurlijk met een schip met Kumen worden vervoerd.—

---

9 Mai 1871.— Same to same.—
Nr 37.— Kabinet.

Ten vervolge op mijn Kabinetsschrijven van den 16 April j.l. Nr 30, heb ik de eer U. E. in zake den Fantijnschen grootvaandrig Ottjempon nog het volgende te rapporteren.— Op het herhaald verzoek van Koning en negerregering van Elmina, om Ottjempon weder op vrije voeten te stellen en hem daardoor gelegenheid te geven, om zich tot een vrijwilligen aftogt gereed te maken is door mij steeds met eene weigering geantwoord.—

Ik

Ik ben er toch bijna zeker van, dat Atjempon eens weder in het krom, zich sterk genoeg zal achten, om te weigeren aan mijnen last tot vertrek te voldoen, het geen tot vele moeielijkheden aanleiding zou geven en mij noodzaken zoude tot maatregelen van geweld de toevlugt te nemen. - Bovendien ben ik van meening, dat Atjempon deze bezittingen gedwongen moet verlaten en niet vrijwillig, daar door zijne verwijdering alleen in het eerste geval een bepaald dementi gegeven wordt aan de aanspraken van zijnen vorst. - Wel heb ik aan de Elmineesche negerregering toegestaan eenige grooten naar Cape Coast af te vaardigen en aan den chef der aldaar aanwezige Ashantijnen te verzoeken Atjempon met diens volgelingen naar Coomassie te willen medenemen. - Gemelde grooten keerden van Cape Coast terug, vergezeld door eenige van daar afgevaardigde Ashantijnen, die ik den volgenden dag met Koning en negerregering van Elmina voor mij deed verschijnen. - Om aan de vergadering het gewone onstuimige karakter te ontnemen en tegelijker tijd als voorzigtigheidsmaatregel had ik den Koning doen aanzeggen, dat slechts een klein getal personen zoude binnen gelaten worden. - Bij hunne aankomst was de landings divisie met eenige soldaten van de vaste bezetting voor de brug van het kasteel opgesteld, om der nieuwsgierige menigte het binnendringen te beletten. - Aan de ter vergadering aanwezige Ashantijnen werd nu door mij gevraagd met welk doel zij van Cape Coast herwaarts gekomen waren en of ook een hunner eene boodschap voor mij had. - In antwoord op deze vraag gaf men mij te kennen, dat zij door hun chef waren afgezonden, om namens hem de vrijlating van Atjempon te verzoeken.

Ik verklaarde hun daarop de redenen, die mij genoopt hadden Atjempon in arrest te nemen, en op grond van welke ik hem uit deze bezittingen moest verwijderen. - Uit den brief door hunnen

hunnen vorst aan den administrateur der Engelsche bezittingen gericht, las ik hun de passages voor, waarin die vorst beweert, dat de forten te Elmina hem in eigendom toebehooren en de Nederlanders aan hem schatof cijns-plichtig zijn. — Vervolgens betoogde ik hun de ongerijmdheid dier aanspraken en zeide niet te kunnen begrijpen, hoe hun vorst zich zulk eene valsche voorstelling kon maken van de vriendschappelijke verstandhouding, die sedert zoo lange jaren tusschen de Nederl. Regering en de Ashantijnen bestaan had. — Zij gaven mij daarop te kennen: 1) dat zij geloofden, dat de schrijver van dien brief de meening van hunnen vorst verkeerd had uitgedrukt, vant dat het onmogelijk zijne bedoeling kon geweest zijn het Nederl. gouvernement te beleedigen, en 2) dat gemelde brief geschreven was op een oogenblik, dat hun koning in zeer onaangename stemming was gebracht door een bij hem ingekomen schrijven van den Engelschen administrateur, waarin deze hem mede deelde, dat de Nederlandsche bezittingen ter kuste eerlang aan de Engelschen zouden overgaan. —

Uit een verkijk van Cruickshank, 18 jaren aan de goud-Kust, toonde ik daarop aan, hoe de vorsten van Ashantijn reeds jaren lang in de meening verkeerd hebben, dat zij regtmatige aanspraken hadden op Elmina en omgelegen forten met alleen, maar hoe ook de geschenken, die de Nederl. Regering hun van tijd tot tijd uit vriendschap deed toekomen en het kostgeld, dat zij jaarlijks ontvingen, door hen steeds als een soort van cijns of schatting werden aangemerkt. —

Voorts maakte ik hun bekend, hoe zeer het mij griefde nog geen antwoord van hun vorst ontvangen te hebben op de vele brieven, die ik ten vorigen jare tot hem richtte en waarvan ik zeker wist, dat sommige hunne bestemming hadden bereikt. —

Résumerende, trachtte ik hun begrijpelijk te maken, dat het onbestaanbaar was met de waardigheid der Nederl. Regering, langer tegenover zulke handelingen te zwijgen, waarom zij dan

ook

ook besloten had, aan dezen toestand een einde te maken en den Koning van Ashantijn het standpunt te doen hernemen, waarop het steeds onze bedoeling is geweest, dat hij tegenover haar zou staan. —
Ik zeide hun, dat het mij leed deed, dat ik ongemeld doel te bereiken had moeten beginnen met 's Konings afgezant in arrest te nemen, daar deze mijne bevelen niet nakwam en verklaarde, alleen orders van den Koning van Ashantijn te willen ontvangen, iets, waaraan ik niet mogt toegeven, omdat daardoor aan de aanspraken van hun vorst een schijn van regt zou worden gegeven. — Op mijne vraag of Atjempon met hunne afdeeling naar Coomassie zou kunnen vertrekken, verklaarden zij, dat Atjempon en hun chef door den Koning met verschillende zendingen waren belast en daarom niet gezamenlijk naar Coomassie konden trekken. —
Nadat door den Koning en de grooten van Elmina, alsmede door de Ashantijnsche afgezanten nog herhaalde malen en onder verschillende voorwendsels op het ontslag van Atjempon was aangedrongen, en deze verzoeken telkens door mij van de hand waren gewezen, besloot ik een einde aan deze zamenkomst te maken, die onder allerlei niets beduidende gesprekken en herhalingen reeds langer dan drie uren had geduurd. —
Alvorens echter te eindigen, droeg ik den Ashantijnschen gezanten op aan hun chef te Cape Coast te zeggen: 1) dat Atjempon door mij in arrest was gesteld op last der Nederl. Regering en per eerste gelegenheid naar Accra zou worden overgevoerd, om van daar over land naar Coomassie te kunnen komen. — 2) dat de Nederl. Regering de aanspraken van den Koning van Ashantijn niet erkent, maar die verklaart te zijn valsch en ongegrond. — 3) dat het jaarlijksche kostgeld niet meer aan den Koning van Ashantijn zal worden uitbetaald, zoo lang deze niet schriftelijk heeft verklaard, dat geld te beschouwen als een geheel vrijwillig geschenk der Nederl. Regering en

niet

niet als eene verpligte schatting of cijns, door regt van veroovering verkregen. — 4/ dat ik het bovenstaande schriftelijk ter kennis van hun vorst zoude brengen, doch hun chef te gelijker tijd uitnoodigde ook van zijnen kant daarvan bericht te zenden. —

Ten slotte verklaarde ik hun ter geruststelling der Elminesche neger regering, dat de Eminezen al het mogelijke hadden gedaan, om de vrijlating van Atjenpon te bewerken, zoodat nooit op hen de verantwoording kon rusten voor het niet deze door mij verrigte. — Tot op heden heb ik alle verzoeken der neger regering van Elmina, om Atjenpon te ontslaan zonder gevolg gelaten, en zoo ik de overtuiging niet heb, dat hij zonder gevaar voor de rust dezer bezittingen langs het strand naar Kingjaboe kan gaan, blijft hij gevangen. —
Mogten gedurende dien tijd de bevelen worden ontvangen, om deze gewesten aan de Engelsche Regering over te geven, dan kunnen die maatregelen worden genomen, die in het belang der zaak nuttig en dienstig worden geacht. — Mijn streven is, om den Koning van Ashantijn te toonen, dat op zijne ongerijmde aanspraken op Elmina geen acht wordt geslagen, en dat de Nederlandsche Regering zich daaraan niets gelegen laat liggen. —

---

20 Maij 1871. — Com. Col. Govr Nagtglas to administrator Ussher. —

N:o 40. — Confidential. —

With reference to Y. E. letter of the 15th of December 1870 I have the honor to inform Y.E. that on the 18th and 19th instant I held a meeting, where the Ashantee messengers Affriprah, Katsookoo and also the Ashantee Prince Ossoo Ansah were present. —
As I brought to their knowledge that the King of Ashantee had forwarded a letter to H. E. the administrator of H. B. M. possessions on the Gold-coast in which he lays claim to the sovereignity bij tribute of the forts at Elmina and also of the town bij right of conquest and in virtue of certain pecuniary considerations, the messengers appeared to be

to be astonished and returned an answer as follows:

„The Ashantees have never quarrelled with Elmina, consequentlij they could not have conquered Elmina as they never fought with Elmina.— With regard to the tribute they saij that the king of Ashantee is a servant of the king of Holland, so that the latter pajs him wages and not at all a tribute.— The king, they said, could not have expressed himself in that waij, but as it is not allowed to the king to see a piece of writing-paper, the letter has not been writen in his presence, so that as they have not been present at the time they requested me to send a messenger with a letter to the king of Ashantee to ascertain weter he affirms or not the contents of his letter to Y. E. of the 24th Nov. 1870.—

In the mean time I told the messengers that if the king of Ashantee does not retract the letter he wrote to Y. E., he will not get a farthing of the annual stipend he hitherto received.—

As I wish to convej a letter to the king of Ashantee, with two messengers, who will accompanj the Ashantee Kotsookoo to request the king to give an explanation of his absurd claim stated in the foresaid letter of the 24th November 1870, I shall feel much obliged if Y. E. will cause the two messengers to leave in company of the Ashantees and to proceed to Kumassie, so that the King's illusions being the Chief of Elmina maij be removed.—

Nagtglas.

---

20 Maij 1871.— Extract from Report bij Hamel.

„[vide plotographs]"

Effipral trad daarop in eene uitvoerige beschouwing van wat sedert den dood van den voormaligen Koning van Ashantijn, Kwakoe Dua, was voorgevallen.— In het vreede besprak hij de onderhandelingen tusschen den Britschen landvoogd en den Koning van Ashantijn gevoerd, betrekkelijk de wederzijdsche uitwisseling van Fantijn-

-sche en Ashantijnsche Krijgsgevangenen, wat de laatsten aangaat meer bijzonder van diegenen, die in 1868 als geleiders van de terug keerende Elminezen uit Coomassie vertrokken, door de Assins waren aangevallen en gevangen genomen.—

Die onderhandelingen hadden zijne komst en die van Prins Ossoo Ansah naar Cape Coast ten gevolge gehad, met de te Coomassie gevangen Fantijnen ter uitwisseling alsmede ter bespreking van eenige andere Kwestien, vooral het den Ashantijnen vijandige landschap Akim betreffende.—

Wat dit laatste aangaat, zeide hij, dat de Engelsche administrateur aan den vorst van Ashantijn had laten weten, dat dit landschap voortaan voor hem en onderdanen onveilig was, en de bewoners reeds vele Ashantijnen hadden gevangen genomen.— Op 's Konings boodschap of ook deze gevangenen door den administrateur konden worden uitgewisseld, had deze vooralsnog ontkennend geantwoord, waarop de Koning hem had doen kennis geven, dat bij aldien hij niet bij magte was de bevolking van Akim tot uitlevering dier Krijgsgevangenen te dwingen, hij dan ook niet mogt tusschen beide komen, wanneer de koning zelf trachtte hen met geweld te bevrijden.— Voorts had hij, Effiprah, in last gekregen zich na afloop zijner zending bij den Engelschen gouverneur, naar Elmina te begeven, ten einde aan H en de Elminesche regeerregering de groeten van zijnen vorst over te brengen, en in het bijzonder, om aan U.H.E.G.e diens dank te betuigen voor de goede hulp den Elminezen tijdens de laatste verwikkelingen tegen de Fantijnen verleend; schrijvende de koning van Ashantijn die verwikkelingen alleen toe aan najoer der laatsten, ontstaan ten gevolge van de deelneming der eersten aan het doodkostuum voor Kwakoe Dua.— Kortom, gemelde Effiprah verzuimde niets, om U.H.E.G. zoogunstig mogelijk voor den vorst van Ashantijn te stemmen,

om

om eindelijk te komen tot het doel van zijne komst alhier.- Na gezegd te hebben dat de onderhandelingen tusschen hem en den Engelschen landvoogd de afvaardiging van eenige boodschappers aan den Koning van Ashantijn noodzakelijk maakten, gaf hij te kennen, daaraan geen gevolg te kunnen of durven geven, zoo lang Atjempon hier gevangen was, weshalve hij, om den loop der vredesonderhandelingen met de Fantijnen geen noodelooze vertraging te doen ondergaan, opdiens vrijlating aandrong.-

Op de vraag van H.H.E.G.e. of zij bij het stellen van vredesvoorwaarden aan de Fantijnen er wel op bedacht waren geweest om schadevergoeding te eischen voor de vele verliezen door de Elminezen geleden bij den aanval der Assins in 1868, antwoordde hij, dat daarover bereids met den Engelschen administrateur was gesproken.- Daarop hield H. kundegeschiedenis voor van Atjempon vanaf diens komst tot op het tegenwoordige oogenblik, en trachtte H. hem te doen begrijpen, dat hij thans niet zoo zeer gevangen was genomen, om zijne misdrijven te straffen, maar alleen om aanden Koning van Ashantijn te toonen, dat hij, noch zijne afgezanten iets te Elmina te beoelen hebben.-

---

27 Mei 1871.- Com. Col. Gov.e Nagtglas to Minister of Colonies.-
N.o 43.- Kabinet.-

Ik heb de eer H. E. door deze in kennis te stellen met den loop, dien het in arrest nemen van den Ashantijnschen grootvaandrig Atjempon Jonw heeft genomen.- Op den 15.en dezer kwamen de Ashantijnsche boodschappers, die te Cape Coast over den vrede met de Fantijnen onderhandelen, alhier aan.- Op den 18.en en 19.en daaraan volgende, hield ik eene openbare vergadering.- Den hulponderwijzer Hamel, die thans op het hoofd bureau werk-

-zaam is, droeg ik op de vereischte aanteekeningen te houden en mij daarvan een verslag in te -zenden. - Dit verslag, hetwelk ik de eer heb U. E. hierbij aan te bieden, zal U. E. een volledig overzigt geven van het geen gedurende deze twee dagen is verhandeld. -
Ook voeg ik hierbij het afschrift eener missive, die ik ten onderwerpe aan den Engelschen administrateur, den heer H. C. Nosher gezonden heb. - Ik ben overden afloop dezer netelige zaak zeer voldaan. - De groote Ashantijnsche Eed, dien Atjempon heeft uitgesproken en die de tegenwoordig zijnde Ashantijnen met schrik vervulde, daar iedere Ashantijn, die dezen eed ook maar in 't geringste breekt, wordt gedood, is mij een waarborg, dat hij op den door mij bepaalden tijd zal vertrekken, waardoor dus aan den last van U. E. zal voldaan zijn. -
Hoewel ook ik de verwijdering van Atjempon voorstond, daar de man hier een soort van gezag uitoefende, en met vilde vertrekken dan op last van zijn Hoofd, heb ik toch dikwerf nagedacht over den aandrang, waarmede het locaal bestuur der Britsche bezittingen die verwijdering verlangde, en telkens komt de gedachte bij mij op, dat zulks alleen geschiedde, om daardoor verwikkelingen tusschen ons ende Elminezen te verwekken. -
Volgens mijn gevoelen verkeerden de Engelschen in de meening, dat door de gevangenneming van Atjempon de Elminezen in verzet zouden komen, waardoor het volk van Cape Coast en omliggende krommen eene geschikte gelegenheid zouden hebben, om Elmina van de landzijde aan te vallen en waarschijnlijk te nemen. - Het Engelsche Bestuur zou dan kunnen doen verkondigen, dat zij zonder deszelfs hulp door de Elminezen zouden zijn verjaagd en dit weder als eene reden te meer bijbrengen, hoe noodzakelijk het is, dat de Hol-

landers de kust verlaten.- De kalme en rustige wijze, waarop de gansche zaak tot hiertoe onder mijne leiding is afgeloopen, heeft echter het Engelsche Bestuur zeer teleurgesteld.-
Ook ik had mogelijk reden voorzien, wanneer ik Atjempon met geweld in het krom had moeten doen gevangen nemen.- De Ashantijnen toch zouden hem hebben verdedigd en de Elminezen zouden ongetwijfeld door hun krijgslustigen aard zijn medegesleept, waardoor een algemeen treffen zou zijn ontstaan, waarvan het verlies van vele menschen levens en de vernieling van het krom de treurige gevolgen zouden zijn geweest.- Ik heb daarom Atjempon onder zeker voorwendsel in het fort doen komen, en hem daar gevangen genomen.-
Hoewel het mij tegen de borst stuitte dit op deze wijze te moeten doen, heb ik toch ter wille van de opgenoemde bezwaren vrede met mijzelven kunnen maken.- Ook schijnen de zoogenaamde aanspraken van den koning van Ashantijn op de forten te Elmina in een geheimzinnigen sluijer te zijn gehuld.-
De afgezanten beweren, dat de koning zoo iets niet heeft kunnen doen schrijven, hoewel zij dit zonder den koning gehoord te hebben niet met zekerheid durven verklaren.- De briefschrijver Prins Osoo Ansah, die in Engeland is opgevoed, en wordt door de Ashantijnen verdacht voor ter wille der Engelsche Regering niet geschreven te hebben, wat de koning van Ashantijn heeft gezegd, althans dit zeer overdreven te hebben.-
Hij was bij de vergadering tegenwoordig en scheen niet zeer gerust te zijn, althans hoewel hij den administrateur Hasker beloofd had andermaal naar Coomassie te zullen vertrekken, zeide hij mij zulks vooreerst niet te zullen doen.- Nog voor dat ik met de afgezanten had gesproken, in eene petitie waarvan ik de eer heb N. E. almede een afschrift aan-

aan te bieden, verzocht hij mij dtjempon te ontslaan, hetgeen ik natuurlijk weigerde. – Van den secretaris te Cape Coast ontving ik een schrijven van 25 dezer, waarin deze mij namens den administrateur, die met de op dien dag aangekomen mailboot naar Accra vertrok, mededeelde, dat de hoofden der Fantijnen er geen bezwaar in hadde gevonden mijn afgevaardigde door hun gebied naar Coomassie te laten passeren, doch dat onder de tegenwoordige omstandigheden aan den boodschapper der Elminesche negerregering geen vergunning kon worden verleend, hem te vergezellen. –
Betrekkelijk de mogelijkheid om dtjempon veilig door het land der Fantijnen te doen trekken, zou de administrateur mij nader bericht doen toekomen. – Mogt dus de afgevaardigde Plange door de eigenaardige moeijelijkheden, die zich zoo vaak te Coomassie opdoen, niet worden verhinderd uitvoering te geven aan mijn last, om binnen eene maand te Elmina terug te zijn, dan hoop ik, dat veldra het vele duister, hetwelk deze zaak thans nog aankleeft, tot klaarheid zal worden gebragt. –

---

1 June 1871 — Same to same. –

N°. 44. – Kabinet. –

Ik heb den dshantijnschen grootvaandrig voorvaardelijk ontslagen, hetgeen in mijne depêche aan M. C. vanden 27 dezer j. l. N° 43, breedvoerig vermeld is. – De landingsdivisie van Z. M. S. Citadel van Antwerpen is door mij na het ontslag van dtjempon weder naar boord gezonden en de bezetting der inlandsche militairen, die in het fort verblijf houden op de gewone sterkte gebragt. –
Met in mijne missive vanden 14 dezer j. l. N° 38 medegedeelde verzoek van gouverneur Kennedy, om te Elmina een kolendepot voor Engelsche oorlogschepen hier ter kuste op te rigten, zoude volgens dien landvoogd een misverstand zijn, daar

het

het niet in zijne bedoeling lag, een dusdanig verzoek te doen, zoo als mij de officier van gezondheid Luther bij zijne terugkomst van Cape Coast rapporteerde. — De Ashantijnsche boodschappers, waaronder mijn afgevaardigde Plange hebben den 29sten Mei j.l. de reis naar Coomassie aangenomen. — De administrateur de heer Nisher is zeer ongesteld en heeft mij doen weten, dat als er geene verbetering in zijn toestand komt, hij verpligt zal zijn naar Europa te vertrekken. — Het in der tijd door het Nederlandsche gouvernement te dezer kuste verbeurd verklaarde huis van den Koning van Ashanta Bonsa te Bossua is door mij aan den makelaar teruggegeven als eene beloning voor het rustig gedrag der Ashantas. — Ik ben te eer tot dien maatregel overgegaan, omdat bedoeld huis, dat op zich zelve bijna geen waarde heeft, dringend reparatien behoefd, die wel op circa f. 600. — geschat kunnen worden en die nu door dezen afstand voor rekening blijven van den makelaar te Bossua. — Van de Lovenkust wordt niets bijzonders vernomen en houd men zich overal druk bezig met het bebouwen van den grond. —

De handel blijft nog zeer gedrukt en zoo die niet verbeterd belooft de ontvangst der inkomende regten dit jaar, naar het zich laat aanzien, naauwelijks de helft der opbrengst van het vorige jaar. — Het aantal neger recruten voor Java bedraagt thans 24 man. —

---

20 June 1871. — No 46. Kabinet.

Aan Zijne Excellentie den Heer Minister van Koloniën.

Ik heb de eer te rapporteren:

Dat op den 15 dezer de naar Cape Coast afgevaardigde boodschapper van den Koning van Ashantijn, Effijrah, vergezeld van den Koning en grooten van Elmina, zich in eene openbare vergadering tot mij hebben gewend met verzoek het vertrek van den grootvaandrig van Ashan-

-tijn, Atjempon veertien dagen later vast te stellen, dan bij zijnen op 20 Mei j.l. gedanneerd was bepaald, en dus de naar Coomassie afgezonden boodschapper zoo lang te Cape Coast was opgezonden en dus ook de boodschappers eerst 14 dagen later konden terugzijn.-
Daar ik geene enkele reden zag om dat verzoek, zoo als het gedaan werd, toe te staan, bleef ik bij den op 20 Mei j.l. door mijnen ambtsvoorganger den Col. Nagtglas gedanen eisch, en gaf aan Effiprah en den Koning van Elmina en zijne grooten kennis, ik verwachte, Atjempon op den 20 Juny in mijne Landen zoude werden gesteld, om hem naar Ashinie te doen overbrengen.-
De vergadering was tamelijk onstuimig en tal van dragredenen, de eene al onzinniger dan de andere, en waar mede ik U.E. niet zal lastig vallen, worden bijgebragt, om mij van besluit te doen veranderen, maar ik heb vermeend aan den uitgebragten onzin geen gehoor te mogen geven, vooral niet met het oog op de aan U.E. gerigte missive vanden Col. Nagtglas dd° 27 Mei 1871, N°43, waarin met zulke sterke klem van de waarde wordt gesproken, die men hier aan den grooten Ashantijnschen Eed hecht, die men thans echter zeer geneegen scheen, zoo al niet te breken, dan toch zoo zwaar niet op te nemen.- Sedert kwamen hier menschen van Appollonia, die de tijding mede-bragten, dat door den Koning van Kinjaboe de ge-heele weg van Ashinie was bezet en onveilig werd gemaakt, terwijl men ook op Commendah, om hun den doortocht te beletten, zich gereed maakte Atjem-pon af te wachten.- Den 19en liet de Koning en de grooten van Elmina mij een onderhoud ver-zoeken, dat ik onmiddelijk toestond.- Zij kwamen daarin nog eens terug op het vroeger gedaan ver-zoek, om Atjempon het gevraagde uitstel van ver-trek te verleenen, nu echter op grond van de geheele afsluiting der weg, die hij moest passeren, en den zekeren dood, die hem daar wachte, en die zij vreesden later op hen gewroken zoude werden; daarom alleen verzoekende het gevraagde uitstel toe te staan tot terugkeer van het van Cape Coast

naar

naar Coomassie gezonden gezantschap, waarmede een groothoofd, belast met het teekenen der vrede tusschen Ashantijnen en Fantijnen, werd terug verwacht, en aan wie zij dan hoopten Atjempon over te geven en zoodoende hunne handen in onschuld te kunnen wasschen. — Van die redenen konde ik eenige waarde hechten, en ik heb dan ook in zooverre het besluit van mijnen ambtvoorganger gewijzigd, dat ik beloofd heb Atjempon hier te houden tot na terugkeer van het gezantschap, mits ik hem in hechtenis te Elmina zoude bewaren. — Wel drongen Koning en grooten ten sterkste aan, om daarin eene wijziging te brengen en Atjempon in het kroom te laten vertoeven, zich borg stellende hij zich niet zoude verwijderen en om de 3 à 4 dagen zich hier zoude vertoonen, maar ik heb in al die verzoeken vermeend niet te mogen treden en geoordeeld dat gisteren den 20ⁿ Atjempon in mijne handen zoude worden overgeleverd, aan den Koning kennis gevende, indien dat niet gebeurde, hem zelf te gaan halen. en de Elminezen verantwoordelijk stellende voor de onaangename gevolgen, die daaruit voor hun konden voortspruiten. —
Met het oog op het bestaande voornemen Atjempon den 21ⁿ met Z. M. S. S. Citadel van Antwerpen te doen vervoeren, had ik bereeds den 18ⁿ een peloton (50 man) van de landingsdivisie van den bodem doen de barkeren met twee veldstukken en twee mortieren. — Of dat eenige impressie heeft gemaakt, of dat het wel begrepen belang der Elminezen hier de bovenhand heeft gehad, durf ik niet te beslissen, maar zeker is het, dat de vrees, dien gevreesden man in het fort te krijgen, gebleken is onjuist te zijn. —
Ten 11 ure was Atjempon begeleid door den Koning van Elmina, eenige grooten en eenige zijner volgelingen, die ik toegang had doen verleenen in de palaberzaal. —
Ik heb daar den Koning dank gezegd voor de trouwe nakoming zijner verpligtingen en hem ont-

-tijn, Atjempon veertien dagen later vast te stellen, dan bij zijnen op 20 Mei j.l. gedane verzoek was bepaald, en dus de naar Coomassie afgezonden boodschapper zoo lang te Cape Coast was opgezonden en dus ook de boodschappers eerst 14 dagen later konden terugzijn.-

Daar ik geene enkele reden zag om dat verzoek, zoo als het gedaan werd, toe te staan, bleef ik bij den op 20 Mei j.l. door mijnen ambtsvoorganger den Col. Nagtglas gedanen eisch, en gaf aan Effiprah en den Koning van Elmina en zijne grooten kennis, ik verwachte, Atjempon op den 20 Juny in mijne handen zoude worden gesteld, om hem naar Ashinie te doen overbrengen.-

De vergadering was tamelijk onstuimig en tal van drag redenen, de eene al onzinniger dan de andere, en waar mede ik U.E. niet zal lastig vallen, worden bijgebragt, om mij van besluit te doen veranderen, maar ik heb vermeend aan den uitgebragten onzin geen gehoor te mogen geven, vooral niet met het oog op de aan U.E. gerigte missive vanden Col. Nagtglas dd° 27 Mei 1871, N°43, waarin met zulke sterke klem van de waarde wordt gesproken, die men hier aan den grooten Ashantijnschen Eed hecht, die men thans echter zeer geneegen scheen, zoo al niet te breken, dan toch zoo zwaar niet op te nemen.- Sedert kwamen hier menschen van Apollonia, die de tijding mede-bragten, dat door den koning van Kinjaboe de ge-heele weg van Ashinie was bezet en onveilig werd gemaakt, terwijl men ook op Commendah, om hun den doortocht te beletten, zich gereed maakte Atjem-pon af te wachten.- Den 19en liet de koning en de grooten van Elmina mij een onderhoud ver-zoeken, dat ik onmiddelijk toestond.- Zij kwamen daarin nog eens terug op het vroeger gedaan ver-zoek, om Atjempon het gevraagde uitstel van ver-trek te verleenen, nu echter op grond van de geheele afsluiting der weg, die hij moest passeren, en den zekeren dood, die hem daar wachte, en die zij vreesden later op hen gewroken zoude worden; daarom alleen verzoekende het gevraagde uitstel toe te staan tot terugkeer van het van Cape Coast

naar

naar Coomassie gezonden gezantschap, waarmede een groothoofd, belast met het teekenen der vrede tusschen Ashantijnen en Fantijnen, werd terugverwacht, en aan wie zij dan hoopten Atjempon over te geven en zoodoende hunne handen in onschuld te kunnen wasschen. — Van die redenen konde ik eenige waarde hechten, en ik heb dan ook in zooverre het besluit van mijnen ambtvoorganger gewijzigd, dat ik beloofd heb Atjempon hier te houden tot na terugkeer van het gezantschap, mits ik hem in Ketfort te Elmina zoude bewaren. — Wel drongen Koning en grooten ten sterkste aan, om daarin eene wijziging te brengen en Atjempon in het krom te laten vertoeven, zich borg stellende hij zich niet zoude verwijderen en om de 3 à 4 dagen zich hier zoude vertoonen, maar ik heb in al die verzoeken vermeend niet te mogen treden en geoordeeld dat gisteren den 20ⁿ Atjempon in mijne handen zoude worden overgeleverd, aan den Koning kennis gevende, indien dat niet gebeurde, hem zelf te gaan halen en de Elminezen verantwoordelijk stellende voor de onaangename gevolgen, die daaruit voor hun konden voortspruiten. —

Met het oog op het bestaande voornemen Atjempon den 21ⁿ met Z. M. S. S. Citadel van Antwerpen te doen vervoeren, had ik bereeds den 18ᵐ een peloton (50 man) van de landingsdivisie van den bodem doen de barkeren met twee veldstukken en twee mortieren. — Of dat eenige impressie heeft gemaakt, of dat het wel begrepen belang der Elminezen hier de bovenhand heeft gehad, dat ik niet te beslissen, maar zeker is het, dat de vrees, dien gevreesden man in het fort te krijgen, gebleken is onjuist te zijn. —

Ten 11 ure was Atjempon begeleid door den Koning van Elmina, eenige grooten en eenige zijner volgelingen, die ik toegang had doen verleenen in de palaberzaal. —

Ik heb daar den Koning dank gezegd voor de trouwe nakoming zijner verpligtingen en hem ont-

-slagen van de zorg aan Atjempon, die ik van dat oogenblik heb op mij genomen.-
Aan Atjempon heb ik gezegd ik hem een langer verblijf hier had toegestaan op herhaalde aanzoeken der Elminesche negerregering, maar dat ik hem als een kleinood zoude bewaren, totdat het gezantschap van Coomassie terug was, of dat andere redenen mij mogten noopen hem weg te zenden.-
Ik heb hem verlof gegeven in het fort voor zijne gezondheid, 's ochtends en 's savonds te wandelen op wren, die hij zelf verkoos, mits daarvan te voren kennis gevende.- Ik heb hem toegestaan den Koning en grooten van Elmina te ontvangen, zijn zoon en vrouwen bij hem te hebben, maar bepaald den toegang geweigerd aan zijne Ashantijnsche volgelingen.- Ik heb hem gezegd hij hier als een bevriend hoofd behandeld zoude worden zoo lang hij zich kalm gedroeg, maar dat ik hem als een gevangene zoude behandelen, als er over iets in zijn gedrag te klagen was, en ten slotte heb ik hem mededeeling gedaan, ieder in het fort last hadt hem neer te schieten als hij trachte uit het fort te komen.- Daarop heb ik aan den heer Le Jeune verzocht hem aan de op het binnenplein geschaarde troepen te vertoonen, opdat geene vergissing in personen mogt plaats hebben en aan de manschappen bekend te maken, hetgeen ik boven reeds heb medegedeelt.-
Atjempon is daarna, zonder dat er eenigen schijn is geweest van onrust onder de bevolking naar zijne oude kamer gebragt, daar ik vertrouw hij onder zekere bewaring zit.- Gedurende de palaber gaf die man in tal van woorden zijne zeer groote gehechtheid aan het Hollandsche gouvernement te kennen en verklaarde daarbij, zeer nederig, dat hij onoverwinbaar was, dan alleen door blanke menschen en ook als een onderworpen dienstknecht van de Hollanders alles zoude doen, wat bevolen werd, tevens verklaarde hij, dat hij totaal onschuldig was aan

alle

alle de hem ten laste gelegde feiten enz. enz. —
Ik geloof, ja ik vermeen met zekerheid te mogen zeggen, dat op weinige uitzonderingen na de Elminesche bevolking hartelijk blijde is, de man achter de muren van het fort te Elmina zit, en dat al de praatjes in zijn voordeel alleen waren ingeboezemd door vrees voor zijn persoon. —
Dat den vrees wel wat overdreven was, geloof ik, zich heden morgen heeft bevestigd, daar hij niettegenstaande vroegere beweringen niet te zullen komen, doch gearriveerd is, toen hij merkte het vezentlijk ernst was hem te halen. —
Ten slotte heb ik de eer U. E. bij deze een afschrift aan te bieden van een schrijven vanden Engelschen administrateur te Cape Coast, thans te Accra, waaruit ten duidelijksten blijkt er vooreerst nog geen sprake kan zijn Atjempon door het land der Fantijnen naar Coomassie terug te zenden, even min als voor het oogenblik over Assinie, en vertrouw ik daarom, dat het ten deze door mij verrigte de goedkeuring van U. E. zal wegdragen. —

---

8 July 1871. —
N° 51. —

Same to same. —

De ambtenaar te Axim gaf mij kennis, dat koning Aimeky, geholpen door Adjantijnen en Sequiers, zich weder te Beliew bevond en volgens een schrijven van genoemden ambtenaar gedagteekend 27 Juny j.l., bestaat het plan, om de inwoners der Krommen, die zich steeds tegen ons gezag verzetten en tot de voormalige aanhangers van Affoo behooren, aan te vallen. — Onder nadrukkelijke last aan opgenoemden ambtenaar, om zich van alle vijandelijke demonstratien tegen bedoelde Krommen te onthouden en zich uitsluitend tot de verdediging der hem toevertrouwde plaats te bepalen, heb ik het garnijoen te Axim, dat uit een sergeant en zes man bestaat, doen versterken met een Korporaal en zes militairen en is door mij eenige ammunitie en wapens afgezonden voor de bevolking van Axim, ten einde haar in staat te stel-

stellen, om een vijandelijken aanval op Elmisch gebied met kracht te kunnen afslaan.-
De juster vanden officier van gezondheid 1e Kl. Luther, en bedoeld in U.E. missive dd. 2 Junij j.l., Litt. B, N°. 28/50 kwam den 7en dezer in welstand hier aan met de Engelsche mailboot Loondo.-
De Ashantijnsche grootvaandrig Atjempon Youw is nog steeds in het fort en dientengevolge bevindt zich een peloton der landingsdivisie van Z.M.S.S. Citadel van Antwerpen voortdurend aan den val.-

---

28 July 1871.-
N°. 53, Kabinet.

Same to same.-

De grootvaandrig van Ashantijn zit nog steeds in het fort gevangen.- Op aanhoudend aandringen der negerregering heb ik dat hoofd nog niet naar Elmina doen vervoeren, daar zij bang zijn, men op de Elmi-negers wraak zal nemen voor alles wat hem zoude kunnen overkomen.- Zoo mogelijk zal ik daarom de terugkomst van het gezantschap van Coomassie afwachten, dat ik gesteld heb als de uiterste termijn om Atjempon hier te houden, maar tot nog toe is van de gezantschap nog niets gehoord, hoewel het alreeds vijf weken terug had moeten zijn.-
Ik had gedacht Z.M.S.S. Citadel van Antwerpen tot zoolang hier ter reede te houden, om dan daarmede Atjempon te doen overbrengen en daarna op de verschillende stations de vlag te vertoonen; daaraan zal ik waarschijnlijk eenige verandering brengen, omdat, daar onder de equipage der Citadel zoo belangrijk veel zieken komen, het noodig wordt geacht, wat verandering van lucht te krijgen, waarom ik den kommandant van dien bodem zal uitnoodigen, zijlende naar de bovenkust te vertrekken, waar ik mij dan op bepaalde dagen met hem in communicatie kan stellen, en waardoor het altijd mogelijk is, het schip, wanneer dat noodig mogt worden, hier terug te ontbieden.- Er zal dan altijd 50 man der landingsdivisie tot bescherming van het fort achter blijven.- Atjempon houdt zich

Kalm

kalm en van hem heb ik geen last.- In de laatste dagen zijn eenige klagten gekomen over kleine twisten door de Ashantijnen in de kommen veroorzaakt; de persoon die daartoe aanleiding gaf, is door den Koning gestraft, maar ik heb aan alle Ashantijnen doen weten, dat ik de eerste de beste, onverschillig of hij een hoofd was of een slaaf, die op ons grondgebied eenige ongeregeldheden veroorzaakte, over de grenzen zoude zetten.- Ik stel mij voor die bedreigens, die ik mij trouwens voorgenomen heb, zoo noodig ten uitvoer te brengen, wel eenig effect zal sorteren, daar degeene die het mogt treffen vrij zeker is zijn hoofd aan de Fantijnen te brengen.-

De maatregel is misschien kras, maar wil ik hun onder houden en niet aanhoudend met allerhande nonsens worden lastig gevallen, dan ben ik verpligt mijne toevlugt te nemen tot zulke middelen.- Gisteren is in het hospitaal alhier overleden een machinist van Z.Ml. S.S. Citadel van Antwerpen.- Het zoude onbillijk zijn dat sterven te stellen op rekening van het ongezonde klimaat, daar het alleen een gevolg was van uitputting des ligchaams door een vroeger ongebonden leven.- Ten slotte heb ik de eer N.E. mede te deelen, dat de mail paketten, die den 20ste dezer hier verwacht werden, niet ontvangen zijn.-

---

8 August 1871.- Same to same.

N° 57.- Kabinet.-

Ten vervolge van mijn laatste verslag dd° 28 July j.l., N° 53, heb ik de eer N.E. mede te deelen, dat in de gezondheids toestand alhier nog niet veel verbetering komt.- De ambtenaar ter beschikking J.A.C. Hiel is volgens het zeggen van den officier van gezondheid Luther in-eens sedert gisteren in eene toestand geraakt, die het noodzakelijk maakt, hij per eerste mail repatrieerd.- Z.Ml. S.S. Citadel van Antwerpen naar ± 40 zieken aan boord varen, heb ik zeilende laten opkruisen naar Axim, in de hoop, dit eene gunstige invloed op de equipage zal uit-

uitoefenen.- De hulponderwijzer P. S. Hamel is steeds onder doctors handen, maar uit de verklaringen der faculteit kan ik moeijelijk opmaken, hoe den toestand is, daar de opiniens den eenen en den anderen dag dag nog al verschillen, maar voor een leek schijnt het vooruitzicht op beterschap nog verre weg te liggen.-

De pokken epidemie heeft hier eenige slagtoffers gemaakt, maar neemt toch niet bedenkelijk toe en de genomene maatregelen, waartoe de negerregering zeer medewerkt, geeft geloof ik goede resultaten.-

Volgens de rapporten van den heer Luther schijnen de plaats gehad hebbende inentingen niet met een gunstig gevolg bekroond te zijn.- Op de redoute "Nagtglas", die beneden's winds van de krommen gelegen is, heb ik eene inrigting doen maken voor de inlandsche bezetting, indien die door de pokken mogt worden aangetast, en ik heb bepaald de bovenverdieping van het hospitaal, zoo noodig, voor Europeanen zoude worden ingerigt.- Tot nog toe is in het fort gelukkig niemand aangetast, en ook heb ik de twee laatste dagen geene rapporten gekregen over nieuwe gevallen in het krom.-

Op Cape Coast duurt de ziekte nog met dezelfde hevigheid voort.- Het weder is onaangenaam.- Dagelijks fijne slikke regen, ter wijl de temperatuur bijzonder laag is en alles zamen genomen moet zeer ongunstig op de gezondheids toestand werken.- Mejufrouw Luther is met de vorige mail naar Europa teruggekeerd.- Daar dit vertrek door ziekte van een der kinderen van den heer Luther zich eerst op het laatste oogenblik toedroeg, heb ik U. E. daar van niet vroeger officiele mededeeling kunnen doen.- Aan den Kommandant van Z. M. S. Citadel van Antwerpen heb ik verzocht op de terugreize al de bezette forten op de kust aan te doen en op iedere plaats twee of drie dagen te verblijven, om de vlag te vertoonen.-

Het lid van den Kolonialen Raad J. Molenaar heb ik aangewezen, om den reis mede te doen, ten einde de kommandant, die hier geheel vreemd is,

alle

alle mogelijke aanwijzingen te kunnen doen, terwijl ik hem tevens als geheime zending heb opgedragen, de noodige informatiën te nemen of er ook mogelijkheid bestaat over Behien een open weg voor Atjempon te vinden, waar langs het dan mijn voornemen is, dien heer onmiddelijk naar Coomassie te doen terugkeeren.- Van het gezantschap toch, dat reeds 20 Juny terug had moeten zijn, hoor ik niets en hoewel ik van Atjempon geen last heb, en hij nog steeds in het fort gevangen zit zoude ik gaarne voldoen aan de in dertijd door H. E. gegevene orders, om hem weg te zenden.- Vijftig man van de landingsdivisie van de Citadel zijn als voorzorgsmaatregel hier achter gebleven.-

De jaarskostuums zijn verleden zondag begonnen en hebben tot nog toe geen de minste aanleiding tot ongeregeldheden gegeven en hoewel de couranten per laatste mail ontvangen de tijding aanbragten, dat het tractaat met Engeland tot afstand der kust van Guinea door de 2e Kamer is aangenomen, en de tijding zonder twijfel ook bij de negers bekend is, heb ik nog geen spoor van opgevondenheid kunnen ontvaren; de bevolking is zoorustig mogelijk, alle wegen zijn open, zelf de weg naar Chama en het is hier dagelijks vol met menschen van de westelijk gelegene plaatsen, die komen om handel te drijven.- Palmolie wordt veel aangebragt en de handel met het binnenland is naar ik hoor zeer levendig te noemen; handel naar buiten blijft echter kwijnend en een schip hier ter reede is eene groote zeldzaamheid.-

De aanneming van soldaten voor Java gaat zeer voorspoedig, daar het getal nu reeds 43 bedraagt en er nog dagelijks bijkomen, waarom ik reeds een tweede kazerne voor hun heb doen inrigten.-

Ik hen zoo vrij hier bij te voegen een artikel uit de African Herald, waarin zoo als H. E. ontvaren zal weder over den afstand onzer bezittingen wordt gesproken.- Van de daarin voorkomende verhalen omtrend brieven van den Koning van

Coo -

Coomassie, waarin hij zijn regt op onze forten staande houd, en van zijne boodschappen aan den Koning van Elmina is hier niets bekend.—

---

19 August 1871.— Secretarij Le Jeune to Minister
N= 59, Kabinet.— of Colonies.—

Tot mijn leedwezen ben ik verpligt U.E. in kennis te stellen, dat de heer gouverneur a.i. dezer bezittingen sedert eenige dagen ernstig ongesteld is, en blijkt het uit het rapport van den officier van gezondheid 1e kl. Luther, dat ZHEg lijdende is aan hardnekkige obstructie, die zeer ligt in kolijk kan ontaarden en waardoor het leven van den patient niet buiten gevaar is.— Z. kl. S.S. Citadel van Antwerpen dat, zoo als in het rapport van den 8en dezer, N= 57 gemeld werd, naar Axim zoude opkruisen, is op last van den heer gouverneur onmiddelijk terug ontboden naar Elmina, ten einde ook van de geneeskundige hulp van den op bovengenoemden bodem geplaatsten officier van gezondheid Pannevis te kunnen gebruik maken.—

Van den kommanderenden officier van opgemeld oorlogschip werd den 16en dezer een schrijven hieromtrent ontvangen, inhoudende dat het lid van den Kolonialen Raad Js. Molenaar, die zich aan boord bevindt, van eenige personen, die te Bekien te huis behooren, vernomen heeft, dat de weg van Bekien naar Coomassie geheel open en vrij is van vijanden en er tusschen beide plaatsen een geregelde communicatie bestaat; dat de reis van Bekien naar Coomassie in dezen tijd van het jaar in ongeveer 16 dagen kan gedaan worden, en ten slotte, dat zich ongeveer een 800tal Ashantijnen met drie grooten te Bekien bevinden.—

Wordt de waarheid van die opgave bevestigd, dan zoude bovenstaande den aangewezen weg zijn, die den Ashantijnschen grootvaandrig Attjempon, die steeds binnen het Hoofdcasteel in arrest is, te nemen heeft, om zonder gevaar zijn land te bereiken.— Naar aanleiding echter van hier ontvangen berigten omtrent het lot der tractaten,

vaar-

waarbij o. a. de overgave dezer bezittingen aan Engeland bepaald werd, heeft de heer gouverneur gemeend, ten opzigte der verwijdering van Atjempon uit Nederlandsch grondgebied in deze met te overhaast te moeten handelen, ten einde geene onnoodige verwikkelingen met de bevolking alhier of de omliggende tijnen in het leven te roepen. –
Z. H. E. G. heeft dan ook het voornemen Atjempon tenminste voorloopig hier te houden, tot er iets meer gedecideerds omtrent het lot der kust bekend is. –

Omtrent de pokken epidemie is het mij aangenaam U. E. te kunnen berigten, dat die geene uitbreiding erlangt, en heeft zich sedert het laatste rapport voor zoo ver bekend slechts een geval met dodelijken afloop voorgedaan. –

---

8 September 1871. – acting gov^r Hugenholtz to Minister of Colonies. –
N° 60. – kabinet. –

Atjempon zit steeds gevangen en ik zoude dienheer reeds lang hebben weggezonden, indien niet bij mij de vrees was gerezen, die ik van verschillende zijden heb hooren bevestigen, dat men den boodschapper Plange en zijne negers, in de maand Mei j. l. door den heer Nagtglas naar Coomassie gezonden, daar zoude hebben aangehouden, en ik heer nu besloten, indien ik geene andere orders van U. E. ontvang, in Gods naam te wachten tot dat gezantschap terug is, hoewel anders volgens berigten door den heer Holz daar ingevonnen gedurende zijne reis met Z. M. S. S. Citadel van Antwerpen, de weg van Bedien naar Coomassie geheel open is, en in 16 dagen kan worden afgelegd. –

Aan den v^d gouverneur van Cape Coast heb ik geschreven of Z. E. nog niets vist van het gezantschap, en ik heb gisteren den antwoord gekregen er tijdingen waren gekomen, het op de terugreis was. –

Daar intusschen zulke tijdingen sedert twee maanden aanhoudend tot mij zijn gekomen, hoewel uit andere bronnen, maar zich tot nog toe niet hebben bevestigd, durf ik er niet te veel vertrouwen in stellen. – Zeker echter zal ik Atjempon met

met langer hier houden dan hoog noodig is.- Met zijne volgelingen, die hier nog zijn hebben in het Krom eenige ongeregeldheden plaats gehad, maar daar de koning van Elmina die heeft kunnen afdoen, heb ik er mij niet mede bemoeid.-
Tegen den koning van Equafoe, dien ouden vriend van het Nederl. gouvernement? sedert den oorlog van 1869, zijn zeer ernstige klagten ingekomen.-
Ik heb die zaken onderzocht en bevonden dien man zich zeer schuldig heeft gemaakt aan inmenging in zaken, die hem niet aangingen en dat hij hier heel wat onrust stookte, waarom ik hem uit vrees voor grooter ongeregeldheden en afsluiting van den bosch weg voorloopig in het fort heb doen bevaren en hem gisteren, uithoofde zijner vroegere diensten heb veroordeeld tot eene geringe borgstelling van ₰10 [f. 400.-] als een waarborg voor zijn goed gedrag; tevens heb ik hem het verblijf op Elmina, waar hij niets te maken heeft, ontzegd, tenzij hij eerst van zijne bezoeken aan den koning van Elmina kennis geeft.-
Met eene volgende mail stel ik mij voor N.E. omtrend een en ander uitvoeriger te schrijven; nu is de tijd daartoe te kort.- Langs de kust is nog alles rustig, maar volgens de laatste berigten zoude den 3en September j.l. de koning van Behien, bijgestaan door een 800 tal Ashantijnen de ons vijandige krom Esiama gaan tuchtigen.-
Ik denk echter, dat met de gewone negervlugheid nog wel wat zal worden uitgesteld.-
Den Kom mandant op Axim, wiens bezetting ik met een korporaal en zes man heb doen versterken, heb ik echter aangeschreven, zich geheel buiten die zaken te houden en alleen voor zelfverdediging of ter bescherming van de onmiddelijk omliggende krommen te mogen tusschen beiden komen.-
Hier is alles zeer rustig en de bevolking is tevreden.-
De handel met het binnenland gaat uitstekend en dagelijks komen tal van menschen zelfs van Coomassie hier, om handel te drijven.-

Koop-

Koopvaardijschepen komen hier zelden en de zoohoog geroemde Hollandsche handelsvlag is nog zeldzamer dan eenige andere. — In al den tijd, die ik hier ben, zag ik nog niets dan de kleine schoener de Piet Hein en ik geloof wel te mogen veronderstellen de Hollandsche handelshuizen niet veel zullen verliezen, als de Engelsche vlag de onze hier heeft vervangen.

Ten slotte heb ik de eer U Hlg. mede te deelen dat per Engelsche mailboot Mc Gregor Laird alhier een bedrag van f. 25000.—, en bedoeld in N. E. missive van 5 Augustus j.l., Lett. E, Nº 31/73 is ontvangen.

Het Procesverbaal van Keuring zal ik de eer hebben U. E. per eerst volgende gelegenheid aan te bieden. —

---

11 September 1871. — Same to same. —

Nº 61a Kabinet. —

Ten vervolge op mijn rapport van den 27 Augustus j.l. Nº 59, heb ik de eer U. E. te berigten, dat dezer dagen door den Koning en regering van Elmina eene beschuldiging werd ingebragt tegen den Koning van Equafoe, U. E. uit de rapporten van mijn ambtsvoorganger wel bekend, als wel 1) wegens aanmatiging vangezag ten koste van den Koning van Elmina en 2) wegens verdacht te zijn heimelijk met den vijand te heulen. — Op grond van het gewigt dier beschuldiging, liet ik hem den 2en dezer binnen het hoofdkasteel in streng arrest stellen en gelaste, dat niemand dan door mij aangewezen personen bij hem zouden worden toegelaten tot dat de zaak nader zou zijn onderzocht. —

Den 4en d. a. v. deed ik partijen voor mij verschijnen in eene openbare vergadering, waarbij ook de secretaris, de heer N. P. A. Le Jeune, en het lid van den Kolonialen Raad, G. E. Minsang tegenwoordig waren, en stelde ik den Koning van Equafoe in de gelegenheid de beschuldiging tegen hem aan te hooren en zich zoo mogelijk daarop te verde-

-digen.- Wat het eerste punt der beschuldiging betreft, zeide de koning van Elmina, dat door zekeren Kwassie Ouwtje, inwoner van Cgonna, een ons vijandig boschkrom, in 1868 de sergeant van Dijk op eene patrouille werd vermoord.— Sedert de weg naar de boschkrommen is geopend, kwam Ouwtje herhaaldelijk te Elmina, en werd daar onlangs herkend door eene vrouw, die in dien tijd door hem was gevangen genomen en naar Commanij verkocht, en welke vrouw later aan hare familie werd terug gegeven tegen een losprijs van $40.- Deze vrouw nu rapporteerde een en ander aan den Koning, die Ouwtje liet arresteren en in het blok slaan, tot dat hij de $40. aan de familie van gemelde vrouw zou hebben gerestitueerd.- De hoofden van Cgonna hiervan kennis bekomen hebbende, lieten den koning van Equafoe aanzeggen, dat hij de vrijlating van Ouwtje moest bewerken.- De koning van Equafoe riep daarop de leden der Elminesche negerregering zonder medeweten des Konings heimelijk bijeen, en trachtte hen te bewegen Ouwtje zonder losprijs vrij te laten.- Het eigenmachtig bijeenroepen der negerregering gaf den Koning van Elmina aanleiding, hem voor mij te beschuldigen van aanmatiging van gezag ten zijnen koste, zijnde hij feitelijk in zijne regten gekrenkt.- Wat het tweede punt aangaat, gaf de koning van Elmina te kennen, dat zekere Akempon, broeder vanden Koning van Equafoe sedert 1868 vele Elminezen had gevangen genomen en naar Wassa en andere streken had verkocht en dat verschillende omstandigheden en voorpleiten, dat de opbrengst onder hen beiden werd verdeeld.- Hij zeide echter dit vermoeden niet door stellige bewijzen te kunnen staven.- De koning van Equafoe hierop gehoord, dwaalde bij zijne verdediging geheel van het eigenlijke onderwerp af, en beriep zich o.a. op zijn driejarig verblijf te Elmina, op de vele opofferingen, die hij zich voor de zaak der Elmi-

-negen had getroost en op zijn gedrag tijdens de expeditie tegen Commendah e.s. -
Eerst op mijne bepaalde vragen antwoordde hij op het eerste gedeelte der beschuldiging, dat hij alles met goede bedoelingen voor de Elminezen had gedaan en volstrekt geen verkrijgen van gezagten koste van dat van den Koning van Elmina had beoogd. - Wat punt twee betreft, gaf hij voor van de handelingen zijns broeders Akempon niets af te weten, en noemde dit eene zaak, die hem in het geheel niet aanging. -
Betrekkelijk zijne bemoeijingen, om de vrijlating van Cluvtje zonder losprijs te bewerken, zeide hij, dat de Agonnezen hem daartoe hadden genoodzaakt, daar zij hem van diens gevangenneming de oorzaak noemden, op grond dat hij hun in den tijd had bekend gemaakt, dat het onderling verkeer met de Elminezen veer veilig kon plaats hebben. - Ook hadden de Agonnezen gedreigd de vijandelijkheden tegen de Elminezen weder te zullen beginnen, als Cluvtje niet binnen acht dagen was vrijgelaten. - Hij zeide voorts tot driemaal toe gebracht te hebben, gehoor bij mij te verkrijgen, ten einde mij van een en ander mededeeling te doen, doch dat ik hem dit wegens ongesteldheid telkenmale weigerde. -
Op mijne vraag of hij niet wist, dat hij niet regtstreeks, maar alleen door tusschenkomst van den koning van Elmina bij mij gehoor mogt verzoeken, antwoordde hij zeer goed te weten, dat zulks een oud gebruik was. - Daarop verzochten nog een paar leden van de negerregering het woord en toonden met veel omhaal van woorden en met verschillende meer of minder bezwarende feiten aan, hoe de koning van Equafoe zich reeds sedert lang op alle mogelijke wijzen boven dien van Elmina had getracht te verheffen, het geen herhaaldelijk aanleiding tot onaangenaamheden had gegeven. -
Uit de weifelende houding, die de ko-

-ning van Equafoe bij de gansche zaak aannam,
is mij gebleken, dat de eerste beschuldiging alle-
-zins gegrond was, terwijl ik ook de gegrondheid
der tweede, hoewel niet bewezen, niet geheel be-
-twijfelen kan. In aanmerking nemende vooral,
dat de beschuldigde gedurende het verhoor meer-
-malen verzocht, om ontslagen te worden en naar
zijn land te mogen terugkeeren, welke gedachte
hem mijns inziens alleen door vrees voor mogelij-
-ke ontdekking kan zijn ingegeven. —
Ik vermeende echter eene beslissing nog te moeten
verdagen, en noodigde daarom de vergaderden
uit, den 6^{en} dezer nogmaals in het fort te komen,
terwijl ik den Koning van Equafoe aanbeval tegen
dien tijd alles te bedenken, wat hij nog tot zijne
verdediging mogt kunnen aanvoeren. —
Op het bepaalde uur waren allen tegenwoordig
en daar noch de negerregering van Elmina, noch
de Koning van Equafoe iets meer te zeggen hadden,
gaf ik aan laatstgenoemde te kennen, dat ik mij
verpligt gevoelde hem te straffen, doch dat ik zijne
diensten bij Commendah c.s. in aanmerking ne-
-mende de straf zoo ligt mogelijk zou maken. —
Ik veroordeelde hem 1) om in 's lands kas als
waarborg voor zijn toekomstig goed gedrag voor
onbepaalden tijd te deponeren eene som van
Oz 10.— (vierhonderd gulden), welke som verbeurd
zal worden verklaard, zoodra eenig inwoner
van Elmina op weg naar de boschkrommen door
hem zijn familie of vrienden mogt worden aan-
-gerand; en 2) om Elmina, nadat hij uit ar-
-rest zal ontslagen zijn met den voorte verlaten,
zullende hij daar alleen mogen komen met
voorkennis van den Koning, die op zijn beurt
gehouden zal zijn, mij van zijn voorgenomen
komst te verwittigen. — Tot aan het storten
van bovengenoemd bedrag blijft hij in het hoofd-
-kasteel in arrest. — Ik heb hem echter thans
vrijheid gegeven zijne vrouw, kinderen en vrienden
daar te ontvangen, zijnde uit den aard derzaak

de

de eenzaam opsluiting na de gevallen beslissing onnoodig geworden.—

---

26 September 1871.— Acting gouv^r Werix to Minister of Colonies.—

N° 63. Kabinet, geheim.—

Weinige dagen na mijn optreden als tijdelijk gouverneur dezer bezittingen, ontving ik van den Koning van Elmina een verzoek om gehoor, aangezien hij mij iets bijzonders had mede te deelen.—
Den volgende dag had er een palabber plaats, waarbij Koning en neger regering tegenwoordig was.

Op mijne vraag wat de koning had te zeggen, verklaarde hij het voorleggende:
Door koopliedien van Cape Coast had men vernomen, dat de afstand der Nederl. bezittingen alhier ter kuste op den 1^en der volgende maand zoude plaats hebben, dat diergelijke gerugten hem voortdurend ter oore kwamen, en zij allen zich nu tot mij wendden, om de waarheid te weten, daarbij verklarende te blijven bij hun vroeger besluit, om nimmer de Engelsche vlag te willen aan nemen.— Mijn antwoord luidde, dat er nog niets besloten was, en dat men zich niet aan dergelijke praatjes moest storen; dat wanneer er iets gedecideerd was, alsdan Koning en neger regering daarmede zouden bekend gemaakt worden.— Alsnu werd door den Koning namens aller aan mij het verzoek geriqt, om N. E. bekend te stellen met hunne gevoelens van verknochtheid aan de Hollandsche vlag, en hun voornemen, om de Engelsche vlag niet te willen aannemen, daarbij tevens volgende, dat zij antwoord verzochten.— Ik heb gemeend in geenen deele mijne bevoegdheid te buiten te gaan door hun te beloven aan het verzoek te voldoen, en neem hierbij de vrijheid het N. E. voor te dragen.
Het laatste gedeelte betreffende het antwoord is door mij met stilzwijgen voorbij gegaan.—
Doordien door mij toegestemd werd in het verzoek van Koning en negerregering van Elmina, geloof

ik

ik alhier de gemoederen voorloopig weder tot rust gebracht te hebben; juist was dit mijn streven en eenige bedoeling bij de inwilliging.-
Om welke reden het ook zijn moge, geloof ik dat de overgave onzer bezittingen alhier, wanneer zulks verwezenlijkt wordt, tegenstand zal ontmoeten bij den Elminees, en de bevolking langs de bovenkust zich zullen regelen naar de Elminees; zeer wenschelijk zoude het daarom zijn, indien de Nederl. Regering kon besluiten, om bij eventueele overgave een tweede Nederl. oorlogsbodem af te zenden, ten einde zoo noodig behoorlijke magtvertoon te kunnen ontwikkelen.-

---

30 September 1871.-
N= 64. - Geheim.

Same to same.

Ten vervolge op het maandrapport van mijn ambtsvoorganger dd° 8 September j.l. N° 60, heb ik de eer U.E. mede te deelen, dat den gezondheidstoestand over het algemeen in den laatsten tijd vrij bevredigend is geweest.-
De pokkenepidemie, die te Cape Coast verscheidene slagtoffers heeft gemaakt en thans daar aan het afnemen is, heeft gelukkig zich hier niet uitgebreid en bepaalt zich tot enkele gevallen, waarvan de laatsten zonder doodelijken afloop waren.- De Kaapsche stof bij U.E. missive dd° 4 September j.l. 2de 6, N° 6/81 naarhier afgezonden, werd in goede orde ontvangen en zoowel de hier aanwezige officier van gezondheid Fr. M. Luther, als dien op 2. cl. S.S. Citadel van Antwerpen, Pannevis, hebben onmiddelijk de inenting op kinderen als ook op meer volwassen personen toegepast.- Zoodra er eenig resultaat dier inentingen verkregen is zal ik de eer hebben, zulks ter kennis van U.E. te brengen.- De assistent Reintjes van Veersen, die bij mijn besluit vanden 22en dezer N° 118 van Axim naar Elmina werd overgeplaatst, arriveerde gisteren morgen hier.-

Genoemde

genoemde ambtenaar, die sedert gemunten tijd op verschillende buitenforten gedetacheerd is geweest en die tijdens het bezoek van Zeil. SS. Citadel van Antwerpen te Axim reeds ziekelijk was, is nog zeer zwak, doch ik vertrouw, dat eene betere voeding dan die doorgaans op een buitenfort te verkrijgen is, benevens de verandering van omgeving, hem veldra weder geheel zullen doen herstellen.— Van Axim werd geen bijzonder nieuws vernomen, even min als van Apollonia.— De inwoners van eerstgenoemde plaats, vier koning eene som van 16 oz. goud van den koning van Apollonia alsnog ontvangen had op voorwaarde zijne onderdanen tegen de voormalige aanhangers van Affoo, die zich te Essiama ophouden en het krom versterkt hebben, zoude rechten, scheenen eerst het voornemen te hebben zich onzijdig te houden, doch latere tijdingen spreken dit bericht tegen en zouden de Axim mers hunne toegezegde hulp aan den koning alsnog verleenen.— Op advies van den v.d. militairen Kommandant werdt het garnizoen te Axim met nog 9 man versterkt, ten einde genoemde plaats desnoodig te kunnen verdedigen, bij eventueel oprukken der Ashantijnen tegen Axim, in't geval deze laatsten er niet toe voorgaan, om hunne hulp te verleenen.—
De koning van Equafoe verd den 25ste dezer na betaling van den hem opgelegden borgtogt uit het fort ontslagen en vertrekt eerstdaags naar het bosch.— Tenslotte heb ik de eer U.E. mede te deelen, dat het aantal neger recruten voor Java thans 46 bedraagt.—

---

28 October 1871.— Somme to same.—

N°. 71.— Kabinet.—

Den 24ste October j.l. ontving ik bericht van Cape Coast, dat de schrijver Plange, afgevaardigde naar den koning van Ashantijn, met de ver-

-schillende boodschappers daar ter plaatse wasterug-
-gekomen en bij voornemens was den 26^{en} naar
hier te komen.— Den 4ure 's morgens vroegtijdig
arriveerde hij alhier, mede brengende eenen
brief van den Koning van Ashantijn, eenen brief
van de heeren Ramsayer, Kuehne en Bonnat, die
te Coomassie gevangen zittende zendelingen.—
Copij dier drie brieven zijn als bijlagen hier bij
gevoegd.— U.E. zult uit die brieven zien, dat
de koning van Ashantijn op gedecideerde wijze
verklaard, noch aanspraak te hebben op Elmina,
noch op de forten en bepaald erkent de twee
onzen 's maands van Holland te krijgen als kost-
-geld; weshalve ik dan ook tot de uitbetaling
van het achterstallige kostgeld meen te mogen
overgaan; zouden boodschappers van den Koning
tot mij komen, mede brengende den Kostbrief.—
De koning van Ashantijn gaf verder den heer
Plange de mondelinge boodschap mede, dat hij
met gaarne zou zien de Hollandsche vlag
van Elmina verdween en zelfs bereid was om
even als de Elminezen hadden aangeboden, het
Nederlandsche Gouv^{t} tegemoet te komen in de
onkosten, die zij voor de kust hadden.—
Wat betreft het verzoek, om Atjempon Jouw alhier
te doen verblijven, tot dat de vrede met de Fan-
-tijnen gesloten is, ik vermeen daarin te kunnen
toestemmen, zullende genoemde grootvaandrig
echter binnen het fort verblijven, en geen gevolg
worden gegeven aan het verzoek van den Koning
van Ashantijn mij mondeling door den afge-
-vaardigde Plange medegedeeld, om meerge-
-noemden grootvaandrig op vrije voeten te
stellen binnen Elmina.— De reden, die mij
hiertoe leid is, om geene storenis te brengen in
de vredes onderhandelingen met de Fantijnen,
aangezien het Engelsche Gouv^{t} al zeer ligt bij
mogelijke afbreeking der onderhandelingen
zulks zoude toeschrijven aan invloeden van
Atjempon Jouw.— Ik zal hem dus binnen het
fort

fort doen verblijven tot tijd en wijle, waaromtrent van U. E. bepaalde orders zijn ontvangen.—
De pokken epidemie begint zich hier meer uit te breiden; na veel moeite is het mij eindelijk gelukt den Koning van Elmina en de negerregering er toe te brengen zich te laten vaccineren; ik heb alle hoop, dit voorbeeld gunstig zal werken op het overige gedeelte der bevolking.— Het hospitaal tot opneming van pokken lijders zal binnen korten tijd gereed zijn, en naar het zich laat aanzien, zal er door den neger veel gebruik van gemaakt worden; een gedeelte van het gebouw is ingericht voor Europeanen.—
De hulpapotheker v.d.P. is half October, na alvorens geoefend te zijn in de Kunst bevruchting, naar Elmina en Saccondee gezonden, ten einde aldaar te vaccineren; bij gunstig resultaat ben ik voornemens, hem vandaar naar Boutrij en zoo vervolgens naar de verschillende posten te zenden.— Het gewone jaarlijksche Yams- costuum van Kwartier N°: 40 is in de beste orde afgeloopen.— Tot zoo verre met mijn rapport gevorderd, ontvang ik heden 27 October U. E. missive dd° 2en dezer, Gra D, 17/N°: 22 Kabinet, Geheim, inhoudend regeling van opvolging bij eventueel vertrek van den Gouverneur a. i. Fluegenholtz.—
Dadelijk daarop is door mij de Koloniale Raad te zamen geroepen ter kennisneming van den inhoud dier missive en zal op morgen 28 October het tijdelijk bestuur dezer bezittingen aan den heer boekhouder Le Jeune worden overgedragen.— U. E. ontvangt hierbij mijne missive Geheim dd° 26 Sept. j. l. N°: 43, welke door den boekhouder vergeten is op te zenden.—
Ten slotte heb ik de eer U. E. mede te deelen, dat het aantal negerrecruten bestemd voor Java thans .... bedraagt.—

2 November 1871. — Acting gov.r LeJeune to Minister of Colonies. —

N.o 73. — Kabinet.

Ten vervolge op het maandrapport van mijn ambts-voorganger van den 28.sten October j.l. N.o 71, heb ik de eer U.E. mede te deelen, dat mij door den Koning van Elmina bericht is, dat zich sedert eenigen tijd drie boodschappers van den Koning van Ashantijn te Cape Coast bevinden, die door genoemden negervorst naar Elmina afgevaardigd zouden. — Volgens den Koning van Elmina zouden die boodschappers op aanstoken van de Fantijnsche hoofden tot nu toe verhinderd zijn geworden hunne reis naar Elmina te vervolgen en zou de Engelsche gouverneur gevreigerd hebben hen verlof te geven naar herwaarts te komen. — Ofschoon aan negerberichten door mij met altijd onvoorwaardelijk geloof wordt gehecht, heb ik, omdat bovenstaande tijding ook door onzen boodschapper Plange wordt bevestigd, mijn Engelschen ambtsgenoot verzocht, om voor het geval zich werkelijk die afgevaardigden van den vorst van Ashantijn aan het Nederl. Gouvernement hier ter kuste te Cape Coast mogten bevinden, hen door te zenden naar Elmina, ten einde zij in de gelegenheid kunnen gesteld worden, zich van den hun opgedragen last te kwijten. —

Ook zouden er volgens Plange een aantal Ashantijnsche slaven te Cape Coast gearriveerd zijn, circa 100 man, die door hunne meesters bestemd waren, om als recruten voor het Indische leger dienst te nemen, doch door dien ook deze personen verhinderd zijn naar Elmina te komen, worden zij voor geringe prijzen vande hand gezet. —

---

13 November 1871. — Same to same. —

N.o 74. — Kabinet. —

De pokken epidemie schijnt te Elmina een toe dan af te nemen en is het aantal sterfgevallen aan die ziekte tot op heden voor zoo ver mij bekend, 33; hoogstwaarschijnlijk zullen er echter wel meer-

meerder slagtoffers bezweken zijn, doch daar hier volstrekt geene controle bestaat en doorgaans elke pokkijder naar het bosch vervoerd wordt, zoo komen met alle sterfgevallen ter kennis van het bestuur. — Met de oprigting van de loods, bestemd om pokkijders op te nemen, en circa 40 minuten gaans buiten Elmina gelegen, vordert men door de ziekte van den fabriek- en magazijnmeester langzaam. —

De Luitenant t/z Wirix, die tot de daarstelling vandat gebouw last had gegeven, had tevens den 2d fabriek- en magazijn meester gemagtigd tot den aankoop van leijen bestemd voor het dak; doch daar nu reeds voor een bedrag van f. 250.— aan leijen verbruikt is en het dak eerst half gereed, heb ik het doelmatiger geacht, ook ter bespoediging van het werk, het dak verder met planken te doen voltooijen, ten einde geene al te groote kosten te maken voor een gebouw, dat wil ik hopen slechts tijdelijk is opgeslagen. —

Den 6en dezer ontving ik met de mail een schrijven van onzen consul te Liverpool, mij meldende bij hem eene depêche gedagteekend 17 October van den heer secretaris generaal Fith ontvangen is van den volgenden inhoud: "Schrijf met morgen vertrekkende mailboot aan Nederl. Gouverneur Kust Guinea, dat eerstvolgende mail Gouverneur Ferguson uitkomt." — Van bovenstaande mededeeling heb ik de leden van den koloniale Raad benevens de regeringregering alhier kennis gegeven en zal bij aankomst van den heer gouverneur het bestuur door mij aan Z.H.E.G. worden overgedragen. — Het bericht v. een nieuwe gouverneur voor deze bezittingen uit Nederland wordt gezonden, heeft bij de bevolking de loop doen verleven, dat er van een overgave van deze gewesten aan Engeland geene sprake meer zal zijn. —

De handel begint langzamerhand te verleevendigen en het was alleen de onzekerheid omtrent het lot der Kust, dat het vertier in den laatsten tijd zeer afgenomen is. —

Kapi-

kapiteins van koopvaardijschepen waren huiverig crediet te verleenen aan Kooplieden, vier geheelen handel bij een mogelijk verzet der bevolking tegen de overgave in een oogenblik vernietigd konworden. - Het bedrag der geheven inkomende regten over de 10 eerste maanden vanditjaar wijst een cijfer aan van f. 25189.68 tegen een som van f. 28619.68 in het vorige jaar. - Zeker is het dat bij eene meer doelmatige regeling en betere surveillance de opbrengst der inkomende regten zal toenemen, doch dit is niet te verwachten, zoo lang de bevolking zoowel als de Kooplieden in de onzekerheid verkeeren, wat het lot der Kuste zal zijn. - Van de verschillende buitenforten verden bij mij geen belangrijke berigten ontvangen. - De bevolking van Apollonia met name die van Bekien c.s., die in vereeniging met de Ashantijnen een aanval op Essiama beproefden, doch terug geslagen verden, schijnt volgens mededeeling van den Kommandant te Axim op versterking uit Ashantijn te wachten. - Het verzoek van Koning Amelij, om het oorlogschip naar Essiama te doen komen, ten einde die plaats te bombarderen, is voorlooping aangehouden, daar ik vermeen, dat het doen van expeditien op dit oogenblik niet alleen niet in den geest der Hooge Regering in Nederland zoude zijn, maar ook veelligt nadeelig zoude kunnen terugwerken op de verstandhouding tusschen de Elminezen en Fantijnen, en er een geest van verbittering en haat verder onderhouden, waarvan het einde niet te voorzien is. -
Zoo als ik de eer had U.E. in mijn vorig rapport te melden, verd door mij een schrijven gericht, gedateerd 1 November j.l. aan den Engelschen administrateur te Cape Coast, waarin ik hem verzocht indien er Ashantijnsche afgevaardigden voor het Neder. gouvernement bestemd te Cape Coast mogten zijn, die te willen veroorloven naar hen vaarts te komen. -

Den

Den zelfden dag ontving ik van den administrator te Cape Coast eene missive, gedagteekend 27 October j.l., doch die geen antwoord kon zijn op mijn bovenvermeld schrijven, en welk antwoord eerst den 6en dezer bij mij ontvangen werd.—

Ik heb de eer U. E. bij deze afschriften aan te bieden van de bij mij ontvangen depêches, bijlagen A en B, alsmede van eene gedateerd 7 November, bijlage C, waarin een groot gedeelte van de verwikkelingen tusschen de Ashantijnen, Fantijnen en Elminezen toegeschreven wordt aan onzen vroegeren agent bij den Koning van Coomassie P. de Veer.— Genoemde persoon heb ik thans binnen dit fort verblijf doen houden, ten einde hem te kunnen hooren, als de Ashantijnsche afgevaardigden van Cape Coast, die nog niet hier zijn gearriveerd, zich bij mij met hunne boodschap aan melden, en tevens te kunnen onderzoeken, in hoever het beweren van den Engelschen administrateur waarheid bevat.—

Ten slotte heb ik de eer U. E. mede te deelen er thans 58 recruten voor Java geëngageerd zijn en daar het zich laat aanzien, dat hun getal spoedig zal vermeerderd worden, veroorloof ik mij, met het oog op de beperkte ruimte, welke thans nog in het fort beschikbaar is, U. E. in overweging te geven, om de reeds aangenomen recruten te doen afhalen.—